

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU
MÜTERCİM VE TERCÜMANLIK BÖLÜMÜ
DEPARTMENT OF TRANSLATION AND INTERPRETING

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI AKADEMİK

ÇEVİRİBİLİM

ÇALIŞMALARI KONGRESİ

BAIBU-ICASTIS BOOK OF ABSTRACTS

Editör Mesut Kuleli

BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY
INTERNATIONAL CONGRESS ON ACADEMIC STUDIES IN
TRANSLATION AND INTERPRETING
STUDIES (BAIBU-ICASTIS)

RumeliYA
Yayıncılık & Publishing

29 Eylül 2022 29 September 2022
1 Ekim 2022 1 October 2022

SEPTEMBER 2022

Kongre
BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY
INTERNATIONAL CONGRESS
ON ACADEMIC STUDIES
IN TRANSLATION AND INTERPRETING STUDIES
(BAIBU-ICASTIS)
September 29, 2022-October 01, 2022

Congress
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI AKADEMİK
ÇEVİRİBİLİM
ÇALIŞMALARI KONGRESİ
(BAIBU-ICASTIS)
29 Eylül 2022-01 Ekim 2022

Kitap adı / Book title
BAIBU-ICASTIS
BOOK OF ABSTRACTS

Editör / Editor
Doç. Dr. Mesut KULELİ

Grafiker
RumeliYA

Tashih / Redaction
Doç. Dr. Yakup YILMAZ

Yayın dili / Publication language: Türkçe / Turkish, İngilizce /English

ISBN
RumeliYA: 978-605-72965-1-1

Yayın tarihi / Date published: 2022

Baskı yeri / Printing house
SAGE Yayıncılık Rek. Mat. San. Tic. Ltd. Şti. **Sertifika No:** 41356
Kazım Karabekir Caddesi, Kültür Çarşısı No: 7 / 101-102
İskitler / ANKARA
0 312 341 00 02 - 0 549 341 00 02

APA
Kuleli, M. (Ed.) (2022). BAIBU-ICASTIS BOOK OF ABSTRACT. İstanbul & Kırklareli: RumeliYA.

Adres / Address
RumeliYA Yayıncılık ψ Publishing
Karacaibrahim Mah. Nüzhet Somay Caddesi, No. 49 B Merkez, Kırklareli, Türkiye
Sertifika / Certificate No 48218

web: www.rumeliya.com
e-mail: editor@rumeliya.com

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir. / All responsibility of the chapters in the book belong to the authors.

© Bu kitabın 1. baskısı için yayın hakkı **RumeliYA Yayıncılık ψ Publishing**'e aittir
© The copyright for the 1st edition of this book belongs to **RumeliYA Yayıncılık ψ Publishing**.

Editor's Note

Dear colleagues,

We are proud to welcome you at Bolu Abant İzzet Baysal University (BAIBU) for the International Congress on Academic Studies in Translation and Interpreting Studies (ICASTIS) organized by Translation and Interpreting Department of BAIBU in collaboration with the Continuing Education Application and Research Center (BAIBU-SUYAM). The congress focuses on original and innovative academic studies on translation and interpreting.

ICASTIS aims to provide a setting for scholars from different contexts of Translation and Interpreting Studies to share their ideas and experience on theoretical and practical issues of translation or interpreting, to be enriched with the studies on the interdisciplinary nature of this field of science. The working languages of the congress are Turkish, English, French and German. We are happy to inform you that we have received 205 abstracts on translation and interpreting, and 159 of these abstracts are entitled to be presented in this congress. With its participants from 15 countries and 94 universities around the world, ICASTIS also welcomes nine plenary speakers renowned in the academic circles for their invaluable contribution to translation and interpreting studies.

We hope that ICASTIS will provide a great opportunity for translation and interpreting scholars to share and exchange their ideas on theoretical and practical considerations. It is also hoped that ICASTIS will be a long-running and noted annual organization in the years to follow. We wish you a fruitful congress and hope to see you in our next congress.

Assoc. Prof. Dr. Mesut Kuleli

Chair of ICASTIS Organizing Committee

COMMITTEES

HONORARY PRESIDENT

Prof. Dr. Mustafa Alişarlı
(Rector of Bolu Abant İzzet Baysal University)

CONGRESS PRESIDENT

Assoc. Prof. Dr. Mesut Kuleli

ORGANIZING COMMITTEE

Assoc. Prof. Dr. Didem Tuna
Assoc. Prof. Dr. Fatma Demiray Akbulut
Assoc. Prof. Dr. Mesut Kuleli
Assoc. Prof. Dr. Nazan Müge Uysal
Assoc. Prof. Dr. Sevcan Yılmaz Kutlay
Asst. Prof. Dr. Caner Çetiner
Asst. Prof. Dr. Ebru Ak
Asst. Prof. Dr. Özlem Karakış
Instr. Dr. Erdoğan Doğru
Instr. Emel Yavuzalp
Instr. İsmihan Külcü
Res. Asst. Güliz Akçasoy

Secretariat

Instr. Sezin Çatana Kuleli

SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Alev Bulut – İstanbul University, Türkiye
- Prof. Dr. Aymil Doğan – Hacettepe University, Türkiye
- Prof. Dr. Ayşe Banu Karadağ - Yıldız Technical University, Türkiye
- Prof. Dr. Burcu İlkey Karaman – Dokuz Eylül University, Türkiye
- Prof. Dr. Diana Yankova - New Bulgarian University, Bulgaria
- Prof. Dr. Ekrem Arıkoğlu - Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
- Prof. Dr. Evangelos Kourdis - Aristotle University of Thessaloniki, Greece
- Prof. Dr. Grzegorz Moroz – University of Bialystok, Poland
- Prof. Dr. Irena Kristeva – Sofia University, Bulgaria
- Prof. Dr. Javier Franco Aixelá - Universidad de Alicante, Spain
- Prof. Dr. Katrien Lievois - University of Antwerp, Belgium
- Prof. Dr. Laura Brignoli – IULM University, Italy
- Prof. Dr. Magdalena Nowotna - INALCO, France
- Prof. Dr. Mehmet Hakkı Suçin – Gazi University, Türkiye
- Prof. Dr. Mehmet Şahin – Boğaziçi University, Türkiye
- Prof. Dr. Mohammad Kheir Mahmoud – King Saud University, Saudi Arabia
- Prof. Dr. Peeter Torop – University of Tartu, Estonia
- Prof. Dr. Stephanie Schwerter, Universite Polytechnique Hauts-de-France, France
- Prof. Dr. Sueda Özbent – Marmara University, Türkiye
- Prof. Dr. Susan Petrilli – University of Bari Aldo Moro, Italy
- Prof. Dr. Sündüz Öztürk Kasar – Yıldız Technical University, Türkiye
- Prof. Dr. Thomas Broden – Purdue University, United States of America
- Assoc. Prof. Dr. Aida Kasiyeva, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
- Assoc. Prof. Dr. Alize Can Rençberler – Trakya University, Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Anna Lia Proietti Ergün - Yıldız Technical University, Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Beki Haleva - Yıldız Technical University, Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Derya Oğuz – Marmara University, Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Erdinç Doğru - Gazi University, Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Foteini Apostolou - Aristotle University of Thessaloniki, Greece
- Assoc. Prof. Dr. Gabriel Horatiu Decuble – University of Bucharest, Romania
- Assoc. Prof. Dr. Guntars Dreijers – Ventspils University College, Latvia
- Assoc. Prof. Dr. Klaudia Bednárová-Gibová – University of Presov, Slovakia
- Assoc. Prof. Dr. Lale Özcan - Yıldız Technical University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Murat Özcan – Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Müge Işıklar Koçak – Dokuz Eylül University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Pınar Güzelyürek Çelik - Yıldız Technical University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Seda Taş – Trakya University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Senem Öner Bulut - Yıldız Technical University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Sevinç Arı – Marmara University, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Tamara Mikolič Južnič - University of Ljubljana, Slovenia

Assoc. Prof. Dr. Themis Kaniklidou – Hellenic American University, Greece

Assoc. Prof. Dr. Ulf Norberg - Stockholm University, Sweden

Dr. Charles Rice-Davis – Victoria University of Wellington, New Zealand

Dr. Davut Orhan – Bolu Abant İzzet Baysal University, Türkiye

Dr. Hussein A. M. Manasreh – King Saud University, Saudi Arabia

Dr. Malika Aimagambetova – Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan

Dr. Mustafa Dolmacı - Selçuk University, Türkiye

Dr. Özden Şahin Er – Sakarya University, Türkiye

Dr. Sine Demirkıvıran – Marmara University, Türkiye

CONGRESS PROGRAM / KONGRE PROGRAMI

29 September 2022, Thursday (BAİBÜ Kültür Merkezi – Mavi Salon)	
08:30 – 09.30	Registration / Kayıt
09.30 – 10.00	Opening Speeches / Açılış Konuşmaları
10.00 – 10.10	Coffee Break / Kahve arası
10.10 – 10.45	Plenary Speech – I / Çağrılı Konuşma – I (Prof. Dr. Sündüz Öztürk Kasar) <i>Çeviri Göstergelimi Merceğinden Özde Çeviri Metinlerin Sınıflandırılması</i>
10.50 – 11.25	Plenary Speech – II / Çağrılı Konuşma – II (Prof. Dr. Mehmet Şahin) <i>Çeviri, Teknoloji ve İnsan</i>
11.25 – 11.35	Coffee Break / Kahve arası
11.35 - 11.50	Plaque Awards / Plaket Takdimi + ETS Global
11.55 - 12.30	Plenary Speech – III / Çağrılı Konuşma - III (Javier Franco-Aixelá) <i>Open Science. ENTI as a case in point</i>
12.30 – 14.00	Lunch / Öğle Yemeği
14.00 – 15.00	Concurrent Sessions – Seans I (Yabancı Diller Yüksekokulu)
15.05 – 16.05	Concurrent Sessions – Seans II (Yabancı Diller Yüksekokulu)
16.10 – 17.10	Concurrent Sessions – Seans III (Yabancı Diller Yüksekokulu)
17.15 – 18.15	Concurrent Sessions – Seans IV (Yabancı Diller Yüksekokulu)
19.00 -	Gala Dinner / Gala Yemeği

30 September 2022, Friday (BAİBÜ Kültür Merkezi – Mavi Salon)	
08.30 – 09.30	Registration / Kayıt
09.30 – 10.05	Plenary Speech – IV / Çağrılı Konuşma – IV (Prof. Dr. Turgay Kurultay) <i>Ehliyet Belgesi Olarak Çevirmen Yeterlilikleri: Akademinin Yeterliliklerle İmtihanı</i>
10.10 – 10.45	Plenary Speech – V / Çağrılı Konuşma – V (Prof. Dr. Sâkine Eruz) <i>Tarih Sürecinde Çevirinin İşlevi ve Osmanlı Devletinin İletişim Uzmanları</i>
10.45 – 11.00	Coffee Break / Kahve arası
11.00 – 11.35	Plenary Speech – VI / Çağrılı Konuşma - VI (Prof. Dr. Mehmet Hakkı Suçin) <i>Klasik Şiir Çevirisinde Biçim-İçerik Dengesi Problemleri: Yedi Askı Şiirleri ve Yunus Emre Örneği</i>
11.40 – 12.15	Plenary Speech – VII / Çağrılı Konuşma – VII (Prof. Dr. Burcu İlkey Karaman) <i>21. Yüzyılda Türkiye'de Çeviribilimi</i>
12.15 – 13.45	Lunch / Öğle Yemeği
13.45 – 14.45	Concurrent Sessions – Seans V (Yabancı Diller Yüksekokulu)
14.50 – 15.50	Concurrent Sessions – Seans VI (Yabancı Diller Yüksekokulu)
15.55 – 16.55	Concurrent Sessions – Seans VII (Yabancı Diller Yüksekokulu)
17.00 – 18.00	Concurrent Sessions – Seans VIII (Yabancı Diller Yüksekokulu)
18.00 – 18.30 School of Foreign Languages Room Z-22	Plenary Speech – VIII / Çağrılı Konuşma – VIII [Online] (Prof. Dr. Wright Sue Ellen) <i>Translation Commons' Language Digitization Initiative for Indigenous Languages</i>

1 October 2022, Saturday (BAİBÜ Kültür Merkezi – Mavi Salon)	
09.30 – 10.30	Çevirmenlikte Meslekleşme Paneli Çeviri Derneği Çevirmenlikte Meslekleşme ve Mesleki Yeterlilikler Çalışma Grubu Birinci Oturum: Meslekleşme ve Mesleki Yeterlilik (Sistemi) Çalışmaları, Akademi, Sektör - <i>Meslekleşme ve Örgütlenmenin Önemi</i> Konuşmacı: Osman Kaya - <i>Meslekleşme ve Mesleki Yeterlilik (Sistemi) Çalışmaları Konusunda Akademideki Farkındalık</i> Konuşmacılar: Doç. Dr. Nazan Müge Uysal Dr. Öğr. Üyesi Filiz Şan Dr. Öğr. Üyesi Rana Kahraman Duru - <i>Çevirmenler ve Çeviri İşletme(c)i'leri Açısından Meslekleşme ve Mesleki Yeterlilik Çalışmaları</i> Konuşmacı: Arş. Gör. Fatih İkiz
10.30 – 10.40	Coffee Break / Kahve arası
10.40 – 11.30	İkinci Oturum: Toplum Çevirmenliği ve Beraberinde Getirdikleri - <i>Toplum Çevirmenliği ve Dışsallık</i> Konuşmacı: Doç. Dr. Oktay Eser - <i>Toplum Çevirmenliğinde Hizmet-içi Eğitim</i> Konuşmacılar: Prof. Dr. Alev Bulut Prof. Dr. Aymil Doğan
11.30 – 11.35	Coffee Break / Kahve Arası
11.35 – 12.05	<i>Tanıtım ve Uygulama: Giyilebilir Teknolojiler ile Toplum Çevirmeni Eğitimi Platformu</i> Doç. Dr. Oktay Eser, Dr. Miranda Lai, Dr. Öğr. Üyesi Fatih Saltan, Dr. Öğr. Üyesi Özge Çetin
12.10 – 12.40	Plenary Speech - VIII / Çağrılı Konuşma - VIII [Online] (Prof. Dr. Magdalena Nowotna) <i>La vie des formes ; traduire l'expérience</i>
12.45 – 16.45	Trip to Abant National Park / Abant Gölü Milli Parkı Gezisi

Table of Contents / İçindekiler

<i>Editor's Note</i>	i
COMMITTEES	ii
CONGRESS PROGRAM / KONGRE PROGRAMI	v
Table of Contents / İçindekiler	viii
Çeviri Göstergibilimi Merceğinden Özde Çeviri Metinlerin Sınıflandırılması	1
Typologie des traductions en filigrane au prisme de la sémio-traductologie	3
A Typology of Watermark Translations through the Prism of Semio-Translation Studies	5
Sündüz Öztürk Kasar	
Çeviri, Teknoloji ve İnsan	9
Translation, Technology and the Human Being	10
Mehmet Şahin	
Open Science. ENTI as a Case in Point	11
Javier Franco Aixelá	
Ehliyet Belgesi Olarak Çevirmen Yeterlilikleri: Akademinin Yeterliliklerle İmtihanı	12
Turgay Kurultay	
Tarih Sürecinde Çevirinin İşlevi ve Osmanlı Devletinin İletişim Uzmanları	13
Sâkine Eruz	
Klasik Şiir Çevirisinde Biçim-İçerik Dengesi Problemleri: Yedi Askı Şiirleri ve Yunus Emre Örneği	14
Form-Content Balance Problems in Classical Poetry Translation: Seven Hanging Poems and the Example of Yunus Emre	14
Mehmet Hakkı Suçin	
21. Yüzyılda Türkiye'de Çeviribilimi	15
Burcu İlkay Karaman	
Translation Commons' Language Digitization Initiative for Indigenous Languages	16
Wright Sue Ellen	
La vie des formes ; traduire l'expérience	17
Magdalena Nowotna	
Dil ve Kültür Bağlamında Çeviri Sorunu	18
Melik Bülbül	
Türkiye'de Türk İşaret Dili Mahkeme Tercümanlığı Hizmeti Almış Sağır Bireylerin Aldıkları Çeviri Hizmetine Yönelik Görüşleri	18
Özgür Şen Bartan ¹ , Ufuk Çelebioğlu ² , Mesut Yazıcı ³ , Erdem Önal ⁴	
Vilen Komissarov'un Çeviri Normları	19
Nilüfer Denissova	
Enhancing Students' Pragmalinguistic and Sociopragmatic Competencies in Translation to Avoid Intercultural Miscommunication: The Relevance Theory as a Panacea	19
Mohamed Amine Driss	

The Role of Translation in English Teaching According to Roman Jakobson's Theory	20
Neda Moradi ¹ , Mohsen Olfati ²	
Babélisation vs mondialisation : quels enjeux pour la traduction ?	21
Irena Kristeva	
Translation Through Cultures	21
Gamze Ar	
Çeviribilim Disiplininde Sosyolojinin Yeri: Başlangıcından Günümüze	22
Ulvican Yazar	
Translation strategies for linguocultural adaptation of historical fiction: The case of Turkish translation of “The Nomads” by Ilyas Yesenberlin.....	22
Yerkebulan Baurzhanuly ¹ , Svetlana Ashymkhanova ² , Aygul Alpysbaeva ³	
Abdulrazak Gurnah’ın “Paradise” (Cennet) Adlı Eserinde Kültürel Öğelerin Türkçeye Aktarımı ve “Yabancılaştırma” ve “Yerleştirme” Stratejileri ile Çevirileri Üzerine Bir İnceleme.....	23
Funda Özbakır	
Çeviri Göstergesini Yaklaşımıyla Tahar Ben Jelloun’un “Cette Aveuglante Absence de Lumière” Adlı Romanının Türkçe Çevirisi (Işığın O Kör Edici Yokluğu) Üzerine Bir İnceleme	23
Ercan Demirci	
Stage Adaptations as a form of Intersemiotic Translation	24
Naciye Sağlam	
Haber Metni Oluşum Sürecinin “Çeviri” ve “Metinlerarasılık” Bağlamında İncelenmesi	24
Birsen Altaylı Özemir ¹ , F. Bilge Atay ²	
Machine Translation as a Pedagogically Friendly Practice for Improving EFL Students’ Functional Translation Skills	25
Aysel Sarıcaoğlu Aygan	
Literary Translation and Adaptation: With Special Reference to Foreignization and Domestication.....	25
Kaumadee Bamunusinghe	
Çevirmen Eğitimi Yeniden Düşünmek.....	26
A. Nursen Durdağı	
Giyilebilir Teknolojiler ile Toplum Çevirmeni Eğitimi Platformu: Tanıtım ve Uygulama.....	26
Oktay Eser ¹ , Miranda Lai ² , Fatih Saltan ³ , Özge Çetin ⁴	
An Investigation of the Turkish Translation of Henry James’ <i>Daisy Miller</i> Novel Based on Peter Newmark’s Methods and Strategies	27
Müge Güneş Aksu	
A Comparative Analysis of Metaphor Translation in Turkish Versions of Marquez's Short Story <i>Death Constant Beyond Love</i>.....	27
Yasemin Aşçı	
Dijital Dönüşümün Önemli Bir Parçası Olarak Ücretsiz Bilgisayar Destekli Çeviri Araçları Özellikler ve Yenilikler	28
Erdem Gören	

Dolaylı Çeviriyi Yeniden Çeviri Olarak Yorumlamak: Berman'ın Çeviri Eleştirisi Modeli Çerçevesinde Hermeneutik Bir Uygulama Olarak Çeviri.....	28
Muazzez Uslu	
DeepL Translate ve Google Translate Sistemlerinin İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce Çeviri Performanslarının Karşılaştırılması.....	29
İsmail Yaman	
Sağlık Çevirmenliği Kapsamında Türkçe-Rusça Dil Çiftinde Çeviriye Duyulan İhtiyaç: Antalya Örneği.....	30
Özge Sebat	
A Comparative Analysis of CAI (Computer-Aided Interpreting) Tools as Glossary Management Solutions for Interpreters	30
Sinem Büyükbaş	
Y ve Z Kuşağı Çevirmen Adaylarının Araştırma Edinci Bağlamında Sosyal Medya Kullanımları	31
Burcu Türkmen	
İtalyan Polisiyesinde Belleğin İzdüşümleri: Andrea Camilleri ve Komiser Salvo Montalbano Serisi	31
Deniz Dilşad Karail Nazlıcan	
Çocuk Yazını Çevirisinde Çevirmen Özgürlüğünün Sınırları.....	32
Recep Özbay	
Çeviri Eğitiminde Teknoloji Kullanım Örnekleri.....	32
Özge Çetin ¹ , Oktay Eser ² , Rabia Akçay ³	
Yeniden Çeviride Zamana Karşı Bağlam: The Jungle Book Üzerinden Yeniden Çeviri Hipotezinin Yeniden İncelenmesi.....	33
Özge Bayraktar Özer	
Réécriture Féminine as a Conceptual Convergence: A Paratextual Analysis of Emily Wilson's Translation of <i>The Odyssey</i> (Homer)	33
Mehmet Yıldız ¹ , Merve Altın ²	
Gazeteci-Çevirmen Azize Bergin'in Babiâli'deki Çevirmenlik Serüvenine Sosyal Sermayenin Etkisi.....	34
Sevinç Arı	
İngilizce Öğretmenliği Bölümü Öğretim Programlarında Çevirinin Yeri: Türkiye'deki Devlet Üniversiteleri Örneği.....	35
Esen Genç ¹ , Betül Özcan Dost ²	
Çevirmenlik Eğitiminde Modüler Sistemin Alan Çevirmenliğine Katkısı.....	35
Recep Özbay	
İki dillilik ve Edebi Metinlerin Nitelikli Çevirmeni	36
Tamilla Aliyeva	
Farklı Metin Kesitlerinin Makine Çevirisi Çıktıları Üzerine Bir İnceleme.....	37
Esat Tosun	
Literary Translation from English to Czech: An Interdisciplinary Perspective.....	38
Jitka Zehnalová ¹ , Helena Kubátová ²	

Ludwig Wittgenstein’in Erken Dönem Dil Felsefesi (Resim Teorisi)	38
Erdoğan Doğru	
Çeviri eleştirisi üzerine düşünceler: Öz-denetimli bir model tasarımı	39
İsmail İşcen.....	39
Pseudo-Translation: A Translational Conduit for the Dissemination of Flawed Academic Knowledge	39
Mehmet Yıldız	
Arap Edebiyatında Türk Şiiri: Niceliksel ve Niteliksel Bir Araştırma	40
Gürkan Dağbaşı	
Elisabeth Langgässer’in Torso Başlıklı Eserine Yönelik Bir Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi	40
Yeşim Tükel Kanra	
Fikir Madenciliği ve Duygu Analizi: Yapay Zeka Toplum Çevirmenliğinin Geleceğini Nasıl Etkileyecek?	41
Olca Şener Erkirtay ¹ , Ceyda Ünal ²	
Film Adaptation as Intersemiotic Translation: The case of <i>Da Vinci Code</i> by Dan Brown	41
Ayşe Sungur ¹ , Fatma Büşra Süverdem ²	
Arapçadan Türkçeye Yapılan Roman Çevirilerinde Deyim Çevirilerinin İncelenmesi: Teysir Halef – Darwin’in Serçeleri Örneği	42
Ökkeş Hengil	
The Birth of the Translator: Analysis of the Translation of Dylan Thomas’s “This Bread I Break”	42
Senem Üstün Kaya	
Bir Dönemin İzinde: Çeviribilim Bağlamında Folklorik Ögeler	43
Selen Tekalp	
Covid Haberi Çevirisinde Stratejiler: Guardian/Diken Örnekleme	43
Duygu Tekgül Akın	
Karşılıklı Çeviride Anlamsal Eşdeğerlik ve Anlam Kaymasına Uğramış Kelimelerin Bağlamı Belirlemedeki Etkisi (Türkçe ve Arapça Örneği)	44
Muhammet Abazoğlu	
Machine Translation Post-Editing Revisited: Adaptation of Post-Editing Guidelines and Highlighting the New Competences for Translator Training Purposes	44
Caner Çetiner	
Dünya Şiirinde Sezai Karakoç: Mona Rosa Şiiri Çevirileri Üzerine Bir Değerlendirme	45
Yasin Murat Demir ¹ , Murat Özcan ²	
Turkish, English, and French Animal Proverbs and Their Comparative Translations with Strategies	45
Haldun Vural	
Equivalence in Translation: A Comparative Study on Anthony Burgess’ <i>A Clockwork Orange</i> and Its Turkish Translation <i>Otomatik Portakal</i> By Aziz Üstel	46
Pembe Coşkuner	
Intralingual Translation: The Case of "The Little Prince"	47
Melis Özkara	
The Effects of Translation Theories on the Assessment of Translations	47

Zafer Sarı¹, Hüseyin Selim Kocabıyık²

A Gender Discourse Analysis on <i>The Book of Dede Korkut</i> and Its English Translation	48
Esra Ünsal Ocak	
Çeviri-Algı-İnanç İlişkisi Bakımından Çeviride Doğruluğun Önemi: Küre Şeklinde Çekiçlenmiş Metal Bir Cisim Mi, İhtiyaçlar İçin Kendisine Başvurulan ve Kendisi Hiç Bir Şeye Muhtaç Olmayan Yüce Bir Varlık Mı? ‘Samed’ Kavramı Örneğinde Bir Değerlendirme	48
Şenol Çakmak	
At the Zenith of Turkish, on the Margins of English: Bilge Karasu’s Death in Troy in Translation	49
Göksenin Abdal	
Translating “Translation Studies”: Relational and (Self)reflexive Analysis on (the absence of) Translated Articles in Translation Studies Journals in Türkiye	50
Ayşe Saki Demirel	
Cross-Cultural Pragmatics and Conceptual Metaphor Theory: The Translation of Idiomatic Expressions	50
Fatma Demiray Akbulut	
Çeviribilimin Disiplinlerarası Doğası Üzerine Bir İnceleme	51
Fatma Demiray Akbulut	
Translating Le Guin: Fictional Cultures and Ideology.....	51
Fatma Ülkü Kavruk	
Traduire les guerres coloniales du Portugal : enjeux de la représentation de la période coloniale dans la littérature contemporaine.....	52
Felipe Cammaert	
How Retranslation Affects the Visibility of the Translator: Analysis of Turkish Translations of Jack London’s <i>The Call of the Wild</i>.....	52
Burcu Ural ¹ , Fatma Büşra Süverdem ²	
Instructors’ perceptions of students’ use of google translate in language learning.....	53
Seçkin Can	
Yazarın “Ben”i ve Çevirmenin Üslubu	53
Leyla Aliyeva	
ÇAMÇ Dersinde Öğrenci Algısının Ödevler Üzerinden Görünürlüğü.....	54
Tutku Öncü Yılmaz ¹ , Aslı Selcen Aslan ²	
Mütercim Tercümanlık Bölümü Öğrencilerinin Azimli Olma Kişilik Özelliklerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi.....	54
Bayram Erden ¹ , Erdoğan Doğru ²	
The Effects of Sociocultural Elements on the Positioning of <i>Macbeth</i>'s Turkish Retranslations in Turkish Literary System.....	55
Azize Altunsoy	
Life Lived in a Borrowed Tongue	55
Sezgi Öztıp Haner	
Text Reception and Production Processes of Turkish Students in Consecutive Interpreting.....	56
Ebrahim Khezerlou	
Mahkeme Çevirmenlerinde Stres Olgusunun Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi	57

Yelda Arkan

İngilizcenin Hegemonyası Üzerine Düşünceler.....	57
Mehtap Ekinci	
Çeviride Konotatif Yananlamsal Eşdeğerlik Yaklaşımının Çince Örneklemesinde Uygulanışı.....	58
Ayşe Öztürk	
Military Terminology in English and Kazakhstani Media Language: How Does It Work?.....	59
Yelena Morugova	
Turkish Translated Literature (1839-1914) Within European Literary Macro-Polysystem.....	59
Orhun Burak Sözen ¹ , İlker Eroğlu ²	
Bosnalı Sûdî'nin <i>Gülistân Şerhi</i>'ndeki Deyimlerin Türkçeye Aktarımlarının Mona Baker Çeviri Stratejilerine Göre İncelenmesi.....	60
Şerife Yerdemir	
The Mediality in Translated Serial Novels: The Daily Newspaper as a Material Carrier of Literature and its Impacts on Translation.....	60
Devrim Ulaş Arslan ¹ , Müge Işıklar Koçak ² , Ahu Selin Erkul Yağcı ³	
LSTM Tabanlı Türkçe - Japonca Makine Çevirisi Uygulaması - Eğitim Verisi Özellikleri ve Kalibrasyonu –.....	61
Ali Aycan Kolukisa	
Çeviribilimde Oyun Piyasasının Yeri ve Önemi: Sektör Odaklı Bir İnceleme.....	61
Çağla Gurbet Erol ¹ , Melik Ahmet Erol ²	
Criticizing the Turkish Translation of the English Poems in <i>The Sun and Her Flowers</i> by Rupi Kaur on the Basis of Dryden's Translation Types.....	62
Gülşen Kocaevli-Rezgui ¹ , Ayşe Selmin Söylemez ²	
Çevirmenin Adı: Edebiyatın Dolaylı Göstergesi.....	62
Sabri Gürses	
Gianni Rodari'nin Favole al Telefono Adlı Kitabındaki Masal Başlıkları ile Türkçe Çevirilerinin “Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği” Bağlamında İncelenmesi.....	63
Eshabil Bozkurt	
Edebiyat Sosyolojisi ve Söylem Etiğinin Çeviribilim'e Yansımaları: Doktor Jivago Örneği.....	63
Sevcan Yılmaz Kutlay	
Using corpus tools for stylistic analysis in translator training.....	64
Özgür Şen Bartan	
Çeviri Sürecinde Bellek.....	64
Ayşe Işık Akdağ	
Professional vs. Social Translation in Subtitling: A Comparative Analysis of the Use of Verbal Humor in Turkish Translations of Seinfeld.....	65
Aysu Uslu ¹ , Fatma Yücel Dinç ²	
Edgar Allan Poe'nun The Masque of the Red Death Başlıklı Öyküsünün ve Türkçe Çevirilerinin Çeviri Göstergesini Çerçevesinde İncelenmesi.....	65
Kübra Çelik	
Çeviri ve Felsefe İlişkisinin Tao Öğretisinin Işığında Doğu-Batı Ekseninde Yeniden Yorumlanması.....	66
Aslı Özlem Tarakçıoğlu ¹ , Elif Özge Koç Yel ²	

Jack London <i>The Call Of The Wild</i> Romanının Türkçe Çevirilerinin Gideon Toury'nin Erek Odaklı Çeviri Kurami Işığında İncelenmesi	66
Berna Uyanık	
The Effect of Different Fuzzy Match Rates in the Translation Memories on the Effort of Translators	67
Özden Şahin Er	
Hukuk Çevirisinde Duygusal Zekanın Önemi ve Karar Mekanizmasına Etkisi	67
Büşra Özer Erdoğan	
A Carnavalesque Reading of The Turkish Translation of <i>The Strange Case Of Dr Jekyll And Mr Hyde</i>	68
Ayşenur İplikçi Özden	
Mehmed Celâl'in "Tercüme Numuneleri" Adlı Çeviri Eleştirisi Makalelerinin İncelenmesi	68
Mustafa İsmail Dönmez	
Türkiye'de Gösterilen Kore Dramalarının Türkçeye Çevrilen Başlıklarına Yönelik Bir İncelenme	69
Eunkyung Jeong ¹ , Türkay Türkan Ünlü ²	
Koreceden Türkçeye Çevrilmiş Eserlerin Hallyu Perspektifinde İncelenmesi.....	69
Eunkyung Jeong ¹ , Türkay Türkan Ünlü ²	
Jean-Christophe Grangé'nin Le Vol de Cigognes (Leyleklerin Uçuşu) Adlı Eserinde Geçen Deyimlerin Lawrence Venuti'nin Yerleşirme ve Yabancılaştırma Çeviri Stratejileri Çerçevesinde İncelenmesi	70
Sevim Karaca Akkuş ¹ , Nesrin Tekin Çetin ²	
Media Paratexts and Translation: The Case of Netflix Turkey	71
Aysun Kıran	
Sicilya Çeviri Hareketleri ve Çevirmenleri.....	71
Zeynep Arkan	
Çevirmen Ulusal Meslek Standardı'nın Ülkemizdeki Mütercim ve Tercümanlık/Çeviribilim Bölümlerindeki Yeri: Çeviri Eğitiminde Çevirmen Adaylarını Standart ile Tanıştırıyor muyuz?	72
Nazan Müge Uysal ¹ , Ensa Filazi ²	
Practical Issues on Translation: Structure of Language in Diphosphoso	72
Kgomotso Theledi	
On the Relationship between Style and Ideology in Translation: A Case Study of Turkish Writer Aziz Nesin's Story <i>Fil Hamdi Nasıl Yakalandı?</i> and its English Translation <i>Hamdi the Elephant</i> by Louis Mitler	73
Gözde Begüm Mızrak	
<i>Un Point Sur La Carte</i>: Sait Faik Abasıyanık Hikâyelerinden Oluşan Çeviri Seçkisinin Çeviri Normları Çerçevesinde İncelenmesi	73
Dilara Pınarbaşı	
Eşikte Çevirmek: Gérard Genette'in Yanmetinsellik Yaklaşımının Çeviriyle İlişisine Dair Bir Araştırma	74
Gökçe Mine Olgun ¹ , Dilara Pınarbaşı ²	
Ljudskanov'dan Günümüze Göstergibilim ve Çeviribilim İlişkisi Üzerine Betimleyici Bir İnceleme.....	75
Mehmet Sarı	

Investigating the Influence of Ideology on Translation: A Critical Discourse Analysis of Slogans of Cosmetic Brands and Their Turkish Translations	75
Betül Koçer Güldal ¹ , Ezgi Su Sezer ²	
A Case of Chain Translation: Kafka’s Soup a Complete History of World Literature in 14 Recipes.....	76
Gökçe Mine Olgun ¹ , Betül Koçer Güldal ²	
Mütercim-Tercümanlık Müfredatlarındaki Tamamlayıcı Derslerin Öğrenme Yetkinliği Kazandırmadaki Etkisi Üzerine Bir İnceleme.....	77
Güldane Duygu Tümer	
Sosyal Bilimler Çevirisi ve Türkiye’de ‘Bourdieu’nün Dolaşımı.....	77
Zuhal Emirosmanoğlu	
Post-Editing Skills for Neural Machine Translation From English to Turkish	78
Cemal Topçu	
Orhan Kemal’in 72.Koğuş Romanının İngilizce Çevirilerindeki Argo Söylemlerin Çoklu Bakış Açısıyla İncelenmesi	78
Burcu Yaman	
Çeviri ve Telif Eserleriyle Yemek Yazını Alanında Butik Bir Yayınevi: Ruhun Gıdası Kitaplar	79
Emre Beyaz ¹ , Atalay Gündüz ²	
Gerçek Toplum Uygulamaları: Toplum Çevirmenliği Eğitiminde Saha Deneyimi	79
Rabia Odabaşı	
Alman Çocuk Edebiyatı Örneği ile “Politik Doğruluk” Kavramı	80
Dilek Altınkaya Nergis ¹ , Büşra Hacıköylü ²	
Sovyet Kamplarında Kullanılan Terimlerde Kısaltmaların Tipolojisi ve Üretim - Aktarım Özellikleri.....	81
Nuray Dönmez	
Übersetzungsäquivalenz des kulturspezifischen Wortschatzes der dalmatinischen Kultur in die deutsche Sprache	81
Patrijica Orlic	
Tercüman Sir Andrew Ryan’ın <i>The Last of the Dragomans</i> Başlıklı Özde Çevirisi ve Aslına Çevirileri	82
Halise Gülmüş Sırkıntı	
The Effective Use of Short-term Memory in Escort Interpreting: The Impacts of Memory Training on the Students of the Department of Translation and Interpreting within the Scope of Justa Holz-Mänttari’s ‘Translatorial Action’ Theory	82
Okan Arslan	
Translation of Fictive Neologies as Literary Text Elements in Science Fiction: The Case of The Dispossessed and The Left Hand of Darkness	83
Özge Aksoy	
Reimagining the World Classics in Turkish Theatrical Tradition and Back in World Canons: Ferhan Şensoy’s Translational Recanonization and Reworking Practices.....	83
Başak Ergil	

Diplomatic Interpreting Within the Context of Relevance Theory: How does Relevance Theory Apply to Diplomatic Interpreting?	84
Aslı Özlem Tarakçıoğlu ¹ , Okan Arslan ²	
Çeviri Bilim mi, Sanat mı Tartışmasına Dilbilimsel bir Bakış.....	85
Hakan Dilman ¹ , Bekir Savaş ²	
The Profile of English Translation and Interpreting Students' Metacognitive Awareness Strategies in Macro Skills	85
Hasan Kocadayıoğulları ¹ , Korkut Uluç İşisağ ²	
Die Dragomanen und ihr Beitrag zur Entwicklung der rumänischen Fürstentümer.....	86
Mihai Draganovici	
Bir Çeviri Türü Olarak Film Altyazı Çevirisi -Türkçe-Kırgızca Örneği.....	86
Baktygul Kulamshaeva Kolukısa	
The Perspectives of Refugee Interpreters on the Psychological and Emotional Aspects of the Job	87
Şeyda Kıncal ¹ , Aslı Polat-Ulaş ² , Olcay Şener Erkırtay ³	
Rusçadan Türkçeye Söz Sanatları Çevirisi: Haber Metinleri Örneği.....	87
Doğa Aral	
Domestication and Foreignization Strategies: An Analysis of The Darkest Minds and Its Translation Karanlık Zihinler by Handan Sağlanmak Arlı.....	88
Çisem Özmenek	
The Role and Importance of English Literature Courses in the Curricula of Applied English Translation Programs in Turkey	88
Tuba Kılıçkaya ¹ , Başak Ergil ²	
Yazar ile İşbirliği Halinde Bir Çeviri Yolculuğunda Yanmetinler Aracılığıyla İzlenen Çevirmenin Sesi.....	89
F. Bilge Atay	
Text Linguistic Foundations of Translation-Oriented Text Analysis: An Application of Christiane Nord's Model	90
Orhun Büyükkarcı	
Akademik Çeviri Eğitiminde Bilgisayar Teknolojileri Öğretiminin Yüz yüze Eğitim Modeli ile Uzaktan Eğitim Modeli Kapsamında Aktarımı Arasındaki Farklar	90
Tuba Ayık Akça	
Zur Übersetzung der deutschen fachsprachlichen Verbalkomposita ins Rumänische.....	91
Evemarie Draganovici	
Overview of C Languages Taught in Translation Departments	91
Selçuk Eryatmaz ¹ , Gizem Yaren Özey ²	
Forensic Translation: Dilemmas in the Translation of Legal and Forensic Documents	92
Burcu İlkay Karaman	
Tarihi Yeniden Kurgularken: The Turkish Embassy Letters (1763) Çevirileri.....	92
Sitem İnce ¹ , Atalay Gündüz ²	
Türkiye'de Ruh Sağlığı Alanı Çevirmenliği: Türk Kızılay Toplum Merkezleri Sağlık ve Psikososyal Destek Çalışmaları Çevirmenlik Eğitimi ve Kılavuz Örneği.....	93
Filiz Şan ¹ , Rana Kahraman Duru ²	

Toplumsal ve İdeolojik Bağlamda Yevgeni Zamyatin’in “Biz” Çevirileri.....	93
Merve Ay Karakuş	
Sociological Approaches in Translation Studies – Analyzing the Habitus of the Translator.....	94
Betül Hazal Dinçer	
An Ecocritical Approach to the Turkish Translation of <i>Walden</i>	94
Güneş Yamanoğlu	
Analyzing the (Re)framing of Gender Equality in Turkey through Translated Activist Citationality	95
Güliz Akçasoy	
Tiyatroda İşaret Dili Çevirisi	95
Merve Ozan	
Dil İçi Çeviri Bağlamında Alman Ölçütlerine Göre “Türkçede Basit Dil” Kullanımı Önermesi	96
Sine Demirkıvıran ¹ , Fayıka Göktepe ² , Tuğçe Ören ³	
Gönül Suveren ve Gülten Suveren Kardeşler ve Çeviri Türkçe Popüler Edebiyat	97
Ahu Selin Erkul Yağcı ¹ , Dilek Altınkaya Nergis ² , Necla Vatanserver ³	
Autism Scrutinized Through Modality and Subjectivity: The Case of Christopher Boone from the Perspective of Semiotics of Translation	97
Burcu Nur Bayram	
Film Uyarlamalarında Bir Yerlileştirme Örneği: Badi	98
Taha Akdağ	
Çeviri Eğitiminde Değerlendirme Aracı Olarak Dereceli Puanlama Anahtarı: Karşılaştırmalı Bir İnceleme	98
Taha Akdağ ¹ , Halil İbrahim Balkul ²	
Does Censorship in Translation Pose a Barrier to Language Learning for L2 Learners?: ELT Students’ Perspectives.....	99
İlknur Civan	
Filistinli Şair Mahmûd Derviş’in “Kaktüsün Sonsuzluğu” Adlı Şiirinin Türkçe Çevirileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz	99
Betül Can	
Yaratıcı Yazmanın “Scenes-and-frames” Yaklaşımı Bağlamında Yazınsal Metin Çevirisine Katkısı	100
Semanur Ağca ¹ , Meltem Kılıç ²	
Pseudotranslation Still Goes On: A Mode of Marketing Strategy in Türkiye.....	100
Müge Işıklar Koçak ¹ , Sıla Alan ²	
Çoklu Ortam Yaklaşımı Çerçevesinde Sözlü Çeviride İki Değerli Yapılar	101
Burak Özsöz	
Comparison of the Best Practices and Guidelines of Court Interpreting and a Proposal for Best Practices for Turkish Court Interpreters.....	101
Mehtap Aral	
Makine Çevirisi Çevirmen Üslubunu Yansıtabilir mi?: Çevirmen Üslubunun Nitel ve Nicel Analizi ve Makine Çevirisi Sistemlerine Entegre Edilmesi	102
Ena Hodzik ¹ , Mehmet Şahin ² , Sabri Gürses ³ , Harun Dallı ⁴ , Olgun Dursun ⁵	

A Translation- oriented Approach to the Winged Souls in Four Great Shakespearean Tragedies	103
Didem Tuna ¹ , Yeşim Deniz Altay ²	
Rusça Reklam Metinlerinin Dili İle İlgili Bazı Sorunlar ve Çözüm Yolları	103
Kamala Tahsin Kerimova	
Çeviribilimde Çeviri Kurgu Dönemeci: Çevirmenin Rolü ve Çevirmen Kararları Üzerine Betimleyici Bir Çalışma	104
Cazibe Yiğit	
Human Translation versus Machine Translation	104
Uğur Diler	
Edebi Eserlerde Özel İsimlerin Çeviri Sorunları (M. Bulgakov'un <i>Usta ile Margarita</i> Romanı Örneğinde)	105
Firengiz Paşayeva Yunus ¹ , Yalçın Yunus ²	
Yapısalcılık Sonrası Yaklaşımlar Işığında Metinlerarasılık/Resimlerarasılık Kavramlarına Çeviribilim Yöntemleriyle Yeni Bir Yaklaşım	105
Yasine Çetin Eylek ¹ , Füsün Bilir Ataseven ²	
Edebi Eserlerin Çevirisinde Yazarın Üslubunu Koruma Sorunları	106
Aytan Mammadli	

Çeviri Göstergebilimi Merceğinden Özde Çeviri Metinlerin Sınıflandırılması

Sündüz Öztürk Kasar

Yıldız Teknik Üniversitesi

Çağrılı Konuşma ID: 1

Göstergeçeviribilim ya da çeviri göstergebilimi, bir yandan herhangi bir gösterge sisteminde anlamın üretilmesi ve algılanması ile ilgilenen göstergebilimin bakış açısını, diğer yandan da çeviri etkinliğinde anlamın üretilmesi, alınması ve yeniden üretilmesini inceleyen çeviribilimin bakış açısını birleştiren disiplinlerarası bir araştırma alanıdır. Dolayısıyla, her türlü çeviri eylemi sırasında gerçekleşen anlamlama edimini çözümlmek için bu iki alan bir araya gelir. Bu ortak alanda yer alarak, 2000'li yıllardan beri çeviri göstergebilimi çalışmaları yürütmekteyiz.

Bu çalışmamızda, daha önce « Traduction de la ville sous le point de vue sémiotique : Istanbul à travers ses signes en trois langues » [Göstergebilimsel Bakış Açısından Kent Çevirisi: Üç Dildeki Göstergelerinin Anlatımıyla İstanbul] başlıklı Fransızca bir yayında Fransızca adıyla “traduction en filigrane” (Öztürk Kasar, 2012) olarak öne sürdüğümüz ve daha sonraki çalışmalarımızda (Öztürk Kasar, 2018a, 2018b, 2018c, 2018d, 2020, 2021 ve Kasım 2022'de yayınlanacak) geliştirdiğimiz yeni bir kavramı sunmaya çalışacağız: bu kavramı yıllar sonra Türkçede “özde çeviri” olarak adlandırdık (Öztürk Kasar, 2018). Özde çeviri kavramının çeviribilim ve göstergebilimin ortak alanında yer almasının yanı sıra iki göstergebilim bakış açısını birleştirdiğimiz bir çalışmadan doğduğunun altını çizmek isteriz: adı geçen bu çalışmada, bir yanda çeviri göstergebilimi, diğer yanda her türlü mekânın (kita, bölge, ülke, yöre, şehir, köy, iç mekânlar/dış mekânlar, kapalı mekânlar/açık mekânlar, vb.) hayatımızdaki anlamını çözümlleyen uzam (mekân) göstergebilimi söz konusuydu (Öztürk Kasar, 2012). Çalışmalarımızda özde çeviri kavramına bağlı olarak iki başka kavram daha öne sürdük; bunlar aslına çeviri ve dolaylı özde çeviri kavramlarıdır: aslına çeviri, özde çeviri metnini çıkış noktasındaki dil ve kültüre döndürür, dolaylı özde çeviri ise özde çeviriye kendi kökenindeki dil haricinde bir başka dile aktarır. Ancak bu çalışmamızda yalnızca özde çeviri kavramını işleyeceğiz.

Özde çeviri, ya varış yeri ya da çıkış yeri olarak sunulan başka yerlerin anlatısını içeren bir metindir. Bu anlatı, söz konusu yerlerin dilsel, kültürel, toplumsal ve tarihi göstergelerinin yazarın zihninde gerçekleştirdiği bir çeviri işlemi sonrasında varış bağlamına aktarması sonucunda oluşmuştur. Daha açık ifade etmek gerekirse, bu anlatıdaki başka yer(ler), her şeyden önce kendi yer adları ve su adları ile isimlendirilen yabancı bir coğrafyadır ve bu coğrafya, kendi dillerinde isimlendirilen insanların yaşadığı bir yerdir. O halde bu coğrafyanın mutlaka tarihi şahsiyetleri, tarihi olayları ve tarihi eserleriyle bilinen bir tarihi vardır. Son olarak, bu başka yer kültürel göstergelerle donatılmış bir uzamdır: Bu coğrafyaya ait toplumun yaşam biçimine tanıklık eden göstergeler, mutfak kültüründen giyime, günlük alışkanlıklardan sosyal ya da dini ritüellere, yerleşim düzeninden ulaşım araçlarına, ölçü birimlerinden para birimlerine, vb. çok çeşitlilik gösteren bir kategori oluşturur. Bu nedenle, yazarın düşüncesinde gerçekleştirilen bir ön çeviride bu öğeleri bir dilden diğerine taşımak söz konusudur.

Yurtdışına seyahat etmek, bir süre için yabancı bir ülkeye yerleşmek, göç etmek ya da sürgüne gönderilmek, bizi genellikle bilinmeyen ya da az bilinen gerçekliklerle nazikçe ya da acımasızca temasa geçirir. Bu temasın olumlu olduğu durumlarda bireysel zenginleşme söz konusu olurken, temasın bir şok yaratması durumunda, tam tersine, şiddetli bir alt-üst oluş gerçekleşebilir. Her halükârda, başka bir yere varmak ve diğerleriyle karşılaşmak birey üzerinde kimi etkilere neden olur; bu etkiler dile dökülür ve onu deneyimleyen kişilerin ürettiği metinlerde yansımalarını bulur. Edebiyat bu deneyime tanıklık etmekten geri kalmaz.

2012 yılında “traduction en filigrane” [“özde çeviri”] kavramını öne sürdüğümüz ilk yayınımdan bu yana, bu kavramı örnekleyen birçok bütüncü üzerinde çalıştık ve aynı zamanda bu konu üzerine odaklanan iki doktora tezinin yönetimini Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde tamamladık. Halen yönetimimiz altında sürmekte olan ve bu kavramı işleyen tez çalışmaları da mevcuttur. Araştırmalarımız çoğaldıkça, çok çeşitli metinler için geçerli olan özde çeviri kavramının ne kadar zengin bir kavram olduğunu fark ettik. Buradan hareketle, bu zenginliği ve çeşitliliği gösteren altı kategorili bir tipoloji önermeye çalışacağız:

I. Özde çevirilere yönelik ilk kategoriyi, zihinsel çevirinin çıkış yerine ve doğrultusuna göre tasarlamıştık: buna göre iki tür özde çeviri türü saptamış ve onları « öz bağlamdan yabancı bağlama giden özde çeviri » ve « yabancı

bağlamdan öz bağlama giden özde çeviri » olarak adlandırmıştık (Öztürk Kasar, 2018c, 2018d, 2020, 2021). Birinci durumda yazar kendine ait olan gerçeklikleri yabancı bir dil ve kültür uzamına aktarır; ikinci durumda ise yazar başka bir dile ve kültüre ait yabancı gerçeklikleri kendi öz bağlamına taşır.

II. Özde çevirilerin ikinci kategorisi, bu metinlerin üretim motivasyonlarına göre oluşturulabilir: özde çeviri üretiminin kökeninde hem tutkulu hem de akılcı birçok güdü bulunabilir; bu güdüler olumlu ya da olumsuz yahut da tarafsız olabilir ve farklı amaçlara yönelebilir. Farklı nitelikteki özde çeviri ürünlerini sınıflandırmaya çalışan bu ölçütler üzerinden ikinci bir kategori önerebiliriz: olumlayıcı özde çeviri / değilleyici özde çeviri /betimleyici özde çeviri / öykünmeci özde çeviri / düzeltici özde çeviri / öğretici özde çeviri, vb.

III. Özde çeviri sınıflandırmasının üçüncü kategorisi ise metin türüne göre oluşturulabilir: Başlangıçta, özde çeviri kavramını yazınsal metinler üzerinden tasarladık, ancak özde çeviri üretiminin yazınsal alanla sınırlı kalmadığını, başka türlerde metin üretiminin de mümkün olduğunu gördük. Bu yüzden üçayaklı bir kategori önereceğiz: yazınsal özde çeviri (kurgusal ya da kurgusal olmayan), yarı yazınsal özde çeviri ve yazınsal olmayan özde çeviri.

IV. Özde çeviri tipolojisinin dördüncü kategorisi, anlatılan olaylar karşısında metnin zamansallığına göre oluşturulabilir: bu durumda, söylem zamanı ile öykü zamanının çakıştığı eşzamanlı özde çeviri ile söylemin geçmişte kalan bir öykü zamanını ele aldığı artzamanlı özde çeviri ayrımını yapacağız.

V. Beşinci kategoride, metnin gönderme yaptığı kent, bölge ya da ülkenin sayısına göre yani bir tek ya da birden fazla olmasına göre özde çevirileri ikiye ayırabiliriz; bu iki türü, tekli özde çeviri ve (türdeş ya da ayrışık) çoklu özde çeviri olarak adlandırabiliriz.

VI. Altıncı ve son kategoride, kapsamları açısından iki farklı türde özde çeviri karşımıza çıkar: Birinci durumda, metnin bütününde özde çeviri niteliği gösteren bir yapıt olarak bütüncül özde çeviri söz konusu olacaktır. İkinci durumda ise, metnin tümünde olmasa da önemli bir bölümünde yabancı diyarlara gidip özde çeviri niteliğine bürünen bir metin olarak kısmi (kesimsel) özde çeviri örneği oluşacaktır.

Konuşmamızda, özde çeviri tipolojisinin her bir kategorisini, alt kategorilerin isimlerini ve tanımlarını vererek ve seçilmiş örneklerle açıklayarak sunacağız. Her örnek, altı kategorinin her biriyle ilgili özelliklerinin toplamıyla kimliğini kazanacaktır.

Son olarak, hem içinde yaşadığımız hem de yaşayıp terk ettiğimiz mekânların varlığımızın birer parçası olduğunu ve bizdeki yansımalarının dilimize ve söylemlerimize döküldüğünü göstermeye çalışacağız. Sonuç olarak, çeviri göstergebilimi, uzam (mekân) göstergebilimini göz ardı etmemelidir zira günümüzde kadınlar ve erkekler, kimliklerini temas halinde oldukları mekânlarla kurdukları (ikamet, tecrit, göç, sürgün, diaspora, geçiş, seyahat, terk etme gibi) çoklu ilişkiler içinde oluşturmaktadırlar. Çeviri ve gösterge kuramlarının disiplinlerarası katkısı da dil, metin, anlam ve çeviri kavramları hakkındaki bilgilerimizi zenginleştirmekte ve ufkumuzu açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri göstergebilimi, göstergeçeviribilim, özde çeviri, özde çeviri tipolojisi.

Typologie des traductions en filigrane au prisme de la sémio-traductologie

Sündüz Öztürk Kasar

Université technique de Yıldız

Séance plénière : 1

La sémio-traductologie ou la sémiotique de la traduction est un domaine de recherche interdisciplinaire combinant, d'une part, le point de vue de la sémiotique qui s'intéresse à la signification dans le sens de la production et de la réception du sens dans tout système de signes, et de l'autre, celui de la traductologie qui étudie l'activité traduisante où la production, la réception et la reproduction du sens constitue des étapes sine qua non. Par conséquent, les deux domaines se soutiennent pour analyser la signification lors de l'acte de traduire. Placée dans cette perspective symbiotique, nous menons à bien des travaux de sémio-traductologie depuis des années 2000.

Dans ce travail, nous allons essayer de présenter une notion nouvelle que nous avons déjà proposée dans une publication intitulée « Traduction de la ville sous le point de vue sémiotique : Istanbul à travers ses signes en trois langues » (Öztürk Kasar, 2012) et que nous avons développée dans des travaux ultérieurs (Öztürk Kasar, 2018a, 2018b, 2018c, 2018d, 2020, 2021, à publier en novembre 2022): c'est la notion de traduction en filigrane. Nous voudrions souligner le fait que le concept de traduction en filigrane est issu d'une étude qui se place non seulement dans le domaine commun des études de traduction et de la sémiotique mais qui se place aussi sous deux perspectives sémiotiques : d'un côté, sémiotique de la traduction et de l'autre, sémiotique de l'espace qui analyse la signification de toutes sortes d'espace dans notre vie (continent, région, pays, contrée, ville, village, espaces intérieurs/extérieurs, espaces fermés/ouverts, etc.). Dans nos travaux, nous avons lancé également deux autres notions directement liées à celle de traduction en filigrane : ce sont les notions de rétro-traduction originelle et de traduction en filigrane indirecte que nous avons développées au cours de nos études. La rétro-traduction originelle désigne la traduction vers la langue d'origine d'une traduction en filigrane tandis que la traduction en filigrane indirecte nomme toute autre traduction vers une langue qui n'est pas la langue d'origine de la traduction en filigrane. Cependant, dans ce présent travail, nous ne traiterons que du concept de traduction en filigrane.

La traduction en filigrane apporte un récit des ailleurs qui se présentent soit comme lieu(x) d'arrivée soit comme lieu(x) de départ. Ce récit implique le transfert des signes linguistiques, culturels, sociaux et historiques de ces lieux vers le contexte d'accueil suivant une opération de traduction réalisés dans l'esprit de l'auteur. A dire plus clairement, dans ce récit, l'ailleurs est tout d'abord une géographie étrangère nommée par ses toponymes et hydronymes propres, et cette géographie est peuplée par des personnes nommées également dans leur langue. Ensuite, cette géographie a sûrement une histoire reconnue par ses figures : personnalités, événements et monuments historiques. Enfin, cet ailleurs est un espace marqué culturellement : Des signes qui témoignent la façon de vivre de la société de cet ailleurs constituent une catégorie très variée allant de la gastronomie au vestimentaire, des habitudes quotidiennes aux rituels sociaux ou religieux, de l'aménagement du domicile aux moyens de transport, des unités de mesure aux unités monétaires, etc. Il s'agit donc de transporter ces éléments d'une langue à l'autre dans une traduction préalable qui s'accomplit dans la pensée de l'auteur.

Voyager à l'étranger, s'installer pour un moment, se migrer ou s'exiler dans un pays étranger nous met en contact doucement ou brutalement avec des réalités nouvelles souvent inconnues ou peu connues. Il pourrait s'ensuivre de ce fait un enrichissement individuel lorsque le contact s'avère positif ou bien au contraire un bouleversement violent au cas où le contact est plutôt un choc. En tout cas, l'arrivée aux ailleurs et la rencontre avec l'autre causent des effets sur l'individu, effets qui se reflètent dans le langage et trouvent ses répercussions dans les discours produits par des personnes qui l'expérimentent. La littérature ne manque pas de témoigner de cette expérience.

Depuis notre première publication en 2012 sur la notion de traduction en filigrane, nous avons travaillé sur plusieurs corpus qui illustrent cette notion en même temps que nous avons mené à bien la direction de deux thèses de doctorat centrées sur ce sujet au sein de l'Ecole doctorale de l'Université technique de Yıldız. Il y a également des thèses en cours qui exploitent cette notion. Au fur et à mesure que nos travaux se multipliaient, nous avons constaté la grande richesse de la notion de traduction en filigrane qui s'applique à une grande diversité de textes. Aussi tâcherons-nous de proposer une typologie à six catégories qui démontrent cette richesse et cette diversité :

I. La première catégorie des traductions en filigrane est conçue suivant l'orientation de la traduction psychique : nous avons deux types de traduction en filigrane selon le lieu de départ et l'orientation suivie par la traduction psychique ; nous les avons déjà appelés comme « traduction en filigrane exportatrice » et « traduction en filigrane importatrice » (Öztürk Kasar, 2018c, 2018d, 2020, 2021) : Dans le premier cas, l'auteur transfère ses propres réalités dans un espace de langue et de culture étranger; dans le second cas, l'auteur transporte des réalités étrangères d'une autre langue et d'une autre culture dans son propre contexte.

II. La deuxième catégorie des traductions en filigrane peut être construite suivant les motivations de leur production : Nous pouvons retrouver plusieurs motifs tant passionnels que rationnels à l'origine de la production des traductions en filigrane et ces motifs peuvent être positifs ou négatifs ou encore neutres visant de différents buts. Nous allons proposer une deuxième catégorisation sur ces critères qui essaient de classer les différents produits qualifiés de traduction en filigrane positive / négative/ descriptive/ imitative/ corrective/ initiatique (d'apprentissage), etc.

III. La troisième catégorie des traductions en filigrane peut être établie suivant le genre textuel : Nous avons conçu la notion de traduction en filigrane à partir des textes littéraires, mais la production de traduction en filigrane ne se cantonne pas dans le domaine littéraire puisque deux autres catégories sont encore possibles. Nous allons donc proposer une catégorie à trois types: traduction en filigrane littéraire (fictif et non-fictif), traduction en filigrane semi-littéraire et traduction en filigrane non littéraire.

IV. La quatrième catégorie des traductions en filigrane peut être constituée suivant la temporalité du texte vis-à-vis des événements racontés, on peut alors concevoir la traduction en filigrane synchronique où le temps du discours et le temps de l'histoire coïncident, et la traduction en filigrane diachronique où le discours traite d'un temps passé de l'histoire.

V. La cinquième catégorie des traductions en filigrane peut être projetée suivant le nombre des lieux référés, nous avons alors traduction en filigrane singulière et traduction en filigrane plurielle (homogène et hétérogène).

VI. La sixième et dernière catégorie des traductions en filigrane peut être proposée suivant leur extension, nous distinguons dans ce cas entre la traduction en filigrane intégrale et la traduction en filigrane partielle.

Dans notre intervention, nous allons définir chaque catégorie de cette typologie en donnant les noms et définitions des sous-catégories et en les illustrant par des exemples choisis. Chaque exemple gagnera son identité par la somme de ses caractéristiques liées à chacune des six catégories. En dernier lieu, nous allons essayer de montrer que l'espace sur lequel nous vivons aussi bien que les espaces sur lesquels nous avons vécu et que nous avons quittés font partie de notre existence et ils ont des répercussions en nous qui se reversent dans notre langage et dans nos discours. Dès lors, la sémiotique de la traduction ne doit pas méconnaître la sémiotique de l'espace puisque la femme et l'homme de nos jours font leur identité en multiples relations (de séjour, de séquestration, de migration, d'exil, de diaspora, de traversée, de voyage, d'abandon, etc.) avec l'espace avec lequel ils sont en contact. Ainsi, la contribution interdisciplinaire des théories de sémiotique et de traductologie enrichit nos savoirs concernant le langage, le texte, la signification et la traduction en nous ouvrant de nouvelles horizons.

Mots-clés : Sémiotique de la traduction, sémio-traductologie, traduction en filigrane, typologie des traductions en filigrane.

A Typology of Watermark Translations through the Prism of Semio-Translation Studies

Sündüz Öztürk Kasar

Yıldız Technical University

Plenary Session: 1

Semio-translation studies or the semiotics of translation is an interdisciplinary field of research combining the viewpoint of semiotics dealing with signification in terms of production and reception of the meaning in any sign system, and that of translation studies focussing on the act of translation where the production, reception, and reproduction of the meaning constitute sine qua non steps. Consequently, the two fields support each other in the analysis of meaning during the act of translation. Placed in this symbiotic perspective, I have been carrying out work in semio-translation studies since the year 2000.

In this study, I will try to present a new concept that I have already proposed in a publication entitled « Traduction de la ville sous le point de vue sémiotique : Istanbul à travers ses signes en trois langues » (Öztürk Kasar, 2012) [Translation of the city from the point of view of semiotics: Istanbul through its signs in three languages] and developed in subsequent works (Öztürk Kasar, 2018a, 2018b, 2018c, 2018d, 2020, 2021, to be published in November 2022): watermark translation. I would like to underline the fact that the concept of watermark translation is derived from a study that is not only placed in the common field of translation studies and semiotics but also from two semiotic perspectives: on the one hand, semiotics of translation and on the other hand, semiotics of space that analyze the meaning of all kinds of space in our lives (continent, region, country, land, city, village, indoor/outdoor spaces, closed/open spaces, etc.). I have also launched two other concepts directly linked to watermark translation: original back-translation and indirect watermark translation concepts that I have developed in the course of my studies. Original back-translation refers to the translation of a watermark translation into the original language, while indirect watermark translation refers to any other translation into a language that is not the original language of the watermark translation. However, in this study, we will only deal with the concept of watermark translation.

Watermark translation provides a narrative of the elsewhere that presents itself either as (a) place(s) of arrival or as (a) place(s) of departure. This kind of narrative implies the transfer of linguistic, cultural, social, and historical signs of these places to the context of reception following an operation of translation carried out in the author's mind. To put it more clearly, in this kind of narrative, the elsewhere is first of all a foreign geography named by its own toponyms and hydronyms, and this geography is populated by people also named in their language. Then, this geography surely has a history recognized by its figures, personalities, events, and historical monuments. Finally, this elsewhere is a culturally marked space: Signs that bear witness to the way of life of the society of this elsewhere constitute a very varied category ranging from gastronomy to clothing, from daily habits to social or religious rituals, from home furnishings to means of transportation, from units of measurement to monetary units, etc. It is thus a question of transporting these elements from one language to another in a preliminary translation accomplished via the author's thought.

Traveling abroad, settling down for a while, migrating, or going into exile in a foreign country puts us gently or brutally into contact with new realities that are often unknown or little known. This could result in individual enrichment when the contact turns out to be positive or, on the contrary, a violent upheaval in the event that the contact is rather a shock. In any case, the arrival elsewhere and the encounter with the other has effects on the individual that are reflected in language and they find their repercussions in the discourses produced by people who experience it. The literature does not fail to bear witness to this experience.

Since my first publication in 2012 on the concept of watermark translation, I have worked on several corpora that illustrate this concept, at the same time as I completed the supervision of two doctoral theses focused on this topic at the Doctoral School of Yıldız Technical University. There are also ongoing theses that exploit this concept. As my work multiplied, I realized the great richness of the concept of watermark translation applies to a wide variety of texts. We will therefore try to propose a typology with six categories that demonstrate this richness and diversity:

- I. The first category of watermark translations is conceived according to the orientation of psychic translation: we have two types of watermark translation according to the place of departure and the orientation followed

by psychic translation; we have already termed them "exporting watermark translation" and "importing watermark translation" (Öztürk Kasar, 2018c, 2018d, 2020, 2021): In the first case, the author transfers their own realities into a foreign language and culture space; in the second case, the author transports foreign realities from another language and culture into their own context.

- II.** The second category of watermark translations can be constructed according to the motivations for their production. We can find several motives, both passionate and rational, at the origin of the production of watermark translations, and these motives can be positive or negative or even neutral, aiming at different purposes. I will propose a second categorization of these criteria, which tries to classify the different products qualified as positive, negative, descriptive, imitative, corrective, initiatory (learning) watermark translation, etc.
- III.** The third category of watermark translations can be established according to the textual genre. I have conceived the concept of watermark translation from literary texts, but the production of watermark translation is not confined to the literary domain since two other categories are still possible. Therefore, I will propose a category with three types: literary watermark translation (fictional and non-fictional), semi-literary watermark translation, and non-literary watermark translation.
- IV.** The fourth category of watermark translations can be constituted according to the temporality of the text with respect to the events narrated; one can then conceive of synchronic watermark translation where the time of the discourse and the time of the story coincide, and diachronic watermark translation where the discourse deals with a past time in the story.
- V.** The fifth category of watermark translations can be projected according to the number of referenced places; we then have singular watermark translation and plural watermark translation (homogeneous and heterogeneous).
- VI.** The sixth and final category of watermark translations can be proposed according to their extension; I distinguish in this case between the integral watermark translation and the partial watermark translation.

In my talk, I will define each category of this typology by giving the names and definitions of the subcategories and illustrating them with selected examples. Each example will gain its identity by the sum of its characteristics linked to each of the six categories. Finally, I will try to show that the space in which we live, those in which we have lived and those which we have left are part of our existence and they have repercussions for us which are reversed in our language and discourses. Consequently, the semiotics of translation must not ignore the semiotics of space since people nowadays form their identity through multiple relationships (of stay, of sequestration, of migration, of exile, of diaspora, of crossing, of travel, of abandonment, etc.) with the space with which they are in contact. Thus, the interdisciplinary contribution of the theories of semiotics and translation studies enriches our knowledge of language, text, meaning, and translation by opening up new horizons.

Keywords: Semiotics of translation, semio-translation studies, watermark translation, typology of watermark translations.

* Translated into English by Didem Tuna

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHIE / BIBLIOGRAPHY

- **Özde Çeviri Konusundaki Yayınlar ve Çalışmalar**
Publications et travaux sur la notion de traduction en filigrane
Publications and works on the notion of watermark translation

Öztürk Kasar, Sündüz. À paraître en novembre 2022. Traduction en filigrane dans le contexte de la littérature migrante : *Das Leben ist eine Karawanserei* d'Emine Sevgi Özdamar. **Traduire l'expérience migratoire**, Nadine Rentel, Stephanie Schwerter et Frédérique Amselle (dir.), Berlin: Peter Lang, pp. 195-210.

Öztürk Kasar, Sündüz. 2021. Traduire la ville en filigrane: Istanbul par Georges Simenon dans *Les Clients d'Avrenos*, **Vous avez dit littérature belge francophone? Le défi de la traduction**, Catherine Gravet et Katrien Lievois (éds.), Bruxelles, Peter Lang, pp. 235-266.

<https://www.peterlang.com/view/title/70371>

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2020. Çeviri göstergebilimi ile kent göstergebiliminin bütünleşik bağlamında özde çeviri kavramının incelenmesi [Study Of The Concept Of Watermark Translation In The Syncretic Context Of Semiotics Of Translation And Urban Semiotics]. **Dünya Dilleri, Edebiyatları ve Çeviri Çalışmaları Dergisi**. 1(1): 1-25.

<https://webyonetim.bandirma.edu.tr/Content/Web/Yuklemeler/DosyaYoneticisi/437/files/S%C3%BCnd%C3%BCz%20%20Kasar.pdf>

Öztürk Kasar, Sündüz. 2018a. Çeviribilimde Yeni Bir Kavram: Özde Çeviri, **1. Uluslararası Rumeli Sempozyumu Bildiri Özetleri**. Kırklareli Üniversitesi, ss. 39-40.

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2018b. "Traduire la ville en filigrane: Istanbul par Georges Simenon dans *Les clients d'Avrenos*" [Metnin Dokusunda Kenti Çevirmek: Georges Simenon'un *Les clients d'Avrenos* [Avrenos'un Müşterileri] Adlı Romanında İstanbul]. **La traduction de la littérature belge francophone 13-14 décembre 2018 (Programme et résumés)**. Université de Mons, Mons, pp.18-19.

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2012. Traduction de la ville sous le point de vue sémiotique : Istanbul à travers ses signes en trois langues [Göstergebilim Bakış Açısından Kent Çevirisi: Üç Dilde Göstergelerinin Anlatımıyla İstanbul]. **Défis et enjeux de la médiation interculturelle**, Nadine Rentel et Stephanie Schwerter (éds.), Frankfurt am Main: Peter Lang, pp. 267-285.

<https://www.peterlang.com/view/title/14101>

Öztürk Kasar, Sündüz & Çelik, Kübra. 2021. Bir özde çeviri örneği *The City of the Sultan and Domestic Manners of the Turks in 1836* ve aslına çevirilerinde kenti temsil eden göstergelerin aktarımı [The Transfer Of The Urban Signs in *The City Of The Sultan And Domestic Manners Of The Turks in 1836* As An Example Of Watermark Translation And in its Retrotranslations]. **RumeliDE**, Haziran 2021, 1067-1084.

<https://www.rumelide.com/journal/archive/rumelide-2021-23--june.html>

Öztürk Kasar, Sündüz & Gülmüş Sırkıntı, Halise. 2021. Çeviri Göstergebilimi Bağlamında Bir Özde Çeviri Örneği: *The Clown and His Daughter* [A Watermark Translation Within The Scope Of Semiotics Of Translation: *The Clown And His Daughter*]. **RumeliDE**, Haziran 2021, 1042-1057.

<https://www.rumelide.com/journal/archive/rumelide-2021-23--june.html>

Tuna, Didem. 2020. Yazarın zihninde bir çeviri edimi: Özde çeviri ürünü olarak kaynak metin ve aslına çevirisi [An Act Of Translation In The Author's Mind: The Source Text As A Product Of Watermark Translation And Its Retro-Translation]. **RumeliDE**, (Ö8), 882-904. DOI: 10.29000/rumelide.814738.

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1358408>

Tuna, Didem & Çelik, Begüm. 2021. From wiping out of the meaning to over-interpretation: The translator as covert co-author in the rewriting of Istanbul. **Journal of Language and Linguistic Studies**, 17(Special Issue 2), 1083-1098. <https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/2279/741>

- **Sündüz Öztürk Kasar'ın özde çeviri konusundaki sözlü sunumları ve seminerleri**
Présentations orales et séminaires par Sündüz Öztürk Kasar au sujet de la traduction en filigrane
Oral presentations and seminars by Sündüz Öztürk Kasar on watermark translation

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2018c. Çeviribilimde Yeni Bir Kavram: Özde Çeviri, **1. Uluslararası Rumeli Sempozyumu**. Kırklareli Üniversitesi. 12 Mayıs 2018. (Özeti yayınlanmıştır.)

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2018d. “Traduire la ville en filigrane: Istanbul par Georges Simenon dans Les clients d’Avrenos” [Metnin Dokusunda Kenti Çevirmek: Georges Simenon’un Les clients d’Avrenos [Avrenos’un Müşterileri] Adlı Romanında İstanbul]. **Colloque international intitulé La traduction de la littérature belge francophone (13-14 décembre 2018)**. Université de Mons, Mons, le 13 décembre 2018. (Özeti yayınlanmıştır.)

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2015. Istanbul dans *Janissary Tree* de Jason Goodwin. **Séminaire de master « Est/ouest: Espaces et échanges dans le monde et les villes »**, l’Université de Valenciennes et du Hainaut-Cambrésis, Valenciennes, 12 novembre 2015.

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2013b. La traduction de la ville sous le point de vue sémiotique: Istanbul à travers ses signes en trois langues. **Séminaire de maîtrise à l’EHESS**, Paris, 27 novembre 2013.

Öztürk, Kasar, Sündüz. 2013a. La traduction de la ville sous le point de vue sémiotique: Istanbul à travers ses signes en trois langues [Göstergebilim Bakış Açısından Kent Çevirisi: Üç Dilde Göstergelerinin Anlatımıyla İstanbul]. **Is-il real? International symposium and Semio school (7-10 october 2013) organized by Çankaya University**, Ankara, 8 october 2013. (Özeti basılmıştır.)

- **Sündüz Öztürk Kasar yönetiminde özde çeviri konusunda tamamlanmış Doktora tezleri**
Thèses de doctorat préparées et soutenues sous la direction de Sündüz Öztürk Kasar
Doctoral theses prepared and defended under the supervision of Sündüz Öztürk Kasar:

1. GÜLMÜŞ SİRKINTI, Halise. (2021). *Çeviri Göstergebilimi Bağlamında Özde Çeviri: Halide Edib’in The Clown and His Daughter Başlıklı Eserinin ve Çevirilerinin Yeni Kavramlar Işığında İncelenmesi*. **Directrice de recherche**: Prof. Dr. Sündüz Öztürk Kasar, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim Doktora Programı, İstanbul. **Date de soutenance**: le 9 juillet 2021.
Tezin İngilizce Başlığı /Le titre en anglais de la thèse / The title in English of the thesis:
Watermark translation in the context of semiotics of translation: Analysis of Halide Edib’s The clown and his daughter and its translations in the light of new concepts.
2. ÇELİK, Kübra. (2021). *19. Yüzyıl İstanbul’unun Julia Pardoe’nun Gözünden Özde Çeviri Kavramıyla Okunması Ve Aslına Çevirilerinin Değerlendirilmesi*. **Directrice de recherche**: Prof. Dr. Sündüz Öztürk Kasar, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim Doktora Programı, İstanbul. **Date de soutenance**: le 4 octobre 2021.
Tezin İngilizce Başlığı /Le titre en anglais de la thèse / The title in English of the thesis:
Reading the 19th century’s Istanbul through the eyes of Julia Pardoe via the concept of watermark translation and evaluation of its retro translations

Çeviri, Teknoloji ve İnsan

Mehmet Şahin

Boğaziçi Üniversitesi

Çağrılı Konuşma ID: 2

Çeviri işinde, araştırmalarında ve eğitiminde teknolojinin önemi giderek artıyor. 2010 yılında öne çıkarılan *teknolojik yönelimden* bugüne üstel bir hızla gelişen çeviri teknolojileri nöral —sinirsel ağa dayanan— makine çevirisiyle birlikte daha geniş bir alanı etkileyecek güce ulaştı. Hızlı ve yaygın çeviriyi olanaklı kılarak *makine çevirisi okuryazarlığı*, *siborg çeviri* gibi kavramları gündeme getiren bu teknolojilerin toplumsal, siyasal ve kültürel hayata etkileri hiç şüphesiz öncelikle çevirmenler ve çeviribilimciler tarafından hissediliyor. Çevirmenler birçok çalışma ortamında artık makinenin bir uzantısı gibi görülüyor ve *çevirmen* olarak değil farklı unvanlarla dil endüstrisinde yer bulabiliyor. Çevirmenlerin yaptıkları işe verilen değer birçok alanda azalırken değişen çalışma şartları da ekonomik ve ergonomik zorlukları beraberinde getiriyor. Teknoloji devlerinin, hayatın birçok alanında olduğu gibi, dil teknolojilerindeki tahakkümü çevirmenler ve çeviri işletmeleri için de kaygılar yaratıyor. Eğitim alanında ise çeviri teknolojileri müfredatın vazgeçilmez bir parçası hâline gelmekle kalmayıp öğrencilerin çeviri becerilerini geliştirme süreçlerini de doğrudan etkiliyor. Teknolojik gelişmeler öğrencilerin hayata ve geleceğe dair kaygılarını azaltmaktan uzak kalıyor. Son olarak, çeviribilimciler giderek mekanikleşen bir çeviri dünyasıyla karşı karşıya kalıyor. Otomatik çeviri yardımıyla oluşturulmuş metinler, intihal ürünü yayınlar, yapay zekâ tarafından yaratılmış metinler çeviribilimin temel odaklarından biri olan “metin” olgusunu dönüştürüyor ve çeviribilim araştırmalarında *gürültü* yaratabiliyor.

Bu konuşmada yukarıda saydığım gelişmelere genel bir bakış sunacağım ve Türkiye ve Türkçe özelinde bu gelişmelerin etkilerini ve olası sonuçlarını ele alacağım. Çeviri etkinliğinin yoğun olduğu ve mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinin sayısının son çeyrek yüzyılda şaşırtıcı düzeyde arttığı ülkemizde çeviri teknolojilerine ilişkin çalışmaların az olması ve genelde eleştirel yaklaşımlardan uzak olması dikkat çekiyor. Diğer yandan, Türkçe çevirilerde kullanılan çeviri belleği ve terim yönetim sistemleri, makine çevirisi, bütüncü araçları gibi teknoloji araçlarının genellikle Türkiye dışında geliştirilmesi ve ülke dışında faaliyet gösteren hizmet sağlayıcıların kontrolünde olması birçok bağlamda olduğu gibi Türkiye’deki çeviri sistemine de olumsuz etki edebiliyor. Bu bağlamda çeviribilimciler, doğal dil işleme, yapay zekâ ve makine çevirisi alanlarında çalışmalar yürüten bilim insanları, çevirmenler ve kamu kurum ve kuruluşlarında dile yönelik kaynaklar ve dil planlaması konularında görev alan yetkililer arasında sağlanacak iş birliği Türkçe çeviri makineleri ve çeviri teknolojileri geliştirilmesi yönünde büyük bir adım olacaktır. Verilerin korunması ve paylaşımı, eser sahipliği, özgünlük, ücretlendirme ve sürdürülebilirlik gibi kritik konuları tartışırken emeği ve insan çevirmeni merkeze koyan bir yaklaşım geliştirmek giderek dijitalleşen çeviri ve çeviribilim dünyasını daha adil ve sağlıklı kılmamızın ön koşulunu teşkil ediyor. Teknolojik gelişmelerin kaçınılmaz olduğunu biliyoruz; her alanda olduğu gibi çeviride de teknoloji sınırları zorluyor ve zorlamaya devam edecek. Bununla birlikte odak noktamızı sadece çeviri teknolojileri ile sınırlamamalı, çevirmen teknolojileri kavramına da yer vermeliyiz.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, makine çevirisi, çeviribilim, çevirmen teknolojileri, Türkçe.

Translation, Technology and the Human Being

Mehmet Şahin

Boğaziçi University

Plenary Session ID: 2

The importance of technology in translation work, translation research, and translation education has steadily increased. Since the *technological turn* that was put forward in 2010, technology has evolved exponentially and, with the advent of neural machine translation, has reached a point where it can have an impact in broader areas of life. These technologies have given rise to new concepts such as *machine translation literacy* and *cyborg translation* as they enable rapid and widespread translation, and they have implications for social, political, and cultural life that have certainly been felt primarily by translators and translation studies scholars. Translators are now seen as complementary to machines in many contexts and may find their place in the language industry under job titles other than *translator*. The value placed on translators' work is diminishing in many fields, and changing working conditions are creating economic and ergonomic difficulties. The dominance of tech giants in language technologies, as in many other areas of life, is causing concern among translators and translation companies. In education, on the other hand, translation technologies have not only become an indispensable part of the translation curriculum, but have also begun to have a direct impact on the process of teaching translation skills to students. Technological developments are far from alleviating students' concerns about their lives and futures. Finally, translation scholars face an increasingly mechanized translation space. Texts produced with the help of automatic translation, publications put together by plagiarism, and texts generated by artificial intelligence are changing the concept of “text”, which is one of the focal points of translation studies and can lead to *noise* in research.

In this talk, I will give an overview of the above developments and discuss their implications and possible consequences for Turkey and the Turkish language. In our country, where there is intensive translation work and the number of translation and interpreting departments has increased amazingly in the last 25 years, the number of studies on translation technologies is interestingly limited and usually far from critical. On the other hand, the fact that technological tools such as translation memory and translation management systems, machine translation, and corpus tools are developed outside Turkey and under the control of service providers operating abroad may have a negative impact on the translation system in Turkey, as in many other contexts. Therefore, collaboration between translation scholars, scientists researching natural language processing, artificial intelligence, and machine translation, translators, and authorities dealing with language-related resources and language planning in public institutions would be a great step toward the development of Turkish translation engines and translation technologies. In any discussion of critical issues such as data protection, data sharing, authorship, originality, pricing, and sustainability, a mindset that puts labor and the human being in the center is a prerequisite for creating a more equitable and healthier environment for translation and translation studies, which is increasingly digitized. We know that technological developments are inevitable; as in many fields, technology is pushing the boundaries in translation, and it is to be expected that it will continue to do so. However, we must not limit ourselves to the translation technologies, but must also consider the translator technologies.

Keywords: Technology, machine translation, translation studies, translator technologies, Turkish

Open Science. ENTI as a Case in Point

Javier Franco Aixelá

Universidad de Alicante

Plenary Session ID: 3

My contribution to the BAIBU-ICASTIS 2022 conference will turn around the new possibilities provided by open science and about an ambitious contribution from TIS (translation & interpreting studies) to this view of science – *ENTI, the Encyclopaedia of Translation & Interpreting*, published in 2022.

Quality online open science is something quite new and at times still fuzzy. I will try to suggest new approaches to making science with a collaborative and universally open rationale, in the hope that we might offer some tested ideas and that the feedback we receive from other projects and researchers will enable us to improve on them.

I will first speak about the current feasibility of open science, what it involves, what it needs to be successful and the challenges that lie ahead, paying special attention to key issues such as expertise/quality and to possible perversions of the ideal. Then, I will try to show how a couple of teachers from southern Europe (Italy and Spain), fostered by an also southern and local Spanish-Portuguese research association (AIETI) can make this dream come true on an international level, cooperatively building an encyclopaedia supported by the tenets of open science, i.e., based on a completely different rationale from its predecessors. Thus, ENTI is characterised by being:

Open Access / Multilingual / Multimedia / Scalable / Born in the South

Regarding open access, the founding logic is that public money invested on the universities should bring forth publicly and freely available science, that this should not be an option but a mandatory part of all public-funded projects. The minimum costs and huge dissemination possibilities of the WWW make this long-sought dream feasible, also helping to bring about academic independence from commercial criteria. Multilingualism via translation is a response we can put forward from TIS to the often painful dilemma of writing in one's language of choice and being condemned to local borders or giving up your language in favour of English reaching a potentially universal readership. Thus, *ENTI* always publishes science in English to ensure international reach and also always in at least another language of the author's choice. We think that multilingual publication on an equal footing is the solution to the lingua franca riddle and that once again the internet makes this possible.

Another central issue of *ENTI* is being multimedia, i.e., wholly designed from the start for the internet, which we believe is the obvious dissemination channel for open science. Thus, we take advantage of the (almost) free cost of publication space on the internet to provide entries whose length is greater than usually in encyclopaedias, approximately the same as journal articles, allowing enough space to develop the issue at hand and keeping reading time within reasonable limits. All entries are also tailored to be read on screen, i.e., illustrated, including links to further information on complex terms and historical figures, to annotated records of the bibliographical references and to the whole documents whenever legally available. This way, each entry will be the starting point for a huge amount of interconnected information, suggesting all kinds of new paths and extensions the readers will freely choose to take or leave depending on their particular needs.

ENTI is also scalable, meaning that it is an ongoing project whose successive enlargements will give rise to a coherent work with only one presentation covering all enlargements, since the last edition will always seamlessly include all the previous entries in one whole. *ENTI* will also always be open to new issues in TIS and updates of existing entries, thus never falling out of pace. Finally, *ENTI* is coordinated from the South, from a very in-between area in global science as results from the position occupied by Italy, Portugal and Spain, three Mediterranean countries which (should) tend to provide a more balanced view of the academia. The reception of *ENTI* so far seems to prove that being pliable, doing things with a broad view that includes everybody and being highly collaborative make it possible to build international and powerful research projects that help to make a fairer world from the perspective of open science. The generosity of over one hundred *ENTI* contributors and translators is the best proof that this is so.

Keywords: Translation and interpreting studies. Open science. Open access. Internet. Encyclopedia of translation and interpreting.

Ehliyet Belgesi Olarak Çevirmen Yeterlilikleri: Akademik Yeterliliklerle İmtihanı

Turgay Kurultay

Çağrılı Konuşma ID: 4

Ülkemizde 10 yıl önce başlayan “ulusal çevirmen standardı” ve “ulusal çevirmen yeterlilikleri” çalışmaları henüz somut uygulamalara yansıyan bir meyve vermiş değil. Oysa bu süre içinde çok yoğun çalışmalar yapıldı, derin tartışmalar yaşandı ve büyük bir emeğin ürünü olan kapsamlı içerikler oluşturuldu. Ayrıca bu çalışmalarla ilgili çeşitli mecralarda bilgilendirmeler ve herkese açık toplantılar da yapılmış olmasına karşın çeviri alanının paydaşlarının, bu arada akademik çevrelerin de süreç hakkındaki bilgileri, katılım düzeyleri epey sınırlı kaldı. 2013 yılı başında resmi gazetede yayınlanan, bu anlamda ülke mevzuatına girmiş olan “Ulusal Meslek Standardı Çevirmen Seviye 6”nın çeviri dünyamıza yansıyan etkilerinden söz etmek olanaklı görünmüyor. Çeviri alanındaki uygulamaları etkilemek bir yana, ciddi ölçüde inceleme ve eleştirel değerlendirme konusu yapıldığını söylemek de zor.

Oysa bu çalışmaların çok dikkate değer yanları var. Çevirinin meslekleşmesinin en önemli ve etkili araçlarından biri olmaya aday. Avrupa Birliği’nin yenilikçi modeli olarak “mesleki yeterlilikler sistemi” günümüzün meslek ve eğitim anlayışlarını da yansıtır yapıda. Bu yönüyle dünyada öteden beri uygulanan çevirmen yetkilendirme uygulamalarından birçok bakımdan ayrılıyor. Çeviri alanı için Türkiye’deki çalışmalar AB boyutunda da öncü bir girişim. Bu aynı zamanda birçok zorluğun da kaynağı.

2013 başında yayınlanan çevirmen standardından sonra Ulusal çevirmen yeterliliklerinin geliştirilmesinde yaşanan uzun bir gecikmenin ardından İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Bölümü 2017 yılında Mesleki Yeterlilik Kurumu’yla protokol imzaladı. Bu çalışmayı gerçekleştirmek üzere İstanbul Üniversitesi’nin koordinatörlüğünde oluşturulan Eşgüdüm Grubu’nda akademik çeviri öğretimi alanında 5 en köklü bölümün yanısıra temsil gücü yüksek ve uzun yıllardır faaliyet gösteren 5 sivil toplum kuruluşunun yer alıyor olması sadece ülkemizde değil dünyada da eşine az rastlanır bir işbirliği, liyakat ve şeffaflık örneğidir. Bununla birlikte bu çalışmaların alan paydaşlarınca yaygın ölçüde bilinirliği ve benimsenme düzeyi açısından önemli bir zayıflık olduğu görülüyor. Hem meslek alanındaki işleyişleri ve rolleri, hem de bu alandaki eğitim uygulamalarını ve akademik eğitimin mezunlarının durumunu doğrudan ilgilendiren böyle bir konuda çok yönlü ve sürekli bir değerlendirme ve görüş alışverişi olması gerekir. Bu ilgi hem yeterliliklerin geliştirilme sürecine katkı bakımından hem de doğru yapılan şeylerin arkasında topluca durabilmek açısından önemli. Ayrıca en iyi biçimde geliştirilmiş yeterlilikler de, ilgililerce benimsenmediği ve uygulamaya gereğince yansıtılmadığı sürece ölü doğumdur.

Nitekim resmileşen bir çevirmen yeterliliğinin uygulanması yine bir süreçtir ve o yeterliliğe uygun sınavları yapacak kuruluşun (veya kuruluşların) doğru seçilmesi ve uygulamayı yaparken alan paydaşlarınca izlenip denetlenmesi yeterliliğin kendisi kadar önemlidir.

Öte yandan temel gereklerden biri, akademik eğitim yürüten kurumların (çeviri bölümlerinin) yeterliliklerle ilişkisi konusunda da yaklaşımlarının belirginleşmesi, akademik bu konuda billurlaşmış bir politikasının olması. Bunun için de temel bazı soruları yüksek sesle sormak ve tartışmak durumundayız: Mesleki bilgi ve becerileri ölçme iddiasındaki yeterlilikler akademik eğitimin de kılavuzu mudurlar? Mezunların bu yeterliliklerden sınava girmesi gerekli ve anlamlı mıdır veya hangi koşullarda gerekli ve anlamlı olabilir? Kuşkusuz bir diğer temel soru, yeterliliklerin oluşturulmasında akademik bilginin yeri ve rolünün ne olduğudur.

Bu çok yönlü ilişkilerin etraflıca ele alınması başlı başına bir sempozyum konusudur. Ben konuşmamda 10 yıllık çalışmaların gelişimini ve içeriğini aktaran genel bir çerçeve çizmek, ayırt edici bazı noktalara değinmek, özellikle kritik mahiyette ve ayrışma konusu olabilecek birkaç nokta üzerinden bu meselenin belirleyici taraflarına işaret etmek istiyorum. Bu süreçte akademik gösterdiği veya gösteremediği performansı dile getirerek, katılımcılığın ve eleştirel takibin neden en temel unsurlardan olduğunu tartışmaya açmayı hedefliyorum.

Anahtar kelimeler: Akademik çeviri eğitimi, Çevirmen yeterlilikleri, Mesleki gelişim, Ölçme değerlendirme, Yaşam boyu öğrenme.

Tarih Sürecinde Çevirinin İşlevi ve Osmanlı Devletinin İletişim Uzmanları

Sâkine Eruz

Çağrılı Konuşma ID: 5

Çevirinin birincil işlevi iletişimin sağlanmasıdır. Bu bağlamda çağdaş çeviri kuramlarına göre çevirmenler iletişim uzmanları ve bir tür iletişim mühendisleridir.

Çeviri etkinliği ilkin Doğudan Batıya, sonraki yüzyıllarda ise Batıdan Doğuya doğru yol alacaktır. Anadolu ise sayısız farklı kültüre ev sahipliği yapan bir köprü niteliğindedir. Çevirinin tarihçesi yazılı belgelere göre M.Ö.2000 yılına uzanmaktadır. Hititler döneminde Anadolu’da Çevirmen Loncaları kurulmuştur. İki dilin hüküm sürdüğü her yerde çeviri vazgeçilmez bir eylem olarak karşımıza çıkar. Çeviri etkinliği medeniyetlerin yapılanmasında yaşamsaldır. Bütün dönemlerin en saygın mesleğini uygulayan çevirmenler aynı zamanda farklı alanlarda da uzman kişilerdir. Uzmanlık alanları diplomasi, dilbilim, edebiyat, eğitim, hukuk, siyaset bilime de uzanır.

Bulduğumuz coğrafya ise her zaman çok dilli ve çok kültürlü olmuştur. Üç kıtaya yayılan Osmanlı Devleti’nde otuzun üzerinde dil konuşulmakla kalmamış, aynı zamanda on üçün üzerinde alfabeye de metinler kaleme alınmıştır.

Osmanlı Devletinde çeviri aracılığıyla yeni edebiyat türleri yapılacak, eğitim ve hukuk da dahil her alanda reformlar yapılacaktır. Yabancı çevirmenler aracılığıyla da bu toprakların kültürleri Batıya taşınacak ve ilk kez Doğu Bilimleri Akademileri kurulacaktır. Bin bir Gece Masalları gibi eserler Batı dillerine aktarılacak ve Türk kültürü Batıda tanıtılırken Batı kültürü de Osmanlı Devletine nüfus etmeye başlayacaktır. Çeviri karşılıklı etkileşimin en yoğun yaşandığı olguların başında gelir. Sunumda Osmanlı Devleti’nden bu konulardan somut örnekler verilecek ve çeviri etkinliğinin aktörleri tanıtılırken çevirinin işlevi sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri tarihi, çevirinin işlevi, Osmanlı’da çevirmenlik.

Klasik Şiir Çevirisinde Biçim-İçerik Dengesi Problemleri: Yedi Askı Şiirleri ve Yunus Emre Örneği

Mehmet Hakkı Suçin

Gazi Üniversitesi

Çağrılı Konuşma ID: 6

Genel olarak çeviri ve özel olarak da klasik şiir çevirilerinde ortaya çıkan en önemli problemlerden biri, klasik metnin çevirisi sırasında biçim ile içerik dengesinin nasıl kurulacağı meselesidir. Biçimden metne ritim veren her türlü şiirsel kast edilirken içerikten ise gerek evrensel ve yerel anlam gerekse derin ve yüzeysel anlam düzeylerinde metnin kapsadığı her şey ifade edilmektedir.

Konuşmamda İslam öncesi dönemlerde şiir festivallerinde bir tür hakem mekanizmasıyla Kâbe'ye asıldığı rivayet edilen *Yedi Askı Şiirleri (Muallakalar)*'ni Türkçeye, Türkçenin kurucu şairlerinden Yunus Emre'nin şiirlerini de Arapçaya çeviren bir çevirmen olarak; çeviri sürecinde yaşadığım sorunları ve bu sorunların üstesinden gelmek için nasıl çözümler bulduğumu söz konusu iki parametre çerçevesinde tartışmak niyetindeyim. Konuşmamda şu sorulara yanıt arayacağım: Klasik şiir ile klasik olmayan şiir arasında örtüşen ve ayrışan noktalar nelerdir? *Yedi Askı Şiirleri (Muallakalar)* ile *Yunus Emre Seçkisi* bir çeviri ürünü olarak ortaya çıkmadan önce hangi süreçlerden geçti? Çeviri sürecinde biçim-içerik dengesi kurulabildi mi? Kurulabildiyse bu nasıl gerçekleşti?

Anahtar Kelimeler: Klasik şiir, biçim, içerik, kişisel deneyim, Yedi Askı Şiirleri, Muallakalar, Yunus Emre.

Form-Content Balance Problems in Classical Poetry Translation: Seven Hanging Poems and the Example of Yunus Emre

Mehmet Hakkı Suçin

Gazi University

Plenary Session ID: 6

One of the most important problems that arise in translation in general and classical poetry translation in particular is the issue of how to establish the balance between form and content during the translation of the classical text. While form is used to mean any kind of poetic that gives rhythm to the text, content is used to express everything that the text covers at the levels of universal and local meaning and deep and superficial meaning. As a translator who translated the *Yedi Askı Şiirleri (Muallakalar)* [Seven Suspended Odes / Muallaqat], which is narrated to have been hung on the Kaaba with a kind of referee mechanism in poetry festivals in pre-Islamic periods, into Turkish, and the poems of Yunus Emre, one of the founding sufi poets of Turkish, into Arabic; I intend to discuss the problems I faced during the translation process and how I found solutions to overcome these problems within the framework of these two parameters in my speech. I will seek answers to the following questions in my speech: What are the overlapping and diverging points between classical poetry and non-classical poetry? What processes did the *Yedi Askı Şiirleri (Muallakalar)* and *Yunus Emre Selection* go through before they emerged as a translation product? Was the form-content balance established in the translation process? If so, how did this happen?

Keywords: Classical poetry, form, content, personal experience, Yedi Askı Şiirleri, Seven Suspended Poems, Muallaqat, Yunus Emre

21. Yüzyılda Türkiye'de Çeviribilimi

Burcu İlkay Karaman

Dokuz Eylül Üniversitesi

Çağrılı Konuşma ID: 7

1960'lardan sonra üniversitelerde Uygulamalı Dilbilimi (=Applied Linguistics) derslerinin bir parçası olarak müfredata yerleştirilmiş olan Çeviri Araştırmaları (=Translation Studies), daha sonraki yıllarda Karşıtsal Çözümleme (=Contrastive Analysis) bağlamında araştırmalara nesne olmuş, özellikle 1950-60'larda sistematik ve dilbilimsel açıdan incelenmeye başlanmıştır (Munday, 2001). Böylece Çeviri Araştırmaları, eylem ve olgu bakımından, Uygulamalı Dilbilimi'nin bir altalanı olarak Karşıtsal Dilbilimi (=Contrastive Linguistics)'in 1950'lerde Amerikalı Dilbilimci Robert Lado tarafından kurulmasıyla yabancı dil öğreniminde ilgileşim hataları, Di Pietro (1971) ile metin çevirisinde dillerarası transfer, Vinay ve Darbelnet (1958) ile Hatim (1997) gibi dilbilimi kökenli araştırmacılar tarafından irdelenmiş, çift-dilli sözlüklerin yapımı için sözcüksel eşdeğerlik türleri gibi dilbilimsel konular Heltai (1988) ile Hartmann (1991) tarafından ele alınmıştır.

1970'lerden yakın döneme kadar Çeviri Araştırmaları adı altında faaliyet gösteren söz konusu bilimalanı yakın dönemde, özellikle 21. y.y.'ın başlarından itibaren Çeviribilimi (=Translatology/Traductology) olarak karşımıza çıkmaktadır (Harris, 1988; Harris, 2004; Richards, 2001). Bu bağlamda Jean-Paul Vinay, Jean Darbelnet, Alfred Malblanc, Georges Mounin, Eugene Nida, Peter Newmark gibi dilbilimciler sayesinde Çeviri Araştırmaları (=Translation Studies) bir 'bilim' haline gelmiş ve yakın zamanda Çeviribilimi (=Translatology/Traductology) diye adlandırılmıştır. Günümüzde İngiltere, Almanya, ABD gibi ülkelerde Sosyal ve Beşerî Bilimler temel alanının altında dilbiliminin içerisinde çıkılmış bağımsız bir bilimdalı olarak sınıflandırılmaktadır (Harris, 1988; Harris, 2004).

İlgileşim içerisinde bulunan bahsi geçen bilimalanlarının bu gelişimsel süreçte sırasıyla filoloji, çeviribilimi, dilbilimi biçiminde tümevarımsal şekilde Türkiye'de yerleşmesi, ve yerleştikten sonra sınıflandırmada günümüze değin bir güncellemenin yapılmamış olması günümüzde kategorizasyonda bir sınıflandırma bozukluğuna işaret etmekte, istihdam sorunu yaratmakta, müfredatta eksikliklere sebep olmakta ve interdisipliner araştırmaların önüne geçebilmektedir.

Bu nedenledir ki, Dilbiliminin bir altıdalı olan Çeviribilimi'nin Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Temel Alanı'nın altında sınıflandırılması ve yer alması; içi boşaltılmış olan Filoloji Temel Alanı'nın kaldırılarak, Filoloji Temel Alanı'nın altında yer alan tüm bilimalanlarının Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Temel Alanı'nın altında sınıflandırılması ve yer alması gerekmektedir. Haliyle, bahsi geçen batı kökenli bilimalanlarının günümüzde batı geleneğinde olduğu gibi Türkiye'de de aynı sınıflandırmaya tabi olmasının sağlanması kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilimi, Dilbilimi, sınıflandırma.

Translation Commons' Language Digitization Initiative for Indigenous Languages

Wright Sue Ellen

Plenary Session: 8

This presentation on the *Digitization of Indigenous Languages* outlines the work of Translation Commons in concert with UNESCO's Decade of Indigenous Languages. "Translation Commons is a volunteer community of Language technology experts with a vision to help every language digitize and share equally in the benefits of a connected digital world, ensuring that 'no language is left behind'." The Decade of Indigenous Languages follows on UN declarations in 2007 that Indigenous people have fundamental rights, and a 2011 declaration that all people have a right to access the World Wide Web, which implies the right to be able to use indigenous languages in digital environments. Nonetheless, of the 7,151 currently recorded languages, half the world uses the top ten languages (English, Mandarin, Hindi, Spanish, Arabic, Bengali, French, Russian, Portuguese and Urdu). Only 1000 languages have been digitized.

In response to the call for expanded access to the web for all peoples, Translation Commons' Language Digitization Initiative (LDI) has brought together linguists, computer specialists, translators, terminologists, and other communication specialists to provide support for language communities working to preserve their languages and to enable their use in digital environments, while collaborating with indigenous community leaders scattered all over the world. The presentation considers the global distribution of indigenous peoples and plots a typology of minority language groups, from well-established communities in multilingual countries like Belgium, Canada, South Africa, and Spain, to existing indigenous "nations" in North America and Australia, and to smaller, seriously endangered and isolated communities in Brazil and New Guinea, as well as communities that are still subject to suppression and exploitation, such as the Uighur in China and the Rohingya in Myanmar.

The presentation accounts for the importance of language rights with regard to public messaging, healthcare, judicial and legal proceedings, civic participation, education, access to information, and digital rights, but also emphasizes the preservation of cultural heritage and even environmental preservation. It outlines the workflow for language preservation and digitization, from the creation of scripts and fonts to font implementation in digital devices, definition of grammars, collection and creation of lexicons, and leads eventually to the generation of translation tools and the data stores essential to the creation of machine translation and knowledge management tools. It concludes with information on the guidelines and other resources that have been created in the Translation Commons work group.

Keywords: Indigenous languages, digitization, human rights, endangered languages.

La vie des formes ; traduire l'expérience

Magdalena Nowotna

INALCO

Séance plénière : 9

Mon intervention intitulée « *La vie des formes ; traduire l'expérience* » est une réflexion sur différentes transmissions :

- celles des formes picturales dans la chaîne des actes créatifs appelée aussi traduction intrasémiotique car se situant à l'intérieur du même système sémiotique (exemple « la Victoire de Samothrace » et ses *traductions* par Yves Klein).

- celles des formes picturales dans le passage vers la représentation verbale de cette transmission (analyse critique) ou encore la *traduction* poétique d'un tableau d'une peinture célèbre (telle l'interprétation poétique du tableau *Mona Lisa* de Leonardo da Vinci par un poète polonais). Ces formes sont appelées traductions intersémiotiques car elles engagent deux systèmes sémiotiques différents en l'occurrence pictural et verbal.

En ce qui concerne la traduction dans son acception générale, je m'appuie sur la théorie phénoménologique des instances énonçantes de J.C. Coquet concernant l'analyse de l'original, ainsi que sur les considérations fondamentales de Roman Jakobson et Algirdas Julien Greimas qui concernent la typologie des traductions incluant l'interprétation, ainsi que sur certaines critiques d'art ou autre transmutation d'une représentation (inscription de l'expérience humaine) vers l'autre.

Mots clés : Traduction intrasémiotique , traductions intersémiotiques , instances énonçantes.

Dil ve Kültür Bağlamında Çeviri Sorunu

Melik Bülbül

Atatürk Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 1

Dil olgusunun gizemli yapısı içinde pek çok yaşamsal bileşenin kodlarını bulmak mümkündür. Bu durum, dilin kendi deseni içinde varlık bulan yanını gösterir. Dil ve kültür bileşenleri veya dizgesi içinde yakın bir ilişkinin varlığı göz önünde bulundurulursa bir kültür taşıyıcısı olan dil evreninin çok yanlı bir etki alanının olduğu tespit edilebilir. Bu saptamanın kültürler arası yakın ilişkinin veya etkileşim ağının, çeviri etkinliği üzerinde yapıldığı; daha doğrusu işlendiği dikkate alındığında, çeviri etkinliğinin dil ve kültür ağında çokgenli bir ilişki alanı yarattığı görülür. Bir dilden başka bir dile o dilin dilsel kodları ile şifrelenmiş anlam katmanlarının aktarılması veya taşınması çevirmenin, çeviri olgusunun, kültürün, dilin kültür potasındaki algısının, dönemsel algı biçimlerinin, bireysel dil algısı ve standart dil normlarının kurallarının bütün olarak çeviri etkinliği içinde hamule olmuş bir bulamaç olduğuna tanık olunur. Bu çalışmada, dil, kültür, çeviri, anlam katmanları, metin türlerinin özellikler bağlamında söz konu ilişkilerin boyutu irdelenmiştir. Dilin kültürle olan yakın ilişkisinin çeviri etkinliğinde pek çok sorunları da beraberinde getirdiği uygulamalı olarak ele alınmıştır. Geniş bir etki alanı olan dil olgusunun kültürel boyutunun, insan yaşamında iletişime yönelik olarak getirdiği çok katmanlılığı, günümüzde üzerinde önemle durulan bir uğraşı olmuştur. Çalışmada bu bağlamda, kültürel farklılıklardan kaynaklanan çeviri etkinliğinin güçlüklerinin ortaya konulmasına çalışılmıştır. Dil evreni, kendi malzemesiyle kültür evreninden geçerek çeviri ürünleri sayesinde diğer dillere, kültürlere dolayısıyla evrenlere ulaşma imkânı bulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil, anlam, çeviri, kültür, metin dili, anlam katmanları.

Türkiye’de Türk İşaret Dili Mahkeme Tercümanlığı Hizmeti Almış Sağır Bireylerin Aldıkları Çeviri Hizmetine Yönelik Görüşleri

Özgür Şen Bartan¹, Ufuk Çelebioğlu², Mesut Yazıcı³, Erdem Önal⁴

¹Kırıkkale Üniversitesi, ²Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, ³Ankara Üniversitesi, ⁴Ankara Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 3

Bu çalışmada Türkiye’de mahkemelerde görev alan Türk İşaret Dili tercümanlarının Sağır bireylerin gözünden mesleki yeterliliklerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Türkiye’de Türk İşaret Dili (TİD) mahkeme tercümanlığı hizmeti almış Sağır bireylerin aldıkları çeviri hizmetine yönelik görüşleri elde edilmiştir. Çalışmada TİD çeviri hizmeti almış Sağır bireylerin aldıkları hizmetle ilgili olarak çeviri kalitesi ve etik değerler gibi tercümanlıkla ilgili değerlendirmeleri, beklentileri ve yaşadıkları sorunlar yarı yapılandırılmış görüşme formuyla çevrimiçi olarak derlenmiştir. Çalışmada TİD kullanılarak diyalojik iletişim yöntemiyle Sağır kullanıcılarla çevrimiçi görüşme sağlanmıştır. Türkiye’de 7 şehirden 23 Sağır ile yapılan görüşmelerde, 2000-2022 yılları arasında %78.3’ünün 1-3 defa, %21.7’sinin 4-10 defa mahkemede çeviri hizmeti almış olduğu görülmektedir. Katılımcıların %39.1’inin mahkemede sunulan TİD çeviri hizmetini yeterli bulduğu, %26.1’inin yeterli bulmadığı ve %34.8’in ise kısmen yeterli bulduğu görülmektedir. Sonuç olarak tercümanların çeviri kalitesi üzerine önemli bulgular elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular çeviri kalitesi ve etik boyutlarıyla ayrıntılı biçimde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk İşaret Dili, mahkeme tercümanlığı, meslekleşme, çeviri kalitesi, etik.

Vilen Komissarov'un Çeviri Normları

Nilüfer Denissova

Anadolu Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 6

Sovyetler dönemi Rus çeviribiliminin doğuşu XX. yüzyılın ortalarıyla tarihlendirilir ve A. V. Fedorov, Ya. İ. Retsker gibi isimlerle bağdaştırılır. Bu araştırmacıların çalışmalarında temeli atılan dilbilim kökenli çeviri kuramı 70'li yıllardan itibaren V.N. Komissarov, A.D. Şveytser, L.S. Barhudarov gibi isimler tarafından geliştirilir, daha ayrıntılı ve kapsamlı hale getirilir. Bu araştırma, Vilen Naumoviç Komissarov'un Çeviri Kuramı: Dilbilimsel Bakış Açısı (Teoriya Perevoda: lingvistiçeskiye aspekti, 1990) başlıklı kitabında önerdiği çeviri normları kavramını konu eder. V. Komissarov normu "çeviri kalitesine yüklenen beklentiler ve talepler bütünlüğü" olarak tanımlar ve beş çeşide ayırır: Eşdeğerlik normları, türsel-biçemsel normlar, dil kullanım (Söz, *parole*) normları, edimsel normlar ve konvansiyonel normlar. Eşdeğerlik normları V. Komissarov'un aynı kitapta açıkladığı eşdeğerlik sınıflandırması çerçevesinde ele alınır. Türsel-biçemsel normlar metin türünün öngördüğü işlevlerin ve biçemsel özelliklerinin aktarımına odaklanır. Dil kullanım normları çevirideki ölçünlü / ölçünlü olmayan dilsel ve sözcüksel yapıları, çeşitli dil kesitlerini, yaş, meslek, bölge jargonlarını inceler. Edimsel normlar erek metni, kendi kültürel dizge içinde yerine getirdiği işlev açısından değerlendirir. Konvansiyonel normlar ise ilgili dönemde alıcı dizgede geçerli olan geleneklerin, kuralların, anlayışların erek metni nasıl biçimlendirdiğini araştırır. Çalışmamızda bu norm kavramı ve sınıflandırılması Chesterman (1992), Toury (1978), Nord (1991), Hermans (1991) gibi isimler tarafından önerilen norm nosyonlarıyla karşılaştırılmış, benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiş, olası güçlü/zayıf yönler üzerine fikir yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çeviri normları, Vilen Komissarov, Rus çeviri kuramı.

Enhancing Students' Pragmalinguistic and Sociopragmatic Competencies in Translation to Avoid Intercultural Miscommunication: The Relevance Theory as a Panacea

Mohamed Amine Driss

University Mustapha Stambouli – Mascara, Algeria

Abstract ID: 8

This paper investigates the vital role Relevance Theory (henceforth RT) plays in promoting the pragmatic competence of students in translation. It seeks to probe into the pragmalinguistic and sociopragmatic outputs as they shape the pragmatic competence by and large, adjust the learners' understanding of source texts, and to finally impact their translational performances nuts and bolts. Pragmatics has received great scholarly attention from linguists working within functional frameworks, particularly, yet not exclusively. Besides, pragmatics has been deemed "a general cognitive, social, and cultural perspective on linguistic phenomena in relation to their usage in forms of behavior" (Haugh et al., 2021, p.16). For many authors, incorporating the word 'social' simply means that pragmatics is a "societally oriented and societally bound linguistics" (Mey & Asher, 1998, p.724). This tangibly makes translation, with its intricate nature in theory and practice alike, concerned since the linguistic and metalinguistic aspects interweave in it, whereat the translator's linguistic competence displays pragmalinguistics, i.e. "the particular resources which a given language provides for conveying particular illocutions" (Leech, 1983, p.11) that comprises "pragmatic strategies such as directness and indirectness, routines and a large range of linguistic forms which can intensify or soften communicative acts" (Kasper & Rose, 2002, p.2); whilst the metalinguistic competence mirrors sociopragmatics, viz. "the appropriate usage and selection of language in accordance with context and the ability to understand the social conventions that govern communication" (Xiaole, 2009, p.238). In this respect, one may distinguish between two types of pragmatic failure: sociopragmatic failure which "stems from cross-culturally different perceptions of what constitutes appropriate linguistic behavior [...]" is

concerned with miscalculation of size of imposition, cost/benefit, social distance, and relative power, which may be caused by cross-cultural differences in understanding certain social values” (Xiaole, 2009), and pragmalinguistic failure that denotes “basically a linguistic problem caused by differences in the linguistic encoding of pragmatic force” (Xiaole, 2009). This opens the floodgates for RT, which is viewed as “a cognitive approach to pragmatics which starts from two broadly Gricean assumptions: (a) that much human communication, both verbal and non-verbal, involves the overt expression and inferential recognition of intentions, and (b) that in inferring these intentions, the addressee presumes that the communicator’s behavior will meet certain standards, which for Grice are based on a Cooperative Principle and maxims [...]” (Wilson, 2019, p.6), to get in the translating process by providing learners with the clues that make both their thinking and acting pertinent to the target communicative situation/setting inasmuch as “[...] both cognition and communication are relevance-oriented” (Wilson, 2019). This makes RT a vital yardstick to scrutinize the learners’ thorough grasping of the translation prerequisites, to assess their imperfections in terms of conceptualization and composition, and to ultimately identify their pressing needs in language usage and use.

Keywords: Pragmatics; Pragmalinguistic competence, Sociopragmatic competence, Relevance Theory, Intercultural miscommunication.

The Role of Translation in English Teaching According to Roman Jakobson's Theory

Neda Moradi¹, Mohsen Olfati²

^{1,2}Iran Ministry of Education, Iran

Abstract ID: 9

In the present article, the classification of translations from the perspective of Roman Jakobson, which consists of three types of Intarlingual, Interlingual, and Intersemiotic in order to study the use of translation in the teaching of words (verb, noun, adjective and adverb), second language teachers of secondary school have been used. The present study is conducted quantitatively and using the interview method to clarify the answer to this question: Which type of translation, according to Jakobson's theory, is more effective in teaching English? Participants in this study were 40 English secondary school teachers from the middle school district of North Khorasan, who participated in the interview. The results of the data analysis indicate that the application of the translation between a sign translating from a verbal language into a non-verbal language is much used in English language teaching.

Keywords: Translation, Intralingual translation, Interlingual translation, Intersemiotic translation.

Babélisation vs mondialisation : quels enjeux pour la traduction ?

Irena Kristeva

Sofia University, Bulgaria

Abstract ID: 10

Babel révèle un paradoxe : d'une part, la pluralité linguistique qu'il engendre conditionne l'existence de la traduction ; de l'autre, la confusion linguistique qu'il suscite fait perdre la langue originale unique et détermine l'intraduisibilité des langues, présumée par leur diversité. Pourtant, les hommes ont toujours rêvé d'une langue parfaite. Aujourd'hui, la prétention d'universalité est incarnée par le globish. Mis au service de la communication superficielle, le globish devient l'antipode des langues ontologiquement supérieures capables de transmettre l'identité, de dire l'être. La communication se propose d'explicitier les tenants et les aboutissants de la situation post-babélienne actuelle. À cette fin, nous allons circonscrire, d'abord, les traits distinctifs de la babélisation contemporaine. Nous chercherons, ensuite, la réponse à la question suivante : Le globish ne serait-il pas une projection négative de la langue unique des constructeurs de la tour de Babel, une variante caricaturale de la langue du Paradis ?

Mots clés : Babélisation, globish, mondialisation, traduction.

Translation Through Cultures

Gamze Ar

Bartın University, Türkiye

Abstract ID: 12

İstanbul Cinema Museum is a kind of cultural apparatus that combines culture and history together. It is like a bridge for integrating Turkish cinematographic things and issues in history. These things are from Yeşilçam Movies and all reveal its time period's features and experiences. At that point, this museum can be a perfect source for translational space in that it carries the Turkish traditional films and visual culture seen with the films' remnants. There is no language in museums such as İstanbul Cinema Museum but its culturally constructed signifiers like costumes or items from various films make people connect to their historical culture. This study is mainly about how this museum lights on the cultural items and why it is a kind of translation. Besides these questions, it explains Yeşilçam Movies that is a little Hollywood in Türkiye and how the cultural transfers provide visitors can see the translational sphere. It is a memorial museum in addition to its cultural and historical sides because of awakening the visitors' cultural desires into their traditions. The perspective of this study attributes a new dimension for the field of translation because it connects the cultural icons with cinema and history here, and all will be detailly explained in this paper. This museum makes alive the cultural experiences of Turkish cinema and each item can be considered as culture transmitter that connects people with historical cinematography. At that point, museums are the place of translation and this study will focus on the connection between cinematographic culture and history in the context of Yeşilçam Movies. Thus, this study aims to present the importance of İstanbul Cinema Museum in Turkish history and cultural life besides its translational point, and so, it can be said that history and culture are translated with this museum together.

Keywords: Culture, Translation, History, Cultural Icons, Cinema, Museum.

Çeviribilim Disiplininde Sosyolojinin Yeri: Başlangıcından Günümüze

Ulvican Yazar

Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 14

Günümüzde, çeviri eylemi pek çok farklı bağlamı kapsayan bir eylem olduğu kabul edildiği için bu eylemi kapsayan bilim dalı olan çeviribilimin disiplinler arası bir bilim dalı olduğu görüşü de kabul görmüştür. Bu kabul beraber, çeviri eyleminin yalnızca dil ile ilgili olmadığı, dilin de ötesinde, daha ileri bir boyutta bir olgu olduğu kabul edilmiştir. Çeviri; kültürlerin, dillerin, toplumların arasında, bir elçi olduğu ve etkileşim içerisinde bulunduğu için doğal olarak birçok farklı disiplinle iletişim içerisinde. Bu disiplinler arası ilişkilerinden biri de sosyoloji ile olan ilişkisidir. Çeviribilimin; uygulamalı dilbilim kapsamında değerlendirilen dönemden, çeviribilim adında bağımsız bir bilim olma sürecinde gerekli kuramsal birikim ihtiyacının karşılanmasında disiplinlerarası çalışmaların katkısı önemlidir. Başka bir deyişle, çeviribilimin bilim olma statüsünü disiplinlerarası karakterine borçlu olduğu söylenebilir. Disiplinlerarası bağlantılardan dolayı çeviribilimde farklı bakış açıları ve bu bakış açılarını destekleyen kuramlar ve paradigmlar oluşmuştur. Bu çalışmanın ilk bölümünde, çeviribilimin özerk olma sürecinden bahsedildikten sonra, çeviribilimdeki disiplinlerarasılık kavramının değerlendirilmesi, sosyoloji kuramları ve en son bölümünde ise çalışmanın odak konusu olan çeviribilim ve sosyoloji ilişkisi çeviri çalışmalarında uygulanan temel sosyolojik teorilerin, paradigmların yanı sıra çeviri sosyolojisinin gelişimi de açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Çeviribilim Sosyolojisi, Çeviribilim Sosyolojisi kavram ve Kuramları, Disiplinlerarasılık.

Translation strategies for linguocultural adaptation of historical fiction: The case of Turkish translation of “The Nomads” by Ilyas Yesenberlin

Yerkebulan Baurzhanuly¹, Svetlana Ashymkhanova², Aygul Alpysbaeva³

^{1,2,3} Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan

Abstract ID: 16

This article reviews the existing approaches in translation studies with regards to the problem of linguocultural adaptation of historical fiction. Generally, the term “linguocultural adaptation of a text” is defined as the embedding of a target text into the matrix of the target linguoculture. However, in this study two various directions of linguocultural adaptation are discussed: it can be oriented both to the linguoculture of the source text and the linguoculture of the target text. Strategies and techniques for linguocultural adaptation of historical fiction are examined from the perspective of two dominant translation paradigms, defined by Venuti (1995), domestication and foreignization. The question of choosing a strategy of linguocultural adaptation remains one of the most relevant issues in translation studies. Based on a review analysis of theoretical materials on the research topic, this article aims to categorize various translation strategies for linguocultural adaptation and their employment in the Turkish translation of the historical trilogy “The Nomads” by I. Yesenberlin. Consequently, the research objectives include determination of the dominant strategy for linguocultural adaptation of historical fiction based on the results of the study. During the research, the following methods were applied: classification method, comparative analysis, review analysis of scientific articles and studies on the research topic. Based on the results of the study, hypotheses were formulated that have theoretical and practical significance for further work on the research topic, and the results of the study can be used to assess the quality of translation solutions for compiling methodological recommendations, manuals and workshops, bilingual dictionaries in the field of literary translation and comparative literary criticism.

Keywords: Linguocultural adaptation, culture-specific terms, translation strategies, historical fiction, literary translation.

Abdulrazak Gurnah’ın “Paradise” (Cennet) Adlı Eserinde Kültürel Öğelerin Türkçeye Aktarımı ve “Yabancılaştırma” ve “Yerleştirme” Stratejileri ile Çevirileri Üzerine Bir İnceleme

Funda Özbakır

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 18

Tarihte, M.Ö. 3000’ li yıllara dayandığı bilinen çeviri ve çeviri süreci, sosyal bilimler alanından farklı disiplinler içinde günümüzde vazgeçilmez bir olgu haline gelmiştir. Çevirinin bu derece önem kazanmasında ise; günümüz dünyasında farklı ulustan milletlerin gerek politik, sosyal, siyasi, gerekse de ekonomik, göç ya da eğitim gibi sebeplerden dolayı daha sık bir araya gelmesi oldukça etkili olmuştur. Pek çok bilim uzmanı, giderek artan küreselleşme ile birlikte uluslar arasındaki sınırların ortadan kalktığı konusunda görüş bildirirse de, kültürel farklılıklar çeviribilim alanında güncelliğini koruyarak önem arz etmeye devam etmektedir. Bu çalışmada, sömürgecilik sonrası edebiyat alanında, son dönemde adından sıkça söz edilen, yazar ve edebiyatçı, Abdulrazak Gurnah’ ın *Paradise (Cennet)* adlı romanında bulunan kültürel öğelerin çeviri sürecinde aktarımında, çeviribilim araştırmacısı Lawrence Venuti’ nin önerdiği “yerleştirme” (“domestication”) ve “yabancılaştırma” (“foreignization”) çeviri stratejilerinden yararlanılarak, çevirmenin “yerleştirme” veya “yabancılaştırma” sarkacında ne yönde durduğu incelenmiş, ve hangi yöne ağırlık verdiği örnekler aracılığıyla irdelenerek açıklanmaya çalışılmıştır. Venuti, çeviri yapılacak olan metinde ki farklılıkların, erek kültür okurları için mümkün olduğunca azaltmak amacı taşıyan bir çeviri yaklaşımı olarak yerleştirmeyi, yabancılaştırmayı ise kaynak metnin yabancı özelliklerinden bir kısmını tutarak, erek metinde normları zorlayan bir çeviri yaklaşımı olarak belirtir. İnceleme sonucunda; çevirmenin kültürel farklılığı muhafaza ederek, kaynak metinde vurgulanan kimliğin ortaya çıkmasını özellikle tercih ettiği ve bu sebeple, çevirmenin, kaynak metnin kültürel ve dilsel farklılığını yansıtacak şekilde çeviride “yabancılaştırma” stratejisinin ağırlıklı olarak tercih ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültüre özgü öğeler, çeviri stratejileri, yabancılaştırma, yerleştirme, Venuti.

Çeviri Göstergebilimi Yaklaşımıyla Tahar Ben Jelloun’un “Cette Aveuglante Absence de Lumière” Adlı Romanının Türkçe Çevirisi (Işığın O Kör Edici Yokluğu) Üzerine Bir İnceleme

Ercan Demirci

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 20

Göstergebilim ve çeviribilim dönemsel olarak farklı zamanlarda ortaya çıkmış bilim dallarıdır. Kuramsal olarak farklı altyapılara sahip gibi görünen bu iki bilim dalının bir araya gelmesi çeviribilimin gelişmesine katkı sağladığı ifade edilebilir. Göstergebilim en yalın ifadesiyle göstergeleri inceleyen bir bilim dalıyken çeviribilim ise çevirinin kuramsal, betimleyici ve uygulama kısmını düşünsel bağlamda ele alan disiplinler arası bir bilim dalıdır. Bununla birlikte her iki bilim dalının kesiştiği nokta ise yazınsal metinlerdeki anlam evrenlerine odaklanmalarıdır. Bu açıdan bir çevirmenin çeviri sürecinde metnin anlam evrenini tam anlamıyla kavramış olması ve bu şekilde çeviri sürecine başlaması beklenir. Bu noktada, çevrilecek metin üzerinde yapılacak göstergebilimsel işlemler çevirmenin metne bütüncül bir yaklaşımla bakmasını sağlayacaktır. Metni çevirme sürecine girişmeden önce çevirmenin metin üzerinde görünen ve görünmeyen göstergeler ile açık ve örtük anlam evrenlerini keşfedebilmesi bir yerde çevirmeni çeviri göstergebilimine yaklaştırmaktadır. Bu çalışmada, Kuzey Afrika ülkelerinden olan Fas’ın frankofon yazarı Tahar Ben Jelloun’un “Cette Aveuglante Absence de Lumière” adlı romanın Türkçe çevirisi (Işığın O Kör Edici Yokluğu) çeviri göstergebilimi yaklaşımıyla incelenecektir. Göstergebilimin yazınsal çevirinin çözümlenmesine ışık tutacağı ve katkı sağlayacağı düşününcesinden hareketle yukarıda adı geçen çeviri eserin Fransızca ve Türkçe dil çiftlerinde karşılıklı olarak çözümlenmesinde göstergebilime başvurulacak ve Sündüz Öztürk Kasar’ın çeviri göstergebilimi modelinden yararlanılacaktır. Bu çalışmanın sonucunda çeviri incelemelerinde göstergebilimi çeviriye yaklaştırarak iki bilim arasındaki ilişki konusunda farkındalık oluşturulmuş ve göstergebilimsel çözümlenmenin çeviri incelemelerine daha bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşım getirdiği anlaşılmış olacaktır. Ayrıca bu çalışma yoluyla çeviriye yönelik göstergebilimsel çözümlenmenin mümkün olduğu görülmüş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, çeviri göstergebilimi, yazınsal çeviri, çeviribilim

Stage Adaptations as a form of Intersemiotic Translation

Naciye Sağlam

Fırat University, Türkiye

Abstract ID: 21

Roman Jakobson's three-fold translation classification has been deemed as a milestone in Translation Studies regarding the types of translation. Although its legacy prevails, with the changing text definition, rethinking this classification has become a necessity. Therefore, the following attempts of later scholars in rethinking his threefold taxonomy are important in showing "Jakobson's tripartition is not sufficient for discerning the cultural variety of translation processes, although it has provided its conceptual basis" (Torop, 2008: 256). Today, the binary opposition between verbal and non-verbal signs have also been problematized within this framework and intersemiotic translation may not have to be limited to the translation of a verbal sign into non-verbal sign systems. Although adaptations from literary works to multimodal texts such as film, music, opera, and theater can frequently be encountered, attempts to evaluate these practices within the scope of intersemiotic translation can be regarded relatively as a new field of study. Since this type of re-creation involves the transformation from a single language system into a text created by multimodal forms -light, stage design, choreography, actor gestures, music- the translation logic indicates a different process. This paper aims to put forward the claim that stage adaptations can also be evaluated within the scope of intersemiotic translation.

Keywords: Intersemiotic translation, adaptation, multimodality, stage adaptations.

Haber Metni Oluşum Sürecinin "Çeviri" ve "Metinlerarasılık" Bağlamında İncelenmesi

Birsen Altaylı Özemir¹, F. Bilge Atay²

¹Thomson Reuters Haber Ajansı, ²Trakya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 22

Herhangi bir metnin haber olarak nitelendirilmesi için daha önce duyulmamış bir gelişmeyi içermesi gerekmektedir. Haber metninin oluşumunda en önemli unsur ise haberin kaynağı/kaynaklarıdır. İster resmi ister anonim olsun yazılı, sözlü, görsel, işitsel her türlü malzeme, haberin ortaya çıkmasını sağlayan bir gelişmedir. Haber metninin oluşumunda gazeteci diller ve kültürlerarası bir çeviri sürecine benzer bir yol izler ve kimi durumlarda çevirmen ile benzer kararlar almak zorunda kalır. Haber metni yazımında da çeviride olduğu gibi hem kaynak hem de erek metinden söz edilebilir. Gazetecinin haber olduğuna karar verdiği göstergeler yani; yazılı, sözlü, işitsel ve görsel malzemeler çeviribilim çerçevesinde haberin kaynak metni olarak tanımlanabilir. Kaynağın doğru ve tutarlı olması haberciliğin en önemli kuralıdır. Yeni dönemde bu kaynaklar sosyal medya üzerinden de gelmektedir. Erek metin ise gazetecinin habere kaynaklık eden metni ne zaman, nerede, nasıl bir mecrada, hangi okuyucu kitlesi gibi soruları göz önünde bulundurarak yeniden-yazması ile oluşur. Erek metin oluşturulurken bazı durumlarda sadece yazılı metin yeterli olurken, bazı haber metinleri fotoğraf veya video görüntüsü gibi görsellerin kullanımını gerektirmektedir. Haber metnine eklenen bu göstergelerin her biri ise haberi tetiklemiş olan metinle bağlanarak metinlerarasılık/göstergelerarasılığı oluşturur. Bu çalışmada aynı dönemde aynı gazeteciler tarafından farklı dil ve göstergelerle üretilen bir haber metni üzerinden haber süreci ile çeviri süreci arasındaki benzerlikler gösterilecek olup metinlerarasılık ve yeniden-yazım bağlamında haber metni üretimi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Haber metni, çeviri, metinlerarasılık, yeniden-yazım.

Machine Translation as a Pedagogically Friendly Practice for Improving EFL Students' Functional Translation Skills

Aysel Sarıcaoğlu Aygan

Ankara Sosyal Bilimler University, Türkiye

Abstract ID: 23

Despite the widespread use of machine translation (MT) tools by users of English as a foreign language (EFL), their presence is still unwelcome by most language teachers due to issues of grammaticality, accuracy, formality, or pragmaticity (Ducar & Schocket, 2018). This presentation argues for a more positive perception in which the capabilities and improvements of MT technologies are acknowledged as well as its failures and breakdowns. It will reflect on the experiences from an undergraduate-level translation class in which MT was used as a pedagogical tool particularly to draw EFL students' attention to formal and functional aspects of language and to promote their functional (i.e., naturalistic/dynamic) translation skills. After receiving explicit instruction on the strengths and weaknesses of MT, 2nd year students (n=53) enrolled in an English Language and Literature program at a state university in Türkiye practiced post-editing machine-translated literary texts with a focus on functional translation for a few weeks. Then, they individually chose a recently-published short story in Turkish, used Google Translate (GT) to translate the short stories into English, and post-edited the stories to improve them in literary aspects and for more natural English. This presentation will share examples from students' work, addressing to what extent students were able to identify GT's weaknesses in functional translation, identifying formal equivalences and editing them towards more dynamic language use. The presentation will conclude with comments on the challenges and opportunities of such pedagogical use of MT.

Keywords: Machine translation; dynamic translation; pedagogical use; EFL; translation skills.

Literary Translation and Adaptation: With Special Reference to Foreignization and Domestication

Kaumadee Bamunusinghe

University of Kelaniya, Sri Lanka

Abstract ID: 24

The conversion of a Source Text (ST) into a Target Language (TL) is considered as translation while adaptation, which falls under the umbrella of translation studies, indicates similarity in terms of the process but dissimilarity in terms of the content. Even though the function of translation and adaptation appears to be similar the content that is being transferred is differently handled in translation and in adaptation, which elicits the fact that the borderline between translation and adaptation is obscure. This study has utilized the translation strategies introduced by Lawrence Venuti, Foreignization and Domestication to examine whether these strategies could be utilized as deciding factors in distinguishing the margin between adaptation and literary translation. In order to find that out the researcher has employed the novel /ape: gamə/ and its translation Lay Bare the Roots, the drama Fiddler on the Roof and its translation /sirit virit/ and the short story Old Man at the Bridge and its translation /pa:ləmə laḡə mahallek/ to form a database and to analyze the data using the above mentioned translation strategies. After analyzing the gathered data, it was found out that domestication and foreignization independently could not act as the deciding factor in identifying a translation as an adaptation or a literary translation since there are ancillary features that should be looked at as well. Although domestication and foreignization have been treated as separate entities in the sphere of translation studies, this research for the first time has utilized them in identifying the borderline between translation and adaptation.

Keywords: Adaptation, Borderline, Domestication, Foreignization, Translation.

Çevirmen Eğitimi Yeniden Düşünmek

A. Nursen Durdağı

Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 25

Çevirinin insan elinden kayma hızını artırdığı son on yıla damgasını vuran gelişmelerin ışığında disiplin olarak Çeviribilimin geleceğine yönelik görüş ve önerilerin sunulacağı, otuz yıllık deneyime dayalı çıkarımların aktarılacağı bu çalışmada; bilgisayar destekli çeviriden beşer destekli çeviriye geçiş sürecinin analizinden, gelecekte olası dönüşümlerin şimdiden çevirmen eğitiminde yapılması gereken güncellemelere, akademik oluşumların buradaki rolüne, kendini yeniden kurgulaması ve hayata geçirmesinden, sektöre yansımalarına kadar bir dizi sav, gerekçeleriyle tartışmaya açılacaktır. Yapay Zeka-nöral zeka ile çalışan çeviri uygulamalarının öncülleri çeviri belleklerinden ayrılan yönlerinden işini kaybetme tehlikesindeki beşerleri bekleyen diğer tehditleri, eğitim kurumlarının çağın neresinde olduğunun betimsel araştırma yöntemiyle değerlendirmesi yapılacaktır. Arama motorlarının sunduğu çeviri hizmetlerinden deepl gibi nöral zeka destekli çeviri uygulamalarının Türkçe desteklerinde dilimize özgü çıkmazların, kültürel, kimlikler, çeviri politikası, teknik donanım, altyapı ve bilimsel yaklaşım boyutlarına da ışık tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri eğitimi, Nöral zeka, Çeviri politikası, Kimlikler.

Giyilebilir Teknolojiler ile Toplum Çevirmeni Eğitimi Platformu: Tanıtım ve Uygulama

Oktay Eser¹, Miranda Lai², Fatih Saltan³, Özge Çetin⁴

^{1,3,4} Amasya Üniversitesi, Türkiye, ²RMIT University, Australia

Özet ID: 27

Eğitim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde uzaktan eğitimin sunduğu olanakları anlamak ve gerektiğinde yüze eğitimde kullanmak bir ihtiyaç haline gelmiştir. Blackboard ve Moodle gibi sanal öğrenme ortamlarının yanında sanal gerçeklik de eğitimde yerini almaktadır. Yeni teknolojilerin erişebilir olması kadar bu teknolojiler ile kullanılabilir içeriğin geliştirilmesi de ayrıca önemlidir. Amasya Üniversitesi BAP projesi kapsamında Avustralya, RMIT Üniversitesi ile ortaklaşa gerçekleştirilen bir pilot proje ile giyilebilir teknolojilerin toplum çevirmeni eğitiminde kullanılması üzere sanal gerçeklik platformu geliştirildi. Sağlık çevirmenliğinde önceden kaydedilmiş diyaloglara dayalı içeriğinin sunulduğu sanal gerçeklik platformu, Unity 3D ile Android cihazlarda çalışabilecek şekilde tasarlandı. Genelde eğitim alanında özelde ise toplum çevirmeni alanında bu teknolojilerin kullanılması oldukça yeni olduğundan yeni araştırmalara gerek duyulmaktadır. Bu konferansta, geliştirdiğimiz bu platformun tasarımı hakkında bilgi vermek ve paydaşlarımızca deneyimlenmesini mümkün kılmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplum çevirmenliği, sağlık çevirmenliği, giyilebilir teknolojiler, sanal gerçeklik, eğitim teknolojileri.

An Investigation of the Turkish Translation of Henry James' *Daisy Miller* Novel Based on Peter Newmark's Methods and Strategies

Müge Güneş Aksu

Ufuk University, Türkiye

Abstract ID: 28

Translation is not only a transfer between languages, but it is also an introduction to different cultures. Within the scope of this study, Turkish translation of Henry James' novel "Daisy Miller" was scrutinized in terms of cultural classification, methods and strategies suggested by Peter Newmark. The main objective of this study is to explain the methods or strategies of Newmark with the help of the examples taken from the target text and to show the interrelation between translation and culture. In this study, a definition of translation was made and the relationship between translation and culture was presented. After Newmark's approach to equivalence in translation, the Turkish translation of the novel was examined with examples according to cultural classification, methods and strategies. The results showed that all cultural classification items worked well for the translation of this novel and it can be said that communicative equivalence is most applied.

Keywords: Translation methods, translation strategies, cultural elements, Newmark, Daisy Miller.

A Comparative Analysis of Metaphor Translation in Turkish Versions of Marquez's Short Story *Death Constant Beyond Love*

Yasemin Aşcı

Zonguldak Bülent Ecevit University, Türkiye

Abstract ID: 29

Translation of literary works through indirect translation which is known as translation of translation is widespread since it helps one reach the unavailable source text written in a language that isn't known by the third target readers. In this respect, in the study Gabriel Marcia Marquez's short story *Death Constant Beyond Love* (indirect source text) and its Turkish translations have been analyzed. The aim of the study is to analyze and compare metaphor translations of two Turkish versions of the short story within the framework of Peter Newmark's (1988) metaphor translation strategies and to determine the difference in the use of these strategies. In addition, two translators' translation methods are analyzed in terms of Eugene Nida's (2004) translation theory of equivalence, for determining to what extent dynamic and formal equivalence is employed in the light of Newmark's strategies. Furthermore, to classify the metaphors existing in the (indirect) source text (ST) and target text 1 (TT1) and target text 2 (TT2), Lakoff and Johnson's conceptual metaphor theory (1980) and Lakoff's (1987) theory of image metaphor have been used. Comparative analysis is carried out by comparing the (indirect) source text (2014) translated by Gregory Rabassa with two target texts (TT1 and TT2). Müge Tayşi's translation (1983) is presented as TT1 and İnci Kut's (1991) as TT2. This descriptive study is conducted through product oriented approach and content analysis method being one of the qualitative research methods. As a result of the study, it can be stated that translators' tendency towards using the first strategy that is reproducing the same image in TL is obvious. Moreover, dynamic equivalence is employed more than formal equivalence, which demonstrates that the translators tend to achieve equivalence by means of semantic features.

Keywords: Metaphor Translation, Gabriel G. Marquez, Equivalence.

Dijital Dönüşümün Önemli Bir Parçası Olarak Ücretsiz Bilgisayar Destekli Çeviri Araçları Özellikler ve Yenilikler

Erdem Gören

Samsun Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 30

Mary Snell-Hornby'e göre çeviri çalışmalarında dilsel, kültürel, sosyolojik ve şu anda içinde bulunduğumuz dijital olmak üzere dört evre vardır ve bu evreler birbirinden kopuk değil, içe içedir. Dijital evrede, teknolojinin çeviri sürecine nasıl dahil edildiği açıklanır ve öngörülebilir bulunmaya çalışılır. Günümüzde çevirmenlere yardımcı olan birçok dijital kaynak bulunmaktadır ve bunların çoğunu tek çatı altında toplayan bir araç söz konusudur: bilgisayar destekli çeviri araçları (BDÇ). Üç temel etken, günümüzde müşterilerin BDÇ kullanan çevirmen tercihini artırmıştır. Bunlar standardizasyon, fiyat ve formattır. Bu etkenleri sırasıyla çeviri işlerini ve çıktıları standart bir süreç haline getirmek, özel alan terimcesi ve çeviri belleği ile tekrar çevrilmesi gerekmeyen terim ve cümleler için ücret ödememek ve belgedeki yazım biçimlerinin korunması şeklinde açıklayabiliriz. Ücretli BDÇ araçları yerel fiyatlandırma politikası güdülmeden yabancı para birimleri üzerinden satışa sunulmaktadır ve bundan dolayı serbest çalışan çevirmenler bu yazılımlara erişememektedir. Eklenti kurma imkânı sunan, bağış usulü ile geliştirilmeye devam eden ücretsiz BDÇ araçları, yeni kurulmuş veya bütçesi yeterli olmayan çeviri şirketleri tarafından da kullanılabilir. Çeviri şirketlerinin özel alan terimcesi, çeviri belleği gibi paketler de dahil edebildikleri BDÇ (bilgisayar destekli çeviri) araçları, bu bildirinin araştırma nesnesi olacaktır. Bu çalışmada, bahsi geçen ücretsiz BDÇ araçlarının yeni özelliklerine vurgu yaparak kullanım yöntemlerini değerlendirip BDÇ araçlarının etkinliğinin tartışılması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, web tabanlı kullanılan Smartcat veya bilgisayara kurularak çalıştırılan OmegaT gibi ücretsiz veya kısmi ücretsiz BDÇ araçlarından çevirmenlerin en iyi şekilde nasıl yararlanacakları gösterilecek ve söz konusu BDÇ'nin teknik özellikleri, avantajları ve dezavantajları ayrıntılı biçimde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar destekli çeviri, ücretsiz yazılım, dijital evre, makine çevirisi.

Dolaylı Çeviriyi Yeniden Çeviri Olarak Yorumlamak: Berman'ın Çeviri Eleştiri Modeli Çerçevesinde Hermeneutik Bir Uygulama Olarak Çeviri

Muazzez Uslu

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 31

Yeniden çevirinin tanımı, dolaylı (ara dilden) çeviriyi kapsar biçimde yapılmasa da, aslında dolaylı çeviriler ve doğrudan çeviriler, ayırım gözetmeksizin, aynı eserin tarihsel olarak birbirini izleyen versiyonları olabilirler. Bu nedenle bu çalışma, dolaylı çevirilerin yeniden çevirinin kapsamı dışında tutulmasını sorunsallaştırmayı amaçlamaktadır. Doğrudan olsun ya da olmasın, bir (yeniden) çeviri, kaynak eserin bir kültürden diğerine taşınmasını ve uzun vadede hayatta kalmasını amaçlar. Bu çerçevede, yeniden çeviri hipotezi(1990) ile tanınan Antoine Berman çeviri tarihinde doğrudan ya da dolaylı yeniden çevirilerden oluşan çeviri döngüleri öngörür(2000). Bu çalışma, Berman'ın da ortaya koyduğu gibi, bir çeviri döngüsünün, ayırım gözetmeksizin doğrudan ya da dolaylı çevirilerden oluşabileceği fikrini savunur ve örneklem olarak Türkçe'ye çevrilmiş sol yayınlarla destekler. Berman'ın çeviri eleştirisi modeli, çevirileri ait oldukları tarihsel dönemin ruhuna ve koşullarına göre eleştirme çabasıyla iki terimi yönetsel araç olarak kullanır; "kairos" (1990) - bir çevirinin gerçekleştirilmesi için koşulların uygun olduğu zaman - ve "çevirmenin ufku" (2000) - çevirmenin hissetme, eyleme ve düşünme biçimlerini belirleyen dilsel, edebi, kültürel ve tarihsel parametreler bütünü. Ayrıca, çevirmeni yalnızca sosyo-kültürel parametrelerle sınırlandırılmış bir özne değil, kendini sınırlarını çizebilen bir özne olduğuna dikkat çekerek, bir hermeneutik uygulayıcısı olarak özerkleştirir ve onurlandırır. Ayrıca, çeviri eleştirisininin, tıpkı yeniden çevirilerin önceki çevirilere yaptığı etki gibi, çeviriyi daha görünür kılarak

saygınlattırđını gösterir. Benzer şekilde bu çalışma, çevirinin tarihsel bir bağlama oturtulmasının ve çevirmenin etkin bir özne kabul edilmesinin, eleştiriminin evirimenle empati kurmasına ve eviri kararlarının ardındaki sistematığı ve bir eylem olarak çeviriyi bütünsel biçimde kavramasına yardımcı olacak bir eviri eleştirisi anlayışının temel taşları olduğunu savunmaktadır. Özetle, yeniden eviri ve dolaylı eviri arasında yapılan, eviri kuramı açısından verimsiz ve gerçekten uzak bir tanımsal homojenliğe neden olan bu yapay ayırım eviri eleştirisi yoluyla yöntemsel olarak aşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Dolaylı eviri, yeniden eviri, eviri eleştirisi, hermeneutik, A. Berman.

DeepL Translate ve Google Translate Sistemlerinin İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce eviri Performanslarının Karşılaştırılması

İsmail Yaman

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 32

Günümüzde gelişen teknolojiden etkilenmeyen bir alandan bahsetmek neredeyse olanaksızdır. Çeviribilim alanı da teknolojik gelişmelerden kayda değer oranda etkilenmiştir. Bu etkiyi farklı açılardan olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirmek mümkündür. Bir taraftan güncel makine çevirisi sistemleri tarafından sunulan kolaylık faktörü cezbedici bir unsur olarak değerlendirilebilirken diğer taraftan bu gelişmelerin evirimenlik mesleği açısından ciddi bir tehdit teşkil edebileceği çıkarımında bulunulabilir. Makine evirisi yazılımlarının bugünkü durumunu genel olarak incelediğimizde yapay zeka destekli nöral sistemlerin hafife alınamayacak derecede iyi sonuçlar verebildiğini gösteren çalışmalar mevcuttur. Bu alışma yapay zeka destekli nöral ağlar kullanan DeepL Translate ve Google Translate eviri sistemlerinin teknik özelliklerini ve güncel performanslarını karşılaştırma olarak ele almayı amaçlamaktadır. Karşılaştırma İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce dilleri arasında her iki yazılıma da verilecek aynı eviri görevleri üzerinden yapılacaktır. Sağlıklı sonuç elde edebilmek için eviri görevlerinde farklı metin türleri kullanılacaktır. Edebi dil, günlük konuşma dili, deyimler, teknik dil, sloganlar, basın dili ve sosyal medya dili gibi farklı boyutlarda metinler seçilip eviri performanslarının ölçülmesinde kullanılacaktır. Ortaya çıkan çeviriler araştırmacı haricinde iki uzmanın kanısı alınarak değerlendirilecektir. Söz konusu iki makine çevirisi yazılımının karşılaştırma eviri performansı üzerinden elde edilen bulgular ışığında makine çevirisinin ilgili alanda ve sektörde gelecekti muhtemel rolü üzerine değerlendirmeler ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, makine evirisi, Türkçe, İngilizce, metin.

Sağlık Çevirmenliği Kapsamında Türkçe-Rusça Dil Çiftinde Çeviriye Duyulan İhtiyaç: Antalya Örneği

Özge Sebat

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 33

Türkiye bulunduğu stratejik konum sebebiyle turistler ve yabancılar tarafından yaşamak ve zaman geçirmek için tercih edilen ülkelerdendir. Son zamanlarda, savaş, zorunluluk ya da isteğe bağlı sebeplerle Türkiye'ye yerleşen göçmen oranının arttığı gözlemlenmektedir. Ülkemize göç edip yaşamaya başlayan insanlar hayatlarında dil ve kültürel farklılıklar sebebiyle pek çok sıkıntı yaşamaktadır. Özellikle, ülkemize göç etmek suretiyle yerleşenlerin iletişim yetersizliği karşılaşılan belli başlı problemler arasındadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25. Maddesinde belirtildiği gibi, 'Her şahsın, gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır'. Göçmenlerin sağlık hizmetleri sektöründe, hastanelerde ve eczanelerde iletişim problemleri yaşadıkları bilinmekte olup, sağlık hizmeti alma hakları göz ardı edilemez. Bu problemlerin çözülmesi adına devreye toplum çevirmenliğinin alt alanı olan sağlık çevirmenliği girmektedir. Gün geçtikçe ülkemizdeki göçmen ve mülteci sayısının artmasıyla birlikte sağlık çevirmenliğine olan ihtiyaç bununla paralel olarak artış sergilemektedir. Bu bağlamda, hazırlanan çalışmada öncelikle toplum çevirmenliği ile bağlantılı olarak sağlık çevirmenliği ele alınmış olup, göçmenlerin yaşadıkları sorunların saptanmasına yönelik mülakat çalışması yapılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler ışığında, Antalya'da yaşayan Ruslar örneklem olarak seçilmiştir. Rusların Antalya'da sağlık sektöründe ne gibi sorunlarla karşılaştıklarına ilişkin mülakat sonuçları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri çalışmada paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, toplum çevirmenliği, sağlık çevirmenliği, Rusça, Antalya.

A Comparative Analysis of CAI (Computer-Aided Interpreting) Tools as Glossary Management Solutions for Interpreters

Sinem Büyükbaş

Muğla Sıtkı Koçman University, Türkiye

Abstract ID: 34

Interpreters have different terminological needs than translators due to the time constraint and the cognitive processes involved in interpreting. Computer-based terminology solutions such as CAT (Computer-aided translation) tools are widely adopted by translators and translation departments. Although, conference interpreting was recognized as a profession following the invention of the first simultaneous interpreting system, interpreting oriented technologies are still not prevalent. Interpreters are usually called to work at meetings of technical nature, thus need to acquire both linguistic and extralinguistic knowledge on the terminology and the subject field of an upcoming interpreting assignment in order to analyze and reformulate what has been said. Therefore, preparing glossaries besides having easy access to the terms in relevant glossaries during interpreting can determine the quality of interpreting performance. In this regard, CAI tools were developed as interpreting-oriented terminology management tools. Departing from the conclusion drawn from the literature review and after scrolling through the webpages of the respective tools, it was detected that Interplex, Interpreters' Help and InterpretBank are currently the only available CAI tools that are still maintained and specifically designed for interpreters for the purpose of glossary management. In this study, three currently available CAI tools developed for glossary management purposes including Interpreter's Help, Interplex and Interpreters' Help were examined descriptively via comparative analysis method. For the purpose of the analysis, a set of criteria were developed by drawing on Moser Mercer's (1992) survey concerning terminological needs of professional interpreters. The CAI tools in question were also tested in terms of usefulness by considering Turkish and English language pair. This paper aims to contribute to the understanding of the available glossary management solutions designed for interpreting professionals and students.

Keywords: CAI (Computer-Aided Interpreting) tools, interpreting technologies, glossary management tools.

Y ve Z Kuşağı Çevirmen Adaylarının Araştırma Edinci Bağlamında Sosyal Medya Kullanımları

Burcu Türkmen

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 35

İçinde bulunduğumuz teknolojik ve dijital çağın en önemli parçalarından birisi olan sosyal medyanın çevirmen adayları tarafından araştırma edinci kapsamında değerlendirilmesini konu alan bu araştırma, güncel akademik çalışma alanlarıyla ilişkilendirilebilir. Araştırma edinci, Çeviribilim araştırma alanlarından biri olan çeviri edinci ve/veya çevirmen edinci ana başlıkları altında sınıflandırılan bir alt başlıktır. Araştırma edinci sayesinde, çevirmenlerin çeviri sürecinde doğru ve güvenilir bilgiye ve kaynaklara ulaşmaları, erek dilde kaliteli metinler elde edebilmeleri mümkündür. Araştırmacılar tarafından 1980 sonrası doğan neslin Y ve Z kuşağı olarak adlandırıldığı bilinmektedir. Z kuşağı çevirmen adayı öğrencilerin, 80’li yılların başı ve 2000 yılı arasındaki dönemde doğan Y kuşağı kişilere göre sosyal medya kanallarıyla daha yakından ilgili oldukları ve bu araçları sık kullandıkları görülmektedir. Sosyal medya kullanımının Y kuşağı başlangıcından itibaren günümüzü kapsayan geniş bir süreç içinde değerlendirilmesi mümkündür. Bunun yanı sıra, sosyal medyanın gelecek yıllarda farklı pek çok amaca hizmet edeceğini öngörmek de yanlış olmayacaktır. Araştırma kapsamında bahse konu çevirmen adaylarıyla çevrimiçi mülakat-görüşme yöntemi aracılığıyla görüşülmüş ve kendilerine 8 adet soru yöneltilmiştir. Araştırma grubunu Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma, Y ve Z kuşağı çevirmen adaylarının sosyal medya kanallarını gelecekteki iş hayatları için avantajlı bir şekilde kullanıp kullanmadıklarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın amacına paralel olarak, sonuç başlığı altında sosyal medya kullanımının Z kuşağı çevirmen adayları için muhtemel avantajları değerlendirilmiş ve bu konuyla bağlantılı olarak ileriki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Y kuşağı, Z kuşağı, çevirmen, Çeviribilim, araştırma edinci, sosyal media.

İtalyan Polisiyesinde Belleğin İzdüşümleri: Andrea Camilleri ve Komiser Salvo Montalbano Serisi

Deniz Dilşad Karail Nazlıcan

İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 38

Çalışmanın amacı Güney İtalya’nın en başta gelen polisiye roman yazarı Andrea Camilleri’nin ülkemizde 2019 yılı itibariyle kronolojik olarak çevirileri yapılan Montalbano serisinin “La forma dell’acqua” (Suyun Şekli, 2021), “Il cane di terracotta” (Terrakotta Köpek, 2021) ve “Il ladro di merendine” (Yemek Hırsız, 2022) romanlarında bellek kavramının nasıl temsil edildiğini incelemektir. Çalışmada çoğunlukla yerel olarak tanımlanan İtalyan polisiye türünden Camilleri’nin tercih edilmesinin sebebi İtalya’nın üvey evladı konumunda bırakılan Sicilya’nın toplumsal, tarihsel ve politik unsurlarını toplumsal gerçekçilik bağlamında kurgusal anlatılarına aktarmış olmasından kaynaklanır. İtalya’nın kuzey-güney çekişmesinin 19. yüzyıldan bu yana sürdüğü düşünüldüğünde Sicilya Adası’nın yakın dönem tarihini, sosyolojik yapısını, kültürünü, dil özelliklerini yarattığı kendine has polisiye anlatı biçimiyle aktarması onu bir bellek aktarıcısına dönüştürür. İtalyan tarihinden bağımsız olarak Sicilya’nın yerel tarihinden, politika-mafya-kilise üçgeninde gerçekleşen çekişmelerden gerçek ve kurgu arasında yarattığı ustalıklı geçişlerle bahseder. Güney İtalya edebiyatı denildiğinde akıllara gelen Verga, Sciascia, Pirandello, Lampedusa gibi diğer önemli yazarlar gibi adanın sorunlarını toplumsal gerçekçilik bağlamında aktararak okurun belleğinde yaşayan canlı birer ize dönüştürür. Yukarıda yer verilen romanlarını incelemeye başlamadan önce çalışmaya kuramsal bir temel oluşturmak adına öncelikle polisiye roman ve dolayısıyla İtalyan polisiye romanı üzerine bilgilere yer verilecek, devamında ise bellek kavramına değinilecektir. Sonrasında ise bellek aracılığıyla eserlerin incelemesi yapıp toplumun belleğinin nasıl şekillendiği, dil ve anlatı gibi belleği taşıyan unsurların neler olduğu aktarılacaktır. Çalışmanın bir diğer odak noktası da Güney’e ait bu eserlerin sırtladığı lehçe kullanımının dilimize kazandırılırken nasıl şekillendiğine değinmek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Polisiye roman, Bellek, Güney İtalya, Camilleri.

Çocuk Yazını Çevirisinde Çevirmen Özgürlüğünün Sınırları

Recep Özbay

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 39

Çocuk yazını çevirilerinde yakın bir döneme kadar daha çok dünya klasikleri diye bilinen veya konusu geniş coğrafyalarda yaygınlık kazanmış kitapların çevirisi tercih edilirken, güncelde daha yerel ve belirli bir kültürel çevreye hitap eden kitapların çevirileri de yapılabilmektedir. Bu gelişmeyi doğuran nedenler arasında, bir taraftan bireyin ilgi dünyasının çeşitlenmesi, diğer taraftan da küreselleşme olgusunun etkisi söz konusudur. Bu kapsama giren çevirilerde kaynak dil ile erek dil arasında gerek dilsel gerek kültürel farklılıklar çevirmene zorlayıcı durumlar yaratabilmektedir. Çeviri sürecinde çevirmenin kaynak metne ve kültüre göstereceği bağlılık esas olmakla birlikte, erek dil ve kültür normlarına öncelik verilmesini gerektiren durumlarda çevirmenin geliştireceği stratejiler erek dilde üretilen metnin başarısını da belirleyecektir. Bu başarıda çevirmen özgürlüğünün nasıl kullanıldığı belirleyici etmenlerin başında yer alır. Bu çalışmada Almancadan Türkçeye Recep Özbay tarafından çevirileri yapılan ve Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan 'Kaplan Gözü Maceraları' başlığı altında 2016-2018 yılları arasında yayımlanan toplam on çocuk yazını kitabı analiz edilerek çevirmenin çeviri sürecinde kullandığı stratejiler irdelenmiştir. Kaynak metne bağlılık ile çevirmen özgürlüğü arasındaki sınırların boyutuna dikkat çekilerek, okul çağındaki 9-13 yaş grubu Alman çocuklarına yönelik yazılmış olan söz konusu kitapların Türkçeye çevirisi sürecinde çevirmenin karşılaştığı dilsel ve kültürel zorlayıcı durumları hangi stratejileri kullanarak aşmaya çalıştığı örnekler verilerek gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk yazını, çocuk yazını çevirisi, çeviri stratejileri, çevirmen özgürlüğü.

Çeviri Eğitiminde Teknoloji Kullanım Örnekleri

Özge Çetin¹, Oktay Eser², Rabia Akçay³

^{1,2,3} Amasya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 41

Teknolojinin çevirmenlerin ve dolayısıyla çevirmen eğitiminin bir parçası olması son yirmi yılın gündemi haline gelmiştir. Teknolojinin çeviri eğitimine sadece araçların öğretimi değil aynı zamanda stratejilerden pratiğe çeşitli alanlarda bir uygulama aracı olarak girmesi gerekmektedir. Burada teknoloji ile hem teoride hem de uygulamada etkileşimi artırmak, daha verimli ve etkin ders süreci sağlamak ve teknoloji kullanımını mekanik bir düzeyden çıkarmak adına çeşitli kullanım alanları anlatılmaktadır. Yazılı çeviri becerileri, görsel-işitsel çeviri ve teori ağırlıklı derslerde kullanılan çeviri teknolojilerine yönelik örnekler sunulması hedeflenmektedir. Çeviri teknolojilerinden bilgisayar destekli çeviri araçları, yerleştirme araçları, makine çevirisi ve diğer gerekli olacak araçlarla ilgili teorik bilgilerin yanı sıra uygulamaya yönelik farklı metin türlerinde çalışmalar yapılması, öğrencinin edindiği bilgiyi işlevsel bir şekilde kullanması ile sonuçlanmaktadır. Bilgilendirici, anlatımsal ve işlevsel metin türlerinde değişik stratejilerin uygulandığı çeviri bellekleri ve terim tabanları ile çalışmak veya Bilgisayar Destekli Çeviri aracı ile şiir çevirisi yapmak, teknoloji kullanımını mekanik bir işlev olmaktan öteye taşımaktadır. Görsel işitsel çeviri dersi kapsamında ses tanıma, deşifre ve alt yazı araçlarının kullanılması, bireylerin mesleklerini daha verimli ve etkin bir şekilde yapmalarına katkıda bulunabilir ve öğrenim sürecini daha eğlenceli hale getirebilir. Ayrıca sanal gerçeklik ile toplum çevirmenliği deneyimi elde edilebilir. Diğer yandan Web 2.0 araçları ise teori ağırlıklı derslerde motivasyon, etkileşim ve geri bildirim amacıyla kullanılabilir. Böylece farklı bağlamlarda teknolojinin çevirmen eğitiminin katılmasının öğrencilerin dersler arası bilgilerini de ortak bir bilgi havuzu olarak kullanma alışkanlığı geliştirmeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri teknolojileri, çeviri eğitimi, çeviri edinci, eğitim teknolojileri.

Yeniden Çeviride Zamana Karşı Bağlam: The Jungle Book Üzerinden Yeniden Çeviri Hipotezinin Yeniden İncelenmesi

Özge Bayraktar Özer

Atılım Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 43

İngiliz İmparatorluğu'nun en önemli yazarlarından Rudyard Kipling Türkçeye ilk olarak bir çocuk edebiyatı eseri olan *The Jungle Book*'un 1936 yılında yayınlanan çevirisi (Cengel Kitabı) ile kazandırılmıştır. Söz konusu ilk çeviri günümüze kadar pek çok yeniden çeviri takip etmiştir. Bu çalışma, *The Jungle Book* eserinin 6 farklı Türkçe çevirisi üzerinden yeniden çeviri hipotezinin temel varsayımlarını sınamayı amaçlamaktadır. Yeniden çeviriler hem birbirleriyle hem de ilk çeviriyle metin bağımlı ve kültüre özgü unsurlar açısından karşılaştırılmıştır. Bu doğrultuda benimsenen yöntem açısından, çalışma iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda, incelenen çevirilerin yayınlandığı dönemlerdeki sosyo-bağlamsal koşulları odağına alan artsüremli bir inceleme yer almaktadır. İkinci kısımda ise yeniden çeviri hipotezini yeniden sınamak üzere eşsüremli incelemeye yer verilmiştir. Sunulan karşılaştırmalı örneklerle dayanarak, yeniden çeviri hipotezinde öne sürüldüğü gibi ilk çeviri ve yeniden çeviriler arasında, erek odaklı yaklaşıma yönelik doğrusal bir ilerlemenin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bulgular kapsamında, yeniden çeviri hipotezinin önemli bir parçasını oluşturan dilin eskimesi ve önceki çevirilerin yetersizliği, eksikliği kavramları özellikle tartışılmış ve benimsenen çeviri stratejilerinde sosyo-kültürel ve sosyo-politik koşulların etkisi üzerinde durulmuştur. Ayrıca, hipotezin doğrulanması ya da yanlışlanmasında, vaka analizi yöntemindeki örnek metin seçimlerinin de etkili olabileceği gösterilmiştir. Bu bağlamda, yeniden çeviri kavramı ve yapısına ilişkin daha güvenilir bulgular için artsüremli ve eşsüremli incelemenin bütüncül bir anlayışla bir arada yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeniden çeviri hipotezi, artsüremli inceleme, eşsüremli inceleme, *The Jungle Book*, yeniden çeviri.

Réécriture Féminine as a Conceptual Convergence: A Paratextual Analysis of Emily Wilson's Translation of *The Odyssey* (Homer)

Mehmet Yıldız¹, Merve Altın²

^{1,2} Çanakkale Onsekiz Mart University, Türkiye

Abstract ID: 44

Translation is a rewriting of a source text that includes the adaptation of a literary work to a new readership to govern how the audience reads that particular work. Rewritings may be typically accompanied by paratexts, such as commentaries, historiography, introductions, and notes. They reflect a certain ideology and discourse to promote the evolution of a literature and a society and introduce new concepts, new genres, and new devices (Lefevere, 1982/2012; 2017). Then, it can be purported that rewritings are conducive to the dissemination of ideological perspectives, which is underpinned by their capacity to excite sociocultural changes. Écriture féminine (woman's writing) is in the pursuit of such a change, "to liberate the New Woman from the Old" with women writing for women, which Hélène Cixous believes will emancipate women in literature from the dominant phallogocentric conceptualization through "the invention of a new insurgent writing" (Cixous, 1976). In this sense, Cixous' revolutionary intent in écriture féminine resonates with Lefevere's socioculturally innovative theory of translation as rewriting. Drawing on this approximation, the authors conceptualize réécriture féminine (woman's rewriting) as a translational phenomenon by comparatively analyzing the paratexts on the translation of *The Odyssey* (2017) by Emily Wilson, acclaimed as the first woman to translate this classic into English from a more gender-sensitive viewpoint to replace the allegedly misogynistic/masculine stance of previous translators.

Keywords: Translation as rewriting, (ré)écriture féminine, paratexts, female translator, Greek classic.

Gazeteci-Çevirmen Azize Bergin'in Babıâli'deki Çevirmenlik Serüvenine Sosyal Sermayenin Etkisi

Sevinç Arı

Marmara Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 45

Osmanlı'nın son döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında gazetecilik ve çevirmenlik mesleğini bir arada yürütmüş olan kadın yazarlar, kadınların iş hayatına katılması ve kadın hakları konusunda yaptıkları çalışmalarla öne çıkmışlardır. Fatma Aliye, Halide Edip Adivar, Suat Derviş, Sabiha Sertel ve daha niceleri yaşadıkları dönemde yazar, çevirmen ve gazeteci olarak birçok ilklere imza atmış ve toplumsal hafızada iz bırakmış kadın entelektüellerdir. Sözü edilen yazarların ortak yönleri, edebi kişiliklerinin yanında, kadın gazeteci-çevirmen özelliğine sahip olmalarıdır. Yaşadıkları dönemin şartları göz önünde bulundurulduğunda kadın gazeteci-çevirmenlerin iyi eğitilmiş aydın kesimin veya bürokratların kızları olarak özel eğitim almış olmalarının dışında, birden fazla yabancı dile hakim olmalarıdır. Kadın gazeteci-çevirmenler, Osmanlı'nın son ve Cumhuriyetin ilk yıllarında yetiştikleri toplumsal çevre ve aileden edindikleri sosyal ve kültürel sermaye ile birer aydın olarak toplumsal hayatta, fikirleriyle olduğu kadar sanatsal alanda da şiir, roman, öykü ve çevirileriyle görünür olmayı başarmışlardır. O yıllarda kadın haklarının tüm dünyada gündeme gelmesi ve farklı ülkelerde kadınların eğitim, hukuk, çalışma ve siyaset gibi alanlarda hak arayışları, Osmanlı Devleti'nde de kendini hissettirmiştir. Bu dönemde toplumsal yaşamda kadınların bilinçlenmelerini sağlayan en etkili araç basın olmuştur. Basının sesinin büyük kitlelere ulaşmasının avantajını kullanan kadın yazarlar, çıkardıkları dergi, yazdıkları makaleler ve çevirdikleri yazılarla kadının bilinçlenmesinde etkin rol oynamışlardır. Babıâli'de çıkarılan dergi ve gazetelerde çevirinin önemli bir rolü olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Entelektüel kimliklerinin yanı sıra sahip oldukları dil sermayeleri sayesinde, gazetelerde yazarlık yapmış olan kadın yazarların, yabancı dildeki kitaplardan ve yazılardan yaptıkları çevirilerinin de bu gazetelerde yayımlandığı görülmektedir. Bu yazı ve çeviriler, kimi zaman hikaye, kimi zaman tefrika roman, gazete haberleri ve bilgilendirici makale çevirileri olabilmekteydi. Gazetelerde çevirinin büyük bir rol oynaması, yabancı dil bilen kadın yazarlar için kimi zaman gazetede iş bulmanın da önünü açmıştır. Azize Bergin kaleme aldığı biyografisinde, 1950 yılında gazeteci olma amacıyla Akın Gazetesine yaptığı iş başvurusunun kabul edilerek gazetede işe başlamasının, İngilizceden yaptığı roman çevirisinin beğenilmesi sayesinde gerçekleştiğini belirtir. Azize Bergin, gazetecilik mesleğine dilsel sermayesi sayesinde girebilmiştir. Bergin, sonraki yıllarda gazeteci kimliğiyle öne çıkmakla birlikte, çeviri yapmaya devam etmiş, gazetecilik ve çevirmenlik mesleğini birlikte yürütmüştür. Bu çalışmada gazeteci-çevirmen Azize Bergin'in çevirmenlik serüveni ve çeviri yaklaşımı Pierre Bourdieu'nün sosyal sermaye yaklaşımı bağlamında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gazeteci, Çevirmen, Sosyal Sermaye, Pierre Bourdieu, Azize Bergin.

İngilizce Öğretmenliği Bölümü Öğretim Programlarında Çevirinin Yeri: Türkiye'deki Devlet Üniversiteleri Örneği

Esen Genç¹, Betül Özcan Dost²

^{1,2} Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 46

Yabancı dil öğretimi ile çeviribilim arasında uzun yıllardır süregelen tartışmalı bir ilişki vardır. Çevirinin dil öğretimindeki yeri ve hatta bir yöntem olarak kullanılması geçmişten günümüze birçok çalışmaya konu olmuş ve bu alanda farklı fikirlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yapılan birçok araştırmaya göre teoride dil öğretiminde, özellikle de modern öğretim tekniklerinde, çeviri kendine önemli bir yer bulamasa da pratikte öğrenciler tarafından sıklıkla kullanıldığı düşünülmektedir. Bu varsayımdan yola çıkarak, ülkemizde de yabancı dil öğretiminde çevirinin bir öğretim yöntemi olarak olmasa da zaman zaman bir araç olarak kullanıldığı fikrine ulaşılabılır. Bu bağlamda İngilizce öğretmenlerinin aldıkları lisans eğitiminde çevirinin bir yeri olup olmadığı, olmasının gerekip gerekmediği de tartışmaya açık bir konu olarak düşünülebilir. Bu bilgilerin ışığında bu çalışmanın amacı Türkiye'deki devlet üniversitelerinde bulunan 4 yıllık İngilizce Öğretmenliği bölümlerinin eğitim programlarında çeviri dersinin olup olmadığını, varsa ne kadar sıklıkta ve programın hangi dönemlerinde yer aldığını incelemektir. Sonuç olarak, elde edilen verilerden yola çıkarak İngilizce Öğretmenliği bölümlerinde çeviri derslerinin olası kullanım amacı ve sıklığı konusunda fikir sahibi olmak, ayrıca gelecekte yapılacak uygulamalar için bir başlangıç noktası veya rehber niteliğinde olabilecek bir çalışma ortaya koymak hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, dil öğretimi, çeviri.

Çevirmenlik Eğitiminde Modüler Sistemin Alan Çevirmenliğine Katkısı

Recep Özbay

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 47

Çeviri hizmetlerinin çeşitlenmesi ile çeviri araçlarındaki teknolojik ilerlemeler çevirmen istihdamı ve görevlendirmelerinde beklentileri yükseltirken, alan çevirmenine olan ihtiyacı da arttırmaktadır. Çevirmeni görünür hale getirecek en önemli göstergelerden biri, onun alansal bilgi birikimi ve o alandaki çeviri yeterliliğidir. 'Çeviride kalite güvencesi' söylemlerinin daha güçlü bir şekilde vurgulandığı bir ortamda, çevirmenlerin profesyonel bir anlayışla süreci yönetmeleri ve alan dillerine hâkim olmaları beklenmektedir. Çevirmenlerden her alanda eşit derecede kalite güvencesi sağlanmış çeviri üretimleri beklenemeyeceğine göre, çevirmenlerin alan kısıtlamasına gitmeleri gerekir. Çevirmen yetiştirme düzeninin de bu olguya göre yapılandırılması, piyasa beklentilerin karşılanması açısından yararlı bir yaklaşımdır. Uluslararası ölçekte sektörel iletişimin ulaştığı boyut aynı zamanda kültürlerarası alan iletişimi anlamına gelir. Bu olgu geleceğin çevirmenlerinin yetiştirilmesi açısından mutlak suretle dikkate alınmalıdır. Çevirmenlikte 'alan çevirmenliği' veya 'çevirmenlikte uzmanlaşma' başlıkları altında kuramsal olarak uzun yıllardan bu yana akademik çalışmalar yapılmaktadır. Alan çevirmenliğinin çevirmen yetiştiren ilgili programlarda modüler bir sistem üzerinden kurgulanması birçok ülkede uzun yıllardan bu yana tercih edilen bir yöntemdir. Bu çalışmada çevirmen yetiştirme düzeninin modüler sistem üzerinden yapılandırılmasıyla çevirmenlikte uzmanlaşmanın hem eğitim sürecinde hem de piyasa beklentilerine karşılık vermede olumlu yansımaları gösterilmeye çalışılacaktır. İyi kurgulanmış bir modüler sisteminin öğretim elemanları ile öğrenciler açısından daha nokta hedefli bir yöntem olacağı düşünülmektedir. Modüler sistemin önemli bir kazanımı da eğitim sürecinde interdisipliner çalışmaların önünün iyice açılacak olmasıdır. Çalışmada alan çevirmenliğinin kuramsal açıdan irdelemesinin yanı sıra modüler sistemin çeviri eğitimine entegre edilmesinin olumlu yansımaları uygulama örnekleriyle gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri eğitimi, uzmanlaşma, alan çevirmenliği, modüler sistem.

İki dillilik ve Edebi Metinlerin Nitelikli Çevirimi

Tamilla Aliyeva

Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 50

Hızla gelişen dünyada dilsel sınırlar genişlemekte birlikte aynı zamanda da bu sınırlar silinmektedir. Modern dünyada insanların kitlesel göçü, farklı kültürel, edebi ve dilsel geçmişlere sahip insanların bir arada yaşaması gibi tüm bu değişimler iki dillilik çalışmasının ve profesyonel bir çevirmenin rolünün tek bir sorun haline gelmesine neden olmamıştır, aynı zamanda küresel bir ölçek kazanmıştır. Bununla birlikte, her devlet, sosyal ve politik ön koşullara bağlı olarak, etnik gruplar arası, kültürler arası ve diller arası sorunları bağımsız olarak çözer. Son yıllarda, iki dillilik gibi karmaşık bir görüngenye ilgi, dünya çapında önemli ölçüde artmıştır. Bu, her şeyden önce ülkelerin politikaları, kültürler arası ve genel göç sorunları ile bağlantılıdır. Bu sorunla ilgili araştırmalar XX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dilbilimciler tarafından başlatıldı. İki dillilik, karşılıklı anlayış, hoşgörü ve yabancı kültür ve dile saygının standart haline geldi. Bu görüngenü ancak belirli siyasi, tarihsel, sosyal ve kültürel ön koşullar altında ortaya çıkabilir. Çok uluslu ülkelerde iki dillilik için ön koşullar ortaya çıkmaktadır. "İki dillilik" terimi, 1939'da W. Leopold tarafından formüle edildi. Yazar, iletişim yönüne, tüm yaşam durumlarında iki dilin kullanımına özel önem verdi. İki dillilik (lat. bi - "iki" + lingua - "dil") veya iki dillilik - iki dilde akıcılık (anadili ve ana dili olmayan) ve bunların günlük yaşamda ara sıra kullanımı vb. Günümüzde, dünyada yaşayan her iki kişiden biri, yeni ülkeler keşfetmek, başka kültür, edebiyatı ve geleneklerin temsilcileriyle tanışmak ve ufkunu genişletmek için en az bir yabancı dil öğreniyor. "Yeni dil - yeni dünya" - sözü bu duruma örnek teşkil eder. İnsanlar yurtdışında okumak, yabancı kültüre ve bu kültürlerin edebiyatına ilgi gösterdikleri için iki dilli olurlar. İki dilli insanlar genellikle kelimeleri bağlam içinde algırlarlar, yani farklı durumlarda ve istemsiz olarak farklı dillerin eş anlamlı sözcüklerini tamamen farklı kavramlarla ilişkilendirirler. Çeviri sürecinde, iki dilli bir yabancı kelimeleri istemeden kendi kültürünün tanıdık kavramları ve görüngenüyle ilişkilendirir - herhangi bir etnik kavramı, edebi eserleri, politik fikirleri veya kelimelerin duygularını ifade eden kelimeler farklı dillerde ve kültürlerde tamamen farklı anlamlara sahip olabilir. Bundan önemli bir sonuç çıkar: nitelikli bir tercüman olmak için, sadece bir yabancı dili mükemmel bir şekilde bilmek değil, aynı zamanda konuşmacılarının psikolojisinin özelliklerini de anlamak gerekir. Yüksek nitelikli bir edebi tercüman, iki dilde konuşmaktan ve kelimeleri eş anlamlı olarak algılayabilen kişiden farklı olarak, her iki farklı dili konuşanların kültürlerini, edebiyatını iyi tanır ve bu nedenle kelimelerin anlamlarındaki farklılıklarını anlar. Böylece, bir çevirmenin niteliği öncelikle dillerarasılık ile belirlenir - farklı diller arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları hissetme yeteneğindedir. İki dilliler, kelimeleri bir dilden diğerine çevirirken, yâda ikinci dilde edebi eserler yazarken, tercüme ederken anlamlarını ilgili kültüre uyarlar. Çeviriyi sadece sözlüksel düzeyde incelemek bile kültürel faktörlerin çeviri sürecinde önemli bir rol oynadığını görebiliriz. Gerçek bir iki dilli tercümanın bariz avantajı, sadece iki dil konuşması değil, aynı zamanda iki kültürün temsilcisi olarak hareket etmesidir.

Anahtar Kelimeler: İki dillilik, kültürel ilişki, edebi çeviri, sözlüksel, dillerarasılık, görüngenü.

Farklı Metin Kesitlerinin Makine Çevirisi Çıktıları Üzerine Bir İnceleme

Esat Tosun

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 51

Çeviri edimi, teknolojik gelişmelerin etki ettiği alanlardan birisidir. Teknoloji, hayatın her alanına etki ettiği, hız kazandırdığı, mesleklerin uygulama biçimlerini değiştirdiği gibi çevirmenlerin çalışma alışkanlıklarını da değiştirmiştir. Bu bağlamda fiili olarak yarım asrı aşkın süredir, çeviri üzerinde insan faktörünü nasıl ortadan kaldırırsınız sorusu üzerine tartışılmış, bilgisayarlar ve yazılımlar aracılığıyla bu amaç gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Aslında burada temel sorunsal insan öznesinin varlığından ziyade, çevirinin mümkün olduğunca daha hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktır. İlerleyen süreçte insan öznesinden bağımsız bir çeviri eyleminin gerçekleştirilemeyeceğinin kavranması üzerine, çeviride insan çabasının nasıl en aza indirilebileceği ve bu sayede çevrilere hız kazandırılabilmesi üzerine çalışmalar yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda, doğrudan girdilerin çevirisini sunan makine çevirisi (MÇ) programları, çeviri bellekleri, terminoloji veri tabanları, bilgisayar destekli çeviri programları, proje yönetim araçları gibi birçok araç ve uygulama geliştirilmiştir. Bu bağlamda bu bildiri, kısaca makine çevirisinin tarihine, temel çalışma prensibine değinilecek olup, en temelde dört adet makine çevirisi programının (Google çeviri, Yandex çeviri, Microsoft Bing çeviri, Reverso.net) özelliklerinden bahsedilecek ve bir sonraki adımda ise bunların farklı metin türü kesitleri karşısındaki başarıları değerlendirilecektir. Konu başlığına ilişkin gerekli araştırmalar yapılmış, metin kesitleri sırasıyla teknik, edebiyat, günlük dil ve tıp gibi alanlardan rastgele örneklem şeklinde alınmıştır. Belirlenen cümleler çeviri programlarında çevrilmiş, ham çeviri çıktıları tablolar üzerinde gösterilmiş ve devamında bu çıktılar üzerine değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bir başka ifadeyle, çeviri programlarının aynı metin türlerini nasıl çevirdikleri üzerine çeviri eleştirisi yapılmıştır. Buna göre programların genel olarak teknik çeviri ve tıp çevirisinde kabul edilebilir, nitelikli çeviriler sundukları, buna karşın edebiyat, günlük dil ve deyimsele ifadelerin çevirisinde insan müdahalesine büyük oranda ihtiyaç duyulduğu saptanmıştır. Kelimelerin temel anlamlarıyla kullanılması, cümlelerin kurallı yapıya sahip olması ve kısa olması, tıp dilindeki çoğu kelimenin ödünç alma stratejisiyle Türkçe'ye aktarılabilmesi programların teknik çeviri ve tıp çevirisi alanındaki başarılarının nedenleri olarak sıralanabilir. Buna karşın edebiyat alanında, uzun ve devrik cümle yapılarının bulunması, yazarın biçemi, ağıdalı dil kullanımı, günlük dil ve deyimsele ifadelerin söylem boyutunun ağır basması, göndermelerin çok bulunması gibi nedenlerden dolayı MÇ programları teknik çeviri ve tıp çevirisindeki aynı başarıyı bu alanlarda yakalayamamaktadır. Benzer konu başlığı altındaki diğer çalışmalara bakıldığında, çalışmaların genellikle bahsi geçen programları kendi içinde değerlendirdikleri görülmektedir. Bu çalışmada ise MÇ programlarının aynı türdeki girdilere karşı verdikleri tepkiler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri teknolojisi, makine çevirisi, çeviribilim, teknoloji.

Literary Translation from English to Czech: An Interdisciplinary Perspective

Jitka Zehnalová¹, Helena Kubátová²

^{1,2} Palacký University Olomouc, Czechia

Abstract ID: 52

The aim of the contribution is to discuss the cooperation of a translation studies scholar and a sociologist in a long-term research on norms of literary translation from English to Czech (2000 – till present), conceptually supported by 1) the notion of translation as a social activity and Toury's theory of norms of translation (Toury 1995; 2012), 2) Bourdieu's theory of practical logic (Bourdieu 1990). The principal research methods are comparative textual analyses (to identify translation strategies as observable results of norms of translation) and semistructured interviews with translators (to situate them in their social contexts and to identify how they reflect their practice). The research comprises three partial tasks: 1) the Czech field of literary translation analysis, 2) determination of representative samples of translations and translators, 3) joint translational-sociological analysis of translation strategies. Interdisciplinary cooperation is something that is easier said than done. The contribution will present the development of our cooperation in terms of a step by step realisation that we need to cooperate in the sense of literally "working together", not just in the sense of supplying each other with sub-tasks. This requires to get acquainted with at least the fundamentals of the other discipline and to thoroughly discuss every task we work together on. It is a demanding process, yet the advantages are enormous. We cannot rely on the so called tacit knowledge of the given field of study, everything has to be spelled out, explained, critically assessed and only then (possibly) included.

Keywords: Interdisciplinary cooperation, literary translation, translation norms, comparative textual analysis, semistructured interview.

Ludwig Wittgenstein'in Erken Dönem Dil Felsefesi (Resim Teorisi)

Erdinç Doğru

Gazi Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 53

Wittgenstein, Tractatus'da temel eksenini, dilin gerçekliğin bir aynası olduğu iddiasının oluşturduğu bir teori geliştirmiş ve buna da "resim teorisi" adını vermiştir. Buna göre dil (düşünce) ve dünya (gerçeklik) ortak bir mantıksal paydada buluşmaktadır. Başka bir ifade ile dünyanın yapısı, dilin mantıksal yapısında yansır. Öyle ki, ona göre, önergelerin yapısı incelendiğinde gerçeklikte olguların nasıl olduğunu anlamak mümkündür. Resim teorisinin işlerliği, dil ve dünyanın birbirine uygun paralel yapılar olduğu ön kabulüne dayanır. Wittgenstein, kurguladığı dil felsefesinde şeylerle isimler ve olgularla önergeler birbirine tekabül etmektedir. Wittgenstein, bağlamsız anlamı kabul etmez. Buna göre anlamın temel birimi (en küçük parçası) sözcükler değil önergelerdir. Yani dilde anlamı oluşturan en küçük parçacık (atomik yapı) önergelerdir, tek tek sözcükler değil. Bu yüzden dildeki önergeler gerçeklikteki olgulara karşılık gelmektedir. Diğer bir deyişle gerçeklikteki anlamlı en küçük parçacık (atomik yapı) olgulardır, tek tek nesnelere/şeylere değil. Wittgenstein buna "mantıksal atomculuk" adını verir. Mantıksal atomculuğun temel tezi, önergelerin ya da önergelerin zihinsel karşılığı olan düşüncelerin, olguların resimleri olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Dil felsefesi, mantıksal atomculuk, Tractatus, önerme.

Çeviri eleştirisi üzerine düşünceler: Öz-denetimli bir model tasarımı

İsmail İşcen

Mersin Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 54

Çeviri eleştirisinin günümüzdeki "nesnellik" beklentilerinin ne denli karşılanıp karşılanmadığı sorusu, alanda çalışanlarca sıkça hayal kırıklığı ile çaresizlik arasında gidip gelecek ölçüde olumsuz bir yanıt bulmaktadır. Alanda yoğun olarak tartışma konusu yapılan "kısmi açılı kuramsal yaklaşımlar" (Stolze 2001) hasebiyle olsun, "bütünleyici" bir çeviri kuramına yönelik onlarca yıldır hala karşılanmayan talepler görünümünde tezahür etsin, çeviri eleştirisi de bu "dağınık ve sınırları ihlal edecek denli sorunlu" (Echeverri 2017) alansal belirsizlikten olumsuz yönde etkilenmiştir. Birbirine çelişen ve ilgisiz ("irtibatsız"; Stolze 2001) çeviri eleştirisi modellerinin hem işlemsel olarak hem ölçüt bakımından geçişken olması, çeviri eleştirisinin çeviri edimine yönelik (doğal) katkısını da zayıflatmakta, hatta olanaksızlaştırmaktadır. Bu çerçevede bildiri içinde, çeviri eleştirisinin olası nesnelliğini temin edebilecek genel ilkeler ve işlemler genel hadleri ile saydamlaştırılacak, modellemede modelin kendi kendini de denetleyici hususları ele alınacaktır. Bu anlamda çeviri eleştirisinde dört (beş) aşamalı bir işlem bütünü ilk kez burada alanın muhataplarının bilgisine sunulacaktır. Bu aşamalar: "Bulgulama - Ölçme - Değerlendirme - Yargı (olası beşinci aşama olarak da "Düzeltili") şeklinde somutlaşmaktadır. Bildiri çerçevesinde modelin kuramsal temelleri üzerinde de genel bir irdeleme yapılacaktır. Bu kuramsal temeller, üç ana başlık içinde toplanmaktadır: Çeviri olgusunun tanımında (en genel ve soyut halinde) a- dikotomik; b- dinamik ve c- kompleks bir olgu olduğu; buna bağlı olarak da tanıtılacak çeviri eleştirisi modelinin bu üç temel tanıma uygun şekilde oluşturulması gereği vurgulanacak, somut bir açımla betimlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri eleştirisi; nesnel ölçütleme; bulgumala ve ölçümleme; işlem.

Pseudo-Translation: A Translational Conduit for the Dissemination of Flawed Academic Knowledge

Mehmet Yıldız

Çanakkale Onsekiz Mart University, Türkiye

Abstract ID: 55

Academic authors writing in their mother tongues exploit translation proper to avail themselves of previous research in foreign languages. As they do so, they may use their translational skills to translate a foreign text, commission a translator, or have recourse to its translated version. Yıldız (2020; 2021; 2022) has observed another strategy, adopted by Turkish academic authors in particular. He calls this intertextual procedure "pseudo-retranslation" and refers to it as an academic author's partial or complete exploitation of another academic author's translation and presenting it as a retranslation of the respective source text (Yıldız, 2021; 2022). In his previous works, Yıldız reports that pseudo-retranslation as a phenomenon of translational intertextuality lends itself to the facilitated dissemination of flawed scientific knowledge. This characteristic of pseudo-retranslations is the primary concern of the present paper. To reveal how pseudo-retranslations help spread erroneous scholarly knowledge, the author created a corpus of 12 master's theses and two doctoral dissertations in education sciences, psychology, and health sciences. These 14 academic works purport to have translated D'Zurilla and Goldfried's (1971) five stages of problem-solving from their seminal article Problem Solving and Behavior Modification, yet the analyses herein showed that they "pseudo-retranslated" the Turkish texts in question (along with elaborations based on other international authors) from other Turkish authors' works. The author used R (Ver. 4.0.4) (a statistical and visualization program) and Wcopyfind (a text comparison program) to generate the qualitative and quantitative data of intertextual similarity. In addition to the similarity rates of up to 100%, he operationalized common incorrect references to these two authors – e.g., D'Zruilla instead of D'Zurilla; Goldfield instead of Goldfried; Journal of Abnormal Psychology instead of Journal of Abnormal Psychology; pages 407–426 instead of 107–126; Vol. 18 instead of Vol. 78.

Keywords: Pseudo-retranslation, flawed scholarly knowledge, academic works, intertextual similarity, textual interdependence.

Arap Edebiyatında Türk Şiiri: Niceliksel ve Niteliksel Bir Araştırma

Gürkan Dağbaşı

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 56

Neredeyse insanlık tarihi kadar uzun bir geçmişe sahip çeviri insanların, toplumların birbirlerini tanımalarına, kendi kültürlerini zenginleştirmelerine yol açan önemli bir etkinliktir. Araplar ve Türkler arasındaki çeviri faaliyetleri başlangıçta dini eksenli olsa da günümüzde iki millet arasında çeviri faaliyetleri çeşitlenmiş, sadece dini eksenli olmaktan sıyrılmıştır. Edebi çeviri de çeşitlenen çeviri türlerinden biridir. Gerek Arapçadan Türkçeye gerekse Türkçeden Arapçaya yapılan edebi çeviri eser sayısı günden güne artmaktadır. Arapçadan Türkçeye yapılan edebi çeviriler 1988 yılında Mısırlı Necib Mahfuz'un Nobel Edebiyat Ödülünü kazanmasıyla adeta bir dönüm noktası yaşamıştır. Bu tarihten sonra başta roman olmak üzere, kısa hikaye, şiir ve tiyatro türlerine ait eserler yoğun bir şekilde Türkçeye çevrilmeye başlanmıştır. Ancak Türkçeden Arapçaya edebi çeviri için benzer şekilde bir olay bulunmasa da kısa adı TEDA olan "Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Kültür, Sanat ve Edebiyat Eserlerinin Dışa Açılımını Destekleme Projesi" sayesinde Türkçeden Arapçaya yapılan edebi eser çeviri sayısında hızlı bir artış yaşanmıştır. Bu artışın başında sırasıyla roman, çocuk kitapları, tarih-araştırma kitapları gelmektedir. Şiir kitaplarının sayısı ise bir elin parmağını geçmemektedir. Bu çalışmada, Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar geçen sürede Türkçeden Arapça çevrilen Türk şairler ve şiirleri hem niceliksel hem de niteliksel açıdan incelenecektir. Çalışmanın sonunda Türk Şiirinin Arap Edebiyatındaki konumuna dair birtakım çıkarımlarda bulunulacaktır.

Keywords: Türkçe-Arapça çeviri, edebiyat, şiir.

Elisabeth Langgässer'in Torso Başlıklı Eserine Yönelik Bir Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi

Yeşim Tükel Kanra

İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 57

Edebiyat eserlerinde çeviri amaçlı metin çözümlemesi birbirine paralel ilerleyen çift katmanlı bir süreci içerir: Çevirmen bir yandan kaynak metnin yazınsal bütünlüğünü oluşturan kendine özgü unsurları edebiyat bilimin araçlarına da başvurarak çözümler ve yorumlar; diğer yandan—edebiyat bilimcinin çözümlemesinden farklı olarak—erek dilde metni yeniden inşa ederken karşılaşılabilecek muhtemel çeviri sorunlarını saptamaya, çözümler üretmeye çalışır. Bu iki katman ayrılmış ya da ardışık değil, iç içe geçmiştir. Özellikle aynı "kültür/medeniyet dairesi"nde yer almayan dillerin edebiyatları arasında çeviriler yapıldığında çevirmenin birbirinden belirgin olarak ayrılan kültürel kodlarla hesaplaşması ve bunların aktarımı konusunda belli çeviri kararları alması gerekir. Bu kararlar aynı zamanda erek okurun metinle nasıl diyaloga gireceğini belirleyebilecek kararlardır. Almanca edebiyatın önemli yazarlarından Elisabeth Langgässer'in (1899-1950) eserlerinin neredeyse hepsinde belirgin bir tema olarak Hıristiyan mistisizminin işaretlerine rastlamak mümkündür. Yeni bir insanlık arayışı içinde olan yazarın ele aldığı bir diğer tema ise 2. Dünya Savaşı'nın ardından bireylerin yaşadığı çöküntüdür. Özellikle Torso başlıklı eseri, savaşın ardından hayatta kalabilmiş insanlara ilişkin anlatıları yapbozun parçaları misali birbirine eklemeyen bir öykü derlemesidir. Diğer eserleri gibi Torso da kaynak dil ve kültürün dinsel, kültürel ve tarihsel kodlarını taşıyan çokça motif ve metafor içeren öykülerden oluşmaktadır. Bu çerçeveden hareketle çalışmanın amacı, daha önce Türkçeye hiç çevirilmemiş bir yazar olan Elisabeth Langgässer'in bu eserinin farklı bir "kültür/medeniyet dairesi"nde yer alan Türkçeye çevirirken söz konusu motif ve metafor gibi unsurların aktarımında izlenebilecek yolları ve muhtemel çözümleri değerlendirmek, bunları çeviri amaçlı metin çözümlemesi açısından ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri amaçlı metin çözümlemesi, edebiyat çevirisi, Elisabeth Langgässer.

Fikir Madenciliği ve Duygu Analizi: Yapay Zeka Toplum Çevirimenliğinin Geleceğini Nasıl Etkileyecek?

Olca Şener Erkırtay¹, Ceyda Ünal²

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, ² Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 58

Küreselleşme ve modern araçların artmasıyla birlikte sosyal hizmet ortamlarında dil ve kültür engelini ortadan kaldıracak toplum çevirimenlerine duyulan ihtiyaç artmıştır (Corsellis, 2008: 1). Toplum çevirimenliğinin en belirgin özelliği ise konferans çevirimenliğinin aksine, toplum çevirimenliğinde duygu boyutunun daha yoğun yaşanmasıdır (Şan & Kahraman Duru, 2020: 818). Yoğun duygusal yük altında çalışan toplum çevirimenlerinin hem meslek hayatlarında hem günlük hayatlarında “travmatik karşı aktarım”, “stres”, “anksiyete”, “temsili travmatizasyon” gibi sıkıntılarla karşı karşıya kalması mümkündür (Valero- Garces, 2005). Dolayısıyla, toplum çevirimenlerinin özellikle negatif duygu durumunun belirlenmesi, bu negatif düşüncelerin olumluya döndürülmesi konusunda çalışmalar yapılması ve nihayetinde çevirimenlerin duygusal yükünü azaltarak çeviri kalitesinin artması konusunda son derece önemlidir. Bu çalışmanın amacı da sözlü çeviri çalışmalarında sıklıkla kullanılan mülakat ve anket gibi nitel ve nicel yöntemlerin yanı sıra, daha çok bilgisayar bilimleri ve yönetim bilişim sistemleri disiplinlerinde kullanılan ve Doğal Dil İşleme (DDİ)’nin bir alt dalı olan “fikir madenciliği” yöntemi ile çevirimenlerin istatistiksel olarak duygu analizinin yapılabileceğine dair bir yaklaşım sunmaktır. Bu bağlamda, Veri bilimi ve Çeviribilim alanlarının birbirini besleyen yönlerinden yararlanarak sözlü çeviri araştırmalarına yeni bir bakış açısı sunmak hedeflenmektedir. Bu amaçla bu çalışmada fikir madenciliği ile duygu analizi yöntemi detaylı olarak tanıtılarak, toplum çevirimenliği araştırmalarında nasıl uygulanabileceği ve ne yünden katkı sağlayacağı konusu betimleyici bir yaklaşımla tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplum çevirimenliği, Fikir madenciliği, Makine öğrenmesi, Yapay zeka

Film Adaptation as Intersemiotic Translation: The case of *Da Vinci Code* by Dan Brown

Ayşe Sungur¹, Fatma Büşra Süverdem²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 59

Since Roman Jakobson introduced his types of translation as intralingual, interlingual, and intersemiotic in 1959, intersemiotic translation has not only encouraged the scholars to shift from the studies of the translation of the written texts only but also has suggested the possibility of numerous alternatives of translation between different systems. Nevertheless, as the traditional approach to translation studies has always been linguistic, academia has long neglected intersemiotic translations. This ignorance may result from the lack of details given by Jakobson himself and the case-bound research carried out in the field that prevented generalizations. However, due to the world being highly digitalized and humanity being bombarded with different types of texts nowadays, their study and analyses have become necessary. Therefore, this paper aims to discuss the adaption (from novel to film) as a modality of intersemiotic translation by presenting a systematic analysis. In order to do so, a model suggested by Katerina Perdikaki (2016), which is composed of taking adaptation and translation studies as a basis to offer an extensive and systematic methodological means for the analysis of film adaptations, was used. Her model deals with the changes between the source and the product by utilizing what she calls the adaptation shifts, a concept derived from van Leuven-Zwart’s (1989) taxonomy of translation shifts and is comprised of two main components: descriptive/comparative and interpretive one. While the first component looks into both works as textual beings, the second one tries to explain the adaptation shifts by identifying the external factors that play a role during the adaptation process. For this research, this adaptation model was applied to the film adaptation of *The Da Vinci Code* and adaptation shifts were identified to make a critique of the rationale behind these shifts.

Keywords: Film adaptation, translation studies, intersemiotic translation, *The Da Vinci Code*, Dan Brown.

Arapçadan Türkçeye Yapılan Roman Çevirilerinde Deyim Çevirilerinin İncelenmesi: Teysir Halef – Darwin’in Serçeleri Örneği

Ökkeş Hengil

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 60

Edebiyat farklı kültürlerin, milletlerin ve insanlığın ortak miras unsurlarının en başında gelmektedir. İnsanlığın ilk zamanlarından bu yana edebiyat hayatın içinde kendine yer bulmuştur. Farklı kültürleri, milletleri ve insanlığı ortak paydada buluşturan; duyguların, tecrübelerin ve hayatın bir yansıması sayılabilecek edebiyatın temel unsurlarından biri de romanlardır. Hacimli yapısı, karakter derinliği ve düzyazımın esnekliğini kullanabilen romanlar ilk ortaya çıktığı andan itibaren insanların edebi hayatında geniş bir yer bulmuştur. Çeviri ise birbirinden farklı bu unsurları bir araya getiren, ortak bir çatı altında buluşturan köprüdür. Asırlar boyu süren siyasi, politik, ekonomik ve kültürel bağa rağmen Türkler ve Araplar arasındaki edebi çeviri faaliyetleri Necip Mahfuz’un 1988 yılında Nobel Edebiyat Ödülü kazanmasından sonra ivme kazanmıştır. Arapçadan Türkçeye yapılan edebi çevirilerde başlangıçta ara dil kullanımıyla yapılan çeviriler yer alsa da son yıllarda ara dil kullanımıyla yapılan çevirilerin yerini direkt kaynak dil olan Arapçadan hedef dil olan Türkçeye ve tam tersi yapılan çeviriler almıştır. Suriyeli tarihçi-yazar Teysir Halef’in 2018 yılında yayınlanan Darwin’in Serçeleri romanının 2022 yılında Loras Kitap’tan Ökkeş Hengil tarafından yapılan Türkçe tercümesi yayınlanmıştır. Roman, 1893 yılında ABD tarafından düzenlenen “Dünya Kolomb Fuarı”na Osmanlı Devleti’nin katılımı kurgusu üzerinden işlenmiştir. Deyimler edebi eserlere zenginlik katan dil yapılarıdır ancak çevirileri çok da kolay değildir. Hedef metne doğru çevrilmediklerinde kaynak metinden çok şey götürebilirler. Bu çalışmada Darwin’in Serçeleri isimli romanın Arapçasında yer alan deyimler Türkçe çevirileriyle karşılaştırmalı olarak incelenmiş, deyimlerin çevirisinde çevirmen kararlarına dair çeviri stratejileri temelli çıkarımlarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arapça-Türkçe çeviri, deyim çevirisi, edebi çeviri.

The Birth of the Translator: Analysis of the Translation of Dylan Thomas’s “This Bread I Break”

Senem Üstün Kaya

Başkent University, Türkiye

Abstract ID: 61

Translation is one of the branches of literary studies that focuses on the content, form and style of a literary text. Within Comparative Literature, the significance of translation is undeniable and comparing a text with its translation is within the scope of comparative studies. In the mid-20th century literary criticism, “the death of the author” emerged with Roland Barthes who underscored that authors should write with impersonality and readers should judge without considering the author’s past, personality and writing style to interpret objectively. In other words, the biographical facts and intentions of authors should be ignored by the receptive group, the readers, to determine an interpretation of texts. While the text itself is superior to its creator in modern literature, the translation of a text into another language is as significant as its translator. Since Barthes’s theory provided the destruction of every voice by eliminating the author within a text, translation enhances the combination of different cultures by a text, thus, translation has ensured the glorification of the translator. Therefore, in this study, the source text and target text of a poem is analysed to compare the original and translated versions. Within this scope, Dylan Thomas’s “This Bread I Break” (1933) and its translation by Ülkü Tamer in 1961 is comparatively analysed to conclude and determine the stylistic variants and variations between the source text and the target text.

Keywords: Translation, the death of the author, Dylan Thomas, Ülkü Tamer, comparatively.

Bir Dönemin İzinde: Çeviribilim Bağlamında Folklorik Öğeler

Selen Tekalp

Dicle Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 63

Bu çalışmada Türk Edebiyatı'nın son dönem yazarlarından Sema Kaygusuz'un *Yüzünde Bir Yer* adlı romanındaki halk hikâyeleri ve mitlerin kültürel öğeler olarak nasıl çevrildiği ele alınmaktadır. Bahse konu roman, destanlar, masallar, mitler, kutsal hikâyeler ve efsanelerle örülüdür. Mitsel bir anlatımla kaleme alınan bu eserde yazarın özgün dil ve üslup özellikleri öne çıkar. Yazar kitabı "incir lisanı"yla yazdığından söz ederken romanda hüküm süren kadın diline vurgu yapar. Mağdurun dili addettiği bu imgesel dili kullanırken de onu mitolojik ve folklorik öğelerle bezer ve bu da romanda onun naçizane üslubunun en belirgin özelliği haline gelir. Halk hikâyeleri ve mitler bir kültürü zenginleştiren en önemli hazinelerdendir. Kaygusuz, Anadolu'da yaşayan bir halkın kültürünün izlerini sürmek, yaşadıklarını "köklendirmek" için bu anlatım türlerine başvurur. Kitabın ödüllü İngilizce çevirisi *Every Fire You Tend*'in çevirmeni Nicholas Glastonbury ile editörü Saba Ahmed 2020 yılında Translators Association'ın "İlk Çeviri Ödülü"ne layık görülmüştür. Çeviride göze çarpan, çevirmenin sadakati ile eseri İngiliz diline aktarmadaki özverisidir. Yazarın sıklıkla başvurduğu arkaik dil ve şiirsel ifadeler üslup bakımından çevirmen için zorlayıcı olabilecek özelliklerdendir. Bu bakımdan çalışmanın amacı, Türk kültürüne özgü halk dili, efsaneler, kahramanlık hikâyeleri gibi unsurların İngilizceye nasıl aktarıldığını incelemek, erek metinde ne ölçüde korunduğunu tespit etmek ve kullanılan çeviri stratejilerini belirleyerek çevirinin başarısına katkısını değerlendirmektir. Böylece dolaylı olarak halkbilimin çeviribilimle ilişkisi de ortaya konmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Every Fire You Tend*, halkbilim, halk hikâyeleri, mitler, Sema Kaygusuz.

Covid Haberi Çevirisinde Stratejiler: Guardian/Diken Örnekleme

Duygu Tekgül Akın

Bahçeşehir Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 64

Covid-19 pandemisi sırasında halkın bilgilendirilmesi konusunda çevrimiçi haber portallarına büyük görevler düşmüş, dünyadaki gelişmelerin Türkiye'deki okurlara aktarılması haber çevirisi aracılığıyla gerçekleşmiştir. Öte yandan, pandeminin ve pandemiyle ilgili yapılan bilimsel araştırmaların hızlı seyri, nihayetinde tıp bilgisi sınırlı olan gazeteci ve çevirmenleri terminoloji ve dil kullanımı açısından zorlamıştır. Bu bildiride İngilizce 10 Covid haber metniyle bunların Türkçe çevirileri karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Erek metinler 2021 ve 2022 yıllarında çevrimiçi dergi *Diken*'de yayınlanan derleme-çeviriler arasından seçilmiştir, kaynak metinler de bunların *The Guardian*'dan alınmış İngilizce asıllarıdır. Çalışma için oluşturulan 11408 sözcüklük bütüncü, AntConc (4.1.0) yazılımı yardımıyla incelenecek, kaynak ve erek metinlerin sözcük yoğunlukları karşılaştırılacak, erek metinlerde terminoloji kullanımı ve açıklama gibi bilimsel/teknik çeviri stratejileri ele alınacaktır. Covid'e özgü tıp terimleri, söz öbekleri ve halk sağlığı uzmanlarından alıntılar içeren kaynak metinlerin, diliçi çeviriyi de içeren bir popülerleştirme (Myers 2003) sürecinin sonucunda oluşturulduğu söylenebilir. Bu durumda dillerarası çeviri süreci ikinci bir popülerleştirmeye işaret eder ve bu çerçevede en sık kullanılan stratejilerden biri sadeleştirmedir (Liao 2013). Araştırmaya dahil edilen metinlerin hepsinin kısaltılarak çevrildiği (toplam 8280 sözcükten 3128 sözcüğe), ayrıca erek bağlamla ilgili bilgi ekleme gibi başka gazetecilik uygulamaları (Schäffner 2012) kullanıldığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla çalışma kapsamında hem kaynak metinler hem de erek metinler bilimin popülerleştirilmesi açısından karşılaştırmalı olarak çözümlenecek, sadeleştirme ve yeniden bağlama oturtma stratejilerine örnekler verilecektir. Kaynak taraması Çeviribilim'de haber çevirisi, bilim metinleri çevirisi ve bilimin popülerleştirilmesi alanlarını kapsayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Haber çevirisi, bilim metinleri çevirisi, Covid-19, popülerleştirme.

Karşılıklı Çeviride Anlamsal Eşdeğerlik ve Anlam Kaymasına Uğramış Kelimelerin Bağlamı Belirlemedeki Etkisi (Türkçe ve Arapça Örneği)

Muhammet Abazoğlu

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 66

İnsanlar asırlar boyu milletler arası etkileşim ve kültürel alışveriş için birbirleriyle sürekli iletişim kurma ihtiyacı duymuşlardır. Ancak farklı dillere sahip olmaları bu çabaları karşısında büyük zorluk oluşturduğu gibi ciddi bir engel de teşkil etmiştir. Böylece insanlar birbirinin dilini öğrenmenin yanı sıra karşı tarafın kültür ve düşünce yapısını daha iyi anlamak için diller arası çeviri çalışmalarına ihtiyaç duymuşlardır. Milletler arası bağlantıyı kurma aracı olan çeviri, dilin tarihi kadar eski bir etkinlik olmasıyla beraber sanıldığı kadar kolay bir işlem değildir. Bu alandaki araştırmacılar tarih boyunca çevirinin sorunlarına değinmiş ve başka dilden çevrilmiş metinlerin, kaynak dildeki fikir, düşünce ve lafzın güzelliğini yansıtmada eksik kaldığını ifade etmişlerdir. Kaldı ki Türkçe ve Arapça gibi dillerin farklı dil ailelerine mensup olması da bu işlemi daha da zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla, çeviri esnasında kelimelerin anlamlarının yanı sıra o dilin toplumsal ve kültürel yönleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim çeviri işlemi bir lafız transferi işleminden ziyade anlamı iletme işlemidir. Bunun için de hem kaynak dile hem de hedef dile çok iyi derecede hâkim olunması gerekir Türkçe ve Arapça arasında çeviri işlemi ise büyük ölçüde anlam olgusuna bağlıdır. Bazen bu iki dil arasında çeviri esnasında bir kelimenin ya da bir paragrafın harfi karşılığı olmadığı gibi anlam kaymasına uğramış kelimeler de olabilir. Bu yüzden anlamın iletilmesi için daha güçlü bir dilsel yetiye, daha geniş bir kelime haznesine ve anlambilimi olgularından eşanlamlı, eş sesli ve mecaz gibi konulara vakıf olunmasını elzemdir. Bu çalışma Türkçe ve Arapça arasında çeviride anlambilim olgularının katkısını ve anlambilimin çeviriyle olan ilişkisini ele almaktadır. Ayrıca anlam kaymasına uğramış kelimelerin getirdiği girift ilişkiye ışık tutmayı da amaçlarken bu zorluk ve engellerin aşılmasında ve çevirinin kolaylaştırılmasında sahip olunması gereken kriterleri ve dilbilimsel yetenekleri de sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, anlam kayması, anlambilim, Türkçe, Arapça.

Machine Translation Post-Editing Revisited: Adaptation of Post-Editing Guidelines and Highlighting the New Competences for Translator Training Purposes

Caner Çetiner

Bandırma Onyediy Eylül University, Türkiye

Abstract ID: 67

Translation Studies has witnessed critical changes with the improvements in translation technology. One of the most important changes has occurred regarding the role of translators who are known as the doer of this distinctive task. Translators, who are known to have a direct executing power and are seen as the main actor during the translation process, have been confronted with a new counterpart called Machine Translation (MT). It has gradually become a common practice not only for professional translators but also for everyday beneficiaries of translation. Though the first crucial steps for MT were taken in the 1950s, the effects of MT were not felt strongly until the year 2016, when a new kind of Machine Translation system called Neural Machine Translation (NMT) was introduced. Both academic research and translation industry bulletins report that with NMT, translation quality has significantly increased. Nevertheless, machine translation raw outputs need editing, and this is called post-editing in the relevant literature. This new task has not only affected professional translators but also novice translators and this has brought new discussions about translator training. It has been acknowledged that post-editing is different from translation proper and requires additional skills. To this end, there have been some initiatives to integrate courses on post-editing into the curricula of translation programs. Meanwhile, as for the industry, some initiatives have been undertaken to develop guidelines that are intended to help professional translators post-edit the machine translation outputs at an optimum level. However, student translators seem to

be unaware of the requirements laid down in these guidelines. As such, this study aims to address post-editing guidelines and discuss the competences required for post-editors with a descriptive approach. In line with this purpose, post-editing guidelines are investigated considering the competences, and inferences are drawn for translator training purposes.

Keywords: Machine Translation, post-editing, post-editing guidelines, translator training, competences.

Dünya Şiirinde Sezai Karakoç: Mona Rosa Şiiri Çevirileri Üzerine Bir Değerlendirme

Yasin Murat Demir¹, Murat Özcan²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 68

Ülkemizde yetişen en önemli fikir insanlarından olan Sezai Karakoç, sanata ve edebiyata dair görüşleriyle geniş kitleleri etkileyen önemli bir şahsiyettir. Karakoç; edebiyat, felsefe, ekonomi, siyaset ve eğitim gibi birçok alanda eserler kaleme almıştır. Dokuz tane şiir kitabı bulunan Sezai Karakoç; ilerleyen dönemlerde bütün şiirlerini “Gün Doğmadan” isimli kitabında derleyerek yayımlamıştır. Şiirleri arasında en tanınmış olanı “Mona Rosa” isimli şiirdir. Üniversite çağlarında yazdığı bu şiir, tüm okurları tarafından büyük beğeni kazanmıştır. Şair bu şiirinde beşeri aşkı tanımlarken, aşkın manevi, tasavvufi ve platonik yönleriyle kavuşmanın imkânsızlığını dile getirmeye çalışmaktadır. Bu çalışmada, Sezai Karakoç’un “Mona Rosa” adlı eserinin Türkçe ve İngilizce çevirilerinin eşdeğerlik bağlamında değerlendirilmesi yapılacaktır. Çeviri eşdeğerliği yorumlanırken; biçimsel unsurlara, dilsel, anlamsal, üslupsal açılardan, yeterlilik ve kabul edilebilirlik bağlamında ayrıntılı olarak değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mona Rosa, şiir çevirisi, yeterlilik, kabul edilebilirlik.

Turkish, English, and French Animal Proverbs and Their Comparative Translations with Strategies

Haldun Vural

Kapadokya University, Türkiye

Abstract ID: 69

Language enables effective communication. A nation can only transfer its customs and culture through language. Effective communication is a component of both common lives and cultural backgrounds, and it is these cultural backgrounds that contain unique elements like proverbs. Proverbs are characterized as brief statements that convey general lessons to people based on the corporate experiences of a community; as a result, they often contain beliefs, traditions, and experiences of that civilization. Proverbs emerged at the same time that oral communication did, and they now share a history with written literature. Proverbs are made up of social interaction, intertextual situations, and cultural symbols. These guidelines are universal and apply to all proverbs from all cultures. Proverbial emergence and convergence have been seen throughout history, and cultural similarities and differences are reflected in them. Proverbs are said to be challenging to translate since they frequently cannot be transferred into the target language. Proverbs might not have exact translations in the target language because each language has unique assertions that are part of its culture. Therefore, it can be inferred that proverbs' literal meanings can be transferred even though they cannot be translated precisely. And the message can be understood in target language with the aid of these literal interpretations. The current study investigates certain proverbs about animals that are contextually comparable in Turkish, English, and French. It also investigates how these proverbs are translated into these languages and what methods and techniques are employed. The meanings of animal-related proverbs

are presented using two of Baker's techniques. Then, the rationale for practical differences between the proverbs in three languages is discussed, along with reasons why one language uses one animal while other uses a different animal and why one language replaces an animal with an object while other replaces an object with an animal.

Keywords: Animal proverbs, translation studies, translation strategies, contextual similarities, source language, target language.

Equivalence in Translation: A Comparative Study on Anthony Burgess' *A Clockwork Orange* and Its Turkish Translation *Otomatik Portakal* By Aziz Üstel

Pembe Coşkuner

Near East University, Cyprus

Abstract ID: 70

Equivalence is a common approach, adopted by many translators (Baker, Newman, Jacopson), especially while performing translation in the field of literature. Using an equivalence-based approach allows the translator to reflect the features of the original text in the translated version without losing the essence of the original work. The aesthetic image obtained in the translated version of a novel should be equivalent to the aesthetic image that the original work creates in the reader. In this sense, the novel by Anthony Burgess called *A Clockwork Orange* consists of a great number of aesthetic images including the fictional language -Nadsat. Thus, the translation of this fictional language should render the key elements of the novel and Nadsat itself. In this sense, the best possible way to translate a fictional language would be using an approach of equivalence. In the process of literary translation, especially in the cases of fictional language translation, using an approach embracing equivalence is generally more appropriate since reflecting the aesthetic images word by word would be a tough and even sometimes an impossible task to do. It is sometimes difficult for translators to provide both grammatical and semantic equivalents at the same time, as different theorists have noted. Nadsat, is not just a sociolect, made up of expensed Russian vocabulary harmonized with the English language, but it is a linguistically constructed language that consists of borrowings mostly from Russian as well as German, Arabic, French, and Malayan. In this sense, the complexity of the literary translation multiplies since the translator has to deal with a linguistically constructed language. At this point, the translator has to produce a literary work while taking semantic, functional, pragmatic, and stylistic dimensions of the original novel into an account. Within the framework of this study, the translation of *A Clockwork Orange* by Aziz Üstel is analyzed with special attention to Equivalence in Translation.

Keywords: Equivalence, Mona Baker, literary translation, *A Clockwork Orange*, *Otomatik Portakal*.

Intralingual Translation: The Case of "The Little Prince"

Melis Özkara

Near East University, Cyprus

Abstract ID: 71

Intralingual translation is a common phenomenon which is used to refer to interpretation within the same language. In interlingual translation the language used in the source text is analysed and possible conversions such as morphological, syntactic, semantic and even pragmatic characteristics are translated into the target language. The purpose of intralingual translation is unique and different to interlingual translation. Whereas the main purpose of interlingual translation in literacy is to comprehend the text and message for the audience, in intralingual translation this is not the case. The target audience usually is able to understand the source text however, the target text allows the reader to have an understanding of the culture and cultural values which are interlinked with the language of interpretation. The novella *Le Petit Prince* by Antoine de Saint-Exupéry is estimated to be translated into over 505 languages and dialects. This novella has been translated into Cypriot Turkish in December 2019 from standard Turkish. Cypriot Turkish can be considered different to standard Turkish morphologically, syntactically, lexically and even sometimes semantically and pragmatically. The Turkish language was brought to the island by the Ottomans in 1571 and it has remained since. Cypriot Turkish has cues from different languages such as English, Greek and Italian. The instances of language contact enriched this language, as well as the culture. The tense aspect of Cypriot Turkish is different from standard Turkish morpho-syntactically. Some common tense markers such as the verbal past tense suffix *-miş* is a commonly used suffix in standard Turkish which is often avoided by native Cypriot Turkish speakers and is often replaced by *-diydi*. This is comparative research which explores the use of past and non-past tenses in the standard Turkish and the Cypriot Turkish translations of *Le Petit Prince*. This is essential for the purpose of understanding the differences between the dialects, as the speakers of these two languages often have problems about understanding the other, especially in terms of tense. The speakers often reported feeling confused about the timings of events when talking to one another.

Keywords: Intralingual translation, literary translation, comparative grammar, *Le Petit Prince*, tense, Cypriot Turkish.

The Effects of Translation Theories on the Assessment of Translations

Zafer Sarı¹, Hüseyin Selim Kocabıyık²

¹ Ankara Hacı Bayram Veli University, ² Yeditepe University, Türkiye

Abstract ID: 72

This study has discussed the effects and importance of translation theories on the assessment of translations. The fundamental argument which has been argued in this study was the fact that having a profound knowledge of translation theories gains more importance when assessing and criticising a translated work rather than the practice of translation. In this research the information about the history of translation has been given as well as the theories that an educator should know before he/she assesses a translated work, and how translation theories govern an assessment of translation has been elucidated respectively. The aim of this study is to explicate the effects of translation theories on the criticism, education and assessment of translation. The research model of this study is document analysis. Qualitative research has been carried out in this study rather than quantitative research. The fundamental finding which has been obtained in the conclusion of this study is the fact that it is absolutely mandatory for an educator who will assess a translated work to have a profound knowledge of translation theories. It is also claimed that texts can be translated in a satisfactory quality without the knowledge of translation theories. However, it will not be possible to conduct an accurate translation assessment without knowing the translation theories.

Keywords: Translation theories, communicative translation, shift of expression, norms, divergent similarity.

A Gender Discourse Analysis on *The Book of Dede Korkut* and Its English Translation

Esra Ünsal Ocak

Van Yüzüncü Yıl University, Türkiye

Abstract ID: 73

The Book of Dede Korkut is a Turkish epic significant in Turkish history, literature, and culture. It comprises a prologue and twelve stories, all bound together in terms of epic theme and characters. Up to the present, *The Book of Dede Korkut* has been translated into English three times, firstly by Sumer, Uysal, and Walker (1972), secondly by Lewis (1974), and lastly by Mirable (1990). It is also rich in gender roles, emerging themes such as heroism, bravery, manhood, womanhood, fertility, maternal instincts, and the relations between father-son, mother-son, and wife-husband. For this reason, this study utilized Fairclough's Critical Discourse Analysis (CDA) as a research tool to analyze the limited data collected from the stories. The corpus consists of *Dede Korkut Hikayeleri* by Orhan Şaik Gökay (1974) and its English translation made by Geoffrey Lewis in 1974. During the translation process of this work, in which the cultural values of Turkish society are reflected, translators should master both the source and target languages and cultures in order to overcome the translation difficulties due to the cross-cultural differences. In this context, examining the English translation of Dede Korkut epic within the framework of Fairclough's CDA can be considered a convenient tool to detect the deviations in the target text, especially for the translation of gendered discourse. Additionally, the research findings in this study have been evaluated within the scope of Gideon Toury's (1995) translation norms. As a result, it is observed that the translator tries to balance the two cultures; however, in some cases, subjects himself to the norms that are active in the target culture. In this regard, the findings reveal that the translator is closer to the acceptability pole, besides proving that the target text cannot be merely adequate/acceptable.

Keywords: The Turkish translation of *The Book of Dede Korkut*, gender discourse, Critical Discourse Analysis, translation norms.

Çeviri-Algı-İnanç İlişkisi Bakımından Çeviride Doğruluğun Önemi: Küre Şeklinde Çekiçlenmiş Metal Bir Cisim Mi, İhtiyaçlar İçin Kendisine Başvurulan ve Kendisi Hiç Bir Şeye Muhtaç Olmayan Yüce Bir Varlık Mı? 'Samed' Kavramı Örneğinde Bir Değerlendirme

Şenol Çakmak

Fırat Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 74

İslâm'ın dinî meydan okumalarına karşı cevap vermek amacıyla 8. yüzyıldan itibaren Doğulu Hıristiyan din bilginleri tarafından ilk olarak Grekçe, Süryânice ve Latince gibi dillerde apolojetik eserlerin yazıldığı bilinmektedir. Bu eserlerde Müslümanların inançları hakkında tanımlamalar yapılırken Kur'an'da Allah'ı tanımlayan ifadeler Arapça'dan Grekçe'ye çevrilerek karşılık verilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Kur'an'da İhlâs Sûresi (112/2)'nde geçen 'samed' kavramı önce Bizanslı yazarlardan Theodore Ebû Kurre (Theodore Abu Qurrah/ö. 820) tarafından İslâmî literatürde kullanımı olmayan bir anlamla Grekçe'ye çevrilmiş ve daha sonra Ebû Kurre'nin verdiği anlam, Nicetas of Byzantium (ö. geç 9.yy) tarafından önyargı, kasıtlı yanlış yorumlama ve/veya bilgisizlik gibi nedenlerle orijinalinden tamamen uzak, yanlış bir anlama gelecek şekilde genişletilmiştir. Nicetas'ın 'samed' tanımlaması ise kendisinden sonra diğer Bizanslı bilginler ve Hıristiyan ilahiyatçıları tarafından tekrar edilerek Müslümanların inandıkları Allah'ın 'küre şeklinde çekiçlenmiş metal bir cisim' olduğu şeklinde bir algı ve inanç nesilden nesile aktarılmıştır. Bu çalışma çeviri-algı-inanç ilişkisi bağlamında çeviride doğruluğun, metni doğru şekilde anlayıp önyargı ve bağınazlıklardan uzak şekilde tercüme yapmanın taşıdığı önemi, Kur'an'ın 112. Sûresi'nde geçen 'samed' kavramının Bizanslı yazarlar tarafından Grekçe'ye yapılan çevirisi örneğinde göstermeyi amaçlar. Çalışmamız 'samed' kavramını yanlış çeviri ve yorumlama ile Hıristiyan Bizans toplumu içerisinde yüzyıllarca sürececek yanlış bir algı ve inancın devam etmesinde

rolü olan yazarlar ve onların bu kavram çerçevesinde Müslümanların inandıkları Allah hakkında yaptıkları değerlendirmelerle sınırlı olup ilgili yazarlar ve eserleri üzerinde daha önceden yapılmış akademik çalışmalar ışığında inceleme ve değerlendirme yapılmıştır. Bizanslı yazarların ‘samed’ kavramına İslâmî literatürde karşılığı olmayan bir anlam vererek çeviri yapmaları nedeniyle Müslümanların inandıkları yüce ilah olan Allah hakkında yanlış bir algının oluşmasına ve onlara yönelik haksız ithamlara neden oldukları; dilsel yetersizlik, önyargı, dinî bağnazlık ve düşmanlık gibi faktörlerin çeviride etkisi olması durumunda özellikle dinler ve kültürler arası iletişimin kısıtlı olduğu dönemlerde bir ulusun ve din mensuplarının başka bir dinin mensuplarının inançları hakkında yüzyıllarca devam edecek yanlış algı, tanımlama ve haksız ithamlara sebep olabileceği tespiti yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, doğruluk, algı, inanç, samed.

At the Zenith of Turkish, on the Margins of English: Bilge Karasu’s Death in Troy in Translation

Göksenin Abdal

Erzincan Binali Yıldırım University, Türkiye

Abstract ID: 75

This study aims to reveal traces of intertextuality in the English translation of Turkish author Bilge Karasu’s *Troy’da Ölüm Vardı* [Death in Troy] by Aron Aji. The book, originally published by Forum Yayınları in 1963, shows various indicators of Karasu’s distinctive authorial style and literary approach to ordinary stories of familiar characters, whose lives are enlivened through their inner selves and imaginary worlds. The translation, published in 2002 by City Lights Books, San Francisco, builds genuine narrative lines and presents a remarkable range of characters by reflecting upon cultural and historical material from the source text in a similar manner. This study comprises of three parts. In the first part, Bilge Karasu’s authorial style is analyzed with regards to his literary experiences as a writer and his critical stance towards language use as a scholar of philosophy. The second part is an extended account of literary themes and novelistic characters in the original book, *Troy’da Ölüm Vardı* while the third part comprises assessment of English translator Aron Aji’s translatorial decisions in the context of intertextual elements forming the basis of an intercultural reading experience linked to both source and target cultures. In conclusion, it has been observed that the translator achieved to create original grounds of literary perception and reception for the target reader in the process of translating the novel into English.

Keywords: Bilge Karasu, Aron Aji, Death in Troy, intertextuality, literary translation.

Translating “Translation Studies”: Relational and (Self)reflexive Analysis on (the absence of) Translated Articles in Translation Studies Journals in Türkiye

Ayşe Saki Demirel

Ankara Science University, Türkiye

Abstract ID: 76

Over the past two decades, translation studies scholars have shown a growing interest in translation sociology, especially Bourdieusian sociology of translation calling for relational and (self)reflexive analysis in translation studies. This call urges researchers to objectify translation studies itself and themselves as objectifying subjects. To put it more clearly, translation studies scholars are invited to analyse translation studies itself as a field, scrutinise their own positions in the field, question their own scientific knowledge production processes critically, and thus discern how the organisation of the field, their positioning and power relations within the field influence their practices. Heeding this call, this study aims to conduct relational and (self)reflexive analysis on (the absence of) translated articles in translation studies journals in Türkiye and tries to reveal the possible reasons why there are almost no translated “translation studies” articles in the journals although translation itself has played a pivotal role in the birth and development of translation studies field in Türkiye. To this end, the archives of the translation studies journals on DergiPark, a national online platform that provides journal hosting and process management services to academic journals in Türkiye, were scanned first. It was observed that except for a few translated short stories and articles, there are almost no translated translation studies articles in the journals. As a translation studies scholar inhabiting the field for nearly 10 years my observations and experiences suggest that copyrights, the assumption that translation studies scholars are polyglot, the fact that translated articles are not included in academic promotion criteria and intellectual bias considering translation secondary and derivative act are the possible reasons for this situation. Collective and critical reflexivity and various changes in the translation studies publishing field will be offered as a solution at the end of the study.

Keywords: Translation sociology, Translation Studies Journals, relational and reflexive analysis, scholars, translation, Türkiye.

Cross-Cultural Pragmatics and Conceptual Metaphor Theory: The Translation of Idiomatic Expressions

Fatma Demiray Akbulut

Bolu Abant İzzet Baysal University, Türkiye

Abstract ID: 77

Pragmatics is a field of linguistics that observes the use of language as a social human behaviour and examines how linguistic features and contextual influences interact in translation studies. Cross-cultural pragmatics emphasizes the necessity of examining discourses on the basis of cultural context. Interpreting the translated text at the cross-cultural pragmatics level and examining cognitive processes are common areas of translation studies and pragmatics. For this reason, it is known that this field brings a new perspective to translation studies in terms of contextual meaning creation, reception, interpretation and analysis. Translation and interpretation of idiomatic expressions is one of the most problematic areas for the translator since s/he has to work as a bilateral negotiator on the basis of cross-cultural influences in both the source language and the target language. At this point, Conceptual Metaphor Theory that guides the translator enables us to see language and translation studies as a field of social practice by analysing the similarities and differences between cultures. In this context, the main purpose of this study is to examine the problems experienced during the translation of idiomatic expressions and to focus on the similarities and differences between metaphorical conceptualizations of both languages (English and Turkish) on the basis of cross-cultural pragmatics.

Keywords: Pragmatics, cross-cultural pragmatics, conceptual metaphor, idiomatic expressions, written translation.

Çeviribilimin Disiplinlerarası Doğası Üzerine Bir İnceleme

Fatma Demiray Akbulut

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 79

Çeviri çalışmaları, son otuz yıldır yeni bir uluslararası ve disiplinler arası akademik alan olarak ortaya çıkmıştır. Çeviribilimin disiplinlerarası doğası gereği, çeviri süreci, çevrilen metnin alımlanması ve çevirinin kültürel-toplumsal bağ niteliği ile ilişkili olarak, bu alanda birçok gelişmeler görülmektedir. Bunlardan en önemlisi, çeviribilimin çeviriye yönelik normatif ve kuralcı yaklaşımlardan uzaklaşması ve betimleyici bir yaklaşım benimseme eğilimidir. Bu bağlamda, betimleyici çeviri kuramcıları, yalnızca çevrilen metnin metinsel stratejilerini değil aynı zamanda, çevirinin hedef kültürdeki işleyiş biçimini de hesaba katmaya çalışırlar. Çeviribilim, Skopos, postyapısalcılık, feminizm gibi teoriler ile edimibilim, eleştirel söylem analizi ve göstergebilim gibi dilbilim alanlarıyla karakterize olmuş bir bilim dalıdır. 1980'lerin başındaki kültürel dönemeçten bu yana çeviribilim alanındaki gelişmeler incelendiğinde, kuşkusuz çeviribilim alanını etkileyen en önemli bilim dallarından birinin dilbilim olduğu görülmektedir. Dilbilimin yanında, çeviribilimcilerin bu süreçte yararlandığı psikoloji, iletişim, edebiyat, felsefe gibi bilim dallarının ve bu bilim dallarına özgü metodolojilerin -bütünleyici bir disiplin alanı olarak- çeviribilimin ihtiyaçlarına hizmet etmek için sürekli olarak uyarlandığı da görülmektedir. Ayrıca, çeviribilim, 1990'lar boyunca, dilbilimsel, iletişimsel, psikodilbilimsel ve bilişsel yaklaşım gibi alanlardan etkilenerek, kavramsal ve disiplinlerarası alanda araştırma ve tartışma yürütülen bir bilim dalı olmuştur. Bu çalışmanın amacı, son otuz yıldır çeviribilim alanında görülen gelişmeleri incelemek ve tarihsel olarak çeviribilimi etkileyen ya da çeviribilimden etkilenen bilim dallarını tartışarak alanyazına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Dilbilim, disiplinlerarası etkileşim.

Translating Le Guin: Fictional Cultures and Ideology

Fatma Ülkü Kavruk

Gazi University, Türkiye

Abstract ID: 80

Over the last few decades, there has been a growing interest in the translations of the fictional languages authors create as a part of the fictional worlds in their literary works. As a writer expanding the limits of imagination with the unconventional fictional languages of anarchy, power, gender revolution and regeneration, Ursula K. Le Guin has been chosen as the core author of this study. Le Guin made a great contribution to the concept of the fictional languages through creating some fictional social structures and adding some ideological elements parallel to the core theme of each book to the language itself. Such elements are mostly related to alternative gender norms, religions, power relations, regimes and social roles. In her androgynous planet called Gethen, Le Guin created a non-binary gender identity for the Karhidish as well as the fictional religions of Handdara and Yomeshta while a similar case is available in the planet of Anarres where the Odonians lead a collectivist life after a rebellion against the Urrasti. Another example is observed in the planet of Athshe in which the Athshean start a revolt against the colonists of Terra and resist slavery. Le Guin formed some fictional characters like Genly Ai, Estraven, Shevek, Takver, Don Davidson and Raj Lyubov who explore these fictional cultures with fictional realities. These realities are established on the newly coined words which are linguistically odd, but ideologically crucial for the fictional discourse. Therefore, the aim of this study is to analyze how the newly coined words in the fictional languages of Karhidish, Pravic and Athshean as a part of the Hainish Cycle have been translated into Turkish comparatively and to evaluate whether Le Guin's fictional discourse could have been transferred to the target texts through the Turkish-based fictional languages.

Keywords: Ursula K. Le Guin, science fiction, fictional cultures, language and ideology, literary translation.

Traduire les guerres coloniales du Portugal : enjeux de la représentation de la période coloniale dans la littérature contemporaine

Felipe Cammaert

University of Aveiro, Portugal

Abstract ID: 81

L'un des sujets privilégiés de la littérature portugaise contemporaine est celui des guerres coloniales que ce pays a livrées, entre 1961 et 1975, contre les anciens territoires colonisés en Afrique (Angola, Mozambique, Guinée-Bissau, Cap-Vert, São Tomé et Príncipe). Cet événement historique a, en effet, marqué la fin d'une longue période expansionniste, non seulement pour le Portugal, mais également pour l'Europe. Aussi bien les récits littéraires des témoins directs de cette période (Lobo Antunes, Lídia Jorge, etc.) que ceux des générations de descendants (Paulo Faria, Dulce Maria Cardoso, parmi d'autres) font preuve d'une volonté de dénoncer le silence de la société portugaise autour de cette période sombre de son histoire. Or, ces témoignages ont été également traduits vers plusieurs langues européennes, notamment le Français et l'Espagnol. Cette présentation veut interroger la manière dont le thème de la mémoire de la guerre coloniale est représenté dans les traductions vers ces deux langues, ainsi que la réception de ces œuvres dans ces contextes particuliers, sans oublier les aspects liés aux politiques éditoriales concernant la littérature portugaise contemporaine. En adoptant une perspective comparatiste, on commentera également les principaux défis linguistiques liés à la traduction des œuvres littéraires de ce qu'on appelle aujourd'hui la mémoire et la postmémoire coloniale du Portugal.

Mots clés : Littérature portugaise; colonisation; mémoire; traduction.

How Retranslation Affects the Visibility of the Translator: Analysis of Turkish Translations of Jack London's The Call of the Wild

Burcu Ural¹, Fatma Büşra Süverdem²

¹ Prof. Tbp. Tümgeneral Derviş Şen Çok Programlı Anadolu Lisesi, ² Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Abstract ID: 82

Retranslation Hypothesis, introduced by Antoine Berman, emphasizes that initial translation of a source text is closer to the target readers and culture. According to Berman, time is an influential factor on retranslation; as time passes, the retranslations become closer to the source text. On the other hand, Lawrence Venuti claims that domestication makes the translator invisible to the target-text readers whereas foreignization moves the readers towards the source text and culture. The relation between retranslation and visibility of the translator will be discussed based upon a Master's thesis "Retranslation and Visibility of The Translator: Analysis of Turkish Translations of Jack London's The Call of the Wild", which aims at identifying whether Retranslation Hypothesis is verified in the Turkish translations of Jack London's The Call of the Wild and whether the translator's visibility increases by retranslations. The study has analysed the translators' visibility through foreignization and domestication strategy use within the scope of Venuti's Invisibility Theory. Only the Turkish translations from the last three decades with the title "Vahşetin Çağırısı" have been included in the study. One translation from each decade has been collected. The culture-specific items have been selected from the source text and separated into six culture-specific item categories in accordance with Newmark's ecology, social life, personal life, customs and pursuits and Espindola's measuring units and toponyms categories. Foreignization and domestication strategies used in the culture-specific items in the three translations have been comparatively analysed. The assessment shows that the first translation's (1997) translator is the most visible translator, the third translation's (2015) is the second most visible translator and the second translation's (2009) is the least visible translator. The results reflect that translator's visibility and use of foreignization strategy do not escalate and the target text does not get closer to the source text in each retranslation regularly.

Keywords: Visibility, retranslation, domestication, foreignization, culture-specific item.

Instructors' perceptions of students' use of google translate in language learning**Seçkin Can**

Ondokuz Mayıs University, Türkiye

Abstract ID: 83

The tendency to use digital technologies in language learning has been increasing, and students use various tools in educational contexts. The most frequently used one among them is google translate, and its usage raises some questions. While some believe its usage is practical and beneficial, others think it hinders students' language improvement. This study investigates university prep school instructors' perceptions of students' use of google translate in language learning. The participants were 46 Turkish EFL university prep school instructors. A questionnaire was conducted on the participants, and the results revealed that almost all instructors let students use google translate in the classroom. Vocabulary, writing, and reading were the three most frequent purposes participants observed, while the translation was the least frequently used. The participants also observed that google translate is frequently used as a dictionary in writing assignments and reading.

Keywords: Translation, google translate, language learning.

Yazarın "Ben"i ve Çevirmenin Üslubu**Leyla Aliyeva**

Bağımsız Araştırmacı, Azerbaycan

Özet ID: 84

Yazarın bireysel üslubunun yaratılması, eserinin ulusal özgünlüğü kadar, yazı üslubunun özgünlüğü de herhangi bir biçimsel unsurun aktarılmasına indirgenmez. Bu, belirli bir yazarın edebi dilinin sanatında birbirine bağlı ve karşılıklı olarak koşullandırılmış ve ifadeye tamamen karmaşık özellikler sistemidir. Nihayetinde, yazarın üslubu ulusal ve tarihsel olarak şartlandırılmıştır. Çevirmenin, çevrilen edebi metnin üslubunun ulusal ve tarihsel koşulluluğunu, yazının özellikleriyle dikkate almadığı durumlarda, yaptığı çeviri, orijinalin resmi kopyası haline gelir. Çoğu zaman bu üç durumda olur: birincisi, çevirmen, uzak geçmişte yaratılan bir eseri yazma zamanını dikkate almadan, bir şekilde modernleşmeye, dilini zamanının edebi ve dilsel kalıplarına uyacak şekilde ayarlamaya çalıştığında. İkincisi, bu, çevirmene yalnızca orijinalin bireysel öğelerini hedef dilin gereksinimlerine aykırı resmi olarak doğru bir şekilde yeniden üretme arzusuyla yönlendirildiği zaman da gözlenir. Üçüncüsü, orijinalin bireysel özgünlüğünün bozulması, bazı özelliklerin başkaları tarafından keyfi olarak değiştirilmesinin sonucu olarak da kendini gösterir. Bu üç ana durumda, çevirmenin orijinalin üslubundan sapmaları çoğunlukla yazarın sanatsal ve ulusal kimliğinin "ben"ini etkiler. Çevirmen bir eseri çevirmeye başlarken, sadece metinde söyleneni değil, söyleneni ve metnin kendisinde ve metnin dilinde "nasıl" ifade edildiğini tercüme ettiğini sürekli hatırlamalıdır. "Ne" ve "Nasıl" - bu kelimelerin arkasında metnin anlamı, yani, işlevsel içerik ("ne") ve metnin biçimsel, ayrıca anlamsal ("nasıl") bilgi içeriği durmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevirmen, üslubun özgünlüğü, hedef dil, orijinal metin.

ÇAMÇ Dersinde Öğrenci Algısının Ödevler Üzerinden Görünürlüğü

Tutku Öncü Yılmaz¹, Aslı Selcen Aslan²

^{1,2} Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 85

Mütercim-Tercümanlık öğrencilerinin lisans eğitimine çoğunlukla alana ilişkin eksik ya da yanlış bir algıyla ve varsayımlarla başladığı düşünülebilir. Bir eylem olarak çevirinin ve bir disiplin olarak çeviribilimin doğası genellikle ilk defa Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi dersinde öğrenciye sunulmaktadır. Bu nedenle, ÇAMÇ dersi akademik çeviri eğitiminin temel derslerinden biridir. Kaynak metnin nasıl üretildiği, erek kitle beklentisinin çeviri süreci için neden belirleyici olduğu, farklı uzmanlık alanlarının normları gibi konulara ilişkin sorgulamalar bu dersi şekillendirmektedir. Bu ders, bir başka deyişle öğrencilerin çeviribilim alanıyla tanıştığı ve alana ilişkin bilinç oluşturmaya başladığı ilk derstir. Ancak tanışıklık ve bilinç sözcükleri soyut ve bir noktada ölçülmesi zor ifadelerdir. Öğrenci, bu tanışıklığı kavramlar aracılığıyla kurduğu için, sözü edilen kavramların ders içeriğinde nasıl yer aldığı önemlidir. Ödevler, öğrenci algısının ve öğrencinin dersle tanışıklığının somut olarak gözlemlenebildiği önemli bir veridir. Bu çalışmanın amacı, öğrencinin dersle ilgili bilinç ve tanışıklığını nasıl somutlaştırdığını ödevler üzerinden ortaya koymaktır. Bütüncü, 2021-2022 Akademik Yılı güz döneminde Manisa Celal Bayar Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Bölümünde verilen ÇAMÇ dersi ödevleridir. 45 öğrencinin beş farklı uzmanlık alanındaki ödevi incelenmiştir. Bu doğrultuda “metin alt türü gelenekleri, iş tanımı ve erek kitle” olmak üzere üç anahtar kavram belirlenmiş ve bu kavramlar ödevler içinde değerlendirilmiştir. İnceleme kapsamında “doğru/yanlış/eksik” olmak üzere üç kategori oluşturulmuş ve bir değerlendirme tablosu hazırlanmıştır. Öğrencinin ödevlerde bu kavramlarla kurduğu bağlantıların, yukarıda sözü edilen tanışıklık ve bilinci görünür kıldığı sonucuna varılmıştır. Ek olarak, bu anahtar kavramları içeren ve dersle bağlantısı olan ödevlerin, ders içeriğinin güncellenmesi ve öğrencinin gelişimine katkı sağlaması ile yakın ilişkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ÇAMÇ, ödev değerlendirme, metin alt türü, iş tanımı, erek kitle.

Mütercim Tercümanlık Bölümü Öğrencilerinin Azimli Olma Kişilik Özelliklerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Bayram Erden¹, Erdoğan Doğru²

¹ 50. Yıl İzzet Baysal Ortaokulu, ² Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 86

Psikolojik bir yapı olarak “azim” bireyin uzun vadeli hedefleri için tutku ve kararlı olma özelliğidir. Bir işte engelleri yenme kararlılığı olarak tanımlanabilecek olan “azim”, son dönemde yapılan çalışmalarda bireyleri başarıya taşıyan önemli bir kişilik özelliği olarak değerlendirilmektedir (Duckworth, 2019). Azimli olma kişilik özelliğinin bireyin; iş, akademik kariyer, evlilik ve askerlik gibi sosyal yaşam alanlarında başarıya ulaşmasında etkili olduğuna ilişkin bulgular mevcuttur (Duckworth vd., 2007; Eskreis vd., 2014). Ayrıca azmin (grit-metanet); öz denetim, öz düzenleme, hedefe bağlılık, zihniyet inançları, sebat gibi psikolojik yapılarla da ilişkisini açıklayan kanıtlara ulaşılmaktadır (Tang vd., 2019; Wang vd., 2018). Bu çerçevede Türkiye’de giderek yaygınlaşan ancak bir dizi sorun alanını da beraberinde taşıyan (Ballı, 2018; Okuyan, 2019) mütercim ve tercümanlık eğitimlerine dönük olarak öğrencilerin azim kişilik özelliklerine dönük görüşlerinin ortaya çıkarılması bu alanın eğitime dönük yeni bakış açıları sağlayabilir. Çünkü başarısızlık riskinin yoğun olarak yaşanabileceği bu alandaki eğitimlerde bilişsel faktörlerin yanı sıra motivasyonel-duygusal faktörlerin de titizlikle ele alınması gerekmektedir. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında bu araştırmanın amacı, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencilerinin azimli olma durumlarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak ve bu görüşleri çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışmada, iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlardan birincisi “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ikincisi ise Duckworth ve Quinn (2009) tarafından

geliştirilen ve Sarıçam, Çelik ve Oğuz (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan “Azim (Grit) Ölçeği”dir. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 bahar döneminde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde öğrenim gören 55 Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İlgili veri toplama araçları katılımcılara, Google Formlar yazılımı üzerinden e-posta ve whatsapp aracılığıyla ulaştırılmıştır. Bu yolla elde edilen veriler; frekans tabloları, t testi, korelasyon testi ve Anova/Kruskal-Wallis H testi analizleri aracılığı ile incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlar çerçevesinde, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencilerinin azimli olma kişilik özelliğini geliştirecek eğitim uygulaması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mütercim tercümanlık eğitimi, azim, azimli olma kişilik özelliği.

The Effects of Sociocultural Elements on the Positioning of *Macbeth's* Turkish Retranslations in Turkish Literary System

Azize Altunsoy

Erzincan Binali Yıldırım University, Türkiye

Abstract ID: 87

An original text can be translated many times in a literary system. However, the number of retranslations is even greater in the case of classical works. Each retranslation is positioned in the target culture according to various factors affecting readers' preferences. This study aims to find out which intra- and extra-textual elements are effective in the position of *Macbeth's* retranslations in the Turkish literary system. In this direction, a chronology of *Macbeth's* Turkish translations is presented in the first part of this study. The second part focuses on the reasons behind the central position of a translation in the target system by making use of the sales rates data obtained from the websites of three online book stores that are most active among the readers. In the third part, a comparative analysis of retranslations is made, with references to both textual and socio-cultural data, including translatorial decisions, paratexts, culture and agents' visibility and position in the target culture. Finally, it has been revealed that Sabahattin Eyüboğlu's translation, which was included in the Hasan Ali Yücel Classics Series of İşbank Culture Publications in 2002, is the most preferred translation by the target reader, as of the socio-cultural elements being more effective in the positioning of it in the target system.

Keywords: Retranslation, socio-cultural elements, *Macbeth*, William Shakespeare, publisher.

Life Lived in a Borrowed Tongue

Sezgi Öztop Haner

Dumlupınar University, Türkiye

Abstract ID: 89

This study works from the harmony of feminist perspective, poststructuralism and postcolonial studies in an attempt to examine immigrant women's life writing staged as a project in translation. Writing as an immigrant woman in the genre of life writing means writing in a “borrowed tongue”. The idea of communicating, living and working in a language that is not one's mother tongue – that is, the metaphor of “borrowed tongue”- comes to the fore in life writing. At the same time, contributions of immigrant women to life writing come to be well suited to the task of feminist remaking and re-writing of new generic forms to express different forms of immigrant gendered subjectivity. Then, the purpose of this study is to involve in current debates in translation studies regarding the practice of “borrowing” and extending the boundaries of its usage. Using Derrida's reflections on “monolingualism

of the other” as a way of working out this study enables us to restate what immigrant women’s life writing has demonstrated that language belongs only to no dominant culture, no master. Ultimately, these immigrant women writers challenge the concept of writing and speaking in “borrowed tongues” since no property rights can be asserted over any language. Accordingly, viewed as representative examples, *The Promised Land* by Mary Antin and *Confessions of an Immigrant’s Daughter* by Laura Goodman Salverson embody different possible approaches to translation in immigrant women’s life writing, ranging from monocultural and monolingual, to bicultural, bilingual, multicultural and polyvocal, or any combination thereof. Indeed, these narratives of immigrant women’s experience demonstrate the progress from bilingual and bicultural models of immigration and translation to plural forms of identity and belonging.

Keywords: Life writing, translation, immigration, plurality, identity.

Text Reception and Production Processes of Turkish Students in Consecutive Interpreting

Ebrahim Khezerlou

Kapadokya University, Türkiye

Abstract ID: 90

Consecutive interpreting (CI) is a mode of verbal translation between a source and target language which “involves listening to what someone has to say and then, when they have finished speaking, reproducing the same message in another language (Gillies, 2017, P. 5). Note-taking, a fundamental skill in the process of long consecutive interpreting, refers to the activity of jotting down a speech in a highly individualised style, i.e., the text production stage, and then recreating the original speech by the help of a combination of notes, memory, and general knowledge, i.e., the text reception stage (Albl-Mikasa, 2008; Gillies 2017). To better understand the expertise in the context of Turkey, the study examined the text reception and production processes of 26 undergraduate Turkish students majoring in English Language Translation and Interpreting. The data for the study were obtained from three official exams. The results revealed that the use of symbols played a major role in the text production processes of the participants. Moreover, it was found that their text reception patterns were better than their text production patterns in terms of the symbol and language interpreting. The findings of study are pedagogically useful for teachers in their classes and practically helpful for practitioners in the field.

Keywords: Consecutive interpreting, text reception, text production, note-taking processes, Turkish students.

Mahkeme Çevirmenlerinde Stres Olgusunun Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi

Yelda Arkan

Mersin Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 91

Dünya da artan insan hareketliliği turizm, hukuk, eğitim, sağlık ve kamu kurumlarında görülen iletişim ihtiyacının 1960'lı yıllarda topluma hizmet anlayışına dayanan gönüllü dil araçları tarafından sağlanması ve günümüzde devam etmesi toplum çevirmenliği alanındaki bilimsel çalışmaların hız kazanmasına sebep olduğu gerçeği yadsınamaz. Toplum çevirmenliği alanında yapılan bilimsel çalışmalarda ağırlıklı olarak iletişim, psikoloji, sosyoloji gibi disiplinlerin yöntemsel ve kuramsal yaklaşımlarından faydalanılmaktadır. Toplum çevirmenliği uygulamalarının odak noktasını, çeviri eyleminin gerçekleştiği farklı durum ve koşulların, üstlendikleri görev ve sorumlulukların, yetki ve meslekleşme sorunsalının kapsadığı görülmektedir. Mahkeme çevirmeninin, konuşan dili bilmeyen şüphelinin/sanığın duruşma dışında örneğin gözaltına alınması ya da sorgulanması gerektiğinde tercüman talep etme hakkının yerine getirilmesi amacıyla polis merkezlerinde veya cezaevinde görevlendirilmesi söz konusudur. Adil yargılanmanın sağlanması, tercümanın görev tanımının belirlenmesine tarafsızlık, görevini kapsamayan eylemlerden kaçınma ya da duygu ve düşüncelerini yansıtmama gibi faktörlere bağlı olabileceği saptanmıştır. Bu çalışma polis merkezlerinde görev yapan tercümanın çeviri edimi sürecinde farklı stresörlere maruz kalabileceği varsayımını değerlendirecektir. Tercümanın çeviri edimi sürecinde kendisini huzursuz veya baskı altında hissettiği durumlarda fiziksel, zihinsel, duygusal ve davranışsal tepkiler vermesi olasıdır. Birçok bilimsel çalışma, bazı meslek gruplarının örgütsel strese neden olan; fazla iş yükü, adaletsiz çalışma koşulları, açık bir görev tanımının eksikliği veya ücret yetersizliği gibi örgütsel stres kaynaklarının tanımlanmasının önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışma, polis teşkilatında görev alan tercümanların mesleki strese neden olabilecek örgütsel stres kaynaklarını ele almıştır. Alan yazınına bakıldığında andaş çeviri veya sağlık alanında yapılan çeviri edimi sürecine ilişkin stresörlerin araştırıldığı görülmektedir. Bu araştırma, polis merkezlerinde görev alan tercümanlara ilişkin herhangi bir çalışmanın bulunmamasına dikkat çekmek ve alanında uzman araştırmacıların bu konuyu çalışma psikolojisi disiplini ve yöntemi içerisinde analiz edip, değerlendirmelerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mahkeme çevirmenliği, polis merkezinde tercümanlık, stres olgusu, örgütsel stres kaynakları

İngilizcenin Hegemonyası Üzerine Düşünceler

Mehtap Ekinci

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 92

1980'lerden itibaren hayatımıza giren küreselleşme olgusu beraberinde tüm sınırların ortadan kalktığı bir ortam doğurmuş, mesafeler kavramı ortadan kalkmış ve bunun sonucunda da ortak bir dil ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Ortak dil farklı diller kullanan, ortak ana dile sahip olmayan farklı insan gruplarının birbirleriyle iletişim kurmak amacıyla kullandıkları dil olarak tanımlanabilir. Başlarda 17. yüzyılda koloni ulus İngiltere'nin dili olan İngilizce, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nin de dili haline gelmiş ve sonrasında küresel bir dil (lingua franca/ ortak dil) olarak herkesçe kabul görerek neredeyse tüm dünya milletlerinin ortak dili haline gelmiştir. Bu durum öncelikle emperyalizm, sömürgecilik ve diplomatik, kültürel, sanatsal ve uluslararası ilişkiler gibi etkenlerden kaynaklandığı gibi İngilizcenin kolay öğrenilen bir dil olması da bu süreci oldukça hızlandırmıştır. Bu çalışma İngilizcenin hegemonyasının yani baskın bir dil halini almasının ardında yatan sebepleri göstermeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışmamızda çeşitli araştırmacıların görüşlerine dayanarak öncelikle küreselleşme ve ortak dil kavramı üzerinde durularak küreselleşme etkisiyle İngilizcenin hegemonyasının sömürgecilik ve emperyalizm temelinde başlayan tarihsel gelişim süreci ele alınmış ve İngilizcenin lingua franca olarak medya, sinema, eğitim, ulaşım ve güvenlik gibi alanlarda tercih edilmesinin ardında yatan kültürel etkenler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, tüm bu sebeplere dayanarak,

İngilizcenin güçlü bir hâkimiyet oluşturduğunu ve bu durumun günümüz çeviri piyasasının işleyişinde de etkili olduğunu söylemek çok da yanlış olmayacaktır. Pek çok eserin diğer dillerle kıyaslandığında ağırlıklı olarak İngilizceden Türkçeye ya da Türkçeden İngilizceye çevrildiğini görmekteyiz. Teknik ya da teknolojik terimlerin, tıp veya hukuk gibi özel alan terimlerinin çevirileri söz konusu olduğunda da çeşitli dillerden kelimeler ödünç almış olan İngilizcenin, farklı dillerin de kendisinden teknik ya da teknolojik terimler ödünç aldığı bir dil haline geldiğini ve hâlâ hegemonyasını koruduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Hegemonya, ortak dil, lingua franca, İngilizcenin hegemonyası

Çeviride Konotatif Yananlamsal Eşdeğerlik Yaklaşımının Çince Örneğinde Uygulanışı

Ayşe Öztürk

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 94

Çeviride eşdeğerlik, gerek anlamsal gerekse biçimsel açıdan, kaynak dildeki bir iletinin erek dilde en doğal karşılığının bulunması ve bu aktarımın, erek dil alımlayıcılarında, kaynak dildeki okuyucularda oluşan etkinin aynısını oluşturabilme çabası olarak nitelendirilebilir. Çevirinin bu etkiyi erek dilde sağlayabilmesi için kaynak dildeki iletinin uygun kültürel bağlamında, doğallık içerisinde sunulabilmesi gereklidir. Bu bağlamda Werner Koller'in ortaya koyduğu eşdeğerlik türlerinden biri olan Konotatif Yananlamsal Eşdeğerlik, sözcük veya sözcük öbeklerinin düzanlamsal kullanımlarının yanı sıra başka diğer çağrışımsal, ikincil anlamlar taşıyabilmesine işaret eder. Sözcükler kendi çekirdek anlamlarının yanı sıra gönderim yaptığı, bize çağrıştırdığı duygu ve tutumlarımızı içeren yananlamlara da sahip olabilirler. Sözcükler düzanlamlarıyla bir dilden diğerine görece daha kolay çevrilebilirken, yananlamsal eşdeğerlikte çevirmen benzer seçenekler arasından bağlama daha uygun düşen sözcüğü ya da tümceyi seçerek kendi biçimini de oluşturur. Bazı yananlamlar, aynı kültür coğrafyasında ortak geçmişe sahip toplumlar tarafından paylaşılabilirken, bazıları daha kısıtlı kalıp kişisel deneyimlere de dayanabilmektedir. Örneğin吃饭了吗? Chīfàn le ma? tümcesinin düzanlamsal çevirisi “yemek yedin mi?” şeklindedir; ancak bu kalıp ifade, Çin'in kuzey bölgesinde farklı çağrışımsal bir anlama sahiptir ve selamlaşma cümlesi olarak kullanılır. Bu nedenle, burada bir yemek yemeğe davet ediş değil; nasılsın anlamında bir selamlaşma söz konusudur. Bu çalışmada, Çince sık kullanılan eğretilmeler, deyimsel ifadeler ve atasözlerinden seçilecek örneklerle, Koller'in Yananlamsal Eşdeğerlik yaklaşımı bağlamında bu ifadelerin Türkçeye aktarımı incelenecektir. Çincenin logogramlardan oluşan yazı sistemi ve tipolojik olarak tek heceli bir dil olması sebebiyle; diller arasındaki bu önemli yapısal farklılıkların yananlamsal eşdeğerlik uygulamasına ne denli etki ettiği de gözlemlenebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yananlamsal Eşdeğerlik, Çince, Koller.

Military Terminology in English and Kazakhstani Media Language: How Does It Work?

Yelena Morugova

Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan

Abstract ID: 95

The article explores the military terminology of the English, Kazakh and Russian languages and how it functions in mass media language. It is a commonly accepted fact in military translation studies that searching for terminological equivalents might become a serious obstacle for translators since there is a presence of problems with the terminological study and lexicographic fixation. Military terms that characterize international relations are now being reflected in mass media information materials. Military terms are considered to be devoid of expressiveness since they are uncomplicated by emotional overtones. Nonetheless, military terms may perform an expressive function in media language. They can also be abbreviated and euphemized, and substituted by slang expressions. In this study, it has been discovered that military terms are the main object of military-related texts and publications. The use of military terms appears to be thematically conditioned; they are employed to convey details regarding military activities, hostilities, and training in an appropriate manner. On media pages, military phrases predominate; jargons (professionalisms) are less common, which can be explained by their colloquial nature and placement in the layer of words used in informal communication. In addition, the use of military terminology in media texts has a psychological impact on the addressee. Military metaphors (military jargons used in a figurative sense) have also been analyzed since they are frequently present in media describing the violent behaviour of any party described.

Keywords: Military terms, military terminology, military jargons, military metaphor.

Turkish Translated Literature (1839-1914) Within European Literary Macro-Polysystem

Orhun Burak Sözen¹, İlker Eroğlu²

^{1,2}Gaziantep University, Türkiye

Abstract ID: 96

This study focuses on why and how translated literature contributes to the modernization of any country. The sampling is the role of translated literature in the Ottoman-Turkish society in the selected period (1839-1914). At times, Ottoman provinces such as Istanbul, Izmir, and Salonika were centers of a literary boom, including journalism and drama, en route to Europe. Plus, the period was not only the re-interpretation of the French Revolution but also the preliminary and preparatory stage for the Republic of Turkey in terms of culture and literature. Translation, as a cultural institution, was the primary means to transform the literature into Western form and contents as parts of integration into Western civilization and deserting from Islamic tradition. At times, the European literary macro-polysystem was in the central position in the whole world. According to polysystem theory by Even-Zohar, there are three fundamental cases when translated literature plays a central role as an innovative cultural repertoire, which has been interrogated in the study. Translators such as Halide Edip, Ahmed Vefik Pasha, Ziya Pasha, and Azize Hanim opened the door for the construction of a novel culture via translation of European source texts. Thereby, translated literature in Turkey between 1839 and 1914 has fulfilled the prerequisites of the major conditions that the polysystem notion theorizes as for the centrality of translated literature. Henceforth, Ottoman State has made significantly important strides via translation to modernize the society to make the background for the Republican Revolution with some generalizable essences concerning the connection between translated literature and modernization. The conclusion has been made by the data gathered from relevant literature and discussed and debated by a kind of dialogic method by the researchers in the light of polysystem theory.

Keywords: (Turkish) translated literature, literary polysystem, polysystem theory.

Bosnalı Sûdî'nin *Gülistân Şerhi*'ndeki Deyimlerin Türkçeye Aktarımlarının Mona Baker Çeviri Stratejilerine Göre İncelenmesi

Şerife Yerdemir

Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 98

16. yüzyılın en tanınmış ve en velüd şârihlerinden biri olan Sûdî-i Bosnevî, Fars edebiyatının dünyaca tanınmış en önemli eserlerine şerh yazmıştır. Sûdî, kendi asrının temayülü olan Arapça ve Farsça şerh geleneğinin dışına çıkarak tüm şerhlerini Türkçe kaleme almıştır. İranlı şeyh Sâ'dî-i Şîrâzî tarafından Salgurlu hanedanından Ebu Bekir b. Sa'd b. Zengi adına 1258 yılında yazılan *Gülistân*, yalnız İran'da değil Anadolu sahasında da çok okunmuş, dünyanın birçok diline tercüme edilmiş ve üzerine çok fazla şerh çalışmaları yapılmış klâsik eserlerdendir. Bosnalı Sûdî, Sâ'dî-i Şîrâzî'nin doğu edebiyatlarını her yönden etkilemiş olan *Gülistân* adlı eserini 1595 yılında çok farklı çeviri stratejileri kullanarak Türkçeye şerh etmiştir. Sûdî, *Gülistân Şerhi* adlı eserini, medresede Farsça öğrenen öğrencilere kaynaklık etmesi amacıyla kaleme almıştır. Metinde geçen atasözü, deyim, kinaye gibi pek çok söz varlığının Arapça ve Türkçe eşanlamlarıyla anlamlandırırken, bugün günümüzde artık unutulmuş deyim ve atasözlerinden de bizleri haberdar etmiştir. 16. yüzyılda Batıda çeviri faaliyetleri sürerken ve çeşitli çeviri kuramları oluşturulmaya çalışılırken, Sûdî, o dönemde oluşturulan çeviri kuramları doğrultusunda çeviride anlam odaklı çeviriyi benimsemiş ve şerh çalışmalarında çeviriye başlamadan önce dilbilgisi, söz varlığı, belagat vb. yönlerden incelemiş ve bu yolla her yönden mana bütünlüğüne ulaşmayı hedeflemiştir. Bu çalışmanın amacı, 16. yüzyılda yaşamış ve kendi devrinin en ünlü şârihleri arasına girmiş olan Bosnalı Sûdî'nin *Gülistân*'a yaptığı şerh çalışmasında deyimlere anlam verirken tamamen kendi üslubu gereği kullandığı stratejiler, 20. yüzyılda Mona Baker tarafından kuralları belirlenmiş çeviri stratejileri esasına göre incelenecek ve bu doğrultuda değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri stratejileri, Mona Baker, *Gülistân Şerhi*, Bosnalı Sûdî.

The Mediality in Translated Serial Novels: The Daily Newspaper as a Material Carrier of Literature and its Impacts on Translation

Devrim Ulaş Arslan¹, Müge Işıklar Koçak², Ahu Selin Erkul Yağcı³

^{1,2} Dokuz Eylül University, ³ Ege University, Türkiye

Abstract ID: 99

In historiographical terms, it is a fact that the meaning (or immaterial features) of texts prevails over materialities of their carriers, yet Karin Littau (2011; 2016) suggests that translation history should pay heed to the material carriers of translations because different medial forms influence the way texts are written, read and translated. Following Littau's suggestion, the writers scrutinize serial novels published in the daily newspapers, presenting the newspaper as a form of media dissimilar to the book. Based on a comprehensive study of translated and indigenous serial novels in Turkey published between 1928 and 1960, this paper argues that the mediality of the daily newspapers substantially contributed to the formation of characteristics specific to the serial novels. Moreover, these characteristics, namely plasticity (Couégnas, 2006), topicality (Altick, 1991) and ephemerality (The Multigraph Collective, 2019) actively impacted on the way serial novels were translated, published and presented to the readers. Overarching adaptations, vulgarizations, anonymity and marginality in text production were the prominent features of translated serial novels, which were considerably less common in novels published in book form. Therefore, it can be concluded that the translated serial novels and periodicals as objects of research provide future researchers with a fertile ground to examine and problematize the concept of materiality and mediality in translation studies.

Keywords: Serial novels, translation history, materiality, periodicals, mediality.

LSTM Tabanlı Türkçe - Japonca Makine Çevirisi Uygulaması - Eğitim Verisi Özellikleri ve Kalibrasyonu –

Ali Aycan Kolukisa

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 101

Makine çevirisi, kavram olarak her ne kadar daha eskilere dayansa da, somut anlamda bu tip bir çevirinin yapılabildiğine dair arkasında kanıt bırakan ilk makine çevirisinin 1933 yılında George Artsrouni adlı bir mucit tarafından geliştirilen bir aygıt sayesinde Fransa’da gerçekleştirildiği kabul edilir (Hutchins, 1995). Ancak günümüzdeki gibi modern makine çevirisi ise bilgisayar sistemleri ve doğal dil işleme tekniklerinin gelişiminden sonra ortaya çıkabilmiştir. Bilgisayar alanındaki ilk modern gelişmelerin, ikinci dünya savaşı sırasında Alan Turing ile başladığını söylemek gerekir. Soğuk savaşın da etkileriyle, ilk makine tercümesinin ise, Georgetown Üniversitesi ve IBM işbirliği ile geliştirilen IBM 701 bilgisayar tarafından 1954 yılında Rusça - İngilizce dilinde yapıldığı bilinmektedir (Gravin, 1954). Kural tabanlı bir algoritmaya dayalı bu çeviri ise, oldukça sınırlı sayıda kelime ve dilbilgisel kural ile çalışmaktaydı. Makine çevirisinin gelişiminde en önemli rolü oynayan faktör ise şüphesiz yapay sinir ağları olmuştur. Her ne kadar yapay sinir ağları 1940’lar gibi oldukça erken dönemlerde keşfedilse de bunların modern bilgisayar teknolojileri yardımıyla inşa edilerek derin öğrenme modelleri vasıtasıyla çeviri alanında kullanımı 21. yy başlarından itibaren olmuştur. Bu konuda özellikle 2013 yılında, Kalchbrenner ve Blunsom'un sunduğu bildiri oldukça ilgi çekmiş ve sonrasında ise yapay sinir ağlarının imkânları makine çevirisi alanında daha aktif olarak kullanılmaya meyletmiştir. Yapmış olduğumuz bu çalışmada ise, yapay sinir ağları türlerinden olan LSTM (Uzun-Kısa Vadeli Bellek) mimarisi Python kodları vasıtasıyla oluşturulmuş ve oldukça düşük boyutlu bir eğitim verisi ile Türkçe – Japonca makine çevirisi uygulaması gerçekleştirilmiştir. Böylece yüksek boyutlu eğitim verisi kullanımında ortaya çıkması pek muhtemel olmayan sorunlar bu sayede tespit edilmiş ve bu sorunların ne şekilde üstesinden gelinebileceği konuları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: LSTM, makine çevirisi, Japonca, Türkçe, eğitim verisi.

Çeviribilimde Oyun Piyasasının Yeri ve Önemi: Sektör Odaklı Bir İnceleme

Çağla Gurbet Erol¹, Melik Ahmet Erol²

¹ Sakarya Üniversitesi, ² İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 102

Çalışmanın amacı, hızla gelişen ve değişen bir ticari faaliyet alanı olan dijital oyun piyasasında, Çeviribilim kapsamında bir uzmanlık alanı olan dijital oyun yerelleştirmesinin önemini ve yerini değerlendirmektir. Dijital oyun yerelleştirmesi, ilgi çekici bir alan olarak hızla büyümekte ve hem çeviri dünyasında hem de tüketici piyasasında önemli bir pay sahibi olmaktadır. Gün geçtikçe artan tüketici (oyuncu) sayıları, üretici (oyun geliştirici) tarafından arz-talep ilişkisi doğrultusunda dijital oyun piyasasına mütemediyen ürün çıkarılması ve bilgisayar, konsol, telefon vb. gibi çeşitli platformlarda kullanılacak ürünlerin (dijital oyun) çeşitlenmesi dijital oyun piyasasında hızlı bir yükselişi beraberinde getirmiştir. Küresel bir pazar haline gelen ve küresel ekonomide önemli bir yer sahibi olan dijital oyunlar, sürekli içerik üretilmesi ve pazarda geniş segment aralığında yer alması açısından dikkat çekicidir. Fakat Çeviribilim açısından, dijital oyun pazarının en belirgin özelliğinin, dijital oyun adı verilen ürünlerin pazarlanabilirlik etmeninde belirleyici öge olarak dijital oyun yerelleştirmesinin ön plana çıkması olduğu söylenebilir. İnsanların büyük çoğunluğu kendi (ana) dillerinde iletişim kurmayı tercih eder. Bu durum satın alınan bir ürünün kullanımında daha da belirgin şekilde görülmektedir. Bir başka deyişle, kullanıcı satın aldığı ürünü ana dilinde kullanabilmek ister. Bundan dolayı, uluslararası pazarlara açılmak isteyen üreticiler, öncelikle ürünlerini piyasasına giriş yapmak istedikleri ülkenin dil ve kültür özelliklerine göre uyarlamak durumundadır. Bu bağlamda, dijital oyun yerelleştirmesi bir dijital oyun içeriğini alıcı kitlenin dil ve kültür özelliklerine en uygun şekilde, alıcı kitle için üretilmiş (doğal) hissiyatı verecek biçimde uyarlamayı

amaçlamaktadır. Bu çerçevede, çalışmamızda Oyun Yerelleştirme piyasasının mevcut koşullarının tarihsel bakış açısı ile irdelenmesi, Oyun Yerelleştirme'nin önemi, hedefleri, çalışma koşulları ve bu özelliklerin Çeviribilim kapsamında incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, çeviri, dijital oyun, yazılım, yerelleştirme.

Criticizing the Turkish Translation of the English Poems in *The Sun and Her Flowers* by Rupi Kaur on the Basis of Dryden's Translation Types

Gülşen Kocaevli-Rezgui¹, Ayşe Selmin Söylemez²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 103

The Canadian poet Rupi Kaur, a child of an immigrant family, is a rising figure in contemporary poetry which particularly focuses on immigration and womanhood. The English poems in the “rooting” chapter of her book *The Sun and Her Flowers* (2017) present a reflection of what she has experienced as a first-generation female immigrant. To analyse this experience in the target culture, this study will concentrate on the poems translated into Turkish in *Güneş ve Onun Çiçekleri* (2017) by Gizem Aldoğan in the “rooting” chapter. The study's theoretical framework will be based on John Dryden's three translation types (1992): Metaphrase, paraphrase and imitation. For the data analysis, the original and the translated poems will be classified in terms of Hewson's macro-micro-macro methodological design (2011). Inter-rater reliability will be ensured with the participation of three field experts during the data analysis. The macro-level analysis will represent the final agreement of the field experts on the overall type of the translated poems in the defined chapter. The micro-level analysis, on the other hand, aims at finding out any unusual lines within a specific poem that fits into a translation type different from its macro-level type. Findings of the study show that the Turkish translations of Kaur's poems hold 100% of paraphrastic translation style on the macro-level while there is a slight deviation on the micro-level.

Keywords: Translation criticism, poetry translation, Dryden's translation types.

Çevirmenin Adı: Edebiyatın Dolaylı Göstergesi

Sabri Gürses

Boğaziçi Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 105

“Çevirmenin adı” kavramı son yıllarda yerli ve yabancı çevirmenlerin, çeviri örgütlerinin, çeviribilimcilerin çabalarıyla medyada sıkça konuşulur oldu. Çevirmenin görünürlüğü kavramının bir devamı olarak, edebiyat çevirisinde vazgeçilmez bir yer edindi. Bunun dışında, Türkiye'nin yayıncılık tarihinde 20. Yüzyılın başından beri çevirmenin adının ve figürünün önemi kültürün dinamiklerini açıklayıcı niteliktedir. Bu çalışmada çevirmenin adının bir gösterge olarak edebiyat çevirileri tarihimizde nasıl bir yeri olduğu ve dönemselsel olarak nasıl kullanıldığı ele alınacaktır. Çevirmenin adı hem çeviri niteliğiyle edebiyatın dolaylı göstergesi olmuş, hem de yayıncılık tarihimizin büyük kısmını oluşturan ikinci dilden çevirilerin dolaylı göstergesi olmuştur; ayrıca son yıllarda sahte adlar, intihaller ya da sahte çeviriler de görülmektedir. Bu yönüyle çevirmenin adı hem çeviri tarihinin ve sosyolojisinin, hem de çeviri göstergebiliminin bir konusudur. Bu çalışmada Cumhuriyet tarihinden çeviri kitap kapakları ve yer yer iç malzemeler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevirmenin adı, görünürlük, edebiyat çevirisi, ikinci dil çevirisi, ara dilden çeviri, dolaylı çeviri, sahte isim, intihal, göstergebilim.

Gianni Rodari'nin Favole al Telefono Adlı Kitabındaki Masal Başlıkları ile Türkçe Çevirilerinin “Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği” Bağlamında İncelenmesi

Eshabil Bozkurt

Bağımsız Araştırmacı, Türkiye

Özet ID: 106

Bu çalışmada amaç, Gianni Rodari'nin Favole al Telefono adlı masal kitabındaki masal başlıklarının Türkçe erek metinlere aktarımını “Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği” bağlamında incelemektir. Çalışmanın temel inceleme nesnesini kaynak metin olarak İtalyan çocuk edebiyatının önde gelen isimlerinden olan Rodari'nin 1962 yılında yayımladığı Favole al Telefono adlı masal kitabı, erek metinler olarak da bu kitabın farklı yıllarda Türkçeye yapılan üç çevirisi oluşturmaktadır. Bu erek metinler bildiri EM-1, EM-2 ve EM-3 biçiminde gösterilecek olup bu metinlerin çevirmenleri, yayın yılları ve yayınevleri şu şekildedir: EM-1: 2005 yılında Demet Elkâtip tarafından Telefonda Masallar başlığıyla çevrilmiş ve Alkım Yayınevi tarafından yayımlanmıştır; EM-2: 2006 yılında Üzeyir Gündüz tarafından Telefon Öyküleri başlığıyla çevrilmiş ve Harf Eğitim Yayıncılığı tarafından yayımlanmıştır; EM-3: 2012 yılında Eren Cendey tarafından Bir Telefonluk Masallar başlığıyla çevrilmiş ve Can Sanat Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Temel inceleme nesnesi olarak bu kaynak metin ve erek metinlerin seçilmesinin nedeni, adı geçen eserlerin daha önce “Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği” bağlamında ele alınmamış olmasıdır. Kaynak metinde yetmiş masal ve bir de giriş yazısı bulunmaktadır. Giriş yazısı her üç erek metne de aktarılmıştır. Ancak kaynak metindeki yetmiş masalın tamamı birinci erek metne aktarılırken ikinci erek metne kırk bir, üçüncü erek metne ise atmış sekiz masal aktarılmıştır. Bu masal başlıklarının çevirileri, Sündüz Öztürk Kasar'ın çeviri göstergebilimi bağlamında ortaya koyduğu “Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği” çerçevesinde incelenecek ve inceleme sonrası da üç erek metnin çevirisinde karşılaşılan “anlam bozucu eğilim”lere dair karşılaştırmalı istatistiki bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gianni Rodari, Favole al Telefono, Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği

Edebiyat Sosyolojisi ve Söylem Etiğinin Çeviribilim'e Yansımaları: Doktor Jivago Örneği

Sevcan Yılmaz Kutlay

Marmara Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 109

Edebiyat eseri ve çevirisi, eserleri üreten, çeviren ve tüketen birçok eyleyici, kurum ve aracı içeren toplumsal bir olgudur. Bu çok katmanlı toplumsal olgu, kendi bağlamı ve dönemine ilişkin temsilleri ve toplumsal biliş izlerini de taşır ve onlardan etkilenir. Söz konusu etkileşim ağında eyleyicilik, aracılık ve onay makamları edebi eserin hem üretimi hem de sunumu, dolanımı ve alımlanmasında belirleyici rol oynar. Siyasal, dinsel ve ekonomik erkin edebiyata biçtiği rol ve işlev de dikkate değerdir. Eserlerin sosyolojisi iç-dış sosyoloji/eser ve bağlam olarak ikili zıtlık şeklinde ayrışmamaktadır. Ayrıca, eserlerin ve toplumların sosyolojik çözümlemesi kadar edebi beğenin sosyolojisi de önem taşır. Çeviri edebiyatın bu çetrefilli ağında bireylerin “konumlanmalar”ı ve “olasılıklar” yani karar ve seçimler çözümlemeye değerdir. Itamar Even-Zohar'ın repertuar adını verdiği bu olasılıklar havuzuna Pierre Bourdieu olasılıklar “alan”ı demektedir. Çeviri sosyolojisi, eserlerin üretim sürecinin, alanın, bir meslek olarak yazarlığın ve çeviri sürecindeki tüm eyleyicilerin sosyolojik çözümlemesine ışık tutmaktadır. Yayınevleri, hükümetler, medya kuruluşları kadar mesleki örgütler, festivaller, kulüpler ve ödüllerin de bu ağdaki konumlanmalar ve kararları etkilediği, çeviri sosyolojisi alanındaki çalışmalarla ortaya konulmaktadır. Kültürlerarası asimetrik güç ilişkilerinin dahil olduğu bu noktada toplumsal biliş, kültürel temsiller ve söylemler ve bu söylemlerin etiği devreye girmektedir. Eyleyicilerin habitusları kendi eğilim, eğitim ve ideolojisi kadar bu toplumsal söylemler ve (bireylerarası ve kültürlerarası) ilişkiler ağından da etkilenmektedir. Bu bildiri, edebiyat sosyolojisi ve söylem etiğinin Çeviribilim'e yansımalarını, Boris Pasternak'ın Doktor Jivago adlı romanının üretim, çeviri ve dolanım süreci üzerinden Gisèle Sapiro'nun kuramsal çerçevesiyle irdelemeye çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri sosyolojisi, edebiyat sosyolojisi, söylem etiği, Doktor Jivago.

Using corpus tools for stylistic analysis in translator training

Özgür Şen Bartan

Kırıkkale University, Türkiye

Abstract ID: 110

It is becoming increasingly difficult to ignore the effect of new technologies in language studies, and the past decade has seen the rapid development of corpus tools in many fields such as linguistics, foreign language teaching and translation and interpreting studies (TIS). These rapid changes are having a serious effect on curriculum development of TIS. Hansen and Shlesinger (2007: 96) recommend that new technologies can be exploited in order to create more self-study materials. There are many studies (Bale, 2015; Aston, 2009; Corpas Pastor, 2018; Nebot, 2008; Olohan, 2004; Olohan, 2004; Pearson, 2003) suggesting using corpus in translator and interpreter training. This study presents the findings from two case studies, in which literary translation corpora were used in the training of undergraduate and postgraduate translation and interpreting students. It suggests methods of exploiting corpus-based resources in the graduate and undergraduate literary translation context. During each study, students were exploited to use corpus tools such as Lextutor and Voyant to analyse the style of the author and the translator concentrating on different aspects of translations of style such as the lexical, grammatical, figures of speech and cohesion, and compare and analyse the parallel corpora, and lastly their views on using corpus tools were collected through a small survey. Finally, the study provides an evaluation of the materials with a user perspective survey, and suggests methods of exploiting corpus-based resources in the undergraduate and postgraduate literary translation context.

Keywords: Corpus-based language learning, corpus tools, literature for translators, translator training.

Çeviri Sürecinde Bellek

Ayşe Işık Akdağ

İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 111

Bellek birçok farklı bilim dalının inceleme konusu olmuştur. Söz konusu farklı bilim dalları arasında özellikle ruhbilim, toplumbilim, yazınbilim, dilbilim, tarih, bilişsel bilimler, sinirbilim, genetik bilimi, çeviribilim ve yeni bir çalışma alanı olan bellek çalışmalarını sayabiliriz. Buna bağlı olarak, her bir bilim dalı belleği kendi bakış açısı doğrultusunda ele aldığından farklı bulgulara ulaşmıştır. Örneğin tarih alanında toplumsal bellek üzerine çalışma yapan araştırmacıyla, sinirbilim alanında çalışma belleği üzerine çalışan araştırmacının bellek tanımları ve belleği ele alış biçimleri farklılık göstermektedir. Çeviribilim özelinde ele alındığında bellek, çeviri araştırmasının iş birliği içinde olduğu bilim dalına göre yine farklı tanımlarla karşımıza çıkabilir. Bu çalışmada ele alınacak bellek genel hatlarıyla çeviri sürecinde çevirmenin çeviriyi gerçekleştirebilmek için başvurduğu bilişsel yeti ve işlemler olarak tanımlanabilir. Sözlü çeviri başta olmak üzere çevirmenler çeviri sürecinde yoğun bir biçimde bellek gücüne başvurmaktadırlar. Bilişsel çeviribilim araştırmalarında araştırmacılar belleği çoğunlukla bilişsel işlevleri yerine getiren bir tür aracı olarak görmüştür. Bazı çalışmalar farklı bellek türlerine değinse de, bunların çeviride ne zaman ve nasıl etkinleştiği ve belleğe ilişkin sinir yollarının beynimizdeki yerini ele alan çalışmalar sayıca azdır. Bu çalışma ağırlıklı olarak çeviribilim, bilişsel bilimler ve sinirbilim ekseninde çeviri süreçlerinde başvuru bellek türlerine, bunların ne zaman ve hangi işlevlerde kullanıldığına ve beyinde hangi sinir ağlarını kullanarak işlevlerini gerçekleştirdiklerine odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bellek, bilişsel çeviribilim, bilişsel ruhbilim, sinirbilim.

Professional vs. Social Translation in Subtitling: A Comparative Analysis of the Use of Verbal Humor in Turkish Translations of Seinfeld

Aysu Uslu¹, Fatma Yücel Dinç²

¹ İzmir University of Economics, ² Muğla Sıtkı Koçman University, Türkiye

Abstract ID: 114

With the rise of new media age and globalization, online streaming services have run against each other and started to acquire the rights of cult productions. On the other hand, crowdsourced translation practices are being carried out without slowing down by those who created the sector of “social translation”. This transformation and competition ended up with a number of different translation practices and strategies applied to the same product by several agents. This study attempts to investigate the subtitle translation practices of the cult American sitcom, Seinfeld, and aims to seek an answer to the question of if there is any similarity and/or disparity between the choices of professional translators of online streaming services and “social translators”. Built on a comparative analysis of two different Turkish subtitles streamed on Netflix and DiziBox, the study focuses on the translations of universal, cultural, and language-based humor. In the analysis, the parallel corpus is presented according to John Robert Schmitz’s categorization of humor (2002) and employed translation strategies are identified in light of Anne Schjoldager’s taxonomy of subtitling strategies on the micro-level (2008). The results are displayed in tables and charts, and possible underlying reasons of the findings are provided. In this respect, this study is critical in revealing how different types of humor in Seinfeld are rendered on two different platforms, and to what extent humor is lost in professional subtitle translation vs. social subtitle translation.

Keywords: Subtitling, professional translation, social translation, Seinfeld, translation of humor.

Edgar Allan Poe’nun *The Masque of the Red Death* Başlıklı Öyküsünün ve Türkçe Çevirilerinin Çeviri Göstergebilimi Çerçevesinde İncelenmesi

Kübra Çelik

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 115

Bu çalışmada Edgar Allan Poe’nun *The Masque of the Red Death* (1842) başlıklı öyküsü ve Türkçe çevirileri, çeviri göstergebiliminin sunduğu bakış açısıyla incelenerek çeviri göstergebiliminin çevirmene ve çeviri sürecine sunabileceği katkılar ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın bütüncesini Edgar Allan Poe’nun 1842 yılında yayımlanan *The Masque of the Red Death* adlı eseri ve bu eserin Tomris Uyar (1991), Nebiha Şentürk (2016), Nazire Ersöz (2017) ve Hasan Fehmi Nemli (2018) tarafından Türkçeye yapılan çevirileri oluşturmaktadır. Özgün metnin göstergebilimsel çözümlenmesinde Öztürk Kasar’ın (2009) Paris Göstergebilim Okulu’nun sunduğu metin çözümlene adımlarını çeviri göstergebilimi kapsamında derlediği göstergebilimsel çözümlene modeli esas alınmıştır. Eserin Türkçede yayımlanan dört farklı çevirisi ise Öztürk Kasar’ın ortaya koyduğu Çeviride Anlam Evrilmesi Dizgeselliği (2021) odağında bir çeviri değerlendirmesine tabi tutulmuştur. “Öyküdeki sembollerin çevirisi”, “Alımlayan özneye yönelik hitapların çevirisi”, “Metinlerarası öğelerin çevirisi” ve “Anlam evirici eğilimlere farklı örnekler” başlıklarıyla ele alınan çeviri değerlendirmesinde toplam on yedi söylemde anlam evirici eğilim saptanmıştır. İncelenen söylemlerden iki söylemde anlamın aşırı yorumlanması, iki söylemde anlamın eksik yorumlanması, iki söylemde anlamın kaydırılması, üç söylemde anlamın bozulması, dört söylemde anlamın çarpıtılması, iki söylemde anlamın saptırılması, bir söylemde anlamın parçalanması ve bir söylemde göstergenin yok edilmesi eğilimlerine rastlanmıştır. Yapılan çeviri değerlendirmesinde hata avcılığında kaçınılarak çevirmen kararları dizgeselliğin sunduğu veriler odağında betimleyici bir yaklaşımla ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri göstergebilimi, Edebî çeviri, Edgar Allan Poe, Kızıl Ölümün Maskesi.

Çeviri ve Felsefe İlişkinin Tao Öğretisinin Işığında Doğu-Batı Ekseninde Yeniden Yorumlanması

Aslı Özlem Tarakçıoğlu¹, Elif Özge Koç Yel²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 116

Geçmişten günümüze çeviri, dil içi veya diller arası bir aktarım olmaktan öte aslında bir öz arayışıdır ki bu öz her zaman felsefeden beslenmiştir. Diğer bir deyişle, çeviri, aslında bir yol bulma/çizme çabasıdır ve bu çaba dolu arayış dilin kendini yenileyen ve sabit kalamayan doğası göz önüne alındığında muhtemelen sonsuz bir açmaza girecektir. Bu hususta yol kavramı gelişmiş güzel bir bağlam değil aksine Antik Çin felsefesi olan Taoizm'in önde gelen filozoflarından Zhuangzi (M.Ö. 269-386) tarafından ortaya atılmış derin bir felsefi öğretiler; nitekim “yolun” öğretileridir. Ancak Zhuangzi bu yolu asla tanımlamaz çünkü tanımlanabilen “yol”, yol değildir ve onu tanımlayan kelimeler güvenilmezdir. Zhuangzi'nin kelimelere ve onların anlamlarına olan bu kuşkucu yaklaşımın sebebi dillerin ve bu dillerin konuşulduğu kültürlerin kelimeler üzerinde kurduğu anlamsal tahakkümdür. Dolayısıyla bu çalışmada hem çeviri ve felsefe ilişkisini “çeviri felsefesi” bağlamında kısaca ele almak hem de Batı'nın çeviri ve felsefe ilişkisine olan genel yorumlarına ek olarak Doğu-Batı sentezi oluşturmak amacıyla Taoizm'in de en önemli konularından olan kelimeler ve anlamlar, çeviriye ve onun açmazlarına farklı bir noktadan ışık tutmak amacı ile ele alınmıştır. Bu oldukça eski ve bugün hala Batı felsefesinde de sıklıkla tezahürleri görülen Tao felsefesinin zamanının ötesinde olan dile bakış açısının çeviri alanında incelenmesi, yoruma açık çevirilerin algılanmasına ve hatta direkt çeviri eyleminin yeniden değerlendirilmesine zemin hazırlamayı hedeflemiştir. Sonuç olarak her çevirinin kendine özgü bir yolu olduğu ve bu yolun aslında felsefe ve dil üzerinden çeşitli şekillerde yorumlanabileceği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Taoizm, Zhuangzi, çeviri felsefesi, dil felsefesi.

Jack London *The Call Of The Wild* Romanının Türkçe Çevirilerinin Gideon Toury'nin Erek Odaklı Çeviri Kuramı Işığında İncelenmesi

Berna Uyanık

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 117

Bu çalışmada ABD'nin ve dünyanın en önemli yazarlarından biri olan, ülkemizde de birçok yapıtı yayımlanan yazar Jack London'ın “The Call of the Wild” adlı ünlü romanının Türkçeye yapılmış iki farklı çevirisi Gideon Toury'nin ileri sürdüğü erek odaklı çeviribilim kuramının öngördüğü normlar ışığında çözümlenmiştir. Kaynak metnin çeviri sürecinde çeşitli kültürel unsurlarla karşılaşan çevirmenlerin Toury'e göre “kabul edilebilir” çeviriye mi “yeterli” çeviriye mi daha ağırlık verdiklerine yönelik incelemeler yapılmıştır. İlgili kuramın öne sürdüğü “öncül normlar”, “süreç öncesi normlar” ve “çeviri süreci normları” bağlamında somut örnekler verilerek çevirinin “yeterlilik” kutbuna mı yoksa “kabul edilebilirlik” kutbuna mı daha yakın olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Kaynak metin ve iki erek metnin karşılaştırmalı incelemesinde Gideon Toury'nin öne sürdüğü normlara ilişkin örnekler sunulmuştur. Çevirmen davranışları bağlamında genel bir değerlendirme yapılacak olursa, çeviri eserlerin erek odaklı yaklaşıma bağlı kaldığı iddia edilebilir. Kaynak metin ve erek metinler arasında bir denge kurulmuş; biçim açısından ve matris normlar kapsamında “yeterli”; dil içi kullanım ve metinsel-dilsel normlar kapsamında ise “kabul edilebilir” bir çeviri ürünü ortaya konmuştur. Çok sayıda benzetmelerin, ikilemelerin, deyimsele ifadelerin bulunması metinsel-dilsel normlara örnek teşkil etmiştir. Toury'nin süreç öncesi normları değerlendirildiğinde eserin çevirmenler tarafından doğrudan kaynak dilden çevrildiği, bir aradilin söz konusu olmadığı tespit edilmiştir. Levent Cinemre'nin genellikle Jack London'ın eserlerini çevirmesinden dolayı bir çeviri politikasından söz edilebilir. Matris normlar kapsamında değerlendirilen dipnotlara kaynak metinde de A.C. Altunkanat'ın çeviri eserinde rastlanmamaktadır. Ancak Levent Cinemre'nin çeviri eserinde dipnotlar bulunmaktadır. Sonuç olarak çevirmenlerin hem “yeterli çeviri” anlayışını hem de “kabul edilebilir çeviri” anlayışını benimsediğini ancak kabul edilebilir çevirinin daha fazla benimsendiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, erek odaklı çeviri, Toury, çeviri kuramları

The Effect of Different Fuzzy Match Rates in the Translation Memories on the Effort of Translators

Özden Şahin Er

Sakarya University, Türkiye

Abstract ID: 119

Technological developments have rapidly made computer-assisted translation tools widespread. Translation memories, one of the computer-assisted translation tools, store previous translations aligned to the source texts. By comparing the current source text with the previous source texts and translations, translation memories suggest translations at different rates of similarity. Thus, they make translations faster and more consistently. In addition, translation memories also decrease the effort of translators. However, the assumption that translation memories decrease the effort of translators has led to a discount scheme in the translation market. According to this discount scheme, the higher the fuzzy match ratio is, the less payment is given to the translators. This discount scheme has been frequently criticized by the translators as unfair. This study focuses on the cognitive effort that translators spend while translating different types of matches in translation memories. The aim of the study is to determine whether the cognitive effort of the translators is changing with the fuzzy matching rate. A total of 14 participants translated two technical texts of 190 words from English to Turkish and vice versa. The efforts of translators in translation experiments were measured. In order to operationalize the effort concept, Krings' notions of temporal, physical and cognitive effort (2001) and O'Brien's (2008) concept of subjective effort have been employed. The temporal effort was calculated based on the translation time; Levenshtein distance was employed to calculate the physical effort. In order to calculate the cognitive effort, the number of fixations and the duration of average fixation were measured. Subjective effort was measured via the editing effort of the subjects. Employing the data triangulation method, the study also employed the qualitative method of interviews with the participants. Qualitative data were analyzed by content analysis method and quantitative data were analyzed by correlation analysis via IBM SPSS Statistics program. It was found that the effort of translators at the participant level did not change according to the fuzzy match ratio. At the group level, however, as the match ratio increases, the effort decreases in both translation directions. In addition, according to the results of the interviews, it was seen that the participants did not agree on the translation memory and the demand for discounts.

Keywords: Translation technologies, computer-aided translation tools, translation memories, process-oriented translation studies.

Hukuk Çevirisinde Duygusal Zekanın Önemi ve Karar Mekanizmasına Etkisi

Büşra Özer Erdoğan

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 120

Özel alan çevirilerinin en zorlarından biri olarak görülen hukuk çevirisi, küreselleşen dünyada her geçen gün önem kazanmaktadır. Bu nedenle, hukuk çevirmenlerinin hem bilişsel hem duygusal alanda çeşitli yeteneklere sahip olmaları kaliteli ve doğru hukuk metinlerinin ortaya çıkmasında ve dolayısıyla bu metinlere dayanarak oluşturulan hukuk kararlarının doğruluğunda pay sahibidir. Hukuk çevirmenlerinden, çeviri yaptıkları dillere uzman seviyesinde hakim olmalarının yanında, temel hukuk bilgisine sahip olmaları ve farklı terim ve kullanımların kültürel karşılıklarını anlayıp ifade etmekte yetkin olmaları beklenir. Farklı hukuk sistemlerinde karşılık bulan terimlerin doğru çevrilmesi kadar, çevirmenlerin kişisel, duygusal ve sosyal yetkinliklerini kapsayan duygusal zekalarını kullanarak kişilerin duygularını derinlemesine anlayıp doğru bir şekilde aktarmaları adalet sisteminde doğru kararlar alınması için oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, betimsel araştırma yöntemi kullanılarak hukuk çevirmenlerinin duygusal zekalarının önemine ve karar mekanizmasına olası etkisine vurgu yapmaktır. Bu çalışma, hukuk çevirisi alanında daha önce hiç çalışılmamış bir konu olması nedeniyle, hukuk çevirmenlerinin

duygusal zeka becerilerinin geliştirilmesine olan ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Sonuç olarak, adalet sisteminde doğru kararlar alınabilmesi için hukuk çevirmenlerinin stres yönetimi, empati ve iletişim becerileri, duyguları anlama, ifade etme ve aktarma yeteneği gibi bilişsel olmayan yeteneklerinin güçlü olması ideal olan ve hedeflenen olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zeka, hukuk çevirisi, hukuk çevirmeni.

A Carnavalesque Reading of The Turkish Translation of *The Strange Case Of Dr Jekyll And Mr Hyde*

Ayşenur İplikçi Özden

Samsun University, Türkiye

Abstract ID: 121

Mikhail Bakhtin, a prominent Russian philosopher of the 20th century, contributed to the field of philology and literary studies by propounding conceptions in several domains one of which is the foremost term ‘carnavalesque’. The ‘carnival’ deriving from the Lantern period at the time of the Romans is a phenomenon in which all the rules in daily life, restrictions, regulations, and hierarchical forms are put aside; everyone is free and there are no restrictions in this sphere. The aim of this study is to evaluate the Turkish translation of Robert Louis Stevenson’s *The Strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde* in a carnivalesque context. While taking into consideration Bakhtin’s main categories of the term ‘carnavalesque’ which are free and familiar interaction between people, eccentric behaviour by which the human nature in the work is revealed, carnivalistic misalliances, and finally sacrilegious, all of which are considered to be abstract notions of freedom and equality; the source and the target texts are analysed, and how the translator uses these elements of carnivalesque in his translated work is touched upon. In particular, the diverse characteristics of the protagonist in the novella such as being respectable and well-liked but also hideous and depraved in conformity with the free and unrestricted world of the carnival are the main elements that are studied in terms of ‘carnavalesque’ in both the source text and the target text, and how these notions and certain carnivalesque elements such as parody and satire, multifacetedness, polyphony, and role switching are reflected in the translated work underlies the ground for this reading.

Keywords: Carnavalesque, human nature, eccentric behaviour, role switching, unrestricted.

Mehmed Celâl’in “Tercüme Numuneleri” Adlı Çeviri Eleştirisi Makalelerinin İncelenmesi

Mustafa İsmail Dönmez

Selçuk Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 122

Bu çalışmada ara nesle mensup şair, hikâyeci, romancı ve çeviri eleştirmeni Mehmed Celâl’in (1867-1912) İrtikâ Mecmuasında “Tercüme Numuneleri” adı altında seri olarak yayımladığı on makalesi ele alınacaktır. Şemsülmaârif Mektebi ve bazı okullarda Kitâbet ve Türkçe dersleri veren yazar Türkçenin kullanımı noktasında dönemin diğer yazarlarında olduğu gibi titiz bir tutum sergilemiştir. Yazar, bu makalelerde Xavier de Montepin’in Mütercim Atamyan tarafından Mecnûneler Tabibi adıyla tercüme edilen eserini, Fâik Ali Bey’in şiir tercümesini ve Ali Nihad’ın Paul de Kock’tan yaptığı Dostum Pifar tercümesini eleştirmiştir. Makalelerde kaynak metne yer verilmemiş olup eleştiriler erek metin Türkçe üzerinden yapılmıştır. Mehmed Celâl zaman zaman alaycı bir üslupla Türkçenin doğru kullanılması noktasında çevirmen kararlarını eleştirmiştir. Literatürde bu makalelere kısmen temas eden bazı çalışmalar bulunsa da bağımsız olarak ele alınmamıştır. Bu çalışmada Osmanlı odaklı çeviri tarihi çerçevesinde dönemin tercüme uygulamalarına ve eleştirisine dair tespitler yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, çeviri tarihi, çeviri eleştirisi, Mehmed Celâl, Tercüme Numuneleri.

Türkiye’de Gösterilen Kore Dramalarının Türkçeye Çevrilen Başlıklarına Yönelik Bir İnceleme

Eunkyung Jeong¹, Türkay Türkan Ünlü²

^{1,2} İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 123

Güney Kore kültür endüstrisi Hallyu’nun bir ürünü olan Kore Dramaları (K-Dramalar), küreselleşme ve ağ teknolojilerinin gelişmesiyle etki alanlarını genişletmiştir. Başta Asya ülkeleri olmak üzere, Avrupa, Latin Amerika, Ortadoğu gibi coğrafyalara ihraç edilerek yayılan Kore Dramalarının popülerliği de süreç içerisinde artmıştır. K-Dramaların kazandığı bu popülerlik beraberinde ticari başarı garantisini de getirmektedir. Bu garanti edilmiş ticari başarı, K-Drama ithalatına yönelimi arttırmaktadır. Gerçekleşen bu artış iki yönlü ilerlemektedir. Birincisi, K-Drama içerikleri, başka ülkelerde gösterilmek üzere ithal edilmektedir. İkinci olarak K-Drama içerikleri başka bir ülkeye yeniden çevrilerek gösterilmektedir. Türkiye’de, belirtilen her iki yöne dair de içerikler bulunmaktadır. Sahip oldukları popülerlik ve ticari başarı garantisi göz önüne alındığında Kore Dramaları, Türk Drama endüstrisinde etken bir unsur olarak yer almaktadır. Görsel ve işitsel bir mecra olan Kore Dramalarının Türkiye’ye ithal edilmesi durumunda çeviriye ihtiyaç duyulmaktadır. Orijinali yayınlanmak üzere ithal edilen bu dramalarda, başta dublaj ve alt yazı çevirileri olmak üzere, fragmanlar, afişler, başlıklar da kaynak dilden erek dile çevrilmiştir. Ticari bir endüstri olan dolayısıyla, geniş hedef kitlelere erişerek kazanç sağlamayı elde etmeye hedefleyen drama endüstrisinde, dramanın çevirisi ulaştığı kitle ile ilişkisini şekillendirmektedir. Bilhassa, drama başlıkları izleyiciye anlatıya dair ilk izlenimi sundukları için önem taşımaktadır. Dolayısıyla, drama başlıkları hedeflenen izleyici kitlesinin ilgisini toplayacak şekilde çevrilmiştir. İzleyicinin dikkatini çekme ve bu doğrultuda ticari başarı kazanma unsurları göz önüne alındığında, Kore Drama başlıklarının Türkçeye çevriminde uygulanan stratejilerin ne olduğu sorgulanmıştır. Çalışma bu sorgulamadan hareketle “Türkiye’de gösterilen K-Drama başlıklarının Türkçeye çevrimlerinde kullanılan çeviri stratejileri nelerdir?” araştırma sorusunu cevaplamayı amaçlayacak çerçevede şekillendirilmiştir. Dolayısıyla, çalışma kapsamında Türkiye’de gösterilen Kore Dramalarının Türkçeye çevrilmiş başlıkları ele alınacaktır. Araştırmada öncelikle, Türkiye’de yayınlanan Kore Dramaları tespit edilecektir. Ardından, tespit edilen yapımların başlıklarının kaynak dil Korece’den erek dil Türkçeye çeviri stratejileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kore dramaları, K-Drama, Korece, drama başlık, çeviri stratejileri.

Koreceden Türkçeye Çevrilmiş Eserlerin Hallyu Perspektifinde İncelenmesi

Eunkyung Jeong¹, Türkay Türkan Ünlü²

^{1,2} İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 124

Bir kültür endüstrisi oluşturan Hallyu (Kore Dalgası), içerisinde farklı türde yaratıcı içerikleri barındırmaktadır. Ağ teknolojileri aracılığıyla küresel boyutta etki uyandıran başta drama ve filmler olmak üzere Hallyu içerikleri, geniş kitlelere erişip topladıkları beğeniyle popüler kültüre dair bir unsur haline almaktadır. Özellikle, drama ve filmlerin elde ettiği bu başarı ticari bir garantiyi doğurmaktadır. Hallyu’da oluşan K-Drama ve K-Sinema içerikleri topladıkları beğeniler neticesinde romanlaşarak ya da senaryo metinleri kitaplaşarak yayınlanmaktadır. Bu sayede, bu yapımlara dair metinsel içerikler farklı kanallar aracılığıyla hedef kitleleriyle buluşmaktadır. Hallyu kapsamında edebi eserlerden uyarlanan Kore görsel-işitsel medya içerikleri de bulunmaktadır. Dolayısıyla, Hallyu’da Kore edebi eserleri, drama ve filmleri birbirleriyle ilişkilidirler. Farklı türde araçların birbirleriyle kurdukları bu ilişki birbirlerini beslemelerini sağlamakta ve etki alanlarının artarak yayılmasına olanak tanımaktadır. Türkiye’de K-Drama ve K-Sinema içerikleri özellikle, yeni medya televizyon yayıncılığının oluşmasıyla etkenliğini arttırmıştır. K-Drama ve K-Sinema içeriklerinin etkenliğinin artması, Korece’den çevrilen eserlerin etkenliğini sorgulanmasını sağlamıştır. Bu düşünceden hareketle oluşan “Koreceden Türkçeye çevrilen

eserlerde Hallyu etkenliği nedir?” sorusu, bu çalışmanın ana sorunsalını oluşturmakta ve Koreceden Türkçeye çevrilen eserlerin Hallyu’nun diğer ürünleri ile kurduğu ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma, Koreceden çevrilen edebi eserlerin Türkiye’de etkenliğini ortaya koyarken bu etkenliğin gelişim sürecini, Hallyu perspektifinde incelemesi yönüyle önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında Koreceden Türkçeye çevrilmiş eserler evren olarak ele alınmış olup, örneklem grubunu K-Drama ve K-Sinema içeriği olan eserler oluşturmaktadır. Eserler, betimsel içerik analiziyle incelenmiştir. İnceleme neticesinde, K-Edebiyattan Türkçeye ilk çevrilen eserin basım yılı olan 1993’ten 2022 yılına kadar toplamda 82 eserin çevrildiği ve eserlerin roman, öykü, çizgi roman, şiir, masal türlerinde olduğu görülmüştür. 82 eserin 64’ü 2016-2022 yılları arasında çevrilmiştir. K-Drama ve K-Sinema içeriklerinin yayılması bu sayının artışında etken olmaktadır. Özellikle, 2016 ve sonrasında K-Dramaların romanlaşan senaryolarının Türkçeye çevrildiği ve Kore romanlarından filme uyarlanan eserlerin, K-Sinema içeriği olduktan sonra uyarlandıkları romanların Türkçeye çevrildiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hallyu, K-Drama, Kore sineması, Korece, çeviri eser.

Jean-Christophe Grangé’nin Le Vol de Cigognes (Leyleklerin Uçuşu) Adlı Eserinde Geçen Deyimlerin Lawrence Venuti’nin Yerleştirme ve Yabancılaştırma Çeviri Stratejileri Çerçevesinde İncelenmesi

Sevim Karaca Akkuş¹, Nesrin Tekin Çetin²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 125

Polisiye tür, tıpkı çevirinin yıllarca dilbilimin bir alt dalı olarak görülüp özerk bir bilim dalı haline gelmesi gibi, edebî camiada çok saygın bir tür olarak addedilmemektedir. Polisiye türe olan ilginin, dünya çapında I. ve II. Dünya Savaşı zamanında, ülkemizde ise 1990’lı yıllarda giderek arttığı tespit edilmiştir. Söz konusu bu eğilim, ilk örneklerin tefrika olarak ortaya çıkarak zaman içerisinde çeviri aracılığıyla başka dillere aktarılmasına neden olmuş ve en nihayetinde özgün eser üretme sürecine girilmiştir. Osmanlı Dönemi’nden başlayarak çeviri ve polisiye türün Tanzimat ve ilerleyen yıllarda hangi evrelerden geçtiğini kısaca konu alan bu çalışma, aynı zamanda çevirisinde sıklıkla sorun yaşanan deyimlerin erek kültürde eşdeğerliklerinin bulunurken nasıl bir yol izlenmesine dair örnekler sunmaktadır. Bu çalışmanın konusunu, Fransız polisiye yazarı Jean-Christophe Grangé’nin Le Vol des Cigognes (Leyleklerin Uçuşu) adlı eserinde geçen deyimlerin, Lawrence Venuti’nin yerleştirme ve yabancılaştırma çeviri stratejileri çerçevesinde, İngilizce ve Türkçe dillerindeki çevirileri ile karşılaştırmalı olarak incelenmesi oluşturmaktadır. Lawrence Venuti’nin bahsi geçen stratejilerine ek olarak aynı zamanda çalışma kapsamında çevirmenin görünürlüğü/ görünmezliği hususu da irdelenmiştir. Bu çalışma yoluyla hem İngilizce hem de Türkçe erek metin çevirmenlerinin büyük oranda yerleştirme çeviri stratejisine başvurarak görünmez olmayı tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Buradan hareketle erek metin çevirmenlerinin kolay okunur metinler üretme çabasında oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polisiye tür, Lawrence Venuti, yerleştirme, yabancılaştırma, çevirmenin görünürlüğü/ görünmezliği, deyim çevirisi.

Media Paratexts and Translation: The Case of Netflix Turkey

Aysun Kıran

Marmara University, Türkiye

Abstract ID: 128

Netflix began broadcasting activities in Turkey in early 2016 and started to produce original Turkish productions in 2018. The growing popularity that the company has since then enjoyed along with an increased number of subscribers is arguably facilitated by its strategy to provide “a truly Turkish service” and “offer a more localised Netflix in Turkey” (Netflix, 2016). In parallel, the global network has followed different strategies to promote its productions both in Turkish and other languages. In addition to the use of billboards and posters, Netflix Turkey’s YouTube channel serves as a platform to broadcast media paratexts such as official trailers, summaries, and interviews. This study explores the role of translation and localisation in the promotion of both Netflix and Netflix productions in Turkey through these media paratexts. Drawing on the framework provided by Jonathan Gray (2010) and Kathryn Batchelor (2018), the study aims to identify how Netflix deploys these paratexts to create meaning and frame the viewer’s understanding of translated audiovisual content. The study demonstrates that the forms of translation and localisation involved in the selected media paratexts serve to make the foreign shows relatable, tap into the target audience’s sentiment of nostalgia and create a sense of belonging. Further, it argues that the media paratexts used in the promotion of Netflix Turkish originals highlight the element of untranslatability and culture-specificity of Turkish expressions to appeal to the Turkish viewers’ national pride in their own language.

Keywords: Paratexts, localisation, translation, media, Netflix Turkey.

Sicilya Çeviri Hareketleri ve Çevirmenleri

Zeynep Arkan

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 129

İslam bilim ve düşünce mirasının Batı’ya geçtiği önemli merkezlerden olan Sicilya; çok eski zamanlardan beri birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, İtalya’nın güneyinde yer alan bir adadır. Bizanslıların sürgün yeri olarak kullanıldığı ileri sürülen ada, Hz. Osman devrinde başlayan kuşatmalar ve sonraki tarihsel süreçlerde gerçekleşen kısmi fetihlerin ardından 903 yılında tamamen Müslümanların eline geçmiştir. 1085’te Normanların adayı ele geçirmesinden sonra hakim olan Kont Roger, Kontes Adelaide, II.Roger, II William devirlerinde adada yayılan adalet anlayışının bir sonucu olarak Müslümanların huzur ve barış içerisinde yaşadıkları, idare ve memuriyette görev almaya devam ettikleri, Arapça’nın ve kültürünün yansımalarının izlerinin açıkça görüldüğü bilinmektedir. Bu sürecin devamında Kont Tancred ve VI. Henri zamanında baskılara maruz kalan Müslüman toplumu Arapçayı anlayan ve konuşan, Arap hocalardan dersler alan, Eyyubi ve el-Muvahhidün hükümdarlarıyla iyi ilişkileri olan İslam filozofları ve bilginlerine değer gösteren ve pek çok Arapça eserin Latinceye çevrilerek İslam mirasının aktarılmasında önemli rol oynayan II. Frederik zamanında en sıkıntılı dönemlerini yaşamışlar ve Sicilya’yı terk etmek zorunda kalmışlardır. Böylelikle Sicilya’da; Müslümanların, kısmi fetihlerin başladığı 831 yılından, Lucera’da kaldığı belirtilen bir koloni dışında topluca gemilere bindirilerek gönderildikleri 1249 yılına kadar İslam kültürünün parıldadığı, medeniyetinin yansıdığı çeşitli disiplinlerde yapılan araştırmalarca ortaya konmuştur. Bu bağlamda bu çalışmada; bilimsel ve felsefi çalışmalara önem veren ve desteklediği çeviri hareketleri ile Sicilya’yı en önemli merkezlerden biri haline getiren II. Frederik ve babasının bu çabasını destekleyen oğlu Manfred zamanında yapılan çeviri faaliyetleri ele alınacaktır. Bunun yanı sıra Sicilya’da çeviri etkinliklerinde ikinci bir ivme sağlayan imparator Anjoulu Charles dönemi de çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu kapsamda öne çıkan çevirmenler ve çevirisi yapılan eserler de incelenecektir. Son olarak bu süreçlerin bir parçası olan Salerno Tıp Okulu, ilk hukuk okulu ve ilk üniversite olarak kabul edilen Bologna Üniversitesi ve çevirilerin yapıldığı yerlerden biri olan Napoli Üniversitesi de çalışma kapsamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Çeviri Tarihi, Sicilya Çeviri Okulu.

Çevirmen Ulusal Meslek Standardı'nın Ülkemizdeki Mütercim ve Tercümanlık/Çeviribilim Bölümlerindeki Yeri: Çeviri Eğitiminde Çevirmen Adaylarını Standart ile Tanıştırıyor muyuz?

Nazan Müge Uysal¹, Ensa Filazi²

¹ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ² İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 130

Ülkemizde meslek standartları, mesleki yeterlilikler ve ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini içine alan ulusal mesleki yeterlilik sistemi oluşturma süreci 90'lı yılların başlarında başlamış, 2006 yılında sürecin koordine edilmesi amacıyla Mesleki Yeterlilik Kurumunun kurulmasıyla çalışmalar hız kazanmıştır. Ulusal mesleki yeterlilik sistemlerinin temel hedeflerinden biri eğitim ile istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi ve ortak öğrenme çıktıları oluşturulabilmesi için ulusal meslek standartlarının ve mesleki yeterliliklerin oluşturulmasıdır. Ulusal meslek standardı; bir mesleğin tanımı, çalışma koşulları, kapsadığı görevler; mesleğin başarılı bir biçimde icra edilebilmesi için bireylerin sahip olması beklenen mesleki bilgi ve uygulama becerileri, davranış ve tutumlar; mesleki faaliyetler yerine getirilirken kullanılan araç, gereçler gibi kavramları içeren asgari normlar olarak tanımlanmaktadır. Çevirmenlik mesleği 2011 yılında ulusal mesleki yeterlilik sistemine dahil edilmiş; 2013 yılında 6. seviye Çevirmen Ulusal Meslek Standardı (ÇUMS) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 2020 yılında güncellenmiştir. 6. seviye bir meslek standardı olarak ÇUMS, lisans eğitimini tamamlamış bir çevirmenin yerine getir(ebil)mesi gereken görev ve işlemler, bunların başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesi için tanımlanan ölçütler ile mesleki bilgi ve uygulama becerinin tanımlandığı bir çerçeve sunmaktadır. Bu nedenle mütercim tercümanlık eğitimi alan çevirmen adaylarının ÇUMS (Seviye 6) ile tanıştırmaları, sektöre adım attıklarında kendilerinden beklenebilecek birtakım iş tanımları; görev, bilgi, beceriler; tutum ve davranışlar konusunda farkındalıklarının yükseltilmesi bakımından önemli ve gereklidir. Bu çalışmanın amacı ülkemizde lisans düzeyinde çeviri eğitimi verilen mütercim-tercümanlık/çeviribilim(i) programlarının müfredat/ders planlarında ÇUMS'nin yerinin nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile araştırılmasıdır. Böylelikle ülkemizde çevirmenliğin meslek tanımının ve profilinin kapsamlı bir biçimde ele alındığı ilk ve tek ulusal standart olan 6.seviye ÇUMS'ye lisans düzeyindeki eğitim programlarında ne ölçüde yer verildiği ve Standard'ın yer aldığı derslere ilişkin bilgiler irdelenecektir. Çevirmen adaylarının Standart konusunda bilgi ve farkındalık düzeylerinin yükseltilmesinin önemi vurgulanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevirmen Ulusal Meslek Standardı, mütercim ve tercümanlık/çeviribilim lisans programları, çevirmen adayları, çevirmenlik mesleği, mesleki yeterlilik sistemi.

Practical Issues on Translation: Structure of Language in Diphosphoso

Kgomotso Theledi

University of Witwatersrand, South Africa

Abstract ID: 131

Sol Plaatje sought to preserve Setswana as imperative to cultural regeneration by translating several of Shakespeare's books into Setswana. Diphosphoso is the first book on the continent of Africa translated by Sol Plaatje in 1930 from 'A Comedy of errors' by Shakespeare. The book was not well received by Setswana-speaking people. Arguably, the translation of Sol Plaatje brought up new registers and modernization of orthography and lexicology in Setswana. This paper aims to investigate the lexical discourse analysis in translation from one language to another, that is, from English as the Source language to Setswana as the Target language from a South African perspective. The focus is on the structure of languages such as language use and word formation and so forth. The importance of this paper is to portray lexicon development that has provided suitable lexical representation of languages and how translators formulate and integrate different kinds of the linguistic formulation. The paper will try to answer the following questions: a. What are the effects of the translator's lexical knowledge on translating text from SL (Source Language) to TL (Target language)? b. Why was Setswana neglected by Setswana-speaking people? A qualitative approach is being used to understand how lexical

knowledge affects the translator's competency when translating text from Source Language (English) to Target Language (Setswana). A modern approach such as a stylistic approach in texts is being used for unsolved problems on language standardization, that is, to establish strategies that can be used to solve the issue of language standardization in writing African languages.

Keywords: Translation, lexical discourse, orthography, source language, target language.

On the Relationship between Style and Ideology in Translation: A Case Study of Turkish Writer Aziz Nesin's Story *Fil Hamdi Nasıl Yakalandı?* and its English Translation *Hamdi the Elephant* by Louis Mitler

Gözde Begüm Mızrak

Karabük University, Türkiye

Abstract ID: 132

This paper focuses on answering certain research questions raised with stylistic concerns such as the definition of style and whether it shows an on and off pattern in one specific piece of work. Additionally, what is truly meant by the ideology of the translator, to what extent it influences the target text and whether the choices of the translator affect the understanding of the text and/or the author in the target culture will be touched upon. Basing its core ideas on Jeremy Munday's articles about ideology and translation ('The Relation of Style and Ideology in Translation: A case study of Harriet de Onís' and 'Translation and Ideology: A Textual Approach'), the paper attempts to make some possible ideological motivations behind the choices of the individual translator clear. Following Munday, it regards ideology as a notion deriving from one's own background, knowledge, culture and set of beliefs. The case study dwells on Aziz Nesin's *Fil Hamdi Nasıl Yakalandı?*, which is one of the most well-known stories of him and on its English translation *Hamdi the Elephant* by Louis Mitler. It has been concluded that the translator consults to domestication techniques, applies correction on some humourist grammar structures, changes the use of tenses, and manipulates long sentences by shortening them. He also omits some vulgar words for the sake of the target culture and of a smooth reading experience in some parts of the translation.

Keywords: Translational stylistics, ideology, humorist style, Aziz Nesin, Louis Mitler, target readership.

Un Point Sur La Carte: Sait Faik Abasıyanık Hikâyelerinden Oluşan Çeviri Seçkisinin Çeviri Normları Çerçevesinde İncelenmesi

Dilara Pınarbaşı

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 133

Türk yazınsal dizgesinin dönüm noktası olan Cumhuriyet dönemi Türk hikâyeciliği, Sait Faik Abasıyanık ve onun eserleri ile önemli bir konuma ulaşmıştır. Sait Faik Abasıyanık bu dönemde, hem geleneksel hikâyeciliğin modernist bir tarza geçişini sağlaması açısından hem de öncü ve yenilikçi özellikleriyle Türk yazınsal dizgesinde farklılaşmış ve eserleri birçok dile ve kültüre çevrilmiştir. Böylelikle Sait Faik Abasıyanık'ın eserleri farklı yazınsal dizgelerde dolaşım sürecine girmiştir. Bu çalışmanın inceleme nesnesi, 1962 yılında Fransız yazınsal dizgesinde A. W. Sythoff-Leyde yayınevi tarafından yayımlanmış olan *Un Point Sur La Carte* adlı Sait Faik Abasıyanık hikâyelerinden oluşan çeviri seçkisidir. Adını, yazarın 1952 yılında yayınlanan *Son Kuşlar* adlı kitabındaki *Haritada Bir Nokta* adlı hikâyesinden alan seçki, çevirmen Sabri Esat Siyavuşgil tarafından tüm hikâyeleri arasından derlenmiş ve Türkçeden Fransızcaya çevrilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Sabri Esat Siyavuşgil'in Sait Faik Abasıyanık'ı ve eserlerini erek kültür ve yazınsal dizgesine takdim etmek için tasarladığı

çeviri seçkisini “çeviri süreci” ekseninde ele almaktır. Bu çerçevede bir diğer amaç ise; yazarın erek kültür ve yazınsal dizgesindeki konumunu belirleyen çevirmen seçimlerini Toury’nin çeviri normları (öncül normlar, süreç öncesi normlar ve süreç normları) bağlamında incelemektir. Belirli bir sosyo kültürel dizge veya metinsel uygulama içinde belirgin bir sıklıkta gerçekleşen ve diğer var olan seçeneklere karşın seçilen eylem biçimleri olarak tanımlanan norm kavramı, aynı zamanda çevirmenlerde gözlemlenen davranış biçimleridir. Kaynak yazın dizgesinde yazarın farklı kitaplar içinde yer alan hikâyeleri, çevirmen Sabri Esat Siyavuşgil tarafından seçilerek bütüncül bir yaklaşımla bir araya getirilmiştir. Çevirmen, ilgili hikâyelerin seçiminde, kurgulanış biçiminde, çevirisinde ve çeviri metne eklediği “ön söz”de ve “dipnotların”da bir “Sait Faik evreni” yaratmıştır. Bu evreni; yazarın hayatı boyunca bıraktığı izlere, hikâyelerinde öne çıkan mekân, zaman ve karakterlere ve hikâyeleri ekseninde temellenen sosyo kültürel unsurlara odaklanarak açığa çıkarmıştır. Bu noktada çevirmenin aynı zamanda yazınsal bağlamda kültürlerarası bir aktarıcı görevi üstelenerek yeni bir metin yarattığı gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Un Point Sur La Carte, Haritada Bir Nokta*, çeviri seçkisi, çeviri süreci, çeviri normları

Eşikte Çevirmek: Gérard Genette’in Yanmetinsellik Yaklaşımının Çeviriyle İlişisine Dair Bir Araştırma

Gökçe Mine Olgun¹, Dilara Pınarbaşı²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 134

Bu çalışma, yan metinsel unsurların çeviri süreçleri ile ilişkisini açığa çıkarmayı ve çevirinin yalnızca metin odaklı bir olgu olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Gérard Genette’in *Seuils* [Eşikler] (1987) adlı eserinde eşikler olarak tanımladığı yan metinler; başlık, alt başlık, epigraf, önsöz, sonsöz, eleştiri yazıları, teşekkür yazıları, dipnotlar, çizimler gibi eserin bütünlüğünü sağlayan unsurlardır. Eser ile okur arasındaki sınır bölgesini kaplayan, okurun esere geçişini sağlayan ve eserle olan ilişkisini düzenleyen unsurlar sayesinde ortaya bir anlam dizgesi çıkmaktadır. Buna bağlı olarak, bu unsurlar çeviri süreçleri bağlamında da etkin bir role sahiptir ve kitabın okurla olduğu gibi çevirmenle olan ilişkisini de belirlemektedir. Bu çalışma, çevirmen Ferda Fidan tarafından Fransızcaya kazandırılmış iki ayrı yazınsal metnin çeviriyle ilişkilendirilebilecek yan metinsel unsurlarını ele almaktadır: İlgili nitelikleriyle öne çıkan Enis Batur’un *Acı Bilgi Fugue Sanatı Üzerine Bir Roman Denemesi* (2000) ve Yusuf Atılgan’ın *Anayurt Otel* (1973) adlı eserlerinde ve erek metinlerinde yer alan yan metinsel unsurların çeviri bağlamındaki etkisi, Genette’in ortaya koyduğu yan metinsellik yaklaşımı temel alınarak araştırılmaktadır. Çalışmada öncelikle, *Acı Bilgi* [Amer Savoir] adlı eserin metnin kendisi kadar önem taşıyan metin dışı özelliklerinin irdelenmesi sonucunda eser adı, kapak, epigraf vb. birçok unsurun Roman Jakobson’un çeviri türleri sınıflandırmasında (1959) yer alan göstergelerarası çeviri türü ile olan ve eserin alt başlığında açıkça belirtilen ilişkisi açığa çıkarılmıştır. Ardından, *Anayurt Otel* [L’Hôtel de la Mère Patrie] adlı eserin ve erek metnin eser adı, kapak, dipnotlar, sonsöz ve çevirmenle yapılmış söyleşi bağlamında ele alınması sonucunda, yan metinsel unsurların Theo Hermans’ın “çevirmenin sesi” kavramı (1996) ile olan ilişkisi açığa çıkarılmıştır. Her iki örnek özelinde ele alınan ilgili unsurların eserin anlamını, üslubunu, kaynak ve erek kültürlerdeki konumunu belirleme işlevine sahip olduğu saptanmıştır. Genette’in de vurguladığı gibi, bu unsurlar en az metin kadar özen gösterilmesi gereken birer veridir. Yan metinsel unsurların çeviri süreçleri ve araştırmaları ile olan ilişkisinin iki ayrı inceleme nesnesi bağlamında açığa çıkarıldığı bu çalışmada, çeviri metinlere yaklaşıırken yan metinsellik bağlamında bir yaklaşımın gerekliliğinin altı çizilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yan metinsellik, göstergelerarası çeviri, çevirmenin sesi, Acı Bilgi, Anayurt Otel.

Ljudskanov'dan Günümüze Göstergebilim ve Çeviribilim İlişkisi Üzerine Betimleyici Bir İnceleme

Mehmet Sarı

Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 135

Çeviri tarihine bakıldığında, çeviri olgusu üzerine pek çok söz söylendiği, pek çok şey yazıldığı görülür. Yazılan eski ve kısmi kuramların sınırlı ve doğası gereği kuralcı olan kaynak odaklı yaklaşımı benimsedikleri dikkati çeker (Bengi, 1990). Çevirinin ne olduğu, çeviri sürecinde eşdeğerliğin nasıl sağlanacağı veya sağlanıp sağlanamayacağı gibi sorunsallar hem çeviri kuramcılarının hem de dilbilimcilerin dikkatini çekmiş ve uzun yıllar tartışılmıştır. Çeviri çalışmalarının başlangıçta uygulamalı dilbilimin sınırları içerisinde yer aldığı, yaşanan paradigma değişimi ile özerk bir bilim dalı olarak meşrutiyetini kazandığı, disiplinlerarası doğası gereği zamanla göstergebilime doğru yöneldiği ve göstergebilimin de bu yönelim ile “çeviri” kavramını kullandığı söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, çeviriye farklı bakış açısına sahip Bulgar asıllı matematikçi ve makine çevirisi uzmanı Alexander Ljudskanov’un çeviri ile göstergebilim ilişkisini ele alan “A Semiotic Approach to the Theory of Translation” (1975) [Çeviri Kuramına Göstergebilimsel Bir Yaklaşım] başlıklı makalesinde sunduğu önermelerden hareketle bu iki disiplin arasındaki karşılıklı ilişkiyi açıklamak ve bugün alanyazında “çeviri göstergebilimi” şeklinde kullanılan bu kavramın tarihsel gelişim sürecini betimleyici bir bakış açısıyla sunmaktır. Çalışmanın birinci bölümünde, Ljudskanov’un yeni çeviri alanlarının ortaya çıkması, bilgisayarla birlikte çevirinin doğal diller arasında bir aktarım sürecinden yapay diller arası bir aktarım sürecini de içine alan bir olgu durumuna dönüşmesi, makine çevirisi girişimlerinin başlamasıyla birlikte sorunsalların çoğaldığı ve giderek derinleştiği dönemlerdeki gözlemlerini ve bu gözlemlerinden yola çıkarak sunduğu önermelerden bahsedilecektir. İkinci bölümde, çalışmalarının başlangıcında Jacobson’un iletişim modelini kullanan Ljudskanov’un bir bilim dalı olarak çeviribilimin yerinin göstergebilim disiplininin içerisinde olması gerektiğine dair görüşleri yansıtılacaktır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise, bu iki disiplin arasındaki karşılıklı temaslara değinilecek, “çeviri ile göstergebilim” arasındaki ilişki açıklanarak bugün alanyazında “çeviri göstergebilimi” şeklinde kullanılan kavramın hangi araştırmacılar tarafından ne şekilde ele alındığı betimlenecektir. Çalışmanın sonunda, Ljudskanov’un sunduğu önermelerin çeviri ve çeviri göstergebilimi çalışmalarına sunabileceği olası katkılardan bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Alexander Ljudskanov, çeviri göstergebilimi, disiplinlerarasılık, göstergebilim, çeviribilim.

Investigating the Influence of Ideology on Translation: A Critical Discourse Analysis of Slogans of Cosmetic Brands and Their Turkish Translations

Betül Koçer Güldal¹, Ezgi Su Sezer²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 136

Translation, especially in the cases of advertisements which are highly intertwined with the ideology and the expectations of the receptors in different cultures, cannot be discussed and studied apart from the discursive elements in language. The aim of this study is to investigate whether the ideology of the beauty brand slogans are reflected in their respective Turkish translations. With this purpose, the study uses the three-dimensional framework of Norman Fairclough regarding Critical Discourse Analysis (CDA). The present investigation is an attempt to shed light on the relationship between language and ideology involved in translation in general. More specifically, it aims to uncover the underlying ideological assumptions invisible in the texts, both source text (ST) and target text (TT). In this respect, Fairclough’s (1989) three stages of CDA, which are description, interpretation and explanation are utilized in the present study. The findings show that although the translations, in general, reflect the ST’s ideology and influence on the TT, it is possible to observe some conscious and unconscious

manipulations because of the political and social background and cultural differences that influences the choices of linguistic elements in the target language and culture. The study is expected to reveal that the translations of the beauty brand slogans are constantly reconstructed during the translation process in accordance with the current ideology of the target community, the global beauty standards, and the patterns that are to be reinforced by the patriarchy in general.

Keywords: Critical discourse analysis, advertisement translation, ideology, reconstruction, manipulation.

A Case of Chain Translation: Kafka's Soup a Complete History of World Literature in 14 Recipes

Gökçe Mine Olgun¹, Betül Koçer Güldal²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 137

In the contemporary literary system, it is not a rare phenomenon that the subjects of semiotics and translation have been discussed together. However, it may not always be seen that the relationship between semiotics and translation creates a “chain translation” case by incorporating different types of translation in a circle. The object of the study is Kafka's Soup: A Complete History of World Literature in 14 Recipes written and illustrated by Mark Crick (2005) which is a literary pastiche in the form of a cookbook that has been critically acclaimed. This study aims to introduce a unique case of “chain translation” in which different types of translations created a heteroglossia and to conduct a multifaceted translation analysis of the Turkish and French translations of the book. Accordingly, the design of the study is based on a descriptive research method. As a result of the analysis, it is observed that the recipes that are written in the literary style of 14 different ‘literary greats’ can be considered a product created as a cause and/or result of the intersemiotic translation process of a stylistic transformation. This study suggests that the “chain translation” begins with “the style transformation” sparked by the translation of the style of each author into food recipes, which is the first circle of the chain. The second circle of the chain is “the genre transmutation” in which literary genres have been recreated in a different genre, recipe, which is also recreated with an unusual and hybrid form on its own. The third circle is “the intersemiotic translation” conducted with illustrations made by the author during the creation process of the book reflecting recipes into paintings with authors’ styles. The fourth circle of the chain is formed by “the interlingual translation” process of the book conducted into different languages including Turkish and French. Moreover, in the French translation of the book, each recipe is translated by the official translators of each author whose style is reflected in the recipes. The final and fifth circle of the chain translation is the return to the intersemiotic translation from the interlingual translation by the usage of the French version of the book through the transformation of the recipes into a theatre performance. In conclusion, this study presents the dynamic role of various types of translation and the importance of the position of the translator in the creation and translation process of Kafka's Soup and also attempts to suggest the term “chain translation” for further research, which is observed in various types and modes of translation as seen in this case.

Keywords: Chain translation, heteroglossia, pastiche, multimodality, intersemiotic translation.

Mütercim-Tercümanlık Müfredatlarındaki Tamamlayıcı Derslerin Öğrenme Yetkinliği Kazandırmadaki Etkisi Üzerine Bir İnceleme

Güldane Duygu Tümer

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 138

Üniversitelerin işlevleri toplumsal ve ekonomik değişimler doğrultusunda şekillenmektedir. Günümüzde, bilgi ve değer üretebilen, disiplinlerarası çalışma yürütebilen uzmanlar ve girişimciler yetiştirmek Üçüncü Kuşak Üniversiteler olarak da adlandırılan üniversitelerin amaçları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda, öğretim programlarında ilgili alana özgü akademik bilgi donanımını sağlayan derslerin yanısıra, bilgi edinme, bilgiyi sentezleme ve eleştirel düşünme gibi birtakım becerileri kazandırmaya yönelik derslerin bulunması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Sözkonusu dersler, bilginin nereden geldiği, nasıl üretildiği ve güvenilirliğini anlama, dolayısıyla çeşitli bilgi kaynaklarını etkin şekilde kullanma, diğer bir söyleyişle, öğrenme yetkinliğini (epidemic fluency) geliştirme açısından önemlidir. Bu beceri, aynı zamanda akademik çeviri eğitimi ile kazandırılmak istenen çeviri edinci kapsamında değerlendirilebilir. Bu çalışmanın amacı, Mütercim Tercümanlık programlarında tamamlayıcı ders olarak yer alan Güncel Gelişmeler ve Dil- Kültür Edinci derslerinin öğrenme yetkinliğini kazandırma sürecine katkısını ortaya koymaktır. Çalışmanın bütüncesini, Manisa Celal Bayar Üniversitesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Bölümü müfredatında yer alan Güncel Gelişmeler ve İngilizce Dil ve Kültür Edinci derslerinin tanım ve içerikleri, aynı zamanda 2020-2021 akademik yılı güz döneminde ilgili derslerdeki uygulamalardan seçilen örnekler oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, ilk önce derslerin tanım ve içerikleri açıklanarak müfredat içindeki işlevleri ortaya koyulmuştur. Ardından, belirtilen döneme ait uygulamalardan seçilen örnekler üzerinden derslerin öğrenim kazanımları ele alınarak, öğrenme yetkinliği ve çeviri edincine katkıları bağlamında değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda, özellikle çeviri edinci altında yer alan araştırma ve okuma edincilerinin tanım ve işlev açısından öğrenme yetkinliği ile örtüştüğü görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üçüncü kuşak üniversite misyonu, çeviri edinci, öğrenme yetkinliği, tamamlayıcı dersler.

Sosyal Bilimler Çevirisi ve Türkiye’de 'Bourdieu'nün Dolaşımı

Zuhal Emirosmanoğlu

İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 140

Yazınsal türlerin çeviriler yoluyla kültürlerarası dolaşımı çeviri sosyolojisi araştırmalarında geniş yer bulmuştur. Pierre Bourdieu'nün önemle vurguladığı fikirlerin uluslararası dolaşımının sosyokültürel koşulları konusu ise, sosyal bilim çevirisi için önemli bir disiplinlerarası araştırma alanı açmıştır. Entelektüel alanda sosyal bilimlerin ithalat ve ihracatında çevirilerin rolü, çeviri sosyolojisini bilim tarihi, sosyolojisi ve felsefesi alanlarıyla buluşturmaktadır. Kavramsal ve ampirik arka planıyla bilimsel bilgiyle kurulan bağda epistemolojik düşünüm Bourdieucü düşüncenin merkezî temasıdır. Dünyada Bourdieu'nün alımlanması üzerine yapılan çok sayıda araştırma, özellikle çevirilerin dolaşımından kaynaklı sorunlara yer vermektedir. Bir düşünsel yaklaşımın alımlanmasının önündeki en büyük engel, metinlerin üretim bağlamlarını erek bağlama beraberlerinde götürememesidir. İnşa edildiği bağlamdan bu zamansal ve mekânsal sosyokültürel kopuşla belli bir ulusal entelektüel alana çevirilerle parçalı giriş, temel metinlerin geç çevrilmesi yapının bütüncül okunmasının önünde engeldir. Bu kültürel aktarım sürecine aracılık eden çevirmen, yayınevi, editör ve akademisyen fail ağları, gerek Bourdieu çevirilerine yazılan önsözler, yazı ve yayınlarla gerekse düzenlenen akademik etkinliklerle alımlanma bağlamını kurma çabasını temsil etmektedir. Bu çalışmada öncelikle Bourdieucü düşüncenin dolaşım sorunu ortaya konulacak ve çevirilerin dolaşımına dönük güncel veriler derlenecektir. Ardından Bourdieucü yönetime başvuran makale ve tezler taranarak çeviriler uzamındaki değişimin akademik üretim pratikleri üzerindeki izdüşümü sorgulanacaktır. Elde edilen tüm verilerle, çevirilerin dolaşımıyla ilişkisel bir değerlendirmeye gidilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri sosyolojisi, Bourdieu, sosyal bilim çevirisi, alımlama, uluslararası dolaşım.

Post-Editing Skills for Neural Machine Translation From English to Turkish

Cemal Topçu

İstanbul Aydın University, Türkiye

Abstract ID: 141

This study examines the performance of Neural Machine Translation (NMT) into Turkish as well as the post-editing skills that may be required particularly for Turkish post-editing. A machine translation (MT) test was performed with five online NMT systems, namely Google Translate, Bing Translator, Yandex.Translate, Reverso, and Watson Language Translator. To this purpose, two technical, two legal, and two medical texts are machine-translated. The raw MT outputs are then assessed using the SCATE MT error taxonomy. The results are analyzed from a post-editing standpoint, demonstrating which mistake types are most frequently repaired in post-editing. Furthermore, the abilities required to correct faults in these areas are highlighted. The results reveal that agglutinative nature and orthography rules are essential elements of post-editing in Turkish. Three most erroneous fluency categories are grammar, lexicon and orthography, and their most erroneous subcategories are found to be word form, additional word, and missing word for grammar; lexical choice for lexicon; punctuation, capitalization, and spelling for orthography. Omission, mistranslation, mechanical are the three most erroneous categories under accuracy. For their subcategories, word sense disambiguation is dominant for mistranslation, and for mechanical, capitalization and other comes to the forefront. According to the findings, the necessary Turkish post-editing skills are thorough understanding of the use and role of Turkish suffixes, grammar and orthography norms, terminology, and lexicology.

Keywords: neural machine translation, post-editing skills, evaluation of machine translation, machine translation error taxonomy.

Orhan Kemal'in 72.Koşuş Romanının İngilizce Çevirilerindeki Argo Söylemlerin Çoklu Bakış Açısıyla İncelenmesi

Burcu Yaman

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 142

Temelini post yapısalcılık, post modernizm ve hermeneutikten alan söylem analizi birçok bilim alanında olduğu gibi çeviribilim alanında da kullanılan bir yöntemdir. Söylem analizi yöntemi kaynak metindeki alt anlamların ortaya çıkarılmasına ve çevirinin daha doğru bir şekilde yapılmasına rehberlik eder. Argo ifadeler içinde bulunduğu toplumun kültürünü yansıtan söylemlerdir. Bu ifadelerin erek metinde aynı etkiyi yaratabilmesi için bulunduğu bağlamın iyi çözümlenmesi gerekmektedir. Bu çözümlenme işlemi diliçi çeviri, gösterge okuma, edimbilimsel yaklaşım ve söz dizimi incelemesi gibi disiplinlerarası inceleme alanları gerektirebilir. Söylem analizinin gerektirdiği bu çoklu bakış açısı kaynak metnin daha iyi çözümlenmesine ve erek metne daha doğru bir şekilde aktarılmasına olanak tanır. Bu çalışmada Orhan Kemal'in 72. *Koşuş* adlı eserinde yer alan argo söylemlerin iki farklı çeviri örneği üzerinden kaynak metin karşılaştırmalı analizi sunulmuştur. Çalışmanın kuramsal bölümünde söylem analizi ve yöntemleriyle ilgili bilgiler verilmiş ve adı geçen eserde yer alan argo söylemler ve aktarımları bu bilgiler çerçevesinde oluşturulmuş olan çoklu bakış açısıyla sosyo kültürel bağlamda incelenmiştir. Çeviri öncesinde yapılacak olan söylem analizinin, metnin daha iyi anlaşılmasına ve alt metinlerde saklı kültürel unsurların ortaya çıkartılmasına dolayısıyla da daha derinlikli ve anlaşılır bir çeviri metin üretilmesine yardımcı olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmanın çevirmenlere, çevirmen adaylarına ve gelecekte çeviribilim alanında yapılacak olan çalışmalara katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Söylem analizi, argo ifade çevirileri, Orhan Kemal, 72. *Koşuş*, çoklu bakış açısı.

Çeviri ve Telif Eserleriyle Yemek Yazını Alanında Butik Bir Yayınevi: Ruhun Gıdası Kitaplar

Emre Beyaz¹, Atalay Gündüz²

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ²Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 143

Yemek yazını, aşçılar, mutfak eşyaları, restoranlar, yemek okulları vb. gibi yemek ve yemekle ilgili unsurları kendine konu edinen, onlara aşk, kültür, aile ilişkileri gibi farklı anlamlar yükleyen, okuyucuların tüm duyularını etkileyen, hem göze hem damağa hitap eden bir tür olarak tanımlanabilir. Türkiye’de 80’li yıllardan sonra görünürlüğü artmaya başlayan ve içerisinde yemek kitapları, yemek romanları, yemek programları, yemek blogları gibi türleri barındıran bu alanda yazar, çevirmen, editör ve yayınevi gibi bazı eyleyenler ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada ele alınacak eyleyen Türkiye’de yemek yazını alanında hem telif hem çeviri eserleriyle özgün bir konuma sahip olan Ruhun Gıdası Kitaplar adlı yayınevidir. 2010 yılında yazar, editör, akademisyen, gezgin Güzin Yalın tarafından kurulan bu yayınevi yemek yazını alanında hem çeviri hem telif eserler üretmektedir. Belirli bir alanda yayın yapan ve odaklandığı alanda uzmanlaşmış bu butik yayınevi (Burckhardt, 2016) on üç telif ve içerisinde hem diliçi hem dillerarası olan on altı çeviri eser yayımlamıştır. Böyle niş bir alanda yayıncılık yapmakta zorlanan Yalın, 2017 yılından itibaren İletişim Yayınları gibi güçlü bir yayınevinin çatısı altında yayıncılık faaliyetlerini sürdürmektedir. İletişim Yayınlarından Ruhun Gıdası Kitaplar dizisi adıyla birer adet telif ve çeviri kitap basılmıştır. Bununla bağlantılı olarak yemek ve çevirisi ile ilgili son yıllarda hem Türkiye’de hem dünyada yapılan çalışmaların sayısının hızla arttığı görülmektedir (Cronin, 2015, Beyaz, 2017). Çeviri eleştirisi, çeviri stratejileri gibi konulara odaklanan bu çalışmaların çoğunda çevirmen, editör gibi eyleyenler göz ardı edilmektedir. Bu tespitten yola çıkan bu araştırma yeni bir inceleme konusu olan yemek yazını alanında aktif rol oynayan eyleyenleri, çeviri sosyolojisi bağlamında Bourdieucu bir bakış açısıyla irdelemeyi hedeflemektedir. Bu çalışmanın amacı hem Ruhun Gıdası Kitaplar adlı yayınevinin kültürel üretim alanlarından biri olan yemek yazını alanındaki konumunu hem de bir kültür planlayıcısı olarak Güzin Yalın’ın habitusunu ve sermaye çeşitlerini üretilen çeviri ve telif eserlerden hareketle sorunsallaştırıp betimleyici bir şekilde analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Yemek yazını çevirisi, çeviri sosyolojisi, habitus, sermaye, Ruhun Gıdası Kitaplar.

Gerçek Toplum Uygulamaları: Toplum Çevirmenliği Eğitiminde Saha Deneyimi

Rabia Odabaşı

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 144

Son yıllarda dünya genelinde yaşanan yoğun insan hareketliliği ile birlikte toplum çevirmenliğine duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmakta ve toplum çevirmenliği hizmetleri önem kazanmaktadır. Hizmet alıcıların çeviri hizmetinden en etkili şekilde yararlanabilmeleri için çevirmenlerin, toplum çevirmenliği bağlamında, öne çıkan edinçleri kazanmış olması ve bu edinçleri saha uygulaması ile deneyimlemesi gerekmektedir. Söz konusu edinçler; üniversiteler, çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığıyla verilen eğitim ve/veya saha uygulamasıyla kazanılmaktadır. Ülkemizde, mütercim ve tercümanlık bölümlerinde verilen “Toplum Çevirmenliği” dersleri incelendiğinde, genel anlamda çevirmen adaylarına bu sözlü çeviri türünün tanıtıldığı ve genel çeviri edincine ek olarak toplum çevirmenliği edinci kazanmalarının amaçlandığı görülmektedir. Müfredat içeriklerinden yola çıkıldığında, dersler çerçevesinde sunulan kuramsal bilgilere ek olarak sınıf ortamında senaryo çalışmalarının gerçekleştirildiği görülmektedir. Fakat çevirmen adaylarının toplum çevirmenliği deneyimini kazanmaları ve yetkinliklerini geliştirebilmeleri için, gerçek çeviri ortamında, farklı dinamiklerini deneyimlemeleri son derece önemlidir. Söz konusu çalışma ile amaçlanan; toplum çevirmenliği ders içerikleri ve uygulamalarını, Franz Pöchhacker’in “Sözlü Çeviri Edinç Modeli” ile ilişkilendirmek, toplum çevirmenliği ders içeriğindeki alan bilgisi ve senaryo çalışmalarına ek olarak sahada staj imkanı yaratılması ile gerçek toplum uygulamaları yaparak kazanılan deneyimlerle bilgilerin edince dönüşebileceği önermesini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplum çevirmenliği, sözlü çeviri edinç modeli, çevirmen edinci, saha uygulaması, staj.

Alman Çocuk Edebiyatı Örneği ile “Politik Doğruluk” Kavramı

Dilek Altınkaya Nergis¹, Büşra Hacıköylü²

¹Ege Üniversitesi, ²İstanbul Gelişim Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 145

Dünyanın küreselleşmesi ile birlikte çok kültürlü ve sürekli yeniden şekillenen yaşam biçimlerinin yaygınlaşmasının beraberinde yeni dinamikler getirdiği ve bunların en başta dilimize de yansıdığı yadsınamaz. Politik doğruluk kavramı da bu süreç içinde karşımıza çıkan ve genellikle farklı dil, din, kültür ve cinsiyetten kişileri incitmekten kaçınmak amacıyla, özenle kullanılan ifade, düşünce ve uygulamaları tanımlamak amacıyla kullanılan bir terimdir. Dolayısıyla kavramın temel amaçlarından biri sosyal açıdan dezavantajlı olan birey veya gruplar hakkında konuşurken, onları ötekileştirebilecek ya da kötü hissettirebilecek ifadeleri kullanmaktan kaçınmak iken bir diğer amacı bireyin kendini toplum içinde „farklılığı“ sebebiyle dilsel olarak dışlanmış ve ayrımcılığa uğramış olmasını önlemeye yönelik bir farkındalık yaratmak olarak görülebilir. Fakat bazı karşıt görüşlere göre „Politik Doğruluk“ teriminin beraberinde getirdiği bir takım uygulamaların pratik olmadığı veya özünde yanlış olduğuna dair eleştirel yaklaşımlar da söz konusudur. Günümüz Türkiye’sindeki güncel gelişmelere baktığımızda, bazı alışlagelmiş, büyük kitleler tarafından kabul görmüş ve belki de nesilden nesile aktarılmış kültüre ait yerleşmiş söylemlerin uluslararası bağlamda geçirdikleri değişim/evrim süreçleri içinde kaçınılmaz bir „Politik Doğruluğa“ gereksinim duymaya başladığını gözlemlemek mümkündür. Bu ihtiyaca cevap veren girişimlere örnek olarak Eti markasının yıllardır „Negro“ ismiyle satılan ürününü ticari kaygılara rağmen „Nero“ olarak değiştirmesi ve bunu reklam yoluyla tüketicilerine beyan etmesi, Odeabank’ın „Eşit Masallar“ çıkarması veya yine Pop Kültürün ünlü isimlerinden biri olan Sertap Erener’in halk ninnilerini pozitif ve eşitlikçi bir dille pedagoglar eşliğinde yeniden yorumlaması gösterilebilir. Görüldüğü üzere günümüzün bir ihtiyacı olarak karşımıza çıkan „Politik Doğruluk“ kavramı günümüz Türkiye’sinin gündeminde ve disiplinler arası tartışmalarda çoktan yerini almıştır. Türkiye üzerinden „Politik Doğruluk“ alan araştırmalarına bakıldığında konunun daha ziyade medya açısından ele alındığı ve henüz çeviri bilimsel açıdan pek irdelenmediği görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışmanın temel amacı; çoğu zaman belirli bir derecede ideolojik ideallere hizmet eden Çocuk Edebiyatının hem dil içi (intralingual) hem de dil dışı (interlingual) çeviri yoluyla, stereo tipleri, ön yargıları ve toplumsal eşitsizlikleri nasıl yeniden ürettiğini ya da onları nasıl yıkabileceğini veya en azından bu konu ile ilgili nasıl bir farkındalık yaratabileceğini ortaya koymak ve bu vesile ile çeviri ile politik doğruluk arasındaki ilişkiyi tartışmaktır. Bu amaç doğrultusunda örnek incelemesi olarak Alman Çocuk Edebiyatındaki gelişmeler ele alınarak çeviri bilimsel açıdan konunun önemi ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bu çalışma ile hedefimiz, Türk Edebiyatı’na çeviri yoluyla kazandırılan birçok eserin yeniden değerlendirilmesi ve „Politik Doğruluğu“ bakımından belki tekrar gözden geçirilmesi gerekliliğini Türk Edebiyatı camiası ve bilim dünyası ile birlikte tartışmaya açmaktır.

Anahtar Kelimeler: Politik doğruluk, dil kullanımı ve çeviri, çocuk edebiyatı, Alman çocuk edebiyatı, dil ideolojisi.

Sovyet Kamplarında Kullanılan Terimlerde Kısaltmaların Tipolojisi ve Üretim - Aktarım Özellikleri

Nuray Dönmez

Selçuk Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 147

SSCB döneminde yaşanan tarihsel olaylar neticesinde yaklaşık yirmi bir milyon insan Sovyet kamplarını tecrübe etmek zorunda kalmıştır. Kamp yaşamı başta edebiyat ve tarih olmak üzere birçok disipline konu olmanın yanı sıra kamp / hapisane dili üzerine sözlüklerin üretilmesine de kaynak olmuştur. Kısaltmalar, bilginin bir kısmını gizli veya net olmayan bir şekilde ifade ettiği için kamp /hapisane dilinde işlevsel bir yere sahiptir. Tarihi M. Ö. IV. yüzyıla kadar dayanan kısaltmalar, sözcük oluşturma yöntemlerinden biridir ve morfolojik ve semantik açıdan yeniden türeyen ve yeni bir anlam taşıyan ifadelerdir. Günümüzde de kısaltmalar ve kısaltma sorunlarına yönelik yapılan çalışmalar dilbilimciler arasında büyük ilgi uyandırmaya devam etmektedir. Bu çalışmada araştırmacılar arasından özellikle D. İ. Alekseyev, Ye. A. Zemskaya ve R. İ. Mogilevski'nin kısaltmalar üzerine görüşlerine yer verilecektir. Sovyet çalışma kamplarında kullanılan terimlerde kısaltmaların tipolojik açıdan incelenmesinin yanı sıra üretim ve Türkçeye aktarım özelliklerine değinilecektir. Çalışmanın araştırma materyalini ağırlıklı olarak Leonid Gorodin'in 2021 yılında kaleme aldığı "*Rus Argotizm Sözlüğü. Çarlık Rusya'sı ve Sovyet Rusya'nın Kürek Mahkûmiyeti ve Çalışma Kampları Sözlüğü*" (Словарь русских арготизмов. Лексикон каторги и лагерей императорской и Советской России) adlı çalışması oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, kısaltmalar, D. İ. Alekseyev, Ye. A. Zemskaya, R. İ. Mogilevski.

Übersetzungäquivalenz des kulturspezifischen Wortschatzes der dalmatinischen Kultur in die deutsche Sprache

Patrijica Orlic

Universität Mostar, Bosnia and Herzegovina

Abstract ID: 148

Die kroatische Sprache verfügt über eine breite Spanne an Dialekten. Durch den geschichtlichen und somit sprachlichen Einfluss, ist die italienische Sprache ein wichtiger Bestandteil der Dialektbildung im kulturspezifischen Wortschatz in Dalmatien. Im vorliegenden Beitrag befassen wir uns gezielt mit dem kulturspezifischem Wortschatz Mitteldalmatiens, speziell des Ortes Kaštela und der Übersetzung in die deutsche Sprache. Als Korpus dienen Ausdrücke, Syntagmen und Idiome aus der Sammlung des Werkes „Beside Kaštelanske“ von Radojka Balđić – Đugum. Die Kulturspezifika werden auf der lexikalisch-semantischen Ebene analysiert, um die Problematik der Übersetzung in die deutsche Sprache zu verdeutlichen. Des Weiteren wird die Klassifikation der Übersetzungsstrategien von Birgit Nedergaard-Larsen (transfer/loan, identity/exotism, imitation, direct translation, explicitation, paraphrase, situational adaptation, cultural adaptation und omission) anhand der Beispiele erläutert, angewandt und ausgewertet.

Schlüsselwörter: Kulturspezifika, Übersetzung, Dialekt, Dalmatien, deutsche Sprache, Äquivalenz.

Tercüman Sir Andrew Ryan'ın *The Last of the Dragomans* Başlıklı Özde Çevirisi ve Aslına Çevirileri

Halise Gülmüş Sırkıntı

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Özet ID: 149

Çeviri göstergebilimi ışığında kaleme alınan bu çalışmanın çıkış noktasını, 1899-1922 yılları arasında Osmanlı Devleti'nde baş tercümanlık dahil olmak üzere çeşitli pozisyonlarda görev yapmış olan İngiliz Sir Andrew Ryan'ın *The Last of the Dragomans* başlıklı eseri oluşturmaktadır. Andrew Ryan'ın bir diplomat olarak Osmanlı Devleti çatısı altında geçirdiği yıllarını kaleme aldığı hatırat türündeki eseri Türk kültürü ile örülü olmasına rağmen Ryan eserini kendi ana dilinde, yani İngilizce olarak kaleme almıştır. Bu nedenle söz konusu eser, Sündüz Öztürk Kasar tarafından Çeviri Göstergebilimi yaklaşımıyla ortaya konulmuş olan “özde çeviri” tanımına uymaktadır. Türk yazın dizgesinde eserin üç çevirisi bulunmakta ve özde çeviri eserin çıkış kültürü Türk kültürü olduğundan eserin Türkçe çevirileri “aslına çeviri” niteliği taşımaktadır. İlk aslına çeviride eser kısmi olarak çevrilir ve 1957 yılının Nisan ve Mayıs aylarında Dünya Gazetesi'nde tefrika edilir. 2014 yılında, Erdal Aydoğan ile Erkan Cevizliler tefrikalardan yola çıkarak eklemeler yaparlar ve ikinci aslına çeviri, *İstanbul'da Bir İngiliz Tercümanın Hatıraları: 1899-1922 Abdülhamit Devrinden Mustafa Kemal'e Kadar* başlığıyla Salkım Söğüt Yayınları tarafından yayımlanır. Eserin Türk yazın dizgesindeki üçüncü aslına çevirisi ise Dilek Berilgen tarafından gerçekleştirilir ve *Sir Andrew Ryan: Sonuncu Dragoman* başlığıyla Türk Tarih Kurumu tarafından 2015 yılında basılır. Çalışmanın amacı, Türkçe çevirileri yan metinler odağında karşılaştırarak eser aslına çevrilirken yaşadığı dönüşümleri betimleyici bir yaklaşımla incelemektir. Andrew Ryan'ın tanıklıklarının aslına çevirilerin başlık, ön söz ve çevirmen notları odağında okunmasıyla elde edilen veriler, çeviri sürecine dahil olan aktörlerin aslına çevirileri nasıl farklılaştırdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri göstergebilimi, özde çeviri, aslına çeviri, Andrew Ryan.

The Effective Use of Short-term Memory in Escort Interpreting: The Impacts of Memory Training on the Students of the Department of Translation and Interpreting within the Scope of Justa Holz-Mänttari's 'Translatorial Action' Theory

Okan Arslan

Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 150

Escort Interpreting, as one of the frequently-used interpreting types, is a painstaking activity that requires high-quality interpreting skills and primarily a strong short-term memory. Since it is not possible for the interpreter to take notes for a long time during escort interpreting, the visual items should be stored in the memory by using different cognitive methods. Escort Interpreting also places the interpreter at the forefront of the interpreting activity. Therefore, it is the interpreter that determines and leads the conversation. In this respect, this paper will focus on Holz-Mänttari's 'Translatorial Action' Theory which attributes the main role to the interpreter and neglects the distinction between source and target languages to meet the requirements of the clients. Therefore, this article will try to understand to what extent it is possible to train the future interpreters by boosting their memory skills with a view to giving them the opportunity to lead the conversation during their future escort interpreting activities in the interpreting market. In this context, this paper will analyze the importance and efficiency of the short-term memory on the escort interpreter, and will particularly focus on the practical examples and results that will be obtained by studying and observing the training of memory of the oral-track students at the Department of Translation and Interpreting in Çankaya University in Ankara/Turkey. The written and signed consents of the students will be duly obtained from them by receiving their signatures. If this will not be deemed sufficient and an Ethics Committee consent will be needed an attempt will be conducted to that effect if not the results of the students will not be shared within the study.

Keywords: Escort Interpreting, short-time memory, working memory, memory training, translatorial action theory.

Translation of Fictive Neologies as Literary Text Elements in Science Fiction: The Case of The Dispossessed and The Left Hand of Darkness

Özge Aksoy

Hitit University, Türkiye

Abstract ID: 151

In science fictional texts, fictive neologies are of supreme importance because they function within the texts as literary elements. They differentiate science fiction from other genres and serve to convince the reader through alienation. As an American science fiction writer, Le Guin builds imaginary worlds with invented languages and employs some kinds of neologies in her novels. Representations of these fictive neologies in translations affect the transfer of the genre to the target language and culture. In this respect, the study aims to analyze the translation of neologies seen in *The Dispossessed* and *The Left Hand of Darkness* by Ursula K. Le Guin through the approaches of both science fiction studies and translation studies. The findings show that fictive neologies have been transferred to the target texts mostly through transference, naturalization and through-translation methods. These translator preferences reveal that the neologies have been conserved within the target texts and the translators have highlighted the function of neologies as literary text elements. Source-oriented tendencies of the translators can be counted as a necessary quality for the comprehensibility of the science fictional texts because they ensure the plausibility of Le Guin's imaginary worlds in the texts. This study examines the translation of fictive neologies seen in two different science fiction novels by Le Guin. However, it should be remembered that the neologies alone do not represent the whole world building and so the examination of multiple infrastructures can suggest more on the translation of science fiction. Or else, further studies can be made to see the decisions taken by the translators during the translation process of neologies seen in the texts of other literary genres like fantasy or children's literature.

Keywords: Literary translation, neologies, science fiction, Le Guin.

Reimagining the World Classics in Turkish Theatrical Tradition and Back in World Canons: Ferhan Şensoy's Translational Recanonization and Reworking Practices

Başak Ergil

İstanbul Yeni Yüzyıl University, Türkiye

Abstract ID: 152

Coming from an oral performative tradition and having been introduced to the Western dramatic tradition as early as Tanzimat Period, Turkish theatre has since been a ground of reception of the Western dramatic and theatrical works, and a platform of negotiation across these two dissimilar traditions. These attempts of negotiation have resulted in a "Turkish theatre searching for its own voice", and experimental, improvisational reworkings of Western dramatic texts have been published and/or staged. Ferhan Şensoy, the founder of Ortaoyuncular theatre company and one of the holders of the kavuk [turban], symbolizing the Turkish traditional performance of Ortaoyunu, is one of the reworkers of world classics into Turkish, some of which were later translated and further recanonized in world languages and canons. Some of these reworkings are of the following works written in various genres: *Fişne Pahçesu*, based on *The Cherry Orchard*, a play by Anton Chekhov; *Güle Güle Godot*, based on *Waiting for Godot*, a play by Samuel Beckett; *Üç Kurşunluk Opera*, based on *The Threepenny Opera*, a play by Bertolt Brecht; *Eşek Arıları*, based on *The Wasps*, a play by Aristophanes; *En Büyük Romülüs Başka Büyük Yok*, based on *Romulus the Great*, a play by Friedrich Dürrenmatt; *Anna'nın 7 Ana Günahı*, based on *The Seven Deadly Sins*, a libretto by Bertolt Brecht; *Şu Gogol Delisi*, based on *The Diary of a Madman*, a collection of short stories by Nikolai Gogol; *Uzun Donlu Kişot*, based on *Don Quixote*, a novel by Miguel de Cervantes, to name but a few. Şensoy's recanonization and staged reworkings of the world classics involved the use of a variety of components of Turkish theatrical tradition, particularly of Ortaoyunu and Tuluat. These reworkings are mainly characterized by political satire, explicit language, and humor. Some of these reworkings functioned also as relay

translations and were further translated and reauthorized either through publication, or staging, or both to be introduced back to various world canons. This study argues that these reworkings and acts of back and/or relay reauthorizations of these reworkings into various world literary and performative canons have: i. claimed -and contributed to- the making of a more symmetrical dialogue between these dissimilar theatrical traditions; ii. have challenged the written dramatic forms of world dramatic tradition by responding to them through oral and performative Turkish theatrical components; iii. pave the way to further discussions in Translation Studies with respect to the conceptualization of “rewritings,” “reworkings,” and “adaptations” as well as their cross-canonical influences.

Keywords: Theatre translation, translational reauthorization, Ferhan Şensoy, world classics, drama translation.

Diplomatic Interpreting Within the Context of Relevance Theory: How does Relevance Theory Apply to Diplomatic Interpreting?

Ash Özlem Tarakçıoğlu¹, Okan Arslan²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 153

Diplomatic Interpreting has been an outstanding activity throughout history. Ever since the foundation of state, be it in the ancient or modern form, and the start of diplomatic/commercial relations between states and nations, Diplomatic Interpreting has come to the fore. Diplomatic Interpreting and interpreters have always played major roles in facilitating communication between nations and peoples. In this respect, Diplomatic Interpreting shaped the course of history during a wide range of periods ranging from the signing of ancient agreements to colonization and modern time negotiations. With a historical perspective, interpreters have made a tremendous contribution to international relations and ensuring accurate communication between the peoples and cultures. This study aims to delve into the interplay between the renowned Relevance Theory, as a leading communication theory which was on many occasions studied mostly within the scope of Translation Studies, and also intends to contribute to the filling of a vacuum in Interpreting Studies by adapting this theory to Interpreting Studies. It tries to find an answer to the research question of ‘How can the Relevance Theory be applied to Diplomatic Interpreting?’ In doing this, the study will analyze the Relevance Theory, and also provide an in-sight into Diplomatic Interpreting with a brief historical background. This study will accordingly focus on the interplay between Relevance Theory and Diplomatic Interpreting. The study avoids reaching any final judgements as regards the scope that Relevance Theory can be applied to Diplomatic Interpreting as this study is part of an ongoing PhD dissertation. Besides, the study limits itself with studying the possible impacts that the Theory has on interpreting practice at a diplomatic setting; in other words, applying the theoretical assumptions of Relevance Theory to Diplomatic Interpreting.

Keywords: Diplomatic interpreting, relevance theory, interpreting studies, cultural equivalence.

Çeviri Bilim mi, Sanat mı Tartışmasına Dilbilimsel bir Bakış

Hakan Dilman¹, Bekir Savaş²

¹ Maltepe Üniversitesi, ² Kocaeli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 154

Dil insanı sosyal bir varlık yaptığı gibi bir dili konuşanları da ulus yapar. Ulusların varlıklarını sürdürebilmeleri ancak dilleri yardımıyla üretip sonraki kuşaklara aktardıkları bilgi birikimine bağlı olarak mümkün olabilmektedir. Tarih boyunca bilgi üreten ya da eski uygarlıkların bilgilerinden çeviri yoluyla yararlanarak diğer uluslardan daha üst konuma gelen uluslar, onları kültürel, ekonomik ve siyasi hegemonyaları altına almışlardır. İlk işaretleri Sümerlerde Gılgamış Destanı (M.Ö. 2000) tercümesiyle görülen bu gerçek, bugüne kadar değişmemiştir. M.Ö 1274'te yapılan ve iki dilli bir Mısır-Hitit belgesi olan "Kadeş Antlaşması" ile M.Ö 196'da Mısır'da üç yüzeyine üç farklı yazıyla yazılmış bir ferman bulunan Rozetta dikili taş uluslar arasında çeviriler yoluyla gerçekleşen etkileşimlerin ne kadar eski olduğunu gösteren diğer eserlerdir. Bu gelenek, dinlerin yayılmasını hızlandıran kutsal kitapların çevirileriyle de devam etmiştir. Bilim, siyaset, eğitim, sanat ve diller de çevirilerden etkilenmiştir. Çevirilerin ve çeviri çalışmalarının insanlık tarihinde yol açtığı bu büyük ve önemli gelişmelere rağmen, bazı çağdaş filologlar, çeviri çalışmalarını bilimsel paradigmalara sahip olmadığını iddia ederek onu bilimsel bir disiplin olarak görmemekte, onun yerine çeviri çalışmalarının bir sanat veya zanaat olduğunu ileri sürmektedir. Oysa çeviri çalışmaları, kuramsal tartışmaları İsa'dan önce 55'te Eski Yunan'da çevirilerin kelimesi kelimesine değil anlamı anlamına yaklaşımıyla yapılması gerektiğini vurgulayan ünlü düşünür Çiçero ile başlayan, özellikle 20. Yüzyılın ikinci yarısında Dilbilimdeki kuramsal gelişmelere paralel olarak gelişen, günümüzde ise Karşılaştırmalı dilbilim, Edimbilim (Pragmatics), Söylem analizi, Biçembilim, Deyişbilim, Yazınbilim, Kültürel çalışmalar, İletişim çalışmaları, Dil Felsefesi, Genel dilbilim, Makine çevirisi, ve Yapay zeka çalışmaları alanlarında geliştirilen kuramlardan yardım alan, onlara da veri sağlayan, hem kuramsal hem de uygulamalı alanları olan bir bilim dalıdır. Örneğin, Çiçero'nun başlattığı tartışma Dönüşümsel üretici dilbilgisi teorisinde cümlelerin yüzeysel yapılarını derin yapılarından ayıran ünlü Dilbilimci Chomsky (1957) için bir ilham kaynağı olmuş olabilir. Nitel araştırma yöntemiyle başlatılan bir perspektif makalesi şeklinde kaleme alınan ve literatür incelemesi yoluyla yapılan bu çalışma, çeviri çalışmalarının eski çağlardan beri başka Matematik, Astronomi, Tıp olmak üzere birçok bilimin gelişmesine önayak olan, modern zamanlarda da yukarıda adı geçen pek çok bilim alanıyla karşılıklı ilişki içinde gelişen bir bilimsel çalışma alanı olduğunu savunmak için yapılmıştır..

Anahtar Kelimeler: Çeviri çalışmaları, bilim, sanat, dilbilim ve çeviribilim kuramları, yüzey ve derin yapı.

The Profile of English Translation and Interpreting Students' Metacognitive Awareness Strategies in Macro Skills

Hasan Kocadayıoğulları¹, Korkut Uluç İşisığ²

^{1,2} Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Abstract ID: 155

Metacognitive Awareness Strategies play a crucial role in learning and using four skills of English as a foreign language. The concept of metacognition was first put forth as one's cognitive process of analyzing, understanding, controlling, evaluating and manipulating of own learning in the late 1970s. Considering the scarce amount of studies in the field of translation and the importance of metacognitive strategies in translation, understanding the profile of novice translators and their current metacognitive state is essential. Examining the metacognitive strategies and metacognitive awareness of translation and interpreting students in four skills contributes to the field in terms of effective learning and teaching translation methods and strategies. The significance of this study is to consider understanding the profile of translation students' awareness levels in aspects of language skills that contribute to the translation process. This study is planned to conduct with over 400 translation and interpreting students using three quantitative self-report instruments: Survey of Reading Strategies (SORS), Metacognitive writing strategies questionnaire (MWSQ), Metacognitive Awareness Inventory in Listening and Speaking Strategies (MAILSS). Therefore, the relationships between subcomponents of metacognitive awareness and

strategies are examined with quantitative data analysis and interpreted qualitatively. The aim of the study is to investigate the English translation and interpreting students' metacognitive awareness strategies in macro skills and its sub-categories in all its dimensions (i.e., planning, problem-solving, monitoring, evaluation, supportive, directed attention, and mental translation strategies) and to discover the relationship between four skills, instead of examining a single skill using a specific self-report instrument.

Keywords: Metacognitive awareness, metacognitive strategies, macro skills, translation and interpreting students, translation studies.

Die Dragomanen und ihr Beitrag zur Entwicklung der rumänischen Fürstentümer

Mihai Draganovici

University of Bucharest, Romania

Abstract ID: 157

Schon seit der Antike erfreuten sich Dolmetscher eines hohen Ansehens infolge ihrer Fähigkeiten zwischen Kulturen zu vermitteln. Die breitgefächerten Kenntnisse, die sie sich für ihr Metier und während ihren Einsätzen aneignen mussten, halfen ihnen auch politische Funktionen zu bekleiden. Der vielleicht größten Wertschätzung erfreuten sich die Dolmetscher an der Hohen Pforte in Istanbul, wo ein ganzes Team an Fachleuten für verschiedene Angelegenheiten bezüglich der Kommunikation mit anderen Ländern tätig war. Der Großdragoman war der Leiter dieser Dolmetscher und bekleidete eine sehr hohe Stelle im osmanischen Leitungsapparat. Mit der Zeit führte er sämtliche diplomatischen Handlungen der Hohen Pforte und wurde zum wichtigsten Element der Diplomatie des Osmanischen Reichs. Ab Mitte des 17. Jahrhundert wurden die Großdragomanen vor allem aus den Reihen der griechischen Christen aus dem Istanbul Viertel Phanar ernannt. Durch ihre Stellung und Begabung bekamen viele von ihnen als Belohnung den Thron einer der beiden rumänischen Fürstentümer: die Walachei und Moldawien. Bekannt unter dem Namen Phanarioten sind sie und ihre Herrschaften ein kontroverses Thema in der rumänischen Geschichtsschreibung, wobei eher die negativen Züge zur Diskussion standen. Im Gegensatz dazu nimmt sich vorliegender Beitrag vor, die positiven Entwicklungen dieser Herrschaften hervorzuheben, die dank der in Istanbul als Großdragoman erworbenen Befähigung des jeweiligen Fürsten stattgefunden haben. Vorher wird aber ein Einblick in das Dragomanenwesen geboten.

Schlüsselwörter: Dragomane, Phanarioten, rumänische Fürstentümer.

Bir Çeviri Türü Olarak Film Altyazı Çevirisi -Türkçe-Kırgızca Örneği

Baktygul Kulamshaeva Kolkusa

Albamu Çeviri Bilişim Danışmanlık ve Yayıncılık Ltd. Şti., Türkiye

Özet ID: 158

Etkili kültürlerarası iletişim araçlarından biri film çevirileridir. Film çevirisi, çevirinin diğer türlerinde olduğu gibi, birincil metnin iletişimsel etkisinin iletilmesine yönelik, iki dil, iki kültür ve iki iletişim durumu arasındaki farklılıklar tarafından kısmen değiştirilmiş bir tutumdur (Schweitzer, 1988: 75). Bununla birlikte, her film çevirisi, hedef dilde mevcut kültürel, dilsel, dinsel, psikolojik ve estetik birtakım alt bileşen olarak nitelendirilebileceğimiz faktörlerden de etkilenir. Böylece kaynak dildeki temel mesaj çeviri gerekliliklerine bağlı olarak belirli özellikleri korumakla birlikte duruma göre birtakım değişime uğrayabilmektedir. Film çevirisinin pek çok çeşidi bulunmakla birlikte geleneksel olarak dublaj, üst ses çevirisi ve altyazı çevirisi şeklinde 3 farklı çeviri türünün yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan dublaj, orijinal konuşmanın, zaman, anlam ve dudak hareketleri açısından orijinal diyaloga en uyumlu senkronizasyonu sağlamaya çalışan bir ses fonogramı değişimi olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda çevirinin diğer türlerine nazaran birtakım zorlukları da içerisinde barındırır. Dublaj çevirisinde repliklerin eşzamanlılığını sağlamak için film metni birkaç aşamadan geçer. İlk aşamada, orijinal metnin altyazı çevirisi gerçekleştirilir. İkinci aşamada ise, çevrilen altyazı metnindeki repliklerin, oyuncuların vücut ve yüz ifadeleri, jest ve mimikleri gibi birtakım unsurlar ile

örtüşmesi gerekmektedir. Ayrıca bu metin bütünlüğünün hedef dilde de sahneye bağlı etkiyi yaratabilecek şekilde telaffuz edilmesi için zaman çerçevesine uyacak biçimde uyarlanmasının sağlanması istenir. Çalışmamızda Türkiye Türkçesinden Kırgız Türkçesine çevrilmiş filmler örneğinde altyazı çevirisi ile dublaj konusu ele alınacak ve film altyazı çeviri tekniklerinin dilsel, dinsel, kültürel, psikolojik, estetik ve teknik yönleri incelenerek, çeviri aşamalarında karşılaşılan zorluklar ile olası çözüm önerileri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Film çevirisi, altyazı çevirisi, dublaj, Türkçe, Kırgızca.

The Perspectives of Refugee Interpreters on the Psychological and Emotional Aspects of the Job

Şeyda Kıncal¹, Aslı Polat-Ulaş², Olcay Şener Erkirtay³

¹ Dokuz Eylül University, ² Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University, ³ Afyon Kocatepe University, Türkiye

Abstract ID: 159

Community interpreters, especially those working for vulnerable groups such as refugees and asylum seekers, are highly prone to suffering from emotional and psychological problems due to being continuously exposed to trauma-related histories of these groups (Splevins et al., 2010; Crezee et al., 2013; Lai et al., 2015; Costa et al., 2020). As part of an ongoing study, the present paper addresses the self-perceptions of refugee interpreters regarding their psychological and emotional status within the scope of their job. In order to enrich the data yielded by the survey applied to 42 freelance and in-house refugee interpreters, semi-structured interviews carried out with 9 interpreters seek to investigate further the issues such as trauma, stress and coping strategies and delve into their reflections regarding the psychologically demanding aspects of the job as well as the positive and/or negative changes refugee interpreting has brought about on them. The interview questions, officially approved by the Ethics Committee of DEU, were designed so as to deepen our understanding of these issues, aiming to provide a broader picture of refugee interpreting and refugee interpreters in Turkey focusing specifically on psychological and emotional aspects of the job. It is hoped that the insights to be obtained will contribute to the development of mechanisms that will support refugee interpreters in Turkey in employing emotion management and coping strategies within the frame of their emotionally challenging job.

Keywords: Refugee interpreting, psychological challenges, coping strategies, emotion management.

Rusçadan Türkçeye Söz Sanatları Çevirisi: Haber Metinleri Örneği

Doğa Aral

İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 160

Söz sanatları, ifadeye güç, canlılık ve etkileycilik katma gibi işlevlere sahip olmaları bakımından etkili dil kullanımının önemli araçlarından. Bilgi vermek ve kitleleri etkilemek gibi işlevlere sahip olan haber metinlerinde söz sanatları kullanımı önemli role sahiptir ve aynı önem söz sanatlarının yer aldığı ifadelerin bir dilden diğer dile aktarımı esnasında da korunmalıdır. Bu çalışmada söz sanatlarının Rus basın dilinde ne şekilde yer aldığı, Türkçeye ne şekilde çevrildiği ve ortaya çıkan ürünün ifadesine ne şekilde katkıda bulunduğunu ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda incelenen Rusça ve Türkçe haber metinleri elektronik ortamda yayın yapan basın kuruluşlarından elde edilmiştir. İnceleme, Rusça haberlerin ve Türkçe çevirilerinin tarama yöntemiyle elde edilip kaynak metin ile çeviri metnin sahip olduğu anlamların karşılaştırmalı analizinin yapılması ve çeviri stratejilerinin belirlenmesi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Cümle ve metin düzeyinde yürütülen inceleme sonucunda Rus basın dilinde söz sanatları kullanımı ve Türkçeye çevirilerinin üslup ve anlamsal özellikleri ortaya konulmuş olup, Rusça ve Türkçede söz sanatları kullanımının sözcük düzeyinde anlamsal eşdeğerliğinin sağlandığı ancak Rusça ve Türkçenin sözdizimi kuralları bakımından farklılıklara sahip olduğu için stilistik figürlerin kullanıldığı ifadelerin Türkçeye çevirilerinde figür özelliğinin yitirildiği ve eşdeğerlik sağlanamadığı saptanmıştır. Aynı zamanda Rusça haber metinlerinde söz sanatlarından en çok haber başlıklarında

yararlanıldığı, bununla birlikte haberi daha ilgi çekici hale getirmenin amaçlandığı gözlemlenmiştir. Bunların yanı sıra incelenen metinler özelinde en sık kullanılan söz sanatları türleri ve çevirilerinde genellikle tercih edilen strateji ve uygulamalar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Söz sanatları, haber çevirisi, haber dili, Rus basını, Rus dili.

Domestication and Foreignization Strategies: An Analysis of The Darkest Minds and Its Translation Karanlık Zihinler by Handan Sağlanmak Arlı

Çisem Özmenek

Near East University, Cyprus

Abstract ID: 162

Domestication strategy is aimed to make the readers feel that the original language of the text is the one being read. On the other hand, they might realize that a text is translated from a different language or culture. Domestication and Foreignization strategies are some of the basic strategies of translation which was introduced by the American theorist Lawrence Venuti. In order to translate in accordance with the target language, the Domestication strategy entails adapting each phenomenon and phrase utilized in the source language to the target audience. The Foreignization strategy entails the process of conveying each phenomenon and phrase to the target language by reflecting the source language's content in terms of language and culture. The aim of this study is to discuss and comment on the approaches made in the process in the book *Karanlık Zihinler* by Handan Sağlanmak Arlı. The genre of the book used is dystopian and science-fiction, it is noteworthy that the domestication strategy could not be applied much due to the genre. However, by applying the domestication strategy where needed, it has made the reader feel as if the book has been written in their own language. The Foreignization strategy has been used occasionally to remind the reader that this book takes place in a different world. The strategies were generally made equally by the translator, providing equality and balance in the overall translation.

Keywords: Domestication, translation strategies, foreignization, translation process.

The Role and Importance of English Literature Courses in the Curricula of Applied English Translation Programs in Turkey

Tuba Kılıçkaya¹, Başak Ergil²

¹ İstanbul Şişli Vocational School, ²İstanbul Yeni Yüzyıl University, Türkiye

Abstract ID: 163

The rapid increase in the number of Translation and Interpreting Departments in Turkey over the last decade has opened up new ground for various academic debates on academic translation training and education. Apart from graduate programs on MA and Ph.D. levels, and in addition to four-year programs of Translation and Interpreting Departments, academic translation education in Turkey also accommodates two-year Applied English Translation Programs, most of which are situated in Vocational Schools and provide associate degree diplomas. Through an elaboration on the aims, intended outcomes, and course contents of these programs, this research aims to discuss the importance and possible role of English literature courses in their curricula. Given that the primary objective of a translation education and/or training program is to guide students to acquire translation competence, the research initially looks into the theory of translation pedagogy to find out the main components of translation competence as argued by scholars of translation pedagogy. Similarly, an analysis of the skills and competences provided by literature courses in general and English literature courses in particular is carried out. Based on the fact that most of the scholars both of translation pedagogy and Literary Studies highlight the development of common particular skills and (sub-)competences such as linguistic competence,

cultural competence, critical thinking skills, critical reading skills, this research inquires the extent to which these common skills and (sub-) competences are intended in the aims, outcomes, and course contents of these programs as well as in the intended profiles of their graduates. The study concludes that English literature courses with the skills and (sub-) competences they aim to develop are very crucial components of the curricula of Applied Translation programs whether the graduate (i) practices the translation profession, (ii) practices a non-translation profession which requires linguistic, cultural, or communicative skills, (iii) takes the Vertical Transfer Exam to pursue further academic education in a language or culture-related discipline, since all these academic and professional objectives require acquisition of the common skills and (sub-)competences intended by translation competence training, English literature courses, and outcomes of the curricula of Applied English Translation Programs.

Keywords: Applied English Translation Programme, English Literature Courses, translation curriculum, translation competence.

Yazar ile İşbirliği Halinde Bir Çeviri Yolculuğunda Yanmetinler Aracılığıyla İzlenen Çevirmenin Sesi

F. Bilge Atay

Trakya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 164

Çeviride “çevirmenin sesi” ya çeviri metin içinde örtük bir şekilde ya da metin dışı bir çevirmen notuyla ortaya çıkarak kendini az ya da çok ölçüde gösterebilir (Hermans (çev. Bulut), 1997: 63-68). Bu çalışma kapsamında, gazeteci ve yazar Ece Temelkuran’ın *Kıyı Kitabı* (2005) adlı şiir kitabının akademisyen, yazar ve çevirmen Deniz Perin tarafından yapılan İngilizce çevirisi olan *Book of the Edge*, (2010) yanmetinler üzerinden incelenecek, ayrıca çevirmenin sesinin açığa çıktığı önsözde bahsedilmiş olan yazar-çevirmen işbirliğinin çeviri sürecine etkisi üzerinde durulacaktır. Genette (1997:1) yanmetinlerin eseri okura sunduğunu belirtmiştir. Kovala’ya (1996:135) göre okur ile metin arasında aracılık eden yanmetinlerin iki ana işlevi, okuru bilgilendirmek ve etkilemektir. Bu çalışmada incelenen çevirideki önsözde çevirmen çeviri sürecinden bahsetmekte, yazar hakkında ve metnin yazıldığı toplumsal bağlam hakkında bilgi vermekte, metni bölüm bölüm açıklayarak analiz etmekte ve daha sonra metni kültürel ve siyasi bir bağlam içine oturtarak yorumlamaktadır. Önsözde çevirmen ayrıca bir çevirmen/okur olarak metnin yorumlanması konusunda yazar ile işbirliğine girdiğini belirtmektedir. Dolayısıyla yanmetinler yoluyla metni okura yaklaştırmayı amaçlayarak okuma deneyimini yönlendiren çevirmenin, çeviri sürecinde yazarla işbirliği içine girerek kendi okuma deneyimini de belirli bir çizgide yönlendirdiği görülmektedir. Sonuç olarak okur için çoklu yorum olasılığının minimuma indirildiği söylenebilir. Çalışmada yan metinlerde çevirmenin sesi takip edilerek iki ayrı metin, iki ayrı dil, iki ayrı yazarın çeviri yoluyla bir olma yolculuğu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yazar-çevirmen işbirliği, yanmetin, çevirmenin sesi, önsöz.

Text Linguistic Foundations of Translation-Oriented Text Analysis: An Application of Christiane Nord's Model

Orhun Büyükkarcı

Mardin Artuklu University, Türkiye

Abstract ID: 165

The quality of a text translation depends heavily on the prior elaborations fulfilled on the source text. The total of those elaborations can be gathered under translation-oriented text analysis, which gives us a way to think about it as a subcategory of textual analysis and, thus, discourse analysis. In terms of its aim, such an analysis can be considered to have benefits on the conscious decisions translators make regarding translation strategies and obtaining information on the source text. Accordingly, this study aims to present an application model of translation-oriented text analysis suggested by Christiane Nord in her book *Text Analysis in Translation* (2005). The object of the analysis is Bill Bryson's book, *The Body: A Guide for Occupants* (2019), on which Nord's method will be applied under two main headings, extra-textual and intra-textual factors. The extra-textual ones are the source text's sender, sender's intention, audience medium/channel, place of communication, time of communication, the motive for communication, and text function. In contrast, the intra-textual factors comprise subject matter content, presuppositions, text composition, non-verbal elements, lexis, sentence structure, and suprasegmental features. The results of study highlight essential insight into target texts objectives, audience orientation, background information of its production time and place as well as its inner structures, all of which will facilitate the translation process. Regarding the number of the parameters presupposed by the methodology, it is possible to suggest that this study will be promising for others as it presents an implementation of Nord's method and reveals as much information as possible on Bryson's book.

Keywords: Discourse analysis, translation-oriented text analysis, text linguistics, Bill Bryson, Christiane Nord.

Akademik Çeviri Eğitiminde Bilgisayar Teknolojileri Öğretiminin Yüz yüze Eğitim Modeli ile Uzaktan Eğitim Modeli Kapsamında Aktarımı Arasındaki Farklar

Tuba Ayık Akça

İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 167

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte hayatımız her gün yeniden şekillenirken, bu durum bazı meslek dallarının önemini yitirmesine yol açmışken, bazı meslekleri de teknoloji çağına ayak uydurmaya zorlamıştır. Bu kapsamda bazı meslekler teknolojiyi hem işlerini kolaylaştırmak hem de ortaya çıkan nihai ürünü en iyi hale en ekonomik yoldan ulaştırmayı sağlamak için kullanmaya başlamıştır. Çevirmenlik mesleği de, gerek bilgisayar çevirisi, gerekse bilgisayar destekli çeviri programlarını çeviri sürecine dahil ederek, teknolojiye ayak uyduran mesleklerden biri olmuştur. Bilgi teknolojilerinin hızla geliştiği son yıllarda, akademik çeviri eğitiminde çevirmen yetiştiren programlarda çok önemli bir yeri olan Çeviride Bilgi Teknolojilerinin öğrenciye hangi yollarla, hangi teknolojik donanımla aktarıldığı da önem kazanmıştır. Yüz yüze eğitim olarak adlandırdığımız eğitim modelinde, çeviri sürecinde öğrenciye teknolojik olarak destek sağlayacak olan bilgisayar çevirisi programlarının ve bilgisayar destekli çeviri programlarının, öğrenci ile birebir iletişim halinde kalarak söz konusu programların demo versiyonlarının bilgisayar laboratuvarında öğrenciye tanıtılması sağlanmaktaydı. Ancak dünya genelinde yaşanan pandemi ile birlikte uzaktan eğitim modeli uygulanırken İstanbul Üniversitesi Fransızca Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalı müfredatında yer alan Çeviride Bilgi Teknolojileri dersi örneğinde, dersin işleyişi, içeriği, söz konusu bilgisayar programlarının öğrenciye öğretilmesi aşamasında kullanılan yöntemlerin zorunlu olarak değişmesi gerekti. Bu çalışmada, bu iki ayrı eğitim modelinde bilgi teknolojilerinin öğrenciye aktarım yöntemleri arasındaki farklılıklar ile bu amaçla onlarla kurulan diyaloglardaki farklılıkların da tartışılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, hangi eğitim modelinin öğrencinin çeviri sürecinde yararlanabileceği bilgi teknolojilerini daha etkin biçimde keşfetmesini sağladığı da bu çalışmanın tartışma konularından biridir.

Anahtar Kelimeler: Çeviride bilgi teknolojileri, uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim, bilgisayar destekli çeviri, bilgisayar çevirisi.

Zur Übersetzung der deutschen fachsprachlichen Verbalkomposita ins Rumänische

Evemarie Draganovici

University of Bucharest, Romania

Abstract ID: 168

Während in der rumänischen Sprache die Komposition kein vorgezogenes Wortbildungsverfahren darstellt, ist sie für die deutsche ein äußerst produktives. Mit den Komposita können und werden in der deutschen Fachsprache komplexe Strukturen wie Relativsätze, erweiterte Attribute aus Sprachökonomie ersetzt. Es sind vor allem die Nomenkomposita (Nomen-Nomen, Adjektiv-Nomen, Verb-Nomen...), die in der deutschen Fachsprache angetroffen werden. Die in der rumänischen Fachsprache existierenden rumänischen Komposita sind hauptsächlich Lehnwörter oder sie wurden nach einem fremdsprachlichen Modell gebildet. Die Übersetzung der deutschen Komposita ins Rumänische setzt immer einen lexikalischen Strukturwechsel voraus und das Ergebnis ihrer Übersetzung sind daher oft komplexe Phrasen. Gegenstand dieser Arbeit jedoch ist eine besondere Kategorie der Komposita, eine zwar sogar für die deutsche Fachsprache wenig produktive, die aber für einen Bereich der Fachsprache, und zwar der Metallbearbeitung, eine häufig vorkommende Struktur ist: die Verbalkomposition, genauer die Adjektiv-Verb Struktur. In dieser Kategorie der Komposita kommen sie vor allem als Partizipialformen (hartgelötet, kaltgelötet) oder als Verbalsubstantiv (Hartlöten, Kaltlöten) vor. Die Hauptschwierigkeit beim Übersetzen ist die semantische interne Beziehung zu erkennen, um adäquat zu übersetzen. In der Arbeit wird untersucht wie Verbalkomposita mit Adjektiven ins Rumänische übersetzt werden.

Schlüsselwörter: Fachsprache, Verbkomposita, Fachübersetzung.

Overview of C Languages Taught in Translation Departments

Selçuk Eryatmaz¹, Gizem Yaren Özay²

^{1,2} Manisa Celal Bayar University, Türkiye

Abstract ID: 169

This study aims to generate an overview of the variety of C languages taught in translation departments. Traditionally, translation education in Türkiye primarily focuses on a single B language (English, German, French, Arabic etc.) with certain exceptions (schools like Bilkent, for example). On the other hand, foreign language courses are taught through Schools of Foreign Languages. Translation departments are growing in number, and students who apply for these departments are eager to learn a second or third language with a growing interest in titles such as Korean or Japanese. Unfortunately, the previous study on the topic is relatively scarce, and there have been few attempts to tackle the issue, especially concerning the general integration with the Bologna Process and Türkiye's effort to adapt European Union standards to higher education. Yet, current literature on the subject is even dimmer. We will give a panorama of such courses that take place in the curriculum of Translation Departments within the framework of accreditation, certification and their integration to the departments' missions and visions (read general adaptation to the translation practice). Another aspect we plan to scrutinize is the parallels between the policies of countries such as England and Germany. We also aim to investigate publicity about C languages during university entrance season and whether it generally affects the ranking.

Keywords: Translation education, C languages, Bologna process, translation studies.

Forensic Translation: Dilemmas in the Translation of Legal and Forensic Documents

Burcu İlkay Karaman

Dokuz Eylül University, Türkiye

Abstract ID: 170

Documents of legal and forensic nature have their own set of problems, where vital clues in the source text can often be overlooked leading to mistranslations. This occurs specifically in situations where equivalence between lexical/terminological items cannot be achieved due to incongruence among systems in different countries. The problem of equivalence, which can be traced back to the Sapir-Whorf Hypothesis, established by Edward Sapir along with Benjamin Lee Whorf at the beginning of the 20th century, and later on adopted by Louis Trolle Hjelmslev, under the heading “incongruent formations in the zone of purport”, i.e. the lack of coincidence between word/term boundaries among various languages, forms a crucial issue in translation methods. As an element of heated discussion, equivalence has also been addressed by several translation theorists and scholars, such as Roman Jakobson, Eugene Nida, Werner Koller, Jean-Paul Vinay & Jean Darbelnet, John C. Catford, etc. As an issue still under debate, equivalence by now forms a standard set out by the ISO (International Organization for Standardization) under the guideline ISO 5964-1985; severely neglected both by translators and interpreters. Thus, this paper presents a brief framework for terminology-oriented translation analysis to deal with problems which require specific linguistic techniques, procedures, and methodologies generally not available in a recently developing area of study, such as forensic translation. Hence, this paper highlights and explores some of the difficulties and challenges encountered in the establishment of equivalence of legal terms and beyond contained in legal and forensic texts and settings between German, English and Turkish.

Keywords: Forensic translation, terminology, equivalence.

Tarihi Yeniden Kurgularken: *The Turkish Embassy Letters* (1763) Çevirileri

Sitem İnce¹, Atalay Gündüz²

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ²Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 171

Lady Mary Wortley Montagu (1689-1762) Lale devri başlarında Osmanlı Devleti’nde bulunmuş İngiliz kadın bir yazardır. Eşi Edward Wortley Montagu İngiltere’nin Osmanlı büyükelçisi olarak İstanbul’a atanınca 1716 yılında İstanbul’a gelmiş ve yaklaşık iki yıl burada yaşamıştır. Bu prestijli konumu sayesinde önemli Osmanlı kadınları ile tanışan Montagu, bu sayede bazı haremlere girebilmiş ve Osmanlı hakkında ilk elden bilgi edinmiştir. Yaşadıklarını ve izlenimlerini İngiltere’deki arkadaşlarına anlatan birçok mektup yazmıştır. Montagu yazdığı mektupları İstanbul’dan döndükten sonra bir araya getirmiş olmasına rağmen eser ancak ölümünden sonra 1763 yılında *The Turkish Embassy Letters* adıyla basılabilmektedir. Ahmet Refik tarafından çevrilen ve Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası’nda tefrika olarak yayınlanan *The Turkish Embassy Letters* Cumhuriyet döneminde Türkçe’ye çevrilen ilk seyahat eseridir. Eser 1933 yılında “Şark Mektupları” adıyla Genç Türk Kitaphanesi’nde kitap olarak basılmıştır. Kapağında büyük harflerle “Tarih” yazan esere Ahmet Refik tarafından yazılan önsözde yine tarih yönüne vurgu yapılarak “tarihimizde göz ardı edilmiş Sultan III. Ahmed döneminin en önemli tarihi vesikası” (1933) denmiştir. Yapılan ön araştırmada elde edilen bütüncüye göre İngilizce’den Türkçe’ye en çok çevrilen seyahat eseri de *The Turkish Embassy Letters*’tır. Fransız sosyolog ve araştırmacı Pierre Bourdieu “Düşüncelerin Uluslararası Dolaşımının Toplumsal Koşulları” (Les conditions sociales de la circulation internationale des idées) (1990) isimli çalışmasında metinlerin bağlamları olmadan dolaştığını, ürünü oldukları üretim alanını beraberlerinde götürmediklerini ve farklı bir üretim alanının parçası olan alıcıların, alımlama alanının yapısına göre bu metinleri yeniden yorumladıklarını aktarır. Bir diğer deyişle, yabancı bir eserin anlamı ve işlevinin belirlenmesinde üretildiği alan kadar alımlandığı alan da önemlidir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı Montagu’nün *The Turkish Embassy Letters* isimli seyahatnamesinin üretildiği alandaki anlam ve işlevleri

ile Türkçeye yapılan çeviriler yoluyla girdiği yeni alandaki anlam ve işlevlerini sorunsallaştırmaktır. Eserin Türkçe'ye yapılan çevirilerinde seyahatnamelere ne tür anlamlar ve işlevler yüklediği sosyolojik bir bakış açısıyla tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, yeniden çeviri, seyahat yazımı, seyahatname, sosyolojik inceleme, Bourdieu.

Türkiye’de Ruh Sağlığı Alanı Çevirmenliği: Türk Kızılay Toplum Merkezleri Sağlık ve Psikososyal Destek Çalışmaları Çevirmenlik Eğitimi ve Kılavuz Örneği

Filiz Şan¹, Rana Kahraman Duru²

¹Sakarya Üniversitesi, ²Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 173

Ülkemizde 2011 itibari ile başlayan zorunlu göç hareketi sonucu yerlerinden olan halkların, geçici barınma ile başlayan göçmenlik süreci, kalıcı vatandaşlık formuna dönüştükçe, temel ihtiyaçlarını karşılama ve toplum hizmetlerine ulaşabilme noktasında çeviri ihtiyacı da artmaya başlamıştır. 20 Ocak 2015 tarihi itibarıyla ile de Türk Kızılay, Toplum Merkezlerini kurarak temel ihtiyaçlar yanında ruh sağlığı alanında da hizmet vermeye başlamıştır. Toplum merkezlerinde istihdam edilen çevirmenler bu alanda eğitim almış profesyonellerden çok, göçmenlerden oluştukları için ruh sağlığı uzmanlarının profesyonel olmayan çevirmenlerle çalışmada yaşadıkları zorluklar, çevirmenlerin çevirmen olarak standart bir görev tanımının olmaması gibi durumlar çeviri kalitesini ve çevirmenlik sürecini olumsuz etkilemiştir. Türk Kızılay Toplum Merkezleri bu ihtiyaçlar konusundaki farkındalıkları ile 7 – 23 Temmuz 2020 tarihleri arasında, Ruh Sağlığını Güçlendirme Projesi kapsamında Türk Kızılay Toplum Merkezleri Sağlık ve Psikososyal Destek Çalışmalarında Çevirmen Eğitimi adı altında online bir eğitim vermiş, bu eğitimde çeviri modüllerinde eğitmen olarak yer almanın yanında, çevirmenlere yapılan anket uygulamaları ile ihtiyaç analizi yapılma imkânı doğmuştur. Tüm bu süreçler sonrasında Toplum Temelli Sağlık ve Psikososyal Destek Hizmetlerinde Çevirmenlik Kılavuzu'nun yazılması için uygun şartlar oluşmuş, iki yıl süren bir çalışmanın neticesinde söz konusu kılavuz Mart 2022 itibari ile yayınlanmıştır. Bu bildiri ile amaçlanan, ruh sağlığı alanında Türk Kızılay bünyesinde yürütülen çeviri hizmetlerine üst bakış sunmak ve Temmuz 2020'den beri devam eden kapasite geliştirme çalışmalarını ortaya koymaktır. Bu kapsamda psikososyal destek programlarında danışanlar ve uzmanlar arasındaki dil engelini ortadan kaldıran çevirmenlerin dahil olduğu iletişim ve işbirliği ortamları, söz konusu süreçlerin iyileştirilmesi için gerçekleştirilen pilot eğitim ve hazırlanan kılavuz kitabın yazım sürecine ilişkin deneyimler aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplum çevirmenliği, ruh sağlığı alanı çevirmenliği, psikoterapi çevirmenliği, toplum merkezi.

Toplumsal ve İdeolojik Bağlamda Yevgeni Zamyatin'in “Biz” Çevirileri

Merve Ay Karakuş

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 175

Edebiyatı zenginleştirme ve evrensel boyuta taşımayı mümkün kılma noktasında en önemli etmenlerden biri kuşkusuz ki çeviri etkinliğidir. Dolayısıyla bir metni, sanatçının yarattığı değerler doğrultusunda farklı bir dile aktarmak, ideolojik ve toplumsal bağlamda farklı bir kültürde var olmasını sağlamaktadır. Bu noktada Yevgeni Zamyatin'in 1920 yılında kaleme aldığı ve devrim sonrasında oluşturulan yeni devlet düzeninin getireceği olumsuzlukları önceden görerek yansıttığı eseri “Biz”, büyük öneme sahiptir. İnsanların mekanikleşerek sahip oldukları kimliği kaybetmesi, temel hak ve özgümlüklerin elinden alınması ve tek devlet olgusunun baskıcı politikalarının tüm çıplaklığı ile işlendiği eserin, farklı dillere yapılmış çevirileri de mevcut düzen dahilindeki ideolojiyi yayma, toplumsal düzeni tüm açıklığıyla ortaya koyma noktasında önem arz etmektedir. Anti ütopya

türünün ilk örneklerinden biri olan “Biz”, kuşkusuz ki yapılan çeviriler aracılığıyla bu türde eser veren pek çok yazara ilham kaynağı olmuştur. Bir eserin ruhundaki doğanın yeniden yaratımı olarak da değerlendirebileceğimiz çeviri, bu noktada eserde var olan toplumsal ve ideolojik olguların farklı kültürlerde ve farklı çevirmenlerin kaleminden nasıl aktarıldığını görme açısından büyük öneme sahiptir. Bu noktadan yola çıkarak “Biz” isimli eserin farklı yıllarda ilk olarak İngilizceden, devamında Rusçadan Türkçeye yapılan ilk çevirileri karşılaştırmalı olarak toplumsal ve ideolojik düzlemlerde ele alınacaktır. Çalışmanın amacı, eserin bahsi geçen iki dilden Türkçeye yapılan ilk çevirileri arasında ne tür farklılıklar olduğunu tespit etmek, çevirmen üslubuna dikkat çekmek, farklı dillerden yapılmış olan çevirilerde özellikle toplumsal ve ideolojik unsurların erek dilde karşılaştırmalı bir betimlemesini yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: “Biz”, ideoloji, toplumsal gelişmeler, edebi çeviri.

Sociological Approaches in Translation Studies – Analyzing the Habitus of the Translator

Betül Hazal Dinçer

Hacettepe University, Türkiye

Abstract ID: 176

The focus in translation studies have been moved from the text to the agents and sociological aspect in the last few decades. With the adoption of sociological approaches in the translation studies, the investigation of the agents has become more significant as well. Pierre Bourdieu’s Field Theory contributes to understanding who the agents are. According to this theory, a sociological analysis can be conducted with a formulation, which consists of the terms; habitus, capital and field. Habitus is all the dispositions of an agent in the field and it is an important concept to shed light on the relations between the translator and field (Bourdieu 1993, 2001, 2006). It helps us link the textual choices of a translator with the various parameters or map out the connections in the system via examining the agent’s biography or characteristics. This “humanization” (Pym, 2009) of the analyses also enables translator scholars to move “beyond the text”. In this respect, the studies on habitus make use of methods such as interviews, questionnaires and bibliographic research. Yet, this might be a challenging task as the focus is on the agent. This study analyzes the methods used in the literature for understanding the habitus of translators and attempts to discuss the current approaches adopted in this respect.

Keywords: Habitus, research methods, sociological approaches, Bourdieu.

An Ecocritical Approach to the Turkish Translation of *Walden*

Güneş Yamaoğlu

Erzincan Binali Yıldırım University, Türkiye

Abstract ID: 177

Ecocriticism is a new critical movement that undertakes to link literary criticism and theory with today's ecological issues. It puts emphasis on the relationship between literature and the science of ecology by applying ecological concepts to literature. Its crucial purpose is to integrate literary criticism and environmental matters by focusing on the literary analyses of the representations of nature in literary texts, and the literary constructions of the environmental crisis in eco-literary discourses. Moreover, eco-translation which has been one of the brand new approaches to translation studies resulting from the “cultural turn” in the field, focuses on studies about translation from an ecological perspective. The aim of this paper is to draw attention to the reflection and recreation of the physical landscape in literary texts and in their translations; to explore in what ways nature is represented and, secondly, to discuss aspects of this process in the light of the translational norms proposed by Toury. The focus is the idea that language and culture, the core of literature, are to be transferred to other linguistic and cultural

mediums during translation and form the ecological environment of the source text. This undertaking empowers the translator with the task of selecting, adapting, and transferring the material to a foreign environment. An ecocritical approach will be adopted to explore how and how far this task is materialized by studying Henry David Thoreau's novel *Walden* translated as *Walden Ormanda Yaşam* in Turkish. *Walden* is regarded as an example of an ecological-oriented literary product. Hence, the main endeavor of this study will be to bring to the surface the translational preferences of the translator of *Walden* in Turkish and how the ecological image of the author is reconstructed in the translation.

Keywords: Ecocriticism, eco-translation, *Walden*, literary ecology, Henry David Thoreau

Analyzing the (Re)framing of Gender Equality in Turkey through Translated Activist Citationality

Güliz Akçasoy

Bolu Abant İzzet Baysal University, Türkiye

Abstract ID: 179

Radical feminist movement in Turkey emerged in the 1980s as a counter voice against the traditional and official “narratives” (Baker, 2006a) of equality, gender and femininity that had long been constructed for and about women. Translation has always played a pivotal role in subverting these orthodox notions by disseminating feminist ideals. To this end, feminists opted often for full-text translations, i.e. books, articles, interviews. This study, however, aims to focus on “feminist citationality” (Ahmed, 2017) – excerpts translated from foreign sources of information – as a form of “translation activism” (Baker, 2006b; Tymoczko, 2010), enveloped in the indigenous articles published by Turkish feminist activists. Through citational practices, I argue, radical feminists introduced foreign “frames” into Turkish context, and thus “reframed” (Baker, 2006a) past narratives on gender equality in a way to defy patriarchal notions of femininity. Interestingly, my research has revealed that these radical feminist frames were in turn reframed by Islamist female writers in Turkey who brought their own sets of translated citationality into play. I will present a brief account of these contesting narratives, illustrating how political positionality of individuals shape their selection criteria, framing and translational strategies.

Keywords: Translation activism, feminist citationality, narrative theory, (re)framing, radical feminist movement in Turkey, Islamist female writers.

Tiyatroda İşaret Dili Çevirisi

Merve Ozan

Kırklareli Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 180

Resmi işaret dillerinin ortaya çıkması ve Sağır bireylerin haklarını korumak üzere çeşitli kurum ve kuruluşların kurulması ile birlikte, Sağır bireylerin hak taleplerinin ve bu bireylerin kullandıkları işaret dillerinin görünürlüğü artmıştır. Aynı doğrultuda, işaret dili ile ilgili akademik çalışmalar yapılmaya başlanırken Sağır bireylerin televizyon içeriklerine erişiminin sağlanması için çeşitli adımlar atılmıştır. Türk İşaret Dili'nin resmîyet kazanması ve Sağır Türk bireylerin televizyon içeriklerine erişimi, Avrupa ve Amerika'daki gelişmelere kıyasla daha geç gerçekleşmiştir. Sağır Türk tiyatro izleyicilerinin işaret dili çevirisiyle sahnelenen tiyatro oyunlarına erişiminden söz etmek ise son yıllara kadar mümkün olmamıştır. Türkiye'de işaret dili çevirmenliği alanında yapılan çalışmalar (Oral, 2012, 2015, 2016; Aslan ve Seymen, 2014; Demirdağ ve Bozacı, 2015; Conker, 2017; Gökçe, 2018a, 2018b, 2018c, 2021; Fırat 2020) son yıllarda ivme kazanırken, tiyatrodaki işaret dili çevirisi ile ilgili alanyazında bulunan eksiklikten hareketle gerçekleştirilen bu betimleyici çalışmada, İngiltere ve Amerika'da işaret dili çevirisiyle

sahnelenen tiyatro oyunlarının 1960'lı yıllarda başladığı, bu oyunların özel tiyatrolarla birlikte devlet destekli kurum ve kuruluşlar tarafından düzenli olarak sahnelendiği, profesyonel işaret dili çevirmenlerinin görev ya da rol aldığı ortaya çıkmıştır. Türkiye’de ise son on yılda örnekleri görülmeye başlanan, “engelsiz erişim” için yapılan çeviriye örnek teşkil edebilecek işaret dili çevirisi ile sahnelenen oyunların, çok sınırlı sayıdaki belediye ve özel kurum tarafından çoğunlukla bir defaya mahsus olmak üzere sahneye konduğu söylenebilir. Engelsiz erişim ile çeviribilim ekseninde alana katkı sağlamayı hedefleyen bu çalışmanın, Türkiye’de son 10 yılda uygulanmaya başlayan işaret dili çevirisi ile sahnelenen oyunların ve tiyatrodaki işaret dili çevirisinin görünürlüğünü artırarak daha çok oyunun sahnelenmesini teşvik etmesi, böylelikle Sağır bireylerin tiyatroya erişiminin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik somut adımlar atılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşaret dili, işaret dili çevirisi, tiyatrodaki işaret dili çevirisi, engelsiz erişim, tiyatrodaki engelsiz erişim.

Dil İçi Çeviri Bağlamında Alman Ölçütlerine Göre “Türkçede Basit Dil” Kullanımı Önermesi

Sine Demirkıvıran¹, Fayıka Göktepe², Tuğçe Ören³

^{1,2,3} Marmara Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 181

Son yıllarda Almanya’da kamu kurum ve kuruluşlarının ve özel şirketlerin web sayfalarını standart dilin yanı sıra bu dilin dil içi çevirisi olan Basit Dil (Leichte Sprache) ile sunmaları dikkat çekmektedir. Basit Dil hizmeti profesyonel çevirmenler tarafından verilir ve Alman toplumunun belli bir kesimine hitap eder. Söz konusu kesimi zihinsel ve ruhsal engelliler, az eğitim almış bireyler, bilişsel yetersizlikleri ya da öğrenme ve/ya okuma güçlükleri olan kişiler ve yaşlılar oluşturur. Bu kişiler genellikle standart dilde tasarlanan metinleri anlamakta zorluk çekerler. Bunun nedeni ise birleşik sözcükler, yabancı sözcükler ve karmaşık cümlelerdir. Basit Dil bu noktada bireylerin imdadına yetişir; çünkü Basit Dile yapılan çevirilerde çevirmenler önceden belirlenmiş spesifik kuralları takip eder. Örneğin, erek metin kısa cümlelerden ve basit sözcüklerden oluşur; zor sözcük kullanılması gerektiğinde ise ilgili sözcük muhakkak açıklanır. Erek metne ayrıca resimler ve semboller eşlik eder ve bu yolla erek kitlenin içeriği (daha iyi) anlaması hedeflenir. En önemlisi ise çeviriler erek kitlede bulunan bir birey tarafından kontrol edilip anlaşılabilirliği onaylandıktan sonra ancak yayımlanabilir. Basit Dil ile oluşturulmuş içerikler sayesinde söz konusu bireyler, bilgiye bağımsız olarak erişebilir ve öz yeterliliklerini geliştirebilirler. Türkiye’de de zihinsel ve ruhsal engelliler, az eğitim almış bireyler, bilişsel yetersizlikleri ya da öğrenme ve/ya okuma güçlükleri olan kişiler ve yaşlılar TÜİK ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı verilerine göre ciddi bir azınlığı temsil etmektedir. Bu bireylerin ülkemizde sorunsuz şekilde bilgiye ulaşabilmeleri, bilgiye bağımsız olarak erişebilmeleri ve herhangi birine bağımlı olmaksızın toplumsal hayata katılarak dahiliyet kazanmaları temel insan hakları kapsamında değerlendirilmelidir. Bununla birlikte ülkemizde Basit Dil kullanımının henüz gelişmemiş ve bir dil içi çeviri olması nedeniyle, Basit Dil kullanımı özellikle çeviribilimciler tarafından tasarlanmalı ve çevirmenlere Türk diline uygun ölçütler sunulmalıdır. Bu bağlamda çalışmamızda hem erişilebilirlikle ilgili bilgi ve bilinç düzeyini arttırmak hem de Almandaki Basit Dil kullanımı üzerine temel alınan ölçütlerden yola çıkarak Türkçede Basit Dil kullanımı için önermelerde bulunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: “Basit dil”, dil içi çeviri, erişilebilirlik.

Gönül Suveren ve Gülten Suveren Kardeşler ve Çeviri Türkçe Popüler Edebiyat

Ahu Selin Erkul Yağcı¹, Dilek Altinkaya Nergis², Necla Vatansver³

^{1,2,3} Ege Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 182

Suverenler kardeşleri 1950'lerin sonu, 1960'ların başından başlayarak 2010'lu yıllara kadar polisiye, macera, korku, bilim-kurgu, aşk romanları gibi pek çok türde yüzlerce popüler edebiyat kitabın çevirisini Türk okurlarla buluşturmışlardır. İki çevirmenin popüler edebiyat çevirisi alanındaki katkıları yadsınamaz olsa da Suverenler, hem okurlar hem de Türk edebi sistemindeki profesyoneller tarafından kaynak metnin bazı kısımlarını attıkları veya aslına uygun çevirmediikleri gerekçesiyle zaman zaman ağır eleştirilere maruz kalmışlardır. Araştırmanın amacı Türkiye'nin en aktif ve üretken çevirmenlerinden olan Gönül ve Gülten Suveren kardeşlerin 40 yılı aşkın aktif çeviri hayatları boyunca çeviri Türkçe popüler edebiyat repertuarındaki dönüştürücü çeviri öznesi rollerini tartışmaktır. Aynı zamanda Suveren kardeşlerinin kullandıkları çeviri stratejilerinden dolayı eleştirilmelerine rağmen çevirileriyle ilgili aldıkları bazı kararlarda kendi çevirmen "habitus"larının yanı sıra çalıştıkları yayınevlerinin ve piyasa koşullarının da belirleyici olduğunu ortaya koymaktır. Bu nedenle araştırmada Suverenlerin çevirilerinde yaptıkları müdahalelerin ardında yatan nedenleri anlamak adına onların hayatı ve çeviri anlayışları gibi iç etkenlerin yanında çevirilerinin büyük kısmını yayınladıkları Altın Kitaplar Yayınevi ve çeviri yaptıkları dönemin piyasa koşulları gibi dış etkenler de incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Gönül Suveren, Gülten Suveren, Suveren Kardeşler, Türkçe çeviri, Türkçe popüler edebiyat çevirisi.

Autism Scrutinized Through Modality and Subjectivity: The Case of Christopher Boone from the Perspective of Semiotics of Translation

Burcu Nur Bayram

Yıldız Technical University, Türkiye

Abstract ID: 183

In this study, the signs of autism in *The Curious Incident of the Dog in the Night-Time* by Mark Haddon are examined through the concepts of modality and subjectivity as two of the operations of analysis used by Paris School of Semiotics and compiled by Öztürk Kasar (2009) within the framework of her approach to semiotics of translation. The novel is written from the perspective of the protagonist, Christopher Boone, understood to be on the autism spectrum, although not explicitly stated. Bearing in the mind the idea that language cannot be separated from human reality, the effects of Christopher's autistic characteristics on his being an autonomous or heteronomous actant and his transformations as a subject are evaluated in this study in the light of Theory of Instances of Enunciation developed by Jean-Claude Coquet (2007). The contexts with "non-subjects" are categorized on the basis of the "typology of the non-subjects" proposed by Öztürk Kasar (2019). In addition, the translations of discourses produced as a non-subject are assessed within the framework of Systematics of Designification in Translation propounded by Öztürk Kasar (2020) in order to determine how the signs of subject transformations have been reflected or to what extent they have been preserved or transformed in the Turkish translation of the work. As a result of the evaluation, it is found that in all the contexts analyzed, the non-subject state of the instance is generally transferred to the target text despite some meaning transformations. It is concluded that, for the literary translator, reading the signs in the original text with their explicit and implicit meanings is important to be able to transfer them to the target text. Thanks to the semiotic analysis leading the translator to gain a sense of selectivity and sensitivity towards the signs constituting the text, the potentiality for designificative tendencies that may result from lack of attention or awareness may be minimized.

Keywords: Theory of Instances of Enunciation, modalities of actants, subjectivity, Systematics of Designification, *The Curious Incident of the Dog in the Night-Time*.

Film Uyarlamalarında Bir Yerleştirme Örneği: Badi

Taha Akdağ

Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 184

Çeviribilimin dilbilimin bir alt dalı olarak kabul edildiği yıllarda Roman Jakobson'un (1959) çeviri için öne sürdüğü üçlü tanımlama ile birlikte alana dahil olan göstergeler arası çeviri -dilsel göstergelerin dilsel olmayan gösterge dizgeleri aracılığıyla yorumlanması- kavramı çeviribilimin araştırma alanlarını daha geniş bir yelpazeye ulaştırmıştır. Bu kavram ışığında bir romandan uyarlanan bir tiyatro oyunu ya da sinema filminin çeviribilim bakış açısıyla incelenmesi mümkün olmuştur. Daha sonra Gideon Toury'nin (1986) gösterge içi çeviri-kaynak ve erek metnin gösterge dizgesinin aynı olduğu çeviri- kavramıyla birlikte bu çalışmanın da çıkış noktası olan yabancı bir filmin yerli uyarlaması da çeviribilim açısından analiz edilebilir hale gelmiştir. Bu bağlamda bir gösterge içi çeviri örneği olarak Steven Spielberg'ün yönettiği 1982 yapımı E.T. the Extra-Terrestrial filminin Türkçe bir uyarlaması olan, 1984 yapımı Zafer Par'ın yönettiği Badi filmi, bu çalışma kapsamında kaynak filmi ile karşılaştırmalı bir biçimde incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı erek filmde bulunan kültürel öğeleri Venuti'nin (2001) yerleştirme stratejisi bağlamında incelemektir. Bu amaca yönelik olarak, erek filmde bulunan kültürel öğelerin saptanmasında Antonini'nin (2007) sınıflandırması temel alınmıştır. Söz konusu sınıflandırmanın seçilme sebebi bu sınıflandırmanın Antonini tarafından sinemadaki kültürel öğelerin aktarılmasında kullanılmış olmasıdır. Biri Hollywood tarihinde, diğeri ise Yeşilçam tarihinde önemli bir yere sahip olan bu iki filmin çözümlenmesi sonucunda E.T. the Extra-Terrestrial filminin Badi filmine çevrilmesi sürecinde yerleştirme stratejisinin kullanıldığı çok sayıda örneğe ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göstergelerarası çeviri, gösterge içi çeviri, yerleştirme, E.T., Badi, kültürel öğe.

Çeviri Eğitiminde Değerlendirme Aracı Olarak Dereceli Puanlama Anahtarı: Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Taha Akdağ¹, Halil İbrahim Balkul²

^{1,2} Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 185

Eğitimin olduğu her alanda bir değerlendirmenin olması beklenen ve olması gereken bir durumdur. Değerlendirme konusu çeviri özelinde düşünüldüğünde, geçmişten günümüze çevirinin nasıl olması, bir çeviride nelere dikkat edilmesi gerektiğine dair farklı farklı çeviri alanlarında farklı farklı yargılar bilim insanları ve akademisyenler tarafından ortaya atılmıştır. Ortaya atılan bu yargılar üzerine de tartışmalar yapılmıştır. Pym (1992), Martinez-Melis (1997), Waddington (2004), Anckaert vd. (2008), House (2014), Su (2020) bu çalışmalara örnek olarak gösterilebilir. Çeviribilim bir bilim dalı olarak kabul edilmeden önce yalnızca çeviri eleştirisi olarak karşımıza çıkan bu yargılar, bilimin diğer alanlarına nazaran daha yakın zamanlarda araştırmacıların odağına giren çeviri eğitimi alanında temel olarak çeviri değerlendirmesi olarak karşımıza çıkmaktalar. Çeviri eğitiminde değerlendirme aracı olarak her eğitimde olduğu gibi birçok farklı araç kullanılabilir. Dereceli puanlama anahtarları da bunlardan bir tanesidir. Araştırma yöntemi olarak doküman inceleme yöntemi ve karşılaştırmalı analiz yönteminin kullanıldığı bu çalışmanın amacı Khanmohammad ve Osanloo (2009) ile Sofyan ve Tarigan (2018)'in çeviri değerlendirme amacıyla sunmuş oldukları iki farklı analitik dereceli puanlama anahtarının değerlendirme kriterleri, puan aralıkları ve performans tanımlamaları açısından benzerliklerinin ve farklılıklarının örnek bir çeviri değerlendirmesinde ortaya çıkan sonuçlarını çeviri eğitiminde öznellik bağlamında incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, çalışma kapsamında değerlendirilmek üzere seçilen örnek çeviri, 5 farklı katılımcı tarafından çalışmanın örneklemini olarak seçilen iki farklı dereceli puanlama anahtarı uygulanarak ayrı ayrı değerlendirilmiş olup elde edilen bulgular neticesinde çeviri değerlendirmesinde öznelliği azaltma yolunda önemli bir değerlendirme aracı olan dereceli puanlama anahtarları ne kadar amaca uygun hazırlanırsa hazırlanırsa, değerlendirenin öznelliğinin de değerlendirme aşamasında önemli bir etmen olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: çeviri eğitimi, değerlendirme, dereceli puanlama anahtarı, öznellik

Does Censorship in Translation Pose a Barrier to Language Learning for L2 Learners?: ELT Students' Perspectives

İlknur Civan

Anadolu University, Türkiye

Abstract ID: 187

Using translation for language teaching and learning has been discussed for many years (e.g. Newmark, 1991). Even though it has been very often rejected in the field, it can be claimed that language learning skills might be fostered by the help of translation (Neuman and Koskinen, 1990; Smisth, 1990). At that point, censorship might be a significant filter that has been put on translation in many situations since it frequently suggests harm to the social norms and culture (Sariz, 2017). It means “overt and covert proscription and prescriptions” (Jansen, 1991, p.221) and comes from taboo concepts (Allan and Burrige, 2006). Considering the aforementioned points, the current study aims to find out whether censorship in translation would pose a barrier to language learning according to English Language Teacher candidates. Besides, it targets to answer whether translation might play a positive role for Turkish EFL learners. To collect data, an open-ended questionnaire was delivered to the participants and their answers were analyzed through thematic analysis by generating codes and themes from a phenomenological perspective. The findings indicate that taboo words and impolite language are salient language features to be acquired rather easily by second language learners and they should not be censored due to social and cultural concerns, which might cause false learning for the language learners. Also, we cannot exclude bad language or impolite language from the language itself and it should be taken into consideration while designing and planning language teaching procedures.

Keywords: Censorship, translation, ELT students.

Filistinli Şair Mahmûd Dervîş'in “Kaktüsün Sonsuzluğu” Adlı Şiirinin Türkçe Çevirileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz

Betül Can

Selçuk Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 188

Diğer metin türlerine nazaran edebî metinlerin çevirisinde, yalnızca kaynak metnin içeriğinin doğru bir biçimde aktarılması yeterli olmayıp bunun yanı sıra çevrilecek metnin biçim, üslup, sözcük, ses, sözdizimi gibi dilbilgisel örgüsünün bütünüyle aktarılması da gerekmektedir. Bütün bunlara ek olarak edebî metinlerde bilgiden ziyade duygu aktarımı ön plânda olduğundan yazar ya da şairin okuyucuya yansıttığı duygunun, çeviri metinde de kayba uğramadan verilmesi esastır. Şiir çevirisi ise, düzyazının ötesinde kafiye ve redif gibi ölçüler barındırdığından daha fazla özen gerektirmektedir. Bu çalışmada, Modern Arap Edebiyatının öne çıkan isimlerinden Filistinli şair Mahmûd Dervîş'in Limâzâ Terekte'l-Hısâne Vahîden (Niçin Yalnız Bıraktın Atı?) başlıklı şiir kitabından seçilmiş olan Ebedu's-Subbâr (Kaktüsün Sonsuzluğu) adlı şiirinin Türkçeye yapılmış farklı çevirilerinin karşılaştırmalı bir değerlendirmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme yapılırken üç farklı çeviri ele alınmış ve söz konusu çeviriler biçim, dil, anlam, üslup ve eşdeğerlik bakımından irdelenmiştir. Yapılan çalışma ile bir yandan kaynak metin ile çevirilerin, öte yandan hedef metinlerin kendi içinde birbiriyle karşılaştırılması sağlanarak Türk okuruna karşılaştırmalı ve eleştirel okuma fırsatı sunulması hedeflenmiştir. Çeviri eleştirisi kapsamında incelenen çevirilerin tamamı, kaynak metnin Arapça aslı esas alınarak hedef dile aktarılmış çeviriler olup sırasıyla Prof. Dr. Mehmet Hakkı Suçın, Prof. Dr. Faruk Bozgöz ve Metin Fındıkcı'ya aittir. Bahse konu çevirmenlerce Türkçeye kazandırılan şiirin çevirileri, karşılaştırmalı çözümleme yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme ile bahsi geçen çevirmenlerden kimilerinin, kaynak metnin gerek biçim, gerek içerik yönünden

korunmasına özen gösterip dil, üslûp ve anlam açısından eşdeğerliği sağlayacak düzeyde bir çeviri ortaya koyduklarını söylemek mümkünken diğer bazılarının eşdeğerliği yeterince sağlayamadıkları görülmüştür. Ayrıca çevirmenlerin, yer yer şiirsel üslûp ve derinliği gözetirken kimi zaman ekleme ya da eksiltmeye başvurdukları da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Modern Arap Edebiyatı, Mahmûd Derviş, şiir, edebî çeviri, çeviri eleştirisi.

Yaratıcı Yazmanın “Scenes-and-frames” Yaklaşımı Bağlamında Yazınsal Metin Çevirisine Katkısı

Semanur Ağca¹, Meltem Kılıç²

^{1,2}Marmara Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 189

Yeni ve özgün düşüncelere dayalı metin oluşturma anlamına gelen "yaratıcı yazma", ilk olarak edebiyat alanında roman, şiir ve tiyatro yazımı ile ortaya çıkmıştır. Daha sonra yabancı dil öğretimi ve çeviri gibi çeşitli alanlar tarafından geliştirilmiştir. Çeviribilim alanında yaratıcı yazmaya yönelik kapsamlı çalışmalar gerçekleştiren araştırmacılar arasında önemli bir yere sahip olan isimlerden biri Paul Kussmaul'dur. Kussmaul, geleneksel çeviri derslerine alternatif bir teknik olarak 1990'lu yıllarda yaratıcı yazmayı geliştirmiştir. Yaratıcı yazmanın amacı, kişiye alışılmış düşünce kalıplarının ötesinde farklı bakış açıları kazandırmaktır. Bu kazanım çeviribilimdeki “Scenes and frames” yaklaşımıyla benzerlik gösterir. Mia Vannerem ve Mary Snell-Hornby tarafından çeviribilime uyarlanan "Scenes-and-frames" yaklaşımına göre, dinamik bir süreç olan çeviride çevirmen metindeki çerçevelerden gelen bilgiyi kendi dünya bilgisiyle işleyerek yeni bir sahne kurar. Bir başka deyişle, çevirmen kaynak metindeki kodları çözerek belirli sahneler oluşturur ve bunu kültür dizgesine aktarır. Bu süreçte çevirmenin yaratıcılığı devreye girer. Çevirmenin yaratıcılığını ortaya koyduğu önemli metin türlerinden biri yazınsal metinlerdir. Yazınsal metinlerin çevirisinin dil becerisinin ötesinde zorlayıcı, karmaşık ve yaratıcılık gerektiren bir faaliyet olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, yazınsal metinlerin çeviri sürecini "Scenes-and-frames" yaklaşımı kapsamında açıklayarak yaratıcı yazma becerisinin önemini vurgulamaktır. Bu nedenle çalışmamızda yazınsal metinlerin özellikleri betimlenecek, yaratıcı yazma ve yazınsal metinlerin çevirisi arasındaki ilişki ortaya koyulacaktır. Devamında iki farklı çevirmenin çevirdiği yazınsal metin karşılaştırılarak yaratıcılığın yansımaları sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı yazma, yazınsal metinler, scenes-and-frames

Pseudotranslation Still Goes On: A Mode of Marketing Strategy in Türkiye

Müge Işıklar Koçak¹, Sıla Alan²

^{1,2}Dokuz Eylül University, Türkiye

Abstract ID: 190

Pseudotranslations have been studied by many translation scholars, since Anton Popovič (1976) and Gideon Toury (1980) brought these texts forward. As Şehnaz Tahir Gürçağlar displays in her works (2010, 2013, 2017) pseudotranslations are produced with several motives, such as “the introduction of innovations to a target culture, expression of dissident ideas or models without being subject to censorship or sanctions [...], pursuit of commercial gain, or as a narrative tool” (2017: 639). Previous studies also show that pseudotranslations are not the texts of the past in Türkiye, they have been written, published and presented as translations in the 1990s, such as Gizli Hava Müzesi (1995) by Cem Akaş and Kabareden Emekli Bir Kızkardeş (1995) by Haydar Ergülen (Tahir Gürçağlar 2010). These recent options are different from the earlier examples as Tahir Gürçağlar argues, since

they were written by pseudotranslators for literary intentions (2010: 184). Our research has revealed that pseudotranslations are still produced and presented as “options” to the “culture repertoire” (Even Zohar 2010) in Türkiye, yet with different motives, and mostly by the authors of fantastic literature and published by several publishing houses such as Ephesus and Giz. The aim of this paper is to conduct both paratextual and textual analysis on the pseudotranslations recently published by Giz publishing house. Complementary to the previous research on the motives for creating pseudotranslation, this study argues that these texts are also produced as a marketing strategy.

Keywords: Pseudotranslation, pseudotranslator, marketing strategy, fantastic literature.

Çoklu Ortam Yaklaşımı Çerçevesinde Sözlü Çeviride İki Değerli Yapılar

Burak Özsöz

Marmara Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 191

İki değerli yapılar (bivalent elements) farklı dillerde biçim ve ses değeri açısından benzeyen dil göstergeleri olarak tanımlanabilir. Uzlaşımın ve mutabakatın evrensel bir göstergesi haline dönüşen ‘Okay/okey’ ve ‘yes’ gibi tek kelimelik sözcükler ilk akla gelen iki değerli yapılara örnek gösterilebilir. Bu yapıların ortak bir zeminde tek dilin konuşulmadığı bildirişim ortamlarında muhataplar arasındaki anlam müzakeresini belli ölçüde kolaylaştırdığından söz etmek mümkündür. Bununla birlikte, iki değerli yapıların sözlü çevirmen tarafından nasıl ele alınması gerektiği etkileşimsel sonuçları bakımından incelenmelidir. Zira iki farklı dilde biçim ve/veya ses değeri açısından aynı veya benzer olan bu yapılar kültürel ve toplumsal uzlaşım çerçevesinde ele alındığında bağlamsal özellikleri bakımından farklı anlamlar içerebilir. Bu çalışmada, iki değerli yapıların yanı sıra yaklaşık iki değerli (near-bivalent) yapıların çevirmen tarafından çevrildiği veya çevrilmediği durumlar üzerinde durulacak ve bu sözcük durumlarının çevirmenin iktidar pozisyonu ve söz sırası alma düzeneği üzerindeki olası etkileşimsel sonuçları irdelenecektir. Çoklu ortam yaklaşımının (multimodal approach) benimsendiği bu çalışmada konuşma çözümlemesinin sunduğu kavramsal gereçlerden de faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İki değerli yapılar, sözlü çeviri, konuşma çözümlemesi, çokluortam yaklaşımı.

Comparison of the Best Practices and Guidelines of Court Interpreting and a Proposal for Best Practices for Turkish Court Interpreters

Mehtap Aral

Kırıkkale University, Türkiye

Abstract ID: 194

The practice of court interpreting varies from country to country, state to state and culture to culture. However, this practice can also vary even in the same country because of the absence of standardization of the profession. Comprehensive guidelines, recommendations of provision and best practices of court interpreting are the tools organizing the procedures and practices in many countries. It is a known fact that the only document for practice of court interpreting is By-laws on the Arrangements of Interpreters’ Lists in Criminal Proceedings by the Provincial Judicial Commissions in accordance with the Law of Criminal Procedure (2013) and it does not cover standard procedures during the interpreting at court as best practices, only includes the criteria to register interpreters, and the code of ethics without explanation of them, etc. Best practice or guidelines can be a solution to standardize the practice in Türkiye. Best practice is the most productive and effective way of performing the interpreting occupation considering court interpreting. The aim of this study is to compare the best practices and guidelines published for court interpreters and the people working with court interpreters and to propose best practice for Turkish court interpreters. Descriptive method is adopted. The materials are composed of the best practices and guidelines published in different countries and states for court interpreters and the people working

with court interpreters, which are available in English. At first, the structure and content of them will be compared as some of them include all the things or some part of things related to court interpreting such as code of ethics, court interpreters' qualifications, interpreter oath, delivery quality, certification, role and responsibilities of court interpreters, interpreting strategies and working conditions of court interpreters. After comparison of best practices and guidelines, the situation of court interpreting in Türkiye will be addressed by referring the documents and the studies related to court interpreters in Turkish context (Doğan 2004, 2010; Conker 2017; Yücel 2018; Özer Erdoğan 2018; Eryılmaz 2020; Aral 2021; Şen Bartan, Aral, Karabulut 2021). The results of these studies will be evaluated in order to discuss what should be included for a possible best practice or guidelines for court interpreters in Türkiye.

Keywords: Court interpreting, court interpreters, best practice, guidelines.

Makine Çevirisi Çevirmen Üslubunu Yansıtabilir mi?: Çevirmen Üslubunun Nitel ve Nicel Analizi ve Makine Çevirisi Sistemlerine Entegre Edilmesi

Ena Hodzik¹, Mehmet Şahin², Sabri Gürses³, Harun Dallı⁴, Olgun Dursun⁵

^{1,2,3,4,5} Boğaziçi Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 195

Çeviri alanında mekanik araçların kullanılması son yıllarda temel bir olgu hâline gelmiştir. İnternet sözlüklerinden çeviri bellek araçlarına dek birçok araç artık edebiyat çevirisinde de kullanılıyor. Fakat mevcut makine çevirisi araçlarının edebî çeviriye hazır olmadığı, bunun için temel bazı yeteneklerden yoksun olduğu gözlenmektedir. Bu yeteneklerden biri de üsluptur; edebiyat çevirisinde çevirmenlerin kendilerine has insani üsluplarının makineler tarafından üretilmesi güç görünmektedir. Bu çalışmamızda çeviride üslup konusunu, bu yönde başlattığımız TÜBİTAK destekli araştırma projesinin (Proje No: 121K221) konusu olan çevirmenlerden Nihal Yeğinobalı örneğinde ele alacağız. Yeğinobalı'nın dijital ortama aktardığımız eserlerini çeşitli bütünce araçları vasıtasıyla nitel ve nicel olarak inceleyeceğiz. Nitel analiz için Leech ve Short'un (2007) çalışmalarından hareketle Türkçenin de özelliklerini dikkate alarak oluşturduğumuz model çerçevesinde üslup işaretçilerini sistematik bir yöntemle inceleyeceğiz. Nicel analiz için ise anahtar sözcükleri incelemenin yanı sıra söz, eşdizim ve biçimbirim düzeyindeki üslup özelliklerini sayısal veriye dönüştüreceğiz. Üsluba ilişkin tespit ettiğimiz bulguları Yeğinobalı'nın çeviri ürettiği dönemlerin dil özelliklerini yansıtan bir referans bütünce ile karşılaştıracacağız. Böylece üslup bulgularımızın doğruluğunu tasdik edip, makine çevirisi sistemini eğitmek için kullanacağımız veri setlerini bu özellikleri öne çıkaracak şekilde zenginleştireceğiz. Ayrıca yazar tanımaya yönelik mevcut bilgisayarlı dilbilim yaklaşımlarının çevirmenleri ayırt etmede ne derece kullanılabildiğini, bu yaklaşımların farklı yazar ve çevirmen kombinasyonlarında nasıl davrandığını inceleyeceğiz. Nihai olarak, çevirmen üslubunun makine çevirisiyle yeniden üretilmesinin mümkün olup olmadığını sorgulayacağız. Bu konuda yapılmış son çalışmalarını da ele alarak, alanın son durumunu değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Edebî çeviri, üslupbilim, makine çevirisi, bütünce dilbilim, çeviribilim.

A Translation- oriented Approach to the Winged Souls in Four Great Shakespearean Tragedies

Didem Tuna¹, Yeşim Deniz Altay²

^{1,2} İstanbul Yeni Yüzyıl University, Türkiye

Abstract ID: 197

The sign crucible, which signifies witchcraft in the broadest sense, is historically tied to madness, initiation and metamorphoses. The practices that were labelled as witchcraft pertain to initiation, which is the start of psychic change in a character. The state of being a non-subject is the result of a soul transformation that witchcraft signifies. In Shakespearean Four Great Tragedies, namely *Hamlet*, *Macbeth*, *Othello* and *King Lear* both the sign crucible and physic change are recurrent themes. To make it more precise, the songs of the Weird Sisters in *Macbeth* which reverberate as “boil, boil, cauldron bubble” can also be read in terms of the signs of physic transformation based on Jean-Claude Coquet’s classification of mental states as subject, quasi-subject and non-subject (Öztürk, Kasar, 2017, 189-195) and Sündüz Öztürk Kasar’s Typology of Non-Subjects (2007, 3-6) propounded accordingly. Madness and witchcraft almost define one another in Early Modern context but its representations in dramatic texts may be implicit. In *Othello*, for example, Desdemona’s song retains the state of being a non-subject through the willow tree as the symbol of psychic initiation. In *Hamlet*, Ophelia’s song in the court for the murder of her father is an example of a non-subject within the crucible sign, marked by the medicinal herbs that she disperses. In *King Lear*, the songs of the Fool foreshadow the fall of the protagonist and the change of his mental state from a subject to a non-subject because one of the songs describe the king as having “little, tiny wit”. The translations of signs of psychic change into Turkish or other languages are challenging because they are either implicit or reflected through allusions. In this study, Sündüz Öztürk Kasar’s Systematics of Designification (Öztürk Kasar 2020, 154; Öztürk Kasar & Tuna, 2017, 172) is used in evaluating the transfer of the double-meanings of the sign crucible in Early Modern dramatic representations to see the extent to which they are transmitted in the target texts.

Keywords: Crucible, witchcraft, initiation, non-subject, designification.

Ruşça Reklam Metinlerinin Dili İle İlgili Bazı Sorunlar ve Çözüm Yolları

Kamala Tahsin Kerimova

Bağımsız Araştırmacı, Azerbaycan

Özet ID: 198

Modern toplumu reklamsız düşünmek mümkün değildir. Rusçadan başka dillere yapılan reklam çevirilerine dair çalışmalar son yıllarda gittikçe dikkat çekici bir konu haline gelmiştir. Reklam metinleri çağırışı yüksek ve çarpıcı kelimelerden oluşmaktadır. Reklam çevirisinde kelimenin genel anlamı her zaman doğru bir şekilde yapılamaz. Bu alanda çalışan teorisyenler çevirinin birebir yapılmasının genellikle mümkün olmadığı kanaatindedirler. Ancak, neyin “çeviri” olarak kabul edilmesi gerektiği konusunda araştırmacıların görüşleri temelde farklıdır. Bu çalışma, reklam dilinin incelenmesine, metin bölümünün özelliklerine ve diğer dillere çeviri ile ilgili sorunların araştırılmasına yöneliktir. Reklam metinlerinin çevirisinin özelliklerinin incelenmesi, ticaret ve turizm alanında gelişen uluslararası ilişkiler ve bunun sonucunda, daha büyük bir tüketici kitlesini çekmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Çalışmanın amacı, çevirmenlerin reklam metinlerini çevirirken karşılaştıkları zorlukları bulmak ve buna çözüm yollarını belirlemektir. Bu amaçla, internet kaynaklarını ve reklamlarla ilgili kitapları kullanarak konuyla ilgili literatürü analiz etmek, reklamları çevirirken temel zorlukları belirlemek, gazetecilik ürünlerinden ve internet ağından örnekleri seçmek ve reklam metinlerinin çevirisi için uygulanacak metot ve yöntemler üzerine öneriler geliştirmek, çalışmamızın çerçevesini oluşturacaktır. Ayrıca bu çalışmada, reklam metinlerinin aslına uygun bir şekilde çevrilmesi sorununu ele almak ve öğrencilere hem yabancı dil öğretiminde (özellikle Rusça) hem de yurt dışına seyahat ederken afiş ve reklam metinlerinin çevirisini başarılı bir şekilde nasıl çezeceklerini belirtmek de amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Reklam, çeviri sorunları, reklam dilinin araştırılması, çeviri zorlukları, afişlerin çevirisi.

Çeviribilimde Çeviri Kurgu Dönemeci: Çevirmenin Rolü ve Çevirmen Kararları Üzerine Betimleyici Bir Çalışma

Cazibe Yiğit

Trakya Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 199

Çeviribilimdeki sorunlara çözüm arayan pek çok kuramsal tartışmanın farklı dönemelerde farklı yaklaşımlar sunduğu bilinmektedir. 1990'larda "Translation, History and Culture" (1990) adlı çalışmalarıyla Susan Bassnett ve André Lefevere'in kültürel dönemeç (cultural turn) kavramını öne sürmesi, çeviribilimin diğer disiplinlerle ortak kuramsal çalışmalar yapması için bir zemin hazırlamıştır diyebiliriz. Böylelikle, disiplinlerarası yaklaşımın geliştiği bu dönemeçle yeni bakış açılarıyla çeviribilim konuları ele alınmaya başlanmıştır. Kültürel dönemeç sonrası çeviribilimin kısa tarihi pek çok dönemece ev sahipliği yapmaya devam etmiştir. Sosyolojinin çeviriyle olan ayrılmaz ilişkisi ve teknolojinin yenilikler getirmesiyle gelişen çeviribilim, sırasıyla sosyolojik ve teknolojik dönemeçlerden geçmiş ve bugün yepyeni bir dönemece girmiş bulunmaktadır. Klaus Kaindl ve Karlheinz Spitzl'in (2014) transfictional turn (çeviri kurgu dönemeci) olarak adlandırdıkları bu önemli dönemeç, çeviribilimde tartışılmakta olan ve yeni yeni tartışılmaya başlanan pek çok konuda farklı yaklaşımlar sunarak alana katkı sağlamaktadır. Çeviribilime çeviri kurgu dönemecinden bir bakış ile elde edilen bu yaklaşımlar, çeviride ve çeviribilimde bu güne dek göz ardı edilen bazı konuları görünür kılmıştır. Çeviri kurgudaki görünürlüklerin çeviribilim açısından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu nedenle, çevirmen kararlarını ve bu kararların dayanaklarını anlamak da oldukça faydalı olacaktır. Bunun için yararlanılacak farklı bakış açılarının ele alınmasının ve tartışılmasının da ayrıca önemli olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden, bu çalışmada çeviri kurguda felsefi, sosyolojik ve dilsel olmak üzere üç farklı bakış açısıyla çevirmenin odak noktası olduğu bir inceleme gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda, çeviribilimci Lawrence Venuti'nin (1995) çevirmenin görünürlüğü/görünmezliği kuramsal kavramlarından faydalanılacaktır. Çeviri bilim kurgu eserleri üzerinden gerçekleştirilecek olan bu betimleyici çalışma sayesinde, çeviribilimde çevirmenin rolü ve görünürlüğü/görünmezliği yeniden ele alınırken çevirmenin kararları ve bu kararların dayanakları incelenecektir. Kurgunun geçmişte gerçekleşen olayları yeniden düşünmemizi sağlarken gelecekteki olaylara dair iç gözü kazandırması çeviri kurgu dönemecinde bütüncül bir çerçevede çeviribilim sorunlarına yaklaşmayı mümkün kılabilir. Özellikle çeviri kurgu tartışması ile çeviribilimde çevirmenin rolüne dair yeni bir bakış açısı kazandırmayı hedefleyen bu çalışmanın literatüre önemli bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri kurgu dönemeci, çevirmen kararları, çevirmenin görünürlüğü/görünmezliği

Human Translation versus Machine Translation

Uğur Diler

Mardin Artuklu University, Türkiye

Abstract ID: 201

Machine translation, which has a great place in today's world, has been constantly compared to human translation since its development. In the process of comparing and evaluating human translation and machine translation, it has great importance to know not only the needs of the target language and culture, but also the source language and culture as well. Moreover, in the translation to be made, a wide vocabulary should be obtained and used apart from the experience. In this study, it is aimed to compare the literary poem "The Raven" by Edgar Allan Poe as human translation (HT) and machine translation (MT) by using the descriptive research method. The main reason for choosing this genre is that when it comes to literary translation, the translator should capture the sense as well as the meaning of the work. In literary translation, it is aimed to translate the work in the most accurate way without losing the spirit of the work. As a result, machine translation could not give the correct meanings in the poem "The raven" that we have studied. The main reason for this is the sense of "awareness", which is a human characteristic that machines do not have.

Keywords: Human translation, machine translation, literary translation.

Edebi Eserlerde Özel İsimlerin Çeviri Sorunları (M. Bulgakov'un *Usta ile Margarita* Romanı Örneğinde)

Firengiz Paşayeva Yunus¹, Yalçın Yunus²

^{1,2} Kafkas Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 202

Çalışmamızda edebi çevirinin özellikleri incelenmekte ve M. Bulgakov'un ünlü eseri *Usta ile Margarita*'nın Türkçe çevirisi örnek alınarak edebi eserlerde özel isimlerin çevirisine dair temel yöntemlerin özellikleri irdelenmektedir. Edebi eserlerde özel isimlerin çevirisi zorlayıcı bir husus olarak karşımıza çıkar. Bir edebi eserde, karakterlere ait özel isimler önemli bir yere sahiptir. Edebi eserin hedefi insandır ve diğer tüm doğa, eşya betimlemeleri insanın niteliklerini ortaya koymayı amaçlar. Bu sebeple yazar, karakterleri için özel bir itinayla isim seçimi yapar. İsimleri belirlediği andan itibaren insanların birbiriyle iletişimi başlar. Özel isimler, kişiler ve kültürler arası iletişimde temel bir nokta haline gelir, dil engellerini aşmaya yardımcı olur. Ancak özel isimler kendine özel dil ortamlarında anlamsal açıdan karmaşık bir yapıya, kendine has etimolojik ve biçimsel özelliklere sahiptir. Özel isimler, yazarın düşüncelerini iletmede birer araç olmanın yanında, milli, toplumsal ve tarihsel özellikleri yansıtır. Bir karakterin ayırt edici özelliklerini aktarmak için isimden daha iyi bir araç düşünülemez. Karakter özelliklerinin işlevi, ismin işleviyle örtülür. Ancak metnin içeriğinde karakter özelliklerinin ortaya çıkışı sırasında karakter özelliklerinin işlevi, isimlerden ve soy isimlerden açıkça anlaşılır. Yazar, ismi metnin içeriğinde kendini ortaya çıkaran zengin ve çeşitli çağrışımsal bağlarla donatır. Özel isimler, diğer dil öğeleri gibi stabil değildir. Çeşitli dilbilgisel yapılarda, farklı işlevlerde, farklı amaçlarda kullanılarak her seferinde değişime maruz kalır. Edebi metinde yer alan özel isimleri çevirirken, söz konusu somut durum için uygun gördüğü çeviri yöntemini kullanmak her tercümanın hakkıdır. İncelememizin konusu M. Bulgakov'un *Usta ile Margarita* romanının Türkçe çevirisinde yer alan özel isimlerdir. Bilindiği üzere, Rusçada ve Türkçede isim dizgesi, mutlaka çeviride zorlukların yanında önemli birçok bilginin de kaybına neden olan farklılıklara sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Özel isimler, çeviri, Rusça, Türkçe.

Yapısalcılık Sonrası Yaklaşımlar Işığında Metinlerarasılık/Resimlerarasılık Kavramlarına Çeviribilim Yöntemleriyle Yeni Bir Yaklaşım

Yasine Çetin Eylek¹, Füsün Bilir Ataseven²

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, ²Bilkent Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 203

Görsel sanatların ve edebiyatın “kardeş sanatlar” (“sister arts”) veya “rakip” (“rivals”) olarak görülmelelerinin antikiteye dayanan bir gelenek olduğu bilinmektedir (Becker, 1995, 5). İki disiplin arasındaki ilişki uzun zamandır farklı alanlardan araştırmacıların, sanatçıların, yazarların ve eleştirmenlerin dikkatini çekmektedir. Yapısalcılık sonrası yaklaşımlar çerçevesindeki çalışmalara bakıldığında, iki disiplini ayırıştırarak aralarında hiyerarşik bir ilişki kuran düşünce sisteminin yazılı veya resim odaklı “metafizik”lerin bir parçası olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, görsel bir temsil olan resim ve yazın arasındaki ayrılığın ortadan kaldırılması gerektiği (Barthes, 2017, 140) vurgulanmakta, dikkatler iki sanat arasındaki iş birliğine yönlendirilmektedir. Bu düşünceler üzerine temellen çalışmada, dil “ayırım”lara dayalı bir yaratma eylemi olarak kabul edilmekte, dilsel birer ifade olarak resim, yazın ve çeviri arasında “sonsuz” anlam ve “sınır”sız yorum bağlamlarında, “yeniden yazım” (“rewriting”) ve “yeniden çizim” (“redrawing”) kavramları çerçevesinde ilişkisellik kurulabileceği ileri sürülmektedir. Bu çalışmanın inceleme nesnesi Diego Rodríguez de Silva y Velázquez'e ait “Las Meninas” tablosudur. Resmin postmodern/yapısalcılık sonrası yaklaşımlar ışığında bir “söylem” olarak çözümlenebileceği, “yazılabilir”, “diyalojik” bir metin olarak okunabileceği ve çeviri olarak değerlendirilebileceği görüşü incelemenin çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, eseri Mihail Bahtin'in “diyalojizm/söyleşimcilik” kuramı çerçevesinde, “karnaval” kavramı odağında okumak ve görsel bir metin olarak resimlerin metinlerarasılık/resimlerarasılık kavramları aracılığıyla çeviribilime yöntemsel ve kuramsal açıdan sunabileceği katkılara dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Yapısalcılık sonrası, sonsuz anlam, metinlerarasılık/resimlerarasılık, yeniden yazım, yeniden çizim.

Edebi Eserlerin Çevirisinde Yazarın Üslubunu Koruma Sorunları

Aytan Mammadli

İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye

Özet ID: 205

Bir edebiyat çevirmenin işi zordur: okuyucu üzerinde orijinaliyle aynı etkiyi yaratmak için orijinalin tüm görüntülerini, atmosferini ve duygusallığını, anlamsal doğruluğunu korumak ve iletme zorunda olduğu için çok çaba harcıyor. Gerçekten sanatsal eserlerde yazarlar bazen öyle bir yoğunluğa ve gerginliğe ulaşırlar ki, karakterin duygularını ve psikolojik tonlarını aktarmak büyük bir beceri gerektirir. Çevirmenler bazen orijinalin seviyesine ulaşmakta zorlanır, bu yüzden kısaltmalar yaparlar. Yaratıcı bir rekabette kaybeden çevirmenler sadece tercüme etmezler, aynı zamanda tercüme edilen eserlerde büyük değişiklikler yaparlar, karakterleri bozarlar, böylece yazarın orijinal tarzının benzersiz özelliklerini aktarma fırsatını kaybederler. Ünlü Azerbaycanlı yazar İlyas Efendiyev'in dramatik eserlerinin çevirisinden örneklere dönelim. "Her zaman benimlesin" (1964) oyununda ("Sən həmişə mənimləsən, yaxud "Boy çiçəyi", 1963), bazı durumlarda çevirmenler deyimsel birimleri tercüme etmemişler:

F ə r ə c o v. Lənət sənə şeytan!

N a r g i l ə. Surikonun dabbəqda gönünə bələddir.

N a r g i l ə. Xahiş edirəm, bu köhnə havaları qoyun dursun.

N ə z a k ə t. ...əlīm yerdən, göydən üzülər!

S a r ı s a ç q ı z....yoxsa ki, ondanötrü gözüm uçurdu...

N a r g i l ə. Anam daha sizin kölgənizi qılıclamır...

Deyim birimlerinin çevirisinde, ulusallığı korumak için çevirmenin istisnai bir esnekliğe ihtiyacı vardır, bunlar çevrilebilir veya dilde var olan diğer ifadelerle değiştirilebilir. Tüm durumlar için tek bir yasa olamaz. Kesin olan bir şey var ki, bunlar atlanamaz, kaybolamaz. Bir kez daha, tercüman bir başkasının eserinin tercümesini üstlendiğinde, tercüme edilen eserin muhtevassından, yazarın üslubundan, tercümesinden ve ifade araçlarından muaf tutulmaması gerektiği sonucuna varıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, çevirmen, yazarın üslubu, çeviri sorunları.